माननीय मन्त्रीज्यूबाट मिति २०८२
भाद्र २० गते स्वीकृत

वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम सञ्चालन मार्गदर्शन

आ.व. २०८२ /०८३

लुम्बिनी प्रदेश सरकार
स्वास्थ्य मन्त्रालय
राप्ती उपत्यका(देउखुरी), नेपाल

लुम्बिनी प्रदेश सरकार

स्वास्थ्य मन्त्रालय

२०८२

सचिव

आ. खेम बहादुर सारु
मन्त्री
स्वास्थ्य मन्त्रालय

स्वास्थ्य मन्त्रालय र अन्तर्गतका स्वास्थ्य निकायवाट आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा सञ्चालन हुने एकिकृत स्वास्थ्य तथा सरसफाई र प्रादेशिक अस्पताल सुदृढिकरण कार्यक्रमसँग सम्वन्धित कार्यक्रमहरुको पारदर्शी, मितव्ययी, प्रभावकारी र व्यवस्थित सञ्चालनको सहजीकरणका लागि यो कार्यक्रम सञ्चालन मार्गदर्शन तयार गरीएको छ।

लुम्बिनी प्रदेश सरकार
स्वास्थ्य मन्त्रालय
राप्ती उपत्यका देउखुरी नेपाल

लुम्विनी प्रदेश सरकार
स्वास्थ्य मन्त्रालय
राप्ती उपत्यका देउखुरी नेपाल
फोन: ०८२-५४०२१३१
Email: mohp.lumbini@gmail.com
Website: https://mohp.lumbini.gov.np

सचिव

मा. खेम बहादुर सारु
मन्त्री
स्वास्थ्य मन्त्रालय

कार्यक्रम सञ्चालनका आधारभूत मार्गदर्शन

वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा संस्था प्रमुख, लेखा प्रमुख, कार्यक्रम संयोजक लगायत कार्यक्रममा संलग्न कर्मचारी तथा निकायहरुले ध्यान दिनुपर्ने महत्वपूर्ण विषयहरु देहाय बमोजिम रहेका छन्-

१ यो आधारभूत मार्गदर्शन स्वास्थ्य मन्त्रालय र मातहतका निकायवाट आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ मा सञ्चालन गर्ने कार्यक्रमको कार्यान्वयन सहजीकरणका निमित्त तयार गरिएको छ ।

२ यो मार्गदर्शन २०८२ श्रावण १ गतेदेखि नै लागु हुनेछ ।

३ यो आधारभूत मार्गदर्शन र कार्यक्रम सञ्चालनसँग सम्बन्धित प्रचलित कानून वाझिएमा प्रचलित कानून अनुसार नै कार्यसम्पादन गर्नुपर्नेछ ।

४ हरेक कार्यक्रमको तयारी तथा सञ्चालन गर्नु पूर्व यस मार्गदर्शनलाई राम्ररी अध्ययन गर्नुपर्नेछ ।

५ यस मार्गदर्शनमा उल्लेखित विषयहरुलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्ने गराउने जिम्मेवारी कार्यालय प्रमुखको हुनेछ र कार्यान्वयनमा समन्वयकारी भूमिका कार्यक्रम संयोजकको हुनेछ । कार्यालय प्रमुखले प्रचलित कानूनको परिधिभित्र रही आफूलाई प्राप्त अधिकारहरु मातहतका निकाय तथा कर्मचारीहरुबाट गराउन सक्नेछ ।

६ कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पूर्व प्रचलित कानूनको प्रावधान अनुकुल हुने गरी कार्यक्रमको उद्देश्य, कार्यक्रम सञ्चालन प्रकृया, कार्यक्रममा लाग्ने अनुमानित खर्च बाँडफाँड, कार्यक्रमका सहभागी तथा श्रोत व्यक्ति, सहजकर्ता विवरण, कार्यक्रम सञ्चालन हुने स्थान र मिति उल्लेख गरिएको कार्यक्रमको रुपरेखा तथा अवधारणा (Detail Program Framework and Concept) संलग्न राखी अधिकार प्राप्त अधिकारीबाट टिप्पणी आदेशबाट स्वीकृत गराई कार्यक्रम सञ्चालन गराउनु पर्नेछ ।

७ कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्दा गराउँदा बजेटको परिधिभित्र रही लुम्बिनी प्रदेश विनियोजन ऐन, २०८२, प्रदेश आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व सम्बन्धी ऐन, २०८१, सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३, सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४, लुम्बिनी प्रदेशको सार्वजनिक खर्च व्यवस्थापन निर्देशिका २०७९, प्रदेश सार्वजनिक खरिद सम्बन्धी खरिद नियमावली २०७६, अर्थ मन्त्रालयको प्रचलित कार्य सञ्चालन निर्देशिका, प्रचलित भ्रमण खर्च नियमावली २०६४ र नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारवाट स्वीकृत मापदण्डको आधारमा बजेट बाँडफाँड गरी स्वीकृत गराई कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।

८ कार्यक्रम सञ्चालनको अवधिमा कार्यक्रम सञ्चालनसँग सम्बन्धित कुनै ऐन, नियमावली, कार्यविधि, निर्देशिका संशोधन भएमा संशोधन भएको प्रावधान अनुसार गर्नुपर्नेछ ।

सचिव

९ यस मार्गदर्शनमा उल्लेख भएका वार्षिक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्दा विभिन्न निर्देशिका वा कार्यविधि अनुसार कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने लेखिएकोमा त्यस्ता निर्देशिका वा कार्यविधि स्वीकृत भएपश्चात सोही वमोजिम खर्च बाँडफाँड गरी कार्य सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।

१० कार्यक्रमको भौतिक तथा वित्तिय प्रगति प्रतिवेदन त्रैमासिक र वार्षिक रुपमा आफ्नो तालुक निकाय र स्वास्थ्य मन्त्रालयलाई त्रैमासिक/वार्षिक अवधि भुक्तान भएको महिनाको ५ गते भित्र अनिवार्य रुपमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

११ कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्दा नतिजामूलक अवधारणा (Result Framework) स्वीकृत कार्ययोजना. समयसारिणी र स्वीकृत खरिद योजना अनुसार गर्नुपर्नेछ । कुनै संघ संस्थाबाट कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा सो कार्यक्रमको गुणस्तर कायम गर्ने कार्यक्रमको विधि र प्रक्रिया पूरा गर्ने र सार्वजनिक गर्ने जिम्मेवारी सम्बन्धित संघ संस्थाको हुनेछ ।

१२ भौतिक पूर्वाधार निर्माण सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा राष्ट्रिय भवन संहिता २०६०, नेपाल स्वास्थ्य पूर्वाधार विकास मापदण्ड २०७४ (संशोधन समेत), नेपाल सरकारबाट स्वीकृत शहरी योजना तथा भवन निर्माण सम्बन्धी आधारभूत निर्माण मापदण्ड, २०७२ पालना गर्नु पर्नेछ ।

१३ भौतिक संरचना निर्माण गर्दा भवन ऐन, २०५५ ले निर्धारण गरेको योग्यता पुगेको प्राविधिकबाट लागत अनुमान, डिजाईन, स्पेसिफिकेशन तयार गर्नु पर्नेछ ।

१४ स्वास्थ्य सामाग्री, औजार उपकरण खरिद गर्दा प्रचलित कानून बमोजिम योग्यता पुगेको दक्ष प्राविधिकबाट यसको स्पेसिफिकेशन तयार गर्नु पर्नेछ ।

१५ परामर्शदाताबाट भएको अध्ययन अनुसन्धान सम्बन्धी कार्यको परामर्शदातालाई अध्ययन अनुसन्धान प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्न लगाई तोकिएको कार्यशर्त अनुसार कार्य भए नभएको सुनिश्चत गर्नु पर्नेछ ।

१६ सार्वजनिक खर्चलाई मितव्ययी गर्न तालिम, गोष्ठी, समिक्षा जस्ता कार्यक्रमहरु सकेसम्म सरकारी हलहरुमा सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।

१७ स्वास्थ्य तालिम केन्द्रबाट सञ्चालन हुने तालिमहरु सकेसम्म प्रदेश भित्रकै तालिम साईटहरुमा सञ्चालन गर्ने साथै तालिम सामग्रीहरुमा तालिम प्रयोजनका लागी प्रयोग हुने अत्यावश्यक सामाग्रीहरु बाहेक झोला, पेनड्राइभ जस्ता सामाग्रीहरु वितरण नगर्ने ।

सचिव

विषय सूची

कार्यक्रम सञ्चालनका आधारभूत मार्गदर्शन..........I

स्वास्थ्य मन्त्रालयबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रमहरु..........१

१. महिला बालबालिका तथा किशोरीको स्वास्थ्य तथा पोषण सुधार कार्यक्रम..........१

२. प्रादेशिक स्वास्थ्य आपतकालिन कार्य सञ्चालन केन्द्र सुदृढिकरण (हव एन्ड सेटलाईट नेटवर्क पूर्व तयारी समेत)..........२

३. बेरुजुको समिक्षा गोष्ठी तथा शुन्य बेरुजु प्रोत्साहन कार्यक्रम..........३

४. सेवा ग्राहीको उच्च चाप भएका वर्थिङ सेन्टरलाई सहयोग कार्यक्रम..........४

५. मन्त्रालय र मातहतका कार्यालयहरुको व्यवस्थापकीय क्षमता अभिवृद्धिका लागि अभिमुखिकरण/ व्यवस्थापन परिक्षण..........५

६. स्वास्थ्य सम्बन्धी विभिन्न नीति, ऐन, नियमावली, रणनीति, निर्देशिका, मापदण्ड, कार्यविधी तथा उपचार प्रोटोकल निर्माण..........६

७. संक्रामक रोग न्यूनिकरण तथा स्वास्थ्य प्रवर्धन कार्यक्रम..........७

८. "सुरक्षित मातृत्व अभियान" मातृ तथा बाल मृत्युदर न्यूनीकरण कार्यक्रम..........८

९. मानसिक स्वास्थ्यमा सुधारः स्वस्थ नागरिक, लुम्बिनीको आधार..........९

१०. अर्धबार्षिक समिक्षा..........१०

११. स्वास्थ्य सम्बन्धी अध्ययन अनुसन्धान..........११

१२. ६० वर्ष उमेर पुगेका महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका सम्मानजनक विदाई कार्यक्रम..........१३

१३. लुम्बिनी प्रदेश स्तरिय सरुवारोग अस्पताल शिवराज कपिलवस्तुको जग्गा प्राप्ती सोधभर्ना रकम (वन रोयल्टी)..........१४

१४. स्वास्थ्य सेवा सुदृढिकरण कार्यक्रम..........१५

१५. लुम्बिनी प्रदेशको हिमाली जिल्लामा चिकित्सक तथा स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई प्रोत्साहन कार्यक्रम..........१६

१६. सर्भाइकल तथा स्तन क्यान्सरको निःशुल्क स्क्रीनिङ निदान तथा उपचार..........१७

१७. सिकलसेल एनिमिया तथा थालसेमिया रोगको स्क्रिनिङ शिविर राप्तीसोनारी बाँके..........१८

१८. सुनवल स्वास्थ्य चौकीको बर्थिङ्ग सेन्टर सञ्चालन व्यवस्थापन..........१९

१९. प्रादेशिक अस्पतालहरुमा एकिकृत स्वास्थ्य सूचना प्रणाली स्थापना..........२०

२०. राप्ती प्रादेशिक अस्पतालको स्तरोन्नती २०० शैया..........२१

२१. बारबर्दियाको सिकलसेल अस्पताल सञ्चालन तथा व्यवस्थापन खर्च..........२२

२२. निजी तथा सामुदायिक अस्पतालहरुको सञ्चालन अनुमति, नविकरण, अनुगमन आदि कार्य..........२३

२३. नरेन्द्र गायत्री आँखा अस्पताल पूर्वाधार निर्माण प्युठान न.पा. ४..........२४

२४. अन्तर प्रदेश सिकाई आदानप्रदान अन्तरक्रिया तथा भ्रमण..........२५

स्वास्थ्य निर्देशनालयबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रमहरु..........२६

१. निःशुल्क रक्त संचार सेवा..........२६

२. प्रदेश विपन्न नागरिक स्वास्थ्य उपचार आर्थिक सहुलियत कार्यक्रम (मुटुको भल्भ फेर्ने, मृगौला प्रत्यारोपण र क्यान्सर रोग)..........२७

३. प्रदेशका अस्पताल तथा आयुर्वेद चिकित्सालय तथा आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्रहरुमा न्युनतम सेवा मापदण्ड (MSS) कार्यक्रम निरन्तरता कार्यक्रम२८

४. निजी अस्पतालहरुको सञ्चालन अनुमतिको लागि प्राविधिक अनुगमन समिति परिचालन तथा कार्यक्रम व्यवस्थापन..........२९

५. अपाङ्गता भएका बालबालिकाहरुलाई स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न HRDC संग सहकार्य..........३०

६. दुर्गम तथा अपायक क्षेत्रका गर्भवती महिलाहरुलाई निःशुल्क हवाई उद्दार..........३१

७. MPDSR कार्यक्रमको पुनर्जागरण..........३२

८. दुर्गम स्थानमा विशेषज्ञ स्वास्थ्य शिविर..........३३

९. स्थानीय तहका आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मी नागरीक आरोग्य केन्द्रहरुलाइ नागरीक आरोग्य कार्यक्रम सम्वन्धी अभिमुखिकरण, अनसाइट कोचिङ्ग तथा सुचना छपाइ ३४

१०. RRT परिचालन तथा महामारी नियन्त्रण..........३६

सचिव

११. पूर्ण खोप प्रदेश सुनिश्चितता तथा खोप समन्वय समितिको वैठक तथा VPD सर्भिलेन्स तथा AEFI केश व्यवस्थापन ३७
१२. POSTNATAL WARD सुदृढिकरण कार्यक्रम ४०
१३. एकिकृत स्वास्थ्य सूचना प्रणाली स्थापना, सञ्चालन तथा व्यवस्थापन ४१
१४. प्रादेशिक प्रेषण केन्द्र सञ्चालन तथा व्यवस्थापन ४२
१५. आँखाको नानी निःशुल्क प्रत्यारोपण सोधभर्ना ४३
१६. सुत्केरी पश्चातको जटिलता व्यवस्थापन ४४
१७. रणनीतिक स्थानमा वर्थिङ सेन्टर स्थापनाका लागि म्यापिङ कार्यक्रम ४५
१८. हाइड्रोसिल सर्जरी तथा NTD र VPD अनुगमन ४६

प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्रबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रमहरु ४८

१. औषधिहरुको परिमाण निर्धारण गोष्ठी ४८
२. बायोमेडिकल वर्कशप सञ्चालन तथा व्यवस्थापन ४९
३. जिपलग ब्याग तथा फोम प्याड खरिद ५०
४. औषधि, भ्याक्सिन तथा भ्याक्सिन जन्य सामग्री, साधन रिप्याकिंङ तथा ढुवानी ५१
५. अत्यावश्यक निःशुल्क वितरणका लागि औषधि खरिद ५२
६. आकस्मिक तथा महामारी नियन्त्रणका लागि औषधि खरिद ५४
७. अत्यावश्यक निःशुल्क वितरणका लागि आयुर्वेद औषधि खरिद ५५
८. लिलाम मिनाहा तथा धुल्याउने कार्यक्रम ५६
९. नसर्ने रोग तथा मानसिक स्वास्थ्य सम्बन्धी औषधि खरिद ५७
१०. आँखा अस्पतालहरुको लागि औजार उपकरण खरिद ५८
११. हेमोफिलियाको लागि ANTI HAEMOPHILIC FACTOR खरिद ५९
१२. कोल्ड चेन उपकरण मर्मत तथा व्यवस्थापन ६१
१३. ग्रामिण अल्ट्रासाउण्ड कार्यक्रमको लागि पोर्टेबल यु.एस.जी. मेसिन खरिद ६२
१४. ५००MA X-RAY मेसिन भिम अस्पतालको लागि खरिद 63
१५. पंचकर्म उपकरण खरिद ६३
१६. महिला, बालबालिका तथा किशोरीको स्वास्थ्य तथा पोषण सुधार कार्यक्रम ६४
१७. स्वास्थ्य संस्थाहरुको लागि BINOCULAR MICROSCOPE (LED) खरिद ६५
१८. स्वास्थ्य संस्थाहरुको लागि X-RAY 100MA 6KW FIXED/PORTABLE WITH DR खरिद ६६
१९. बर्थिङ सेन्टरका लागि डेलिभरी बेड बेबी वार्मर तथा संक्सन एंव बिरामी बेड ६७
२०. अस्पताल तथा स्वास्थ्य संस्था सुदृढिकरण उपकरण ६८
२१. यु.एस,जि मेसिन खरिद ५ वटा (३ प्रोब/४ प्रोब) अस्पतालको लागि (भालुवाङ समेत) ६९
२२. बर्दिया अस्पतालमा यु.एस.जि. मेसिन, डेन्टल चेयर, C-ARM मेसिन, एलेक्टरिक् कर्टी मेसिन खरिद जडान ७०
२३. DR मेसिन तथा ५ PART कुल्टर काउन्टर खरिद प्रादेशिक आयुर्वेद चिकित्सालयको लागि ७१
२४. अस्पतालहरुको लागि डाईलाइसिस मेसिन खरिद ७२

प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशालाबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रमहरु ७४

१. प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशालाको लागि प्रयोगशालाकर्मी करार ७४
२. सुरक्षा गार्ड करार ७५
३. प्रयोगशाला सुदृढीकरण सम्बन्धी स्थलगत अनुशिक्षण ७६
४. टि वि कञ्जुमेवल्स तथा रियजेण्ट किट (मलेरिया डेंगु कालाजार आदी) खरिद तथा ढुवानी ७७
५. FULLY AUTOMATED CLIA ANALYZER FOR DEDICATED AUTOIMMUNITY उपकरण खरिद ७८
६. CONSUMABLES AND REAGENTS FOR CLIA ANALYZER FOR DEDICATED AUTOIMMUNITY खरिद ७९

सचिव

७. ल्याब डायग्नोस्टिक, औजार उपकरण, किट लगायत अन्य सामाग्रीहरु खरिद ८०
८. महामारीका अवस्थामा नमुना संकलन तथा प्रयोगशाला परीक्षण ८१
९. सिकल सेल र थालासेमियाको परीक्षण कार्यक्रम ८२
१०. प्रादेशिक जनस्वास्थ्य प्रयोगशालाका प्रयोगशाला सामाग्रीहरुको नियमित मर्मत सम्भार ८३
११. PCR MACHINE सफ्टवेयर सञ्चालन खर्च ८४
१२. प्रदेश भित्र रहेका प्रयोगशालाहरुमा अनसाईट कोचिङ ८५
१३. प्रदेश भित्र सञ्चालनहुने निजि तथा सरकारी (अस्पताल/एकल) प्रयोगशालाहरुको दर्ता नविकरण तथा अनुगमन ८६
१४. नियमित प्रयोगशाला सेवा सञ्चालनको लागि प्रयोगशालाको सफ्टवेयर नविकरण ८७
१५. प्रदेश स्थापना दिवस/प्रयोगशाला स्थापना दिवस सञ्चालन खर्च ८८
१६. माइक्रोबायोलोजी तथा AMR सम्बन्धी ६ दिने तालिम ८९
१७. सिकलसेल सम्बन्धी प्रयोगशालाकर्मिहरुको २ दिने अभिमुखीकारण कार्यक्रम ९०
१८. प्रयोगशाला गुणस्तर नियन्त्रण सम्बन्धी ३ दिने अभिमुखिकारण तालिम ९३
१९. EXTERNAL QUALITY ASSESSMENT PROGRAM 95

स्वास्थ्य तालिम केन्द्रबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रमहरु ९७

१. सुरक्षित मातृत्व तथा प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिम ९७
१.१ प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम (ASRH TOT) ९७
१.२ ASRH तालिम ९९
१.३ यौन तथा प्रजनन् स्वास्थ्यका लागि न्युनतम प्रारम्भिक सेवा प्याकेज सम्बन्धी (MISP) तालिम १००
१.४ दक्ष प्रसुति सेवा तालिम /SBA MODULE/SHP १०२
१.५ ग्रामीण अल्ट्रासाउन्ड (ROUSG) तालिम १०३
१.६ पाठेघरको मुखको क्यान्सरको स्क्रीनिङ तथा व्यवस्थापन CCSP (2ND TIER) सम्बन्धी तालिम १०५
१.७ VISUAL INSPECTION WITH ACETIC ACID (VIA) तालिम १०७
१.९ MNH MENTOR DEVELOPMENT TRAINING १११
१.१० औषधिद्वारा गरिने गर्भपतन सम्बन्धी तालिम ११४
१.११ SAS FOR DOCTORS ११६
१.१२ SAS FOR NURSES ११८
२. परिवार योजना सम्बन्धी तालिम ११९
२.१ ईम्प्लान्ट तालिम १२०
२.२ आई. यू. सि. डि. तालिम १२१
२.३ चिकित्सकहरुका लागि मिनिल्याप तालिम १२३
२.४ NON-SCALPEL VASECTOMY सम्बन्धी तालिम १२५
३. नवजात शिशु तथा बालरोग व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम १२७
३.१ CB-IMNCI TOT १२७
३.२ PAEDIATRIC ESSENTIAL CRITICAL CARE TRAINING (PECCT) तालिम १२९
४. संक्रमण, महामारी रोग तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम १३१
४.१ सर्पदंश ब्यबस्थापन तालिम १३१
४.२ COMPREHENSIVE LEPROSY TRAINING (CLT) १३३
४.३ कुष्ठरोग आधारभुत तालिम १३५
४.४ NEGLECTED TROPICAL DISEASE TRAINING १३७
५. मानसिक स्वास्थ्य तथा नसर्ने रोग सम्बन्धी तालिम १४०

सचिव

५.१ मानसिक स्वास्थ्य सम्बन्धी मोड्युल २A तालिम १४०
५.२ मानसिक स्वास्थ्य सम्बन्धी मोड्युल 2B तालिम १४१
५.३ मानसिक स्वास्थ्य र नसर्ने तालिम लिएका स्वास्थ्यकर्मीहरुका लागि POST TRAINING FOLLOW UP कार्यक्रम १४३
६. उपचारात्मक सेवा सम्बन्धी तालिम १४५
६.१ BASIC LIFE SUPPORT (BLS) तालिम १४५
६.२ एम्बुलेन्स ड्राइभर तालिम १४७
६.३ PRIMARY EMERGENCY CARE (PEC) १४९
६.४ नर्सिङ कर्मचारीहरुका लागि हेमोडाइलाइसिस तालिम १५१
७. नेतृत्व तथा क्षमता विकास सम्बन्धी तालिम १५३
७.१ LEADERSHIP AND MANAGEMENT (आवासिय) १५३
७.२ सि.टि.एस.तालिम (CTS) १५५
७.३ GTS तालिम १५७
७.४ स्वास्थ्यकर्मीहरुका लागि CONTINUE PUBLIC HEALTH EDUCATION तथा VIRTUAL SESSION सञ्चालन १५९
८. तालिम व्यवस्थापन कार्यक्रम १६०
८.१ तालिमको आवश्यकता पहिचान १६०
८.२ क्लिनिकल तालिम साइटहरुको सुदृढीकरण १६२
८.३ वार्षिक प्रतिवेदन उत्पादन तथा छपाई १६३
९. आयुर्वेद तथा स्वास्थ्य प्रवर्द्धन सम्बन्धी तालिम १६५
९.१ नागरिक आरोग्य तालिम १६५
९.२ पञ्चकर्म तालिम १६७
९.३ आयुर्वेद चिकित्सकहरूका लागी बाल रोग व्यवस्थापन तथा क्षमता सम्बन्धी तालिम १६९
९.४ INFECTION PREVENTION MENTOR DEVELOPMENT TRAINING १७२
९.५ आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई स्वास्थ्य जीवनशैली सम्बन्धी प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम १७३
९.६ आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई IPC सम्बन्धी तालिम १७५
९.७ योग प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम (१५ दिने) १७७

स्वास्थ्य कार्यालयबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रमहरु १८०

१. ८० बर्ष पुगेका जेष्ठ नागरीकहरु तथा अतिअशक्त (क र ख) वर्गहरुलाई स्थानीय तहसंगको सहकार्यमा घरमै स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम १८०
२. स्थानीय तहका स्वास्थ्य संस्था तथा आयुर्वेद स्वास्थ्य संस्थाहरूमा EHMIS सञ्चालन १८१
३. जिल्ला अन्तर्गतका खानेपानीको गुणस्तर जाचँ तथा निगरानी कार्यक्रम १८४
४. सामुदायिक विद्यालयका किशोर किशोरीहरुको रक्तअल्पता परीक्षण तथा व्यवस्थापन १८६
५. अस्पतालमा जटिल प्रसुति सेवाको प्रेषण प्रणालीको सुदृढिकरण १९०
६. खाद्य पदार्थको पोषण प्रवर्दन तथा उत्पादनको क्रममा प्रयोग भएको विषादीको असर न्यूनिकरण कार्यक्रम १९१
७. ट्राफिक प्रहरीको सहयोगमा चालक तथा सहचालकलाइ दुर्घटना न्यूनिकरणको लागि जनचेतना अभिमुखीकरण तथा सवारी साधनमा स्टिकर टास्ने १९२
८. सुर्ति सेवन तथा लागु पदार्थको दुर्व्यसनको अवस्था र असरवारे उच्च जोखिममा रहेको समुदायमा अन्तरक्रिया १९४
९. मुस्लिम तथा अल्पसंख्यक समुदायमा खुसहाल परिवार कार्यक्रम १९६
१०. सिकेलसेल तथा थालसेमियाको स्क्रनिङ तथा प्रेषण र निःशुल्क विमा कार्यक्रम १९७
११. कुष्ठरोग निवारणका लागि छाला शिविर सञ्चालन तथा एक्टिभ केश डिटेक्सन कार्यक्रम १९८
ओ.पि.डि. र प्रयोगशाला सेवाको विस्तार जिल्ला कारागार दाङ १९९
१२. निजी तथा सामुदायिक अस्पतालहरुको सञ्चालन अनुमति, नविकरण, अनुगमन आदि कार्य २००
१३. सेवा ग्राहीको उच्च चाप भएका वर्थिङ सेन्टरलाई सहयोग कार्यक्रम २०१

सचिव

१४. रणनीतिक स्थानमा वर्थिङ सेन्टर स्थापनाका लागि म्यापिङ कार्यक्रम २०२
१५. MPDSR कार्यक्रमको पुनर्जागरण २०३
१६. पूर्ण संस्थागत प्रसूति सेवा कार्यक्रम २०४

अस्पतालहरुबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रमहरु २०५

१. अस्पतालहरुमा नवजात शिशुहरुको सघन उपचार इकाई (SNCU) सेवा सुदृढिकरण २०५
२. लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पतलमा DEDICATED BIRTHING UNIT सञ्चालन २०६
३. सिकेल सेल एनिमिया, थालसेमिया तथा हेमोफेलियाको निदान, उपचार (कर्नर सञ्चालन समेत) २०७
४. अस्पतालहरुमा ईमर्जेन्सि सेवा सुदृढिकरण २०८
५. सि.एम.इ निरन्तरता २०९
६. अस्पतालहरुमा मातृशिशु स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन २१०
७. प्रयोगशाला तथा रेडियो इमेजिङ निदान सहयोग कार्यक्रम २११
८. अस्पतालको नियमित रिपोर्टिङ सुदृढीकरण तथा विस्तार र वार्षिक प्रगती पुस्तिका छपाई र समीक्षा २१२
९. लुम्विनी प्रादेशिक अस्पतालबाट प्रदान हुने जनस्वास्थ्य कार्यक्रमहरुको सहजीकरणका लागि जनशक्ती १ ..... २१३
१०. लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पतालको लागि औजार उपकरण खरिद २१४
११. पृथ्वी चन्द्र अस्पतालमा ओ.टि.सेट. अप तथा औजार उपकरण २१५
१२. प्रादेशिक अस्पतालहरुमा एकिकृत स्वास्थ्य सूचना प्रणाली स्थापना २१६
१३. भालुवाङ अस्पतालको लागि आवश्यक फर्निचर २१७
१४. लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पतालको C BLOCK माथि संरचना थप तथा सेवा बिस्तार २१८
१५. भेरी अस्पतालमा ENDOSCOPIC SPINE SURGERY SYSTEM खरिद २१९
१७. भिम अस्पतालमा आमा सुरक्षा कार्यक्रमको लागि मोडुलर ओ.टि. सेट अप 221
१८. भिम अस्पतालको भवनको लागि लिफ्ट खरिद तथा जडान २२१
१९. अस्पतालमा डाईलाईसिस सेवा स्थापना तथा सेवा विस्तार २२२
२०. अस्पतालहरुमा नवजात शिशुहरुको सघन उपचार इकाई (SNCU) सेवा सुदृढिकरण २२३
२१. सामाजिक सेवा इकाई तथा एकद्वार संकट व्यवस्थापन केन्द्र सञ्चालन तथा व्यवस्थापन २२४
२२. गुल्मी अस्पतालको लागि खानेपानी व्यवस्थापन २२५
२३. गुल्मी अस्पताल नयाँ भवनको लागि सेट अप २२६
२४. रूकुम पूर्व अस्पतालको नयाँ भवनबाट सेवा शुरूवात २२८
२५. प्यूठान अस्पताललाई आवश्यक औजार उपकरण २२९
२६. पाल्पा अस्पतालमा अपरेशन थिएटर सुदृढिकरण २३०
२७. रामपुर अस्पतालमा ओ.टि.सेट.अप तथा C-ARM मेशिन जडान कार्य २३०
२८. अर्घाखाँची अस्पतालको लागि क वर्गको एम्बुलेन्स खरिद २३१
२९. पाल्पा अस्पतालको लागि ख वर्गको एम्बुलेन्स खरिद २३२

आयुर्वेद स्वास्थ्य संस्थाहरुबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रमहरु २३३

१. लुम्बिनी आयुर्वेद चिकित्सालय स्तरोन्नती (अन्तरंग तथा वहिरंग सेवा सञ्चालनका लागि मेसिनरी औजार, प्रयोगशाला) २३३
२. मानसिक स्वास्थ्य सेवा प्रवर्द्धनका लागि योग ध्यान कार्यक्रम २३४
३. प्रा आ चि विजौरी र लुम्विनी आयुर्वेद चिकित्सालयमा CME सञ्चालन २३५
४. "मेरो स्वास्थ्य मेरो जिम्मेवारी" समुदाय स्तरमा स्वस्थ जीवनशैली प्रवर्द्धन कार्यक्रम २३६
५. प्रादेशिक आयुर्वेद चिकित्सालय विजौरीलाई ५० सैयामा स्तरोन्नती गर्ने (जनशक्ति औजार उपकरण समेत) २३८
६. प्रा आ चि बिजौरीमा शल्य चिकित्सा र पञ्चकर्म सेवा विस्तार निरन्तरता २३९
७. स्वस्थकर जीवन शैली प्रवर्द्धनमा गृहणीहरुका लागि भान्सा सुधार कार्यक्रम २४०

सचिव

८. आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्रमा पञ्चकर्म सेवा विस्तार २४१
९. गुल्मी र प्युठानमा विस्तारित आयुर्वेद सेवा कार्यक्रम निरन्तरता २४२
१०. आयुर्वेद संस्थाहरुमा प्रयोगशाला सेवा सञ्चालन कन्जुमेबल २४३
११. स्वर्णप्रासन कार्यक्रम २४४
१२. जिल्ला स्तरिय वार्षिक समिक्षा तथा योजना तर्जुमा गोष्ठि २४६
१३. मातृशिशु स्वास्थ्य एवं ज्येष्ठनागरिक कार्यक्रम २४८
१४. प्रादेशिक आयुर्वेद चिकित्सालय बिजौरीमा अकुपञ्चर तथा होमियोप्याथी सेवा बिस्तार २५०
१५. निशुल्क विशेषज्ञ आयुर्वेद स्वास्थ्य शिविर २५१
१६. आयुर्वेद चुर्ण औषधि निर्माण २५२
१७. अस्पताल भवन मर्मत संभार, रंगरोगन तथा कम्पाउण्ड वाल निर्माण २५३
१८. अप्रेशन कक्ष (OT) मर्मत तथा व्यवस्थापन २५४
१९. पंचकर्म, फिजयोथेरापी तथा पुनर्स्थापना सेवा विस्तार २५५
२०. स्थानीय तहका स्वास्थ्य संस्था तथा आयुर्वेद स्वास्थ्य संस्थाहरूमा EHMIS सञ्चालन २५६

सचिव

स्वास्थ्य मन्त्रालयबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रमहरु

१. महिला बालबालिका तथा किशोरीको स्वास्थ्य तथा पोषण सुधार कार्यक्रम

शिर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित बजेट	संस्था	१	पहिलो, दोस्रो, तेस्रो र चौथो

परिचय	नेपाल जनसांख्यिक स्वास्थ्य सर्वेक्षण (NDHS) २०२२ को प्रतिवेदन अनुसार लुम्बिनी प्रदेशको पोषणको अवस्था राष्ट्रिय अवस्था भन्दा कमजोर रहेको देखिन्छ । ५ वर्ष मुनिका बालबालिकामा रहेको ख्याउटेपन तथा आमा र बालबालिकामा रक्तअल्पताको दर राष्ट्रिय स्तर भन्दा लुम्बिनी प्रदेशमा उच्च रहेको छ, तसर्थ लुम्बिनी प्रदेशमा पोषण सुधारको कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी रुपमा सञ्चालन गर्नुपर्ने आवश्यकता देखिन्छ । सोही अनुसार प्रदेशमा महिला बालबालिका तथा किशोरीको स्वास्थ्य तथा पोषण सुधार गर्न विशेष अनुदान मार्फत आ ब २०८१।८२ देखि २०८३।८४ सम्म यो कार्यक्रमको व्यबस्था गरिएको हो।
उद्देश्य	महिला बालबालिका तथा किशोरीको स्वास्थ्य तथा पोषणमा सुधार ल्याई मृत्युदर र रुग्णतामा कमि ल्याउने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य मन्त्रालय र मातहतका कार्यालयहरु
खर्च क्षेत्र	"महिला बालबालिका तथा किशोरीको स्वास्थ्य तथा पोषण सुधार कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका २०८२" ले तोके बमोजिमको क्रियाकलापमा खर्च गर्ने ।
कार्यक्रम सञ्चालन प्रकृया	महिला बालबालिका तथा किशोरीको स्वास्थ्य तथा पोषण सुधार कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका २०८२ अनुसार सञ्चालन गर्ने ।
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन,नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजितबजेट रकम खर्च गर्नका लागि बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा बाँडफाँड गर्ने र कार्यालय प्रमुखबाट स्वीकृत गराई कार्यक्रम सञ्चालन र खर्च गर्नुपर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धि	महिला बालबालिका तथा किशोरीहरुको मृत्यु दर तथा रुग्घणतामा कमि हुनेछ ।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सूचक	सञ्चालन भएका क्रियाकलाप कार्यक्रमको भौतिक प्रगती कार्यक्रमको वित्तीय प्रगती
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पछि कार्यक्रम सञ्चालन वारेको प्रतिवेदन मन्त्रालयमा पेश गर्नु पर्नेछ।

सचिव

२. प्रादेशिक स्वास्थ्य आपतकालिन कार्य सञ्चालन केन्द्र सुदृढिकरण (हव एन्ड सेटलाईट नेटवर्क पूर्व तयारी समेत)

खर्च शीर्षक नं.	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित बजेट	पटक	७	पहिलो, दोस्रो, तेस्रो र चौथो

उपशीर्षकः	विवरण
परिचय	विपद पूर्व तयारी र प्रतिकार्यका लागि यस प्रदेशमा प्रादेशिक स्वास्थ्य आपतकालिन कार्यसञ्चालन केन्द्र सञ्चालनमा आएको छ। यस प्रदेशमा ३ वटा हब अस्पतालहरु रहेका छन। भविष्यमा हुने विपद प्रकोप र महामारीको जोखिम न्यूनिकरण, पूर्वतयारी र प्रतिकार्यका लागि हब अस्पताल र स्याटेलाईट अस्पतालबीच रणनैतिक सम्बन्ध स्थापन गरी नेटवर्कलाई सुदृढीकरण गर्न यस कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको छ।
उद्देश्य	प्रदेशमा हब अस्पताल र स्याटेलाईट अस्पतालबीच नेटवर्कलाई सुदृढीकरण गर्ने
लाभान्वितज नसङ्ख्या/समुह	प्रदेशवासी नागरिकहरु
कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य मन्त्रालय
कार्यक्रमका खर्च क्षेत्रहरु	दै.भ्र.भ., यातायात खर्च, बैठक भत्ता, खाजा खाना र अन्य व्यवस्थापकीय खर्च
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• अर्धवार्षिक रुपमा प्रदेशमा रहेका तीन वटा हब अस्पताल र स्याटेलाईट अस्पतालको नेटवर्क बैठक सञ्चालन गरी समिक्षा गर्ने र आवश्यक कार्ययोजना तयार गर्ने । • प्रत्येक हब अस्पतालले आफ्नो अन्तर्गत रहेका स्याटेलाईट अस्पतालहरुको उपस्थितीमा Hospital Disaster Preparedness and Response Plan तयारी तथा अद्यावधिक गर्ने । • स्वास्थ्य मन्त्रालयले ३ वटै हब अस्पतालहरुको योजनाहरुको (HDPRP) समष्टिगत प्रदेश स्तरीय योजना तयार गरी सम्बन्धित हब अस्पताल र स्वास्थ्य मन्त्रालयको वेबसाइटमा प्रकाशन गर्ने । • आवश्यकता अनुसार विभिन्न मन्त्रालय, संघ संस्था र सम्बन्धित स्थानीय तहसँग समन्वय तथा सहकार्य गर्ने • प्रत्येक हब अस्पतालमा अर्धवार्षिक रुपमा गरी जम्मा ६ वटा बैठक सञ्चालन गर्नुपर्ने • स्वास्थ्य मन्त्रालय, PHEOC ले सरोकारवालाहरुसँग कार्यशाला गोष्ठी सञ्चालन गरी प्रदेश स्तरीय Disaster Preparedness and Response Plan (DPRP) तयार गरी सार्वजनिकीकरण गर्ने
अपेक्षित उपलब्धी	हब अस्पताल र स्याटेलाईट अस्पतालको नेटवर्कको सुढृढीकरण हुने र प्रदेश स्तरीय DPRP तयार हुनेछ ।
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि बमोजिम बजेट बाँडफाँड र खर्च हुने गरी कार्यालय प्रमुखबाट स्वीकृत गराई कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।
अनुगमन मुल्याङ्कनका सुचकहरु	हब अस्पतालमा र स्याटेलाईट अस्पतालको नेटवर्कको बैठक संख्या उपलब्ध DPRP
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पछि प्रतिवेदन मन्त्रालयमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

सचिव

३. बेरुजुको समिक्षा गोष्ठी तथा शुन्य बेरुजु प्रोत्साहन कार्यक्रम

खर्चशीर्षक नं.	बजेट	एकाई	लक्ष्य	सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित बजेट	पटक	१	दोश्रो

उप शिर्षक	विवरण
परिचय	प्रदेश सरकार स्वास्थ्य मन्त्रालय मातहत रहेका सम्पुर्ण कार्यालयहरुबाट सेवा प्रवाह तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनको अन्तिम लेखापरिक्षणमा औल्याइएको बेरुजुको अवस्थाको सामुहिक रुपमा मुल्याङ्कन गरी बेरुजु कम गर्ने र बेरुजु फछ्यौंटलाई तदारुपता दिन तथा बेरुजु शुन्य गर्ने कार्यालयहरुलाई प्रोत्साहन गर्नको लागि यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको छ ।
उद्देश्य	बेरुजु कम भई सुशासन कायम हुनेछ ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य मन्त्रालय।
खर्च क्षेत्र	दै.भ्र.भ. तथा यातायात खर्च, लगायत अन्य व्यवस्थापकीय खर्च र प्रमाणपत्र छपाई।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• मन्त्रालयबाट मातहतका कार्यालयहरुको बेरुजु र बेरुजु फछ्यौंटको अवस्थावारे समिक्षा गर्ने । • बेरुजु फछ्यौंट कार्ययोजना तयार गर्ने । • बेरुजु न्यूनिकरणको लागि सामुहिक प्रतिवद्वता गर्ने । • शुन्य बेरुजु हुने कार्यालयलाई प्रोत्साहन गर्ने ।
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि बमोजिम बजेट बाँडफाँड र खर्च हुने गरी कार्यालय प्रमुखबाट स्वीकृत गराई कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धी	बेरुजु न्यूनिकरण हुनेछ।
अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका सुचक	शुन्य बेरुजु तथा बेरुजु फछ्यौंटको प्रतिवेदन ।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।

सचिव

४. सेवा ग्राहीको उच्च चाप भएका वर्थिङ सेन्टरलाई सहयोग कार्यक्रम

खर्चशीर्षक नं.	बजेट	एकाई	लक्ष्य	सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित बजेट	संख्या	१	प्रथम, दोश्रो, तेस्रो र चौथो

उप शिर्षक	विवरण
परिचय	प्रदेशमा उच्च रहेको मातृ तथा शिशु मृत्यु दरलाई कमी ल्याउन प्रसूति सेवाको उच्च चाप भएका बर्थिङ सेन्टरहरुलाई आवश्यकताको आधारमा मन्त्रालयको निर्णय बमोजिम सहयोग गर्नको लागि यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको छ ।
उद्देश्य	मातृ तथा शिशु मृत्यु दरमा कमी ल्याउनु ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य कार्यालयहरु।
खर्च क्षेत्र	जनशक्तीको तलव भत्ता, सामाग्री खरिद, कार्यक्रम सञ्चालन खर्च ।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• उच्च चाप भएका वर्थिङ सेन्टरहरुका लागि आवश्यक जनशक्ति, औजार उपकरण तथा औषधिजन्य सामाग्रीहरुको माग संकलन गर्ने • मागका आधारमा प्राथमिकरण गरी उच्च चाप भएका बर्थिङ सेन्टरहरुलाई सहयोग गर्ने ।
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि विभिन्न खर्च शिर्षकहरुमा बाँडफाँड गर्ने र कार्यालय प्रमुखबाट स्वीकृति गराई कार्यक्रम सञ्चालन र खर्च गर्नु पर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धी	बर्थिंग सेन्टरबाट गुणस्तरीय प्रसुति सेवा प्रवाह हुने छ।
अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका सुचक	कार्यक्रम सञ्चालन/सम्झौता भएका स्थानीय तहको संख्या।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।

सचिव

५. मन्त्रालय र मातहतका कार्यालयहरुको व्यवस्थापकीय क्षमता अभिवृद्धिका लागि अभिमुखिकरण/ व्यवस्थापन परिक्षण

खर्च शीर्षक नं.	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित बजेट	पटक	३	पहिलो, दोस्रो र तेस्रो

उप-शीर्षक	विवरण
परिचय	स्वास्थ्य मन्त्रालय र मातहतका निकायहरुमा कार्यरत कर्मचारीहरुको कार्यालय व्यवस्थापन, प्राविधिक क्षमता अभिवृद्धि र सेवा सम्बन्धी ज्ञान तथा सीपको विकास गरी कर्मचारीहरुको कार्यसम्पादनमा प्रभावकारीता ल्याउनका लागि यो कार्यक्रम तय गरिएको छ ।
उद्देश्य	ज्ञान तथा सीपको विकास भई कार्यालयको कार्यसम्पादनमा प्रभावकारिता अभिवृद्धी हुने छ ।
लाभान्वित जनसङ्ख्या/समुह	स्वास्थ्य मन्त्रालय तथा मातहतका निकायहरुमा कार्यरत कर्मचारीहरु
कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य मन्त्रालय
खर्चक्षेत्रहरु	दै.भ्र.भ. तथा यातायात खर्च, प्रशिक्षक तथा परामर्श खर्च, गोष्ठी सञ्चालन, लगायत अन्य व्यवस्थापकीय खर्च।
कार्यक्रम सञ्चालन मार्गदर्शन/ विधि	• मन्त्रालय र मातहतका कार्यालयका व्यबस्थापकहरुका लागि नेतृत्व विकास तथा सुशासन सम्बन्धी तालिमहरुको आवश्यकता र प्राथमिकिकरण गर्ने • तालिम सामाग्री निर्माण गरी तालिम सञ्चालन योजना तयार गर्ने • सहभागीहरुको छनौट गर्ने । • तालिम सञ्चालन गर्ने । • प्रतिवेदन तयार तथा अनुगमन र मुल्याङकन गर्ने। • प्रचलित कानून बमोजिम मन्त्रालय र मातहतका कार्यालयहरुको व्यवस्थापन परीक्षण गर्ने ।
अपेक्षित उपलब्धी	• कार्यालय व्यवस्थापन तथा सेवासँग सम्बन्धी ज्ञान तथा सीपको विकास भई कार्यालयको सेवा प्रभावकारिता अभिवृद्धी हुनेछ ।
अनुगमनका सुचकहरु	• तालिम सामाग्री तयार भएको • तालिम सञ्चालन भएको पटक संख्या • तालिममा सहभागीको संख्या • मन्त्रालय र मातहतका कार्यालयहरुको व्यवस्थापन परिक्षण भएको संख्या
बजेटबाँडफाड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार बजेट बाँडफाँड गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
सन्दर्भ सामाग्रीहरु	विषयसँग सम्बन्धित संघ तथा प्रदेश सरकारबाट जारी गरिएका ऐन, नियम, नीति तथा कार्यविधि, निर्देशिका आदी।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।

सचिव

६. स्वास्थ्य सम्बन्धी विभिन्न नीति, ऐन, नियमावली, रणनीति, निर्देशिका, मापदण्ड, कार्यविधी तथा उपचार प्रोटोकल निर्माण

खर्च शीर्षक नं.	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित बजेट	वटा	आवश्यकता अनुसार	प्रथम, दोस्रो र तेस्रो

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित आवश्यक ऐन, नियमावली, नीति, रणनैतिक योजना, मापदण्ड, कार्यविधि, तालिम सन्दर्भ सामाग्री र म्यानुअल तथा निर्देशिकाको मस्यौदा निर्माण गरी स्वास्थ्य सेवाको प्रभावकारीता र गुणस्तर अभिवृद्धिका लागि यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको छ।
उद्देश्य	स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित आवश्यक ऐन, नियमावली, नीति, रणनैतिक योजना, मापदण्ड, कार्यविधि तालिम सन्दर्भ सामाग्री र म्यानुअल तथा निर्देशिकाको मस्यौदा तयार गरी प्रदेशमा स्वास्थ्य सेवा व्यवस्थापनको कानूनी तथा नीतिगत आधार तयार गर्ने।
लाभान्वित जनसङ्ख्या/ समुह	स्वास्थ्य सेवा प्रदायक, प्रदेशमा बसोबास गर्ने नागरिकहरु
कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य मन्त्रालय
खर्च क्षेत्रहरु	बैठक, कार्यशाला गोष्ठी, स्थलगत भ्रमण, विज्ञ परामर्श सेवा खरिद, छपाई लगायत अन्य व्यवस्थापकीय खर्च।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• प्रदेशमा स्वास्थ्य सेवा व्यवस्थापनको कानूनी तथा नीतिगत आधार तयार गर्न आवश्यक दस्तावेजको पहिचान गरी सूची तयार गर्ने। • दस्तावेज तर्जुमा गर्न आवश्यक पर्ने निर्देशक समिति तथा प्राविधिक कार्यसमूह गठन गरी कार्यविवरण स्वीकृत गर्ने । • सूचना तथा तथ्य संकलन गर्न स्थलगत भ्रमण तथा सम्बन्धित सरोकारवालाहरुसँग बैठक, अन्तरक्रिया, कार्यशाला गोष्ठी गरी मस्यौदा तयार गर्ने । • आवश्यकता अनुसार प्रचलित कानुन बमोजिम विज्ञहरुको परामर्शसेवा मार्फत मस्यौदा तयार गर्ने। • प्राविधिक समितिले मस्यौदा तयार गरी निर्देशक समिति समक्ष पेश गर्ने। • तयार पारिएको मस्यौदा प्रचलित ऐन, नियम, नीति तथा रणनीतिसँग मेल खाएको र प्राविधिक तवरले समेत ठिक भएको सुनिश्चित गरी निर्देशक समिति मार्फत अन्तिम मस्यौदा स्वीकृतिका लागि मन्त्रालयमा पेश गर्ने।
सहकार्य, साझेदारी तथा समन्वय	आवश्यकता अनुसार स्वास्थ्य क्षेत्रमा कार्यरत विकास साझेदारहरुसँग समन्वय एवं सहकार्य गर्न सकिने छ।
अपेक्षित उपलब्धी	कानूनी तथा नीतिगत स्पष्टताका माध्यमबाट स्वास्थ्य सेवा प्रवाहमा प्रभावकारिता आउने।
अनुगमनका सुचकहरु	• दस्तावेजहरुको सूची • मस्यौदा तयारी भएको संख्या • अन्तिम रुप तयार भएको दस्तावेजको संख्या

सचिव

बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि बमोजिम बजेट बाँडफाँड र खर्च हुने गरी कार्यालय प्रमुखबाट स्वीकृत गराई कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।
सन्दर्भ सामाग्रीहरु	विषयसँग सम्बन्धित अन्तर्राष्ट्रिय, संघ र प्रदेश सरकारबाट जारी गरिएका ऐन, नियम, नीति तथा कार्यविधि निर्देशिका आदी।

७. संक्रामक रोग न्यूनिकरण तथा स्वास्थ्य प्रवर्धन कार्यक्रम

खर्चशीर्षक नं.	बजेट	एकाई	लक्ष्य	सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित बजेट	पटक	विभिन्न	प्रथम, दोश्रो, तेस्रो र चौथो

उप शिर्षक	विवरण
परिचय	लुम्विनी प्रदेशमा रहेका संक्रामक तथा नसर्ने रोग न्यूनिकरणका लागि मार्गदर्शन तयार गरी सोही बमोजिम अभियानकै रुपमा सञ्चालन गर्नको लागि यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको छ ।
उद्देश्य	संक्रामक तथा नसर्ने रोगको रोकथाम तथा नियन्त्रण गर्ने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य मन्त्रालय र मातहतका कार्यालयहरु।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	संक्रामक रोग न्यूनीकरण तथा स्वास्थ्य प्रवर्धन कार्यक्रम सञ्चालन मार्गदर्शन २०८२/८३ मा उल्लेख भएबमोजिम सञ्चालन गर्ने ।
अपेक्षित उपलब्धी	संक्रामक तथा नसर्ने रोगको समयमै पहिचान भई व्यवस्थापन हुनेछ ।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न पश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।

सचिव

८. "सुरक्षित मातृत्व अभियान" मातृ तथा बाल मृत्युदर न्यूनीकरण कार्यक्रम

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि त्रैमासिक
२२५२२	विनियोजित बजेट	पटक	विभिन्न	प्रथम, दोश्रो, तेस्रो र चौथो

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	लुम्बिनी प्रदेशमा देशकै सबै भन्दा धेरै मातृ तथा बाल मृत्यु हुने गरेको विभिन्न अध्ययनबाट देखिएको छ। प्रदेश सरकारले गुणस्तरीय स्वास्थ्य प्रणाली मार्फत सुरक्षित मातृत्व तथा बाल स्वास्थ्य सेवा अन्तर्गत मातृ तथा बाल मृत्यु दरलाई घटाई दिगो विकासको लक्ष्य पूरा गर्ने उद्देश्यले यो कार्यक्रमको प्रस्ताव गरिएको छ।
उद्देश्य	• मातृ तथा बाल मृत्युदर न्यूनीकरण गर्ने • लुम्बिनी प्रदेशको उच्च मातृ तथा बाल मृत्युदर कारण पहिचान गर्ने अध्ययन गरी तथ्यमा आधारित नीति योजना तथा कार्यक्रम बनाउन सहयोग गर्ने
लक्षित समुह	प्रजनन उमेर समुहका महिलाहरु
कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य मन्त्रालय र मातहतका कार्यालय
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	"सुरक्षित मातृत्व अभियान" मातृ तथा बाल मृत्युदर न्यूनीकरण कार्यक्रम सञ्चालन मार्गदर्शन २०८२/८३ मा उल्लेख भएबमोजिम सञ्चालन गर्ने ।
अपेक्षित उपलब्धी	लुम्विनी प्रदेशमा मातृ तथा बाल मृत्युदर कमी आउने छ ।
सन्दर्भ सामाग्रीहरु	विषय सम्बन्धित संघ तथा प्रदेश सरकारबाट जारी गरिएका ऐन, नियम, नीति तथा कार्यविधि निर्देशिका, आदि ।

सचिव

लुम्बिनी प्रदेश सरकार
स्वास्थ्य मन्त्रालय
राप्ती उपत्यका(देउखुरी), नेपाल

९. मानसिक स्वास्थ्यमा सुधारः स्वस्थ नागरिक, लुम्बिनीको आधार

खर्चशीर्षक नं.	बजेट	एकाई	लक्ष्य	सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित बजेट	पटक	विभिन्न	प्रथम, दोश्रो, तेस्रो र चौथो

उप शिर्षक	विवरण
परिचय	लुम्विनी प्रदेश मानसिक स्वास्थ्य तथा मनोसामाजिक रणनीतिक कार्ययोजना, २०८१-२०८६ कार्यान्वयनको लागि यो कार्यक्रमको व्यबस्था गरिएको छ ।
उद्देश्य	मानसिक स्वास्थ्यमा देखिएका समस्याहरू समाधानको लागि रणनीतिक कार्ययोजनमा प्रस्तावित क्रियाकलापहरू सञ्चालन तथा सहजीकरण गर्ने।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य मन्त्रालय र मातहतका कार्यालयहरु।
खर्च क्षेत्र	व्यबस्थापकीय खर्च, दैनिक भ्रमण भत्ता, सुचना सञ्चार प्रसारण प्रकाशन
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• लुम्विनी प्रदेश मानसिक स्वास्थ्य तथा मनोसामाजिक रणनीतिक कार्ययोजना, २०८१-२०८६ मा स्वीकृत कार्यक्रमहरू मध्येबाट साझेदार संस्थाहरूसंगको समन्वय र सहकार्यमा गर्नुपर्ने कार्यक्रम तथा क्रियाकलापहरु निर्धारण गर्ने। • प्राथमिकतामा परेका क्रियाकलापहरु स्वास्थ्य मन्त्रालयको निर्णय बमोजिम बजेट बाँडफाँड तथा विनियोजन गरी सञ्चालन गर्ने ।
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि विभिन्न खर्च शिर्षकहरुमा बाँडफाँड गर्ने र कार्यालय प्रमुखबाट स्विकृत गराई कार्यक्रम सञ्चालन र खर्च गर्नु पर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धी	प्रदेशमा रहेको मानसिक स्वास्थ्य समस्याको अवस्थामा सुधार हुनेछ ।
अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका सुचक	साझेदार संस्थाहरु संगको समन्वय वैठक प्राथमिकतामा परेका क्रियाकलापहरु सञ्चालन
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न पश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।

सचिव

१०. अर्धबार्षिक समिक्षा

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित बजेट	पटक	१	दोस्रो

परिचय	आ ब २०८१।८२ मा स्वास्थ्य मन्त्रालय तथा मातहतका निकायहरुले सञ्चालन गरेका कार्यक्रमको प्रगति, चुनौती र भावी कार्यदिशाको लागी आर्थिक वर्षको मध्यमा अर्धबार्षिक समिक्षा गरी चालु आ.व. मा सुधार गर्नुपर्ने विषयको पहिचान गरी योजना बनाई कार्यन्वयनका लागी यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको छ ।
उद्देश्य	चालु आ.व. को कार्यक्रमको प्रगति, चुनौती को समिक्षा गरी कार्ययोजना तयार गर्ने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य मन्त्रालय
खर्च क्षेत्र	बैठक, गोष्ठी, विज्ञ परामर्श सेवा खरिद, छपाई लगायत अन्य व्यवस्थापकीय खर्च।
लक्षित समूह	स्वास्थ्य मन्त्रालय मातहतका निकायहरु
कार्यक्रम सञ्चालन विधिः	● समिक्षाका लागि कार्यदल गठन गरी तथ्यांक विश्लेषण र प्रस्तुतीको ढाँचा तयारी गर्ने । ● मन्त्रालय तथा मातहतका निकायहरुले विश्लेषण गरिएको तथ्याङ्को प्रस्तुतीकरण तथा अन्तरक्रिया गर्ने । ● उपलब्धि, चुनौती, र भावी कार्यदिशाका बारेमा छलफल गर्ने। ● कार्ययोजना तयार गर्ने।
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि बमोजिम बजेट बाँडफाँड र खर्च हुने गरी कार्यालय प्रमुखबाट स्वीकृत गराई कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धी	चालु आ.व. को अर्धबार्षिक समीक्षा तथा आगामी दिनका लागि कार्ययोजना तयार हुनेछ ।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सूचक	समीक्षाको विस्तृत कार्यतालिका, सहभागीहरुको हाजिरी, प्रस्तुतीकरण , प्रतिवेदन र कार्ययोजना ।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पछि प्रगति प्रतिवेदन मन्त्रालयमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

सचिव

११. स्वास्थ्य सम्बन्धी अध्ययन अनुसन्धान

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि त्रैमासिक
२२५२२	विनियोजित बजेट	पटक	१	प्रथम, दोस्रो, तेस्रो

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	प्रदेशमा विद्यमान रहेका विभिन्न स्वास्थ्य समस्या तथा चुनौतीहरुका कारण दिगो विकास लक्ष्य प्राप्तिमा कठिनाई हुन सक्ने देखिएको सन्दर्भमा स्वास्थ्य सेवाको गुणस्तर, प्रवाह गरेको सेवाको प्रभावकारिता तथा उपयोगिता सम्बन्धी अध्ययन र अनुसन्धान तथा स्वास्थ्य सेवाको लेखा जोखा बाट आएको निष्कर्षले तथ्यमा आधारित योजना तर्जुमा गर्न सहयोग भई गुणस्तरीय तथा प्रभावकारी स्वास्थ्य क्रियाकलापहरुको विकास गर्न यो कार्यक्रम प्रस्ताव गरिएको छ।
उद्देश्य	प्रदेशमा विद्यमान स्वास्थ्य सम्बन्धी समस्याहरु, स्वास्थ्य सेवाको गुणस्तर, प्रभावकारिता तथा उपयोगिता सम्बन्धी अध्ययन र अनुसन्धान गरी तथ्यमा आधारित नीति योजना तथा कार्यक्रम बनाउन सहयोग गर्ने ।
लक्षित समुह	स्वास्थ्य सम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धान गर्ने परामर्शकर्ता तथा विश्वविद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थी
कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य मन्त्रालय
खर्च क्षेत्रहरु	विज्ञ परामर्श सेवा खरिद, दै.भ्र.भत्ता, बैठक , गोष्ठि , इथिकल क्लियरेन्स शुल्क, छपाई लगायत अन्य व्यवस्थापकीय खर्च
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि बमोजिम बजेट बाँडफाँड र खर्च हुने गरी कार्यालय प्रमुखबाट स्वीकृत गराई कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• स्वास्थ्य मन्त्रालयले अनुसन्धान गर्ने प्राथमिकताका स्वास्थ्य क्षेत्र/सवालहरु पहिचान गरी सूची तयार गर्ने । • अनुसन्धान कार्यमा मन्त्रालय वा मातहतका स्वास्थ्य सम्बन्धी विषयमा स्नातकोत्तर गरी सम्बन्धित परिषदमा दर्ता भएका अधिकृत कर्मचारीहरु संलग्न हुन सक्नेछन । • विश्वविद्यालय, स्वास्थ्य बिषयमा स्नातकोत्तर अध्ययनरत विद्यार्थीहरु वा सम्बन्धित परिषदमा दर्ता भएका व्यक्ति वा अनुबंधित संस्थालाई अनुसन्धान गर्न प्रचलित कानून बमोजिम छनौट गर्न सकिनेछ । • प्राप्त तथ्याङ्कलाई विश्लेषण गरी संश्लेषणात्मक प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।

सचिव

	• अध्ययन/अनुसन्धानको प्रतिवेदन सरोकारवालाहरु समक्ष सार्वजनिकीकरण गर्नुपर्नेछ । • आवश्यकता अनुसार स्वास्थ्य क्षेत्रमा कार्यरत विकास साझेदारहरु संग समन्वय र सहकार्य गर्न सकिने छ । • प्रतिवेदन अनिवार्य रुपमा तयार गरी मन्त्रालयमा पेश गर्नुपर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धी	तथ्यमा आधारित नीति योजना तथा कार्यक्रम बनाउन सघाउ पुऱ्याउनेछ ।
अनुगमनमूल्याङ्कनका सुचकहरु	१.अनुसन्धानको प्रस्ताव (परिचय, पृस्ठभूमि , उद्देश्य , विशिष्ट उद्देश्य, वैचारिक रूपरेखा प्रश्नानावली र योजना तालिका) २. तथ्याङ्क संकलन गर्दै गरेको अनुगमन ३. तथ्याङ्कको प्रस्तुतिकरण ४.अध्ययन अनुसन्धान तथा प्रतिवेदन
सन्दर्भ सामाग्रीहरु	विषय सम्बन्धित संघ तथा प्रदेश सरकारबाट जारी गरिएका ऐन, नियम, नीति तथा कार्यविधि निर्देशिका, आदि ।

सचिव

स्वास्थ्य मन्त्रालय
लुम्बिनी प्रदेश सरकार
राप्ती उपत्यका(देउखुरी), नेपाल

१२. ६० वर्ष उमेर पुगेका महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका सम्मानजनक विदाई कार्यक्रम

खर्चशीर्षक नः	बजेटः	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित बजेट	जना	१००	सवै त्रैमासिक

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	समुदायस्तरमा आमा तथा बच्चाको स्वास्थ्य स्तरमा सुधार ल्याउन आवश्यक प्रतिकारात्मक र प्रबर्धनात्मक सेवा पुर्याउने उद्देश्यले वि.सं. २०४५ साल देखि नेपालमा महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविका कार्यक्रम शुरु भएको हो । समुदायस्तरमा परिचालित महिला स्वास्थ्य स्व्यमसेविकाको अथक मेहनत र योगदानलाई सम्मान गर्ने उद्देश्यले यस कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको छ ।
उद्देश्य	राष्ट्रिय महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयं सेविका रणनीति, २०७६ बमोजिम महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयं सेविकाहरुको स-सम्मान विदाई गर्ने
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य कार्यालयहरु
सहकार्य, साझेदारी तथा समन्वय	आवश्यकताअनुसार स्थानीय तहसंग समन्वय तथा सहकार्य गर्न सकिने छ ।
खर्च क्षेत्र	महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयं सेविका सम्मानजनक विदाई खर्च मात्र।
लक्षित समुह	महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयमसेविकाहरु
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• स्वास्थ्य कार्यालयले आ आफ्नो जिल्ला भित्र चालू आ. व. मा रणनिति बमोजिम बिदाई हुने महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयं सेविकाको लगत तयार गर्ने। • प्राप्त तथ्याङ्कका आधारमा मन्त्रालयबाट सम्बन्धित स्वास्थ्य कार्यालयलाई रकम निकासा गरिनेछ। • यसरी बिदाई हुँदा प्रदेश सरकारबाट जनही रू ५०,०००/-(अक्षेरुपी पचास हजार) दरले नगद सहितको सम्मान दिईनेछ। • स्वास्थ्य सम्बन्धी दिवस र उपयुक्त अवसर पारी सम्मानजनक विदाई कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ। • सम्मानजनक बिदाई लिनुहुने महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयं सेविकाको लगत मन्त्रालयमा पेश गर्नुपर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धी	महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयं सेविकाहरुको स-सम्मान विदाई हुनेछ ।
अनुगमन तथा मूल्याङ्कन सूचक	सम्मान जनक बिदाई लिनु हुने महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयं सेविकाको संख्या
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न पश्चात स्वास्थ्य कार्यालयहरुले मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।

सचिव

१३. लुम्बिनी प्रदेश स्तरिय सरुवारोग अस्पताल शिवराज कपिलवस्तुको जग्गा प्राप्ती सोधभर्ना रकम (वन रोयल्टी)

खर्चशीर्षक नं.	बजेट	एकाई	लक्ष्य	सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित बजेट	पटक	१	दोस्रो

उप शिर्षक	विवरण
परिचय	प्रदेश सरकार स्वास्थ्य मन्त्रालय मातहत शिवराज न पा ५ कपिलवस्तुमा निर्माणाधिन सुविधा सम्पन्न प्रदेश सरुवारोग अस्पताल निर्माण स्थलको वन क्षेत्रको जग्गा प्रयोग गरे वापत वन तथा भू संरक्षण विभाग सँग भएको सम्झौता बमोजिम दिइनु पर्ने तेस्रो किस्ता वापतको रु ५० लाख रकम वन विकास कोषमा निकासा दिनको लागि यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको छ ।
उद्देश्य	सुविधा सम्पन्न प्रदेश सरुवा रोग अस्पतालको निर्माण हुने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य मन्त्रालय।
खर्च क्षेत्र	वन रोयल्टी रकम ।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• स्वास्थ्य मन्त्रालय लुम्बिनी प्रदेश र वन तथा भू संरक्षण विभाग ववरमहल काठमाण्डौ विचको सम्झौता बमोजिमको तेस्रो किस्ता रकम निकासा गर्ने । • सुविधा सम्पन्न प्रदेश सरुवारोग अस्पताल निर्माण स्थल उपलब्ध हुने ।
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि विभिन्न खर्च शिर्षकहरुमा बाँडफाँड गर्ने र कार्यालय प्रमुखबाट स्वीकृत गराई कार्यक्रम सञ्चालन र खर्च गर्नु पर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धी	सुविधा सम्पन्न प्रदेश सरुवा रोग अस्पताल निर्माण हुने ।
अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका सुचक	तेस्रो किस्ता निकासा
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न पश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।

सचिव

१४. स्वास्थ्य सेवा सुदृढिकरण कार्यक्रम

खर्चशीर्षक नं.	बजेट	एकाई	लक्ष्य	सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	बार्षिक विनियोजित बजेट	पटक	विभिन्न	प्रथम, दोश्रो, तेस्रो र चौथो

उप शिर्षक	विवरण
परिचय	प्रदेश सरकार स्वास्थ्य मन्त्रालय मातहत रहेको कार्यालय तथा कार्यक्रमहरुको सुदृढिकरण गरी प्रदेश वासीले पाउने स्वास्थ्य सुविधाको पहुँच र गुणस्तर अभिवृद्धि गर्नको लागि यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको छ।
उद्देश्य	प्रदेशका नागरिकले पाउने सेवा सुविधामा वृद्धि हुने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य मन्त्रालय तथा मातहतका निकायहरु।
खर्च क्षेत्र	स्वास्थ्य संस्थाहरुको व्यवस्थापकीय खर्च, खरिद तथा निर्माण।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• मातहतका निकायहरुको माग र आवश्यकताको आधारमा मन्त्रालयले विनियोजन गर्ने । • विनियोजित कार्यक्रम प्रचलित नियमानुसार सञ्चालन गर्ने । • आवश्यकताको आधारमा स्थानीय तहमा आवश्यक पर्ने मानव श्रोत तथा उपकरण समेत उपलब्ध गराउन सकिनेछ ।
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि बमोजिम बजेट बाँडफाँड र खर्च हुने गरी कार्यालय प्रमुखबाट स्वीकृत गराई कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धी	प्रदेशमा संचालित स्वास्थ्य कार्यक्रमहरु सुदृढिकरण हुने ।
अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका सुचक	संचालित कार्यक्रमको प्रभावकारीता ।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न पश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।

सचिव

१५. लुम्बिनी प्रदेशको हिमाली जिल्लामा चिकित्सक तथा स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई प्रोत्साहन कार्यक्रम

खर्चशीर्षक नः	बजेटः	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित बजेट	अस्पताल	तोकिए बमोजिम	प्रथम, दोश्रो, तेश्रो र चौथो

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	प्रदेश भित्रका हिमाली तथा पहुँच नपुगेका अस्पतालहरुमा स्वास्थ्यकर्मीहरु न्यून संख्यामा भएकोले प्रादेशिक अस्पतालमा रहेका स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई निश्चित प्रोत्साहन भत्ता लगाएतको सुविधा प्रदान गरी हिमाली तथा दुर्गम पहाडी जिल्लामा स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई टिकाई राखी सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी वनाउने उद्देश्यले यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको हो ।
उद्देश्य	प्रदेश भित्रका हिमाली तथा पहुँच नपुगेका अस्पतालहरुमा (रुकुम पूर्व अस्पताल, रोल्पा अस्पताल, प्यूठान अस्पताल, अर्घाखाची अस्पताल, गुल्मी अस्पताल, रामपुर अस्पताल र वर्दिया अस्पताल) मा स्वास्थ्यकर्मीहरु टिकाई राखी सेवा निरन्तर प्रवाह हुने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	सम्वन्धित अस्पतालहरु
खर्च क्षेत्र	प्रदेशबाट स्वीकृत प्रचलित निर्देशिकाले तोकेको खर्च क्षेत्र
लक्षित समुह	दुर्गम तथा पहुँच नपुगेका अस्पतालहरुमा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीहरु
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	प्रदेशबाट स्वीकृत प्रचलित निर्देशिका अनुसार कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
बजेट बाँडफाड	प्रचलित निर्देशिका अनुसार प्रोत्साहन रकम वितरण गरिनेछ ।
अपेक्षित उपलब्धी	प्रदेश भित्रका हिमाली तथा पहुँच नपुगेका अस्पतालहरुमा स्वास्थ्य सेवाको प्रभावकारिता अभिवृदि हुनेछ।
अनुगमन तथा मुल्याङ्कनका सुचकहरु	यस सुविधा बमोजिम खटिएका स्वास्थ्यकर्मीहरुको संख्या तथा सेवा अवधि
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न पश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।

सचिव

१६. सर्भाइकल तथा स्तन क्यान्सरको निःशुल्क स्क्रीनिङ निदान तथा उपचार

खर्चशीर्षक नं.	बजेट	एकाई	लक्ष्य	सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित बजेट	अस्पताल	१४	प्रथम, दोश्रो, तेस्रो र चौथो

उप शिर्षक	विवरण
परिचय	पछिल्ला बर्षहरुमा बढ्दै गएको क्यान्सरको रोगीहरु मध्ये सर्भाइकल तथा स्तन क्यान्सर रोगीहरुको समयमै पहिचान तथा उपचार गर्नु महत्वपूर्ण हुन्छ। त्यसैले सर्भाइकल तथा स्तन क्यान्सरको समयमै निःशुल्क निदान तथा उपचार गर्न साथै महिलाहरुमा हुने आङ्ग खस्ने समस्या जस्ता प्रजनन स्वास्थ्य समस्याको उपचार गर्न यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको छ ।
उद्देश्य	सर्भाइकल तथा स्तन क्यान्सरको समयमै निःशुल्क निदान र उपचार गर्न ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	प्रदेश अन्तर्गतका १४ वटै अस्पतालहरु।
खर्च क्षेत्र	औषधि, रिएजेन्ट, सम्बन्धित औजार उपकरण खरिद तथा स्वास्थ्यकर्मीहरुको पारिश्रमिक।
लक्षित समुह	प्रदेशमा बसोबास गर्ने महिलाहरु ।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• स्वास्थ्य संस्थाहरुबाट प्रेषण भई आएका बिरामी तथा अस्पतालमा आएका सम्भावित विरामीहरुको सर्भाइकल तथा स्तन क्यान्सर र आङ्ग खस्ने समस्याको स्क्रिनिङ तथा निदानका लागि चाहिने कक्षको व्यवस्थापन गर्ने । • स्क्रिनीङ निदान तथा उपचारका लागि आवश्यक रिएजेण्ट, औषधि, औजार तथा उपकरणको सूचि तयार गरी लागत अनुमान तयार गर्ने र प्रचलित ऐन नियमानुसार खरिद गर्ने । • अस्पतालले सर्भाइकल तथा स्तन क्यान्सर र आङ्ग खस्ने समस्याको स्क्रिनीङ, निदान तथा उपचार सेवा लिन आउने विरामीहरुको समुदायबाट प्रेषणको लागि स्वास्थ्य कार्यालयसँग समन्वय गरी उक्त कार्यालय मार्फत प्रचार प्रसार गराउने । • अस्पतालमा उलब्ध निदान तथा उपचार सेवा निशुल्क उपलब्ध गराउनुपर्नेछ। • कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात नियमानुसार कार्यक्रम खर्च रकम वा अपुग रकम स्वास्थ्य मन्त्रालयमा माग गर्नुपर्नेछ • माग भई आए बमोजिमको रकम मन्त्रालयले अस्पतालहरुलाई विनियोजन गर्नेछ ।
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि विभिन्न खर्च शिर्षकहरुमा बाँडफाँड गर्ने र कार्यालय प्रमुखबाट स्वीकृत गराई कार्यक्रम सञ्चालन र खर्च गर्नु पर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धी	सर्भाइकल तथा स्तन क्यान्सर र आङ्ग खस्ने समस्याको निःशुल्क स्क्रिनिङ, निदान र उपचार हुनेछ ।
अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका सुचक	कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने अस्पताल तथा लाभान्वित बिरामी संख्या ।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भएपश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।

सचिव

१७. सिकलसेल एनिमिया तथा थालसेमिया रोगको स्क्रिनिङ शिविर राप्तीसोनारी बाँके

खर्चशीर्षक नं.	बजेट	एकाई	लक्ष्य	सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित बजेट	पटक	१	प्रथम

उप शिर्षक	विवरण
परिचय	लुम्बिनी प्रदेशको तराईका जिल्लाहरुमा थारु समुदायको ठुलो बसोवास रहेको छ । थारु समुदायमा वंशाणुगत रुपमा रहेको सिकलसेल तथा थालसेमियाका रोगीहरुको पहिचानको लागि अभियानकै रुपमा निःशुल्क स्क्रिनिङ तथा वास्तविक रोगको पहिचान गर्नका लागि राप्ती सोनारी गाउँपालिकामा यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको छ ।
उद्देश्य	राप्तीसोनारी गाउँपालिकामा बसोबास गर्ने थारु समुदायमा रहेको सिकलसेल तथा थालसेमिया रोगीहरुको पहिचान तथा तथ्याङ्क संकलन गर्नु ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य कार्यालय, बाँके ।
खर्च क्षेत्र	दै.भ्र.भ. तथा यातायात खर्च, रिएजेन्ट खरिद, परामर्श सेवा खरिद, प्रचार प्रसार लगायत अन्य व्यवस्थापकीय खर्च ।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• स्क्रिनिङ शिविरको योजना निर्माण गर्ने • आवश्यक प्रचार प्रसार गर्ने • स्क्रिनिङ शिविर सञ्चालन गर्न आवश्यक पर्ने रिएजेन्ट लगायतका सामग्रीहरु प्रचलित कानूनअनुसार खरिद गर्ने • गाउँपालिकामा बहुक्षेत्रीय समन्वय गरी स्क्रिनिङ शिविर सञ्चालन गर्ने • स्वास्थ्य मन्त्रालयले तयार गरेको प्रश्नावली प्रयोग गरी स्क्रिनिङ गरिने व्यक्तिहरुबाट तोकिएको स्वास्थ्य सम्बन्धी सूचना संकलन गर्नुपर्नेछ । • सिकलसेल तथा थालसेमियाका विरामीहरुको पहिचान गरी तथ्याङ्क संकलन गर्न इच्छुक व्यक्ती वा संघ संस्थाबाट प्रस्ताव आव्हान गरी प्रचलित कानूनबमोजिम परामर्श सेवा खरिदमार्फत समेत कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सकिनेछ।
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि विभिन्न खर्च शिर्षकहरुमा बाँडफाँड गर्ने र कार्यालय प्रमुखबाट स्वीकृति गराई कार्यक्रम सञ्चालन र खर्च गर्नु पर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धी	सिकलसेल तथा थालसेमियाका विरामीहरुको पहिचान तथा तथ्याङ्क तयार हुने ।
अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका सुचक	स्क्रिनिङ गरिएका नागरिकहरुको तथ्याङ्क ।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भएपश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा तथ्यांक सहितको प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।

सचिव

१८. सुनवल स्वास्थ्य चौकीको बर्थिङ्ग सेन्टर सञ्चालन व्यवस्थापन

खर्चशीर्षक नः	बजेटः	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	बार्षिक विनियोजित बजेट	पटक	१	प्रथम

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	आधारभुत स्वास्थ्य जनताको मौलिक हकमा रहेको हुदा नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम) जिल्लाको सुनवल स्थित सुनवल स्वास्थ्य चौकीको बर्थिङ्ग सेन्टर सञ्चालन गर्न यस कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको छ।
उद्देश्य	सुनवल नगरपालिकामा गुणस्तरीय आधारभूत मातृ तथा नवजात शिशु स्वास्थ्य सेवा प्रवाह गर्ने
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य कार्यालय, नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम)
खर्च क्षेत्र	भौतिक निर्माण, उपकरण, व्यवस्थापन तथा जनशक्ति खर्च
लक्षित समुह	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम) जिल्लाको सुनवल लगायत अन्य स्थानीय तहका गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरु
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• सुनवल नगरपालिकासँग समन्वय गरी सुनवल स्वास्थ्य चौकीको बर्थिङ्ग सेन्टरलाई प्रभावकारी तवरले सञ्चालन गरी गुणस्तरीय सेवा प्रदान गर्न योजना तयार गर्ने । • नगरपालिकाको आवश्यकतामा आधारित भई तयार भएको योजना बमोजिम आवश्यक सम्झौता गरी प्रचलित कानून अनुसार कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि विभिन्न खर्च शिर्षकहरुमा बाँडफाँड गरी कार्यालय प्रमुखबाट स्वीकृत गराई कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धी	सुनवल स्वास्थ्य चौकीको बर्थिङ्ग सेन्टरबाट गुणस्तरीय मातृ तथा नवजात शिशु स्वास्थ्य सेवा प्रवाह हुने ।
अनुगमन तथा मूल्याङ्कन सूचक	तयार भएको योजना, सुनवल नगरपालिका सँगको सम्झौता
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न पश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।

सचिव

लुम्बिनी प्रदेश सरकार
स्वास्थ्य मन्त्रालय
राप्ती उपत्यका(देउखुरी), नेपाल

१९. प्रादेशिक अस्पतालहरुमा एकिकृत स्वास्थ्य सूचना प्रणाली स्थापना

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन अवधि
२२५२२	विनियोजित वजेट	पटक	१	पहिलो दोश्रो, तेश्रो र चौथो

उपशीर्षकः	विवरण
कार्यक्रमको परिचयः	प्रदेश भित्रका स्वास्थ्य संस्थाहरुमा क्रमिक रुपमा ईलेक्ट्रोनिक मेडिकल रिपोर्टिङ सिस्टम लागू गर्ने भन्ने प्रदेश स्वास्थ्य नीति २०७७ मा उल्लेख छ। सोही अनुरुप प्रदेशमा रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरुमा EMR/EHMIS प्रणाली लागु गरी सुचना प्रविधि मैत्री स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने र स्वास्थ्य संस्थाहरुवीच अन्तरसंचारशिलता (Interoperability) प्रणालीको विकास गर्न यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको हो ।
कार्यक्रमको उद्देश्यः	• प्रदेश मातहतका सबै अस्पतालहरुमा क्रमशः EMR/□□□□□ स्थापना गर्ने । • यस बाट प्राप्त सूचनाहरुको Dashboard निर्माण गर्ने एवं मन्त्रालय तथा मातहतका प्रादेशिक निकायबाट समेत Online अनुगमन गर्ने व्यवस्था गर्ने । • अस्पतालले दिने सेवाको सम्बन्धमा पब्लिकलाई जानकारी गराउने
कार्यक्रमबाट लाभान्वित जनसङ्ख्या/ समुह	प्रदेशमा रहेका अस्पतालहरु
कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य मन्त्रालय तथा मातहतका अस्पतालहरु
कार्यक्रमका खर्च क्षेत्रहरु	जनशक्ति, इलेक्ट्रोनिक हेल्थ रेकर्डसँग सम्बन्धित सामाग्री खरिद, जडान, सहजीकरण तथा अनुगमन।
कार्यक्रम सञ्चालन मार्गदर्शन/ विधि	• प्राविधिक कार्यलाई कार्यान्वयन गर्न साझेदार संस्थाहरुसँग समन्वय गर्ने। • इलेक्ट्रोनिक हेल्थ रेकर्ड प्रणालीको स्थापना र सञ्चालन गर्न आवस्यक सामाग्रीहरुको सूचि तयार गर्ने • प्रणाली सञ्चालन गर्न प्रयोगकर्ताहरुलाई आवश्यक तालिम सञ्चालन गर्ने । • सार्वजनिक खरिद ऐन तथा नियमावली अनुसार आवश्यक सफ्टवेयर तथा हार्डवेयर खरिद गर्ने। • मन्त्रालय मातहतका अस्पतालहरुमा EMR/EHMIS सञ्चालन गर्न अपुग रकम माग भई आएमा आवश्यकताका आधारमा मन्त्रालयले अपुग रकम विनियोजन गर्न सक्नेछ । • आवधिक समिक्षा तथा आवश्यकता अनुसार परिमार्जन गर्ने ।
कार्यक्रमको अपेक्षित उपलब्धी	• स्वास्थ्य सेवाको गुणस्तर वृद्धि • तथ्यांकको गुणस्तरीयता, विश्वसनियता कायम भई अनुगमन, मूल्यांकन तथा पृष्ठपोषणको प्रणाली सवलिकरण • सेवाग्राहीलाई छिटो छरितो सेवा प्रदान हुने ।
कार्यक्रम अनुगमनका सुचकहरु	अस्पतालहरुमा EMR/EHMIS सञ्चालन भएको संख्या
बजेट बाँडफाडः	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि बमोजिम बजेट बाँडफाँड र खर्च हुने गरी कार्यालय प्रमुखबाट स्वीकृत गराई कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।

सचिव

कार्यक्रम सञ्चालनको लागि सन्दर्भ सामाग्रीहरु	प्रदेश स्वास्थ्य नीति २०७७ Digital Nepal Framework e-Health Strategy एकिकृत विद्युतीय चिकित्शा अभिलेख प्रणाली सञ्चालन तथा व्यवस्थापन निर्देशिका २०८१

२०. राप्ती प्रादेशिक अस्पतालको स्तरोन्नती २०० शैया

खर्चशीर्षक नं.	बजेट	एकाई	लक्ष्य	सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित बजेट	पटक	१	दोश्रो, तेश्रो र चौथो

उप शिर्षक	विवरण
परिचय	लुम्बिनी प्रदेश स्वास्थ्य मन्त्रालय मातहतमा रहेको राप्ती प्रादेशिक अस्पतालले ५० शैया क्षमता सहित सेवा प्रदान गर्दै आएता पनि सेवा ग्राहीको बढ्दो चाप, विभिन्न प्रकारका रोगहरुको बढ्दो भारलाई सम्बोधन गर्न र बिशेषज्ञ सेवा प्रवाहका लागी हाल उपलब्ध शैया अपुग भएको छ ।दोश्रो आवधिक योजनाको लक्ष्य समतामुलक र गुणस्तरीय सेवाको पहुँच पुऱ्याई प्रदेश बासीको स्वास्थ्य तथा अरोग्यता प्रवर्धन गर्नु रहेको छ । यसै अनुरुप दांग जिल्ला र यस वरीपरि रहेका अन्य जिल्लाका नागरिकहरुलाई सहज पहुँच र गुणस्तरीय बिशेषज्ञ सेवा प्रवाहका लागी राप्ती प्रादेशिक अस्पताललाई २०० शैयामा स्तरोन्नती गर्न यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको छ ।
उद्देश्य	राप्ती प्रादेशिक अस्पताललाई २०० शैयामा स्तरोन्नती गर्ने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य मन्त्रालय, राप्ती प्रादेशिक अस्पताल
खर्च क्षेत्र	जनशक्ती व्यवस्थापन, तलव भत्ता, औषधि, मेडिकल औजार उपकरण, भौतिक पूर्वाधार लगायतका अस्पताल व्यवस्थापन गर्न आवश्यक पर्ने अन्य क्षेत्र
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	अस्पतालबाट पेश भएको प्रस्ताव तथा कार्ययोजना बमोजिम मन्त्रालयले आवश्यक बजेट बिनियोजन गर्नेछ ।
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि विभिन्न खर्च शिर्षकहरुमा बाँडफाँड गर्ने र अधिकार प्राप्त अधिकारीबाट स्वीकृत गराई कार्यक्रम सञ्चालन र खर्च गर्नु पर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धी	नागरिकहरुले समुतामुलक रुपमा सहज पहुँच र गुणस्तरीय बिशेषज्ञ सेवा प्राप्त गर्नेछन ।
अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका सुचक	अस्पतालबाट पेश भएको प्रस्ताव बमोजिम कार्यसम्पन्न प्रतिवेदन
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न पश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।

सचिव

२१. बारबर्दियाको सिकलसेल अस्पताल सञ्चालन तथा व्यवस्थापन खर्च

खर्चशीर्षकनं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित बजेट	पटक	१	दोश्रो तेश्रो तथा चौथो

उपशीर्षकः	विवरण
परिचय	लुम्विनी प्रदेशको बर्दिया लगायतका तराईका जिल्लाहरुमा थारु समुदायको ठुलो बसोवास रहेको छ । थारु समुदायमा वंशाणुगत रुपमा रहेको सिकलसेल तथा थालसेमियाबाट प्रभावितहरुको संख्या उच्च रहेको छ। बारबर्दियामा निर्माण सम्पन्न सिकलसेल अस्पताल सन्चालनको लागि यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको छ ।
उद्देश्य	बारबर्दियाको सिकलसेल अस्पतालमा सिकलसेल तथा थालसेमियाबाट प्रभावितहरुको उपचार सेवा प्रवाह गर्ने
कार्यक्रमबाट लाभान्वित जनसङ्ख्या/समुह	प्रदेशका सिकलसेल तथा थालसेमियाबाट प्रभावित नागरिकहरु
कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने निकाय	बारवर्दिया नगरपालिका
खर्चक्षेत्रहरु	जनशक्ति व्यवस्थापन, उपकरण खरिद तथा स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• स्वास्थ्य कार्यालय बर्दियाको प्राविधिक सहयोगमा बारबर्दिया नगरपालिकाले बारबर्दिया नगर अस्पतालमा सिकलसेल रोग सम्बन्धी सेवा सञ्चालन गर्न आवश्यक पर्ने क्रियाकलापहरुको प्रस्ताव तयार गरी मन्त्रालयमा पेश गर्ने । • मन्त्रालयले पेश भएको प्रस्ताव अनुसार आवश्यक निर्णय गरी बजेट बिनियोजन गर्नेछ । • बिनियोजन भएको बजेट प्रचलित कानून बमोजिम नगरपालिकाले आवश्यक निर्णय गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नेछ ।
अपेक्षित उपलब्धी	सिकलसेल तथा थालसेमियाबाट प्रभावितहरुको उपचारमा सहज हुनेछ ।
बजेटबाँडफाड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार बजेट बाँडफाँड कार्यक्रम गरी सञ्चालन र खर्च गर्नुपर्नेछ।
कार्यक्रम अनुगमनका सुचकहरु	पूर्वाधार निर्माण तथा मर्मत संभार र जनशक्तिको व्यवस्थापनको अवस्था विशेषज्ञ तथा आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा प्रवाहको अवस्था
अनुगमन तथा मुल्याङ्कन	कार्यक्रमको प्रगति विवरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकायले नियमित रुपमा मन्त्रालयमा पेश गर्नु पर्नेछ र स्वास्थ्य कार्यालय बर्दिया र मन्त्रालयबाट सो कार्यप्रगतिको अनुगमन र मुल्याङ्कन गरिनेछ
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पछि कार्यक्रम सञ्चालन वारेको प्रतिवेदन मन्त्रालयमा पठाउनु पर्नेछ।

सचिव

२२. निजी तथा सामुदायिक अस्पतालहरुको सञ्चालन अनुमति, नविकरण, अनुगमन आदि कार्य

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित बजेट	जिल्ला	१२	निरन्तर

उपशीर्षकः	विवरण
परिचय	यस प्रदेश भित्र रहेका निजी, गैह्सरकारी, सहकारी तथा सामुदायिक स्वास्थ्य संस्था/ अस्पतालहरुको नियमन गरी गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवाको सुनिश्चितता गर्नु प्रदेश सरकारको कार्यक्षेत्र रहेको छ।यस प्रदेश भित्र सञ्चालित अस्पतालहरुको स्थापना, सञ्चालन अनुमति, नवीकरण तथा स्तरोन्नतिको अनुगमन तथा स्थलगत निरीक्षण कार्यलाई प्रभावकारी ढङ्गले कार्यान्वयन गर्न यस कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको छ।
उद्देश्य	यस प्रदेश भित्रका निजी, गैह्सरकारी, सहकारी तथा सामुदायिक स्वास्थ्य संस्था/ अस्पतालहरुको नियमन गर्नु गराउनु।
लाभान्वित जनसङ्ख्या/समुह	प्रदेश भित्रका निजी, गैह्सरकारी, सहकारी तथा सामुदायिक स्वास्थ्य संस्था/ अस्पतालहरु
कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य मन्त्रालय
खर्चक्षेत्रहरु	दैनिक भ्रमण भत्ता तथा यातायात खर्च, इन्धन खर्च, बैठक, गोष्ठी तथा परामर्श खर्च, छपाई, प्रतिवेदन लगायत अन्य व्यवस्थापकीय खर्च।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• सञ्चालन स्वीकृति वा नविकरणका निम्ति निवेदन पेश गरेका स्वास्थ्य संस्थाहरुको सूची तयार गरी अनुगमन गर्ने योजना तयार गर्ने । • चेकलिष्ट प्रयोग गरी प्रचलित कानून बमोजिम स्थलगत निरीक्षण तथा अनुगमन गर्ने । • अनुगमनका आधारमा प्रतिवेदन तयार गरी पेश गर्ने । • तोकिएको मापदण्ड पुरा गरेकाहरुलाई नियमानुसार सञ्चालन स्वीकृति प्रदान गर्ने/नविकरण गर्ने/स्तरोन्नति गर्ने । • मापदण्ड पुरा नभएका स्वास्थ्य संस्थाहरुलाई मापदण्ड पुरा गर्न आवश्यक पृष्ठपोषण प्रदान गर्ने । • दर्ता नवीकरण तथा स्तरोन्नति भएका स्वास्थ्य संस्था/अस्पतालहरुको सूची सहित बार्षिक प्रतिवेदन तयार गर्ने । • आवश्यकता अनुसार सञ्चालनमा रहेका निजि, सामुदायिक तथा अन्य गैरसरकारी अस्पतालहरुको अनुगमन योजना स्वीकृत गरी नियमित तथा आवधिक अनुगमन गर्ने ।
अपेक्षित उपलब्धी	प्रदेश अन्तर्गत रहेका निजी, गैह्सरकारी, सहकारी तथा सामुदायिक स्वास्थ्य संस्था/ अस्पतालहरुको नियमन भई नागरिकहरुले गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्राप्त गर्ने छन् ।
अनुगमनका सुचकहरु	अनुगमन प्रतिवेदन
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन,नियम,निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार बजेट बाँडफाँड कार्यक्रम सञ्चालन र खर्च गर्नुपर्नेछ।

सचिव

२३.   नरेन्द्र गायत्री आँखा अस्पताल पूर्वाधार निर्माण प्युठान न.पा. ४

खर्च शीर्षक नं.	बजेटः	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	बार्षिक विनियोजित बजेट	पटक	१	दोश्रो र तेस्रो

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	प्युठान जिल्लाको प्युठान न.पा. ४ स्थित नरेन्द्र गायत्री आँखा अस्पतालको पूर्वाधार निर्माण गरी गुणस्तरिय आँखा स्वास्थ्य सेवा उपलव्ध गराउन यस कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको छ।
उद्देश्य	प्युठान न.पा. ४ स्थित नरेन्द्र गायत्री आँखा अस्पतालको पूर्वाधार निर्माण गर्ने
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य कार्यालय, प्यूठान ।
खर्च क्षेत्र	लागत अनुमान तयारी, भौतिक पुर्वाधार निर्माण तथा मर्मत सम्भार
लक्षित समुह	प्युठान जिल्लाका नागरिक
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• प्युठान जिल्लाको प्युठान न.पा. ४ स्थित नरेन्द्र गायत्री आँखा अस्पताल गैर नाफामूलक वा सामुदायिक अस्पताल भएको सुनिश्चित गर्ने । • पूर्वाधार निर्माणको लागत अनुमान तयार गर्ने र लागत अनुमान स्वीकृती पश्चात सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ तथा सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ बमोजिम निर्माण प्रकृया अवलम्वन गर्ने। • सम्बन्धित प्राविधिकले पेश गरेको सम्झौता बमोजिम कार्य सम्पन्न भएको प्रतिवेदन समेतका आधारमा प्रचलित नियमानुसार भुक्तानी गर्नुपर्नेछ।
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेटबाट कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धी	नरेन्द्र गायत्री आँखा अस्पताल निर्माण भइ आँखा स्वास्थ्य सेवा सञ्चालनमा सहजता हुनेछ।
अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	• लागत अनुमान तयारी र सम्झौता • भौतिक पुर्वाधार निर्माण सम्पन्न भएको अवस्था तथा मर्मत सम्भार
प्रतिवेदन	भवन निर्माण सम्पन्न भए पछि प्रतिवेदन स्वास्थ्य मन्त्रालयमा पठाउनु पर्नेछ।

सचिव

२४. अन्तर प्रदेश सिकाई आदानप्रदान अन्तरक्रिया तथा भ्रमण

खर्च शीर्षक नं.	बजेटः	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित बजेट	पटक	२	पहिलो

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	नेपालको संघीय संरचनाले प्रदेशहरूलाई आफ्नो अधिकार र जिम्मेवारी अनुसार सेवा, विकास, र सुशासनका कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने अवसर दिएको छ। यस संरचनामा प्रत्येक प्रदेशमा विभिन्न क्षेत्रका नीति, कार्यक्रम, र परियोजनाहरूको कार्यान्वयनमा भिन्न–भिन्न अनुभव, सफल अभ्यास, र सिकाइहरू उत्पन्न भएका छन्।यी अनुभव र सिकाइहरूलाई अन्य प्रदेशहरूसँग आदानप्रदान गर्नु प्रदेशबीचको आपसी बुझाइ, सहकार्य, र क्षमता विकासका लागि महत्वपूर्ण हुन्छ। अन्तर प्रदेश सिकाई आदानप्रदान अन्तरक्रिया तथा भ्रमणमार्फत यस प्रदेशका प्रतिनिधिहरूलाई अरु प्रदेशका नीति, कार्यक्रम तथा असल अभ्यासको प्रत्यक्ष अनुभव प्रदान गर्ने उद्देश्यले यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको छ।
उद्देश्य	विभिन्न प्रदेशका सफल अभ्यास (Best Practices) र सिकाइको आदानप्रदान गर्नु।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य मन्त्रालय
खर्च क्षेत्र	दै.भ्र.भ. तथा यातायात खर्च, इन्धन, बैठक तथा अन्य व्यवस्थापकीय खर्च ।
लक्षित समुह	स्वास्थ्य मन्त्रालय तथा मातहतमा कार्यरत कर्मचारी
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• अन्तर प्रदेश सिकाई आदानप्रदानको लागि सफल अभ्यास (Best Practices भएका प्रदेश छनौट गरी अवलोकन गर्ने । • अन्तर प्रदेश अन्तरक्रिया तथा छलफल गर्ने • भ्रमणबाट प्राप्त मुख्य सिकाइको प्रतिवेदन तयार गर्ने
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार बजेट बाँडफाँड गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धी	• प्रदेशहरूबीच समन्वय र सहकार्यको अवसर। • सफल अभ्यासको पुनःप्रयोग (Replication) गर्न सकिने । • नीति र कार्यान्वयन सुधारका लागि सुझावहरू को कार्यान्वयन ।
अनुगमन तथा मूल्याङ्कन सूचक	सहभागीहरूको प्रतिवेदन ।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पछि मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।

सचिव

स्वास्थ्य निर्देशनालयबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रमहरु

१. निःशुल्क रक्त संचार सेवा

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	वार्षिक विनियोजित बजेट	पटक	१	प्रथम, दोश्रो, तेश्रो र चौथो

परिचय	प्रदेशमा हुने शल्यक्रिया, मातृस्वास्थ्य सेवा, सडक दुर्घटना, रगत तथा रगत जन्य रोगहरु आदिको उपचार व्यवस्थापनको लागि अत्यावश्यक रगत तथा रक्त तत्वहरु सर्वसुलभ, सुरक्षित र निशुल्क रुपमा उपलब्ध गराई रगतको अभावबाट हुन सक्ने अकाल मृत्युबाट बचाउनाको लागि गराउनको लागि यो कार्यक्रमको व्यबस्था गरिएको छ।
उद्देश्य	प्रदेशमा बसोबास गर्ने सबै नागरीकलाई सर्वसुलभ तरीकाले चाहिएको समयमा आवश्यक परिमाणमा गुणस्तरीय र सुरक्षित रगत तथा रक्त तत्वहरु उपलब्ध गराउने
कार्यक्रम व्यवस्थापन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य निर्देशनालय।
कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने निकाय	प्रदेशमा रहेका सबै सरकारी अस्पतालहरु, प्रतिष्ठानहरु, सामुदायिक अस्पतालहरु, Dialysis center र रक्त संचार केन्द्रहरु।
खर्च क्षेत्रहरु	नेपाल सरकारबाट मान्यता प्राप्त रक्तसंचार सेवा प्रदायक संस्थाले तोके बमोजिमको बिल भरपाई
लक्षित समूह	रक्तसंचार सेवा लिने सेवाग्राहीहरु।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• रक्त संचार सेवा प्रदान गर्ने संस्था (Bood Bank, Nepal Red Cross Society), अस्पताल तथा प्रतिष्ठानहरुको सूची तयार गर्ने । • रक्त संचार सेवा उपलब्ध गराउने संघ संस्था तथा अस्पतालहरुले निःशुल्क रक्तसंचार सेवा उपलब्ध गराउन सम्झौता गर्ने। • स्वास्थ्य मन्त्रालय लुम्बिनी प्रदेशबाट स्वीकृत कार्यविधि "**निशुल्क रक्त संचार निर्देशिका २०७८**" (संशोधन समेत) बमोजिम कार्यक्रम सञ्चालन गरीनेछ । • रक्तसंचार सेवा वापतको सेवाग्रहीको बिबरण अध्यावधिक गरी त्रैमासिक रुपमा निर्देशनालयबाट उपलब्ध गराईएको खाकामा स्वास्थ्य निर्देशनालयमा पेश गर्नु पर्नेछ। • रक्त संचार सेवा प्रदान गर्ने संघ संस्था तथा अस्पतालबाट प्रतिवेदन प्राप्त भएको १५ दिन भित्र स्वास्थ्य निर्देशनालयले सम्झौता अनुसारको सोध भर्ना दिनुपर्नेछ।
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार बजेट बाँडफाँड कार्यक्रम सञ्चालन र खर्च गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलब्धी	सबै नागरीकलाई सर्वसुलभ तरीकाले चाहिएको समयमा आवश्यक परिमाणमा गुणस्तरीय र सुरक्षित रगत तथा रक्त तत्वहरु उपलब्ध हुनेछ।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सूचक	निःशुल्क रगत र रक्त जन्य पदार्थ प्राप्त गर्ने बिरामीको संख्या।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पछि कार्यक्रम सञ्चालन वारेको प्रतिवेदन त्रैमासिक रुपमा मन्त्रालयमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

सचिव

२. प्रदेश विपन्न नागरिक स्वास्थ्य उपचार आर्थिक सहुलियत कार्यक्रम (मुटुको भल्भ फेर्ने, मृगौला प्रत्यारोपण र क्यान्सर रोग)

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	अनुमानित	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	वार्षिक विनियोजित बजेट	जना	१००००	प्रथम, दोश्रो, तेश्रो र चौथो

परिचय	नेपालमा हाल नसर्ने रोगहरुका बिरामिहरु बृद्धि हुदै गएको र सो रोगको उपचारमा लाग्ने खर्च महंगो भएकोले असहाय र विपन्न नागरीकहरुले पैसाकै अभावमा उपचारबाट बन्चित हुन नपरोस भनी नेपाल सरकारले उपलब्ध गराउदै आईरहेको रकमले मुटुको भल्भ फेर्ने, मृगौला प्रत्यारोपण र क्यान्सर रोगको उपचार धान्न नसकेकोले प्रदेश सरकारबाट असहाय तथा विपन्न नागरीकहरुलाई उपचारमा थप सहुलियतका लागि यो कार्यक्रमको व्यबस्था गरिएको छ ।
उद्देश्य	यस प्रदेशका असहाय र विपन्न नागरीकहरुको मुटुको भल्भ फेर्न, मृगौला प्रत्यारोपण र क्यान्सर रोगको उपचारमा आर्थिक सहुलियत प्रदान गर्न ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य निर्देशनालय।
खर्च क्षेत्र	औषधि उपचार खर्च सोधभर्ना तथा जनशक्ति व्यवस्थापन।
लक्षित समूह	• लुम्बिनी प्रदेशका मुटुको भल्भ फेर्ने, मृगौला प्रत्यारोपण र क्यान्सर रोगको उपचार गर्नुपर्ने असहाय र विपन्न नागरीक।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	स्वास्थ्य मन्त्रालय लुम्विनी प्रदेशबाट स्वीकृत कार्यविधि "**प्रदेश स्वास्थ्य उपचार विशेष सुविधा निर्देशिका २०७८**" अनुसार कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ । यो कार्यक्रमको व्यवस्थापनका लागि १ जना सातौ तहको नर्सिङ अधिकृतको व्यवस्था गर्ने ।
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार बजेट बाँडफाँड गरी कार्यक्रम सञ्चालन र खर्च गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलब्धी	असहाय र विपन्न नागरीकहरुले आर्थिक अभावको कारणले क्यान्सरको उपचार, मुटुको भल्भ फेर्न र मृगौला प्रत्यारोपण गर्न बन्चित हुने छैनन्।
अनुगमन तथा मुल्यांकनको सूचक	मुटुको भल्भ फेर्ने, मृगौला प्रत्यारोपण र क्यान्सर रोगको उपचार बापत सहुलियत लिने बिरामीको संख्या ।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पछि कार्यक्रम सञ्चालन वारेको प्रतिवेदन स्वास्थ्य मन्त्रालयमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

सचिव

३. प्रदेशका अस्पताल तथा आयुर्वेद चिकित्सालय तथा आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्रहरुमा न्युनतम सेवा मापदण्ड (MSS) कार्यक्रम निरन्तरता कार्यक्रम

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित बजेट	प्रदेश अस्पताल / आयुर्वेद स्वास्थ्य संस्था	२७	सवै त्रैमासिक

परिचय	प्रदेश अन्तर्गतको स्वास्थ्य संस्थाहरुका चिकित्सक, नर्स, स्वास्थ्यकर्मी तथा अन्य सम्बन्धित सरोकारवालाहरुको उपस्थितिमा अस्पतालहरुको अवस्थाको बारेमा स्व-मुल्यांकन, अनुगमन तथा समिक्षा गरी अस्पतालको तह अनुसारको न्युनतम सेवा मापदण्ड मुल्याङ्कन गर्ने र सुधार गर्नु पर्ने कार्ययोजना समेत तयार गरी अस्पतालहरुको सेवाको गुणस्तर वृद्धि गर्न यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको छ ।
उद्देश्य	प्रादेशिक अस्पतालहरुले प्रदान गर्ने सेवाको गुणस्तरमा सुधार गर्न अप्नाउनु पर्ने न्युनतम सेवा मापदण्ड (Minimum Service Standard) सुनिश्चित गर्ने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य निर्देशनालय
खर्च क्षेत्र	अस्पतालको MSS को समिक्षा,तथा फलोअप तथा बैठक व्यवस्थापन।
लक्षित समुह	प्रदेश अन्तर्गतका १४ वटै अस्पतालहरु र १३ वटै आयुर्वेद स्वास्थ्य संस्थाहरु ।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• प्रदेश तहमा स्वास्थ्य सेवाको गुणस्तरको सुनिश्चितता तथा प्रदेशको मातहतमा रहेका अस्पताल तथा आयुर्वेद स्वास्थ्य संस्थाहरुको व्यवस्थापन सुदृढिकरणका लागि प्रादेशिक समितिको वैठक सञ्चालन गर्ने । • MSS सञ्चालन गर्ने अस्पतालहरुको कार्यक्रम सञ्चालन कार्ययोजना तयार गर्ने । • कार्यक्रम सञ्चालन कार्ययोजना अनुसार MSS फलोअप गरी समीक्षा गर्ने ।
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा बाँडफाँड गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धी	प्रदेश अन्तर्गतको अस्पतालहरु तथा आयुर्वेद स्वास्थ्य संस्थाको न्यूनतम सेवा मापदण्ड लागू भएको हुनेछ ।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सूचक	MSS को स्कोर तथा कार्ययोजना।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पछि कार्यक्रम सञ्चालन वारेको प्रतिवेदन मन्त्रालयमा पेश गर्नु पर्नेछ।

सचिव

४. निजी अस्पतालहरुको सञ्चालन अनुमतिको लागि प्राविधिक अनुगमन समिति परिचालन तथा कार्यक्रम व्यवस्थापन

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित बजेट	पटक	३	पहिलो,दोश्रो, तेश्रो

परिचय	हाल प्रदेशबाट नै निजी स्वास्थ्य संस्थाहरुको सञ्चालनका लागि प्रदेश स्वास्थ्य संस्था स्थापना, सञ्चालन, नविकरण तथा स्तरोन्नती ऐन २०७५ र प्रदेश स्वास्थ्य संस्था स्थापना, सञ्चालन, नविकरण तथा स्तरोन्नती नियमावली २०७७ अनुसार अनुमति र नविकरण कार्यहरु नियमित रुपमा भैरहेको छ। ऐन र नियमावलीको मापदण्ड अनुसार अनुमति र नविकरण गर्नका लागि प्राविधिक अनुगमन समिती परिचालन तथा अस्पतालहरुको अनुमति, नविकरण सम्बन्धी अभिलेख अध्यावधिक तथा व्यवस्थापन गर्न यो कार्यक्रमको व्यबस्था गरिएको छ।
उद्देश्य	स्वास्थ्य संस्थाहरुको सञ्चालन अनुमति, नविरण र स्तरोन्नतिमा सहजीकरणका लागि प्राविधिक अनुगमन समिति परिचालन तथा अस्पतालहरुको अनुमति नविकरण सम्बन्धी अभिलेख व्यवस्थापन गर्ने।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य निर्देशनालय।
खर्च क्षेत्र	दै.भ्र.भ, यातायात तथा वैठक व्यवस्थापन खर्च ।
लक्षित समुह	निजी तथा सामुदायिक स्वास्थ्य संस्थाहरु।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• सञ्चालन अनुमति, नविकरण र स्तरोन्नतीका लागि दर्ता भएका संस्थाहरुको प्राविधिक समितिले अनुगमन गर्ने। • अनुगमन पश्चात अनुगमन प्रतिवेदन पेश गर्ने, पेश भएको प्रतिवेदनको आधारमा आवश्यक प्रक्रिया अगाढि बढाउने।
बजेट बाँडफाड	• प्रचलित ऐन, नियम ,निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा बाँडफाँड गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।
अपेक्षित उपलव्धी	• स्वास्थ्य संस्थाहरुको सञ्चालन नविकरण र स्तरोन्नतिमा सहजीकरणका लागि प्राविधिक अनुगमन समिति परिचालन भई कार्यान्वयन हुनेछ ।
अनुगमन तथा समिक्षा	स्वास्थ्य मन्त्रालयबाट अनुगमन तथा समिक्षा हुनेछ ।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पछि कार्यप्रगतीको प्रतिवेदन मन्त्रालयमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

सचिव

५. अपाङ्गता भएका बालबालिकाहरुलाई स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न HRDC संग सहकार्य

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित बजेट	पटक	१	प्रथम, दोस्रो, तेस्रो

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	यस प्रदेशमा रहेका अपाङ्गता भएका वालबालिकाहरुको समयमा नै पहिचान, उपचार (जटिल प्रकृतिका शल्यक्रिया समेत) र पुनःस्र्थापना गरी अपाङ्गता व्यवस्थापन एवं मूलप्रवाहीकरण गर्न गराउनका लागि अपाङ्ग वाल अस्पताल तथा पुनःस्र्थापन केन्द्रसँग सहकार्य गर्न यो कार्यक्रमको व्यबस्था गरिएको छ।
उद्देश्य	अपाङ्गता भएका बालबालिकाहरुको समयमा नै पहिचान गरी उपचार र पुनःस्र्थापना मार्फत जीवन यापनमा सहजता प्रदान गर्ने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य निर्देशनालय
खर्च क्षेत्र	स्क्रिनिंग क्याम्प, सेवा बिस्तार तथा सेवा प्रवाह र पुनःस्र्थापना खर्च
लक्षित समूह	प्रदेश भित्रका अपाङ्गता भएका वालबालिकाहरु
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• अपाङ्ग वाल अस्पताल तथा पुनःस्र्थापना केन्द्र (HRDC Nepal) सँग स्क्रिनिंग क्याम्प, Reconstructive surgery, सेवा प्रवाह र पुनःस्र्थापना सम्बन्धी प्रस्ताव माग गर्ने। • स्वीकृत प्रस्ताब अनुसार अपाङ्ग वाल अस्पताल तथा पुनःस्र्थापना केन्द्र (HRDC Nepal) सँग सम्झौता गरी कार्यहरु सञ्चालन गर्न लगाउने । • कार्य योजना बमोजिमको कार्य प्रगतिको आधारमा भुक्तानी गर्ने ।
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसारबजेट बाँडफाँड गरी कार्यक्रम सञ्चालन र खर्च गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलब्धी	अपाङ्ग भएका बालबालिकाहरुको अविलम्व पहिचान भई उपचार र पुनःस्र्थापना सेवा प्रदान हुनेछ ।
अनुगमन र मुल्याङ्कन सूचक	उपचारबाट लाभान्वित अपाङ्गता भएका बालबालिकाहरुको संख्या।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पछि कार्यप्रगतीको प्रतिवेदन स्वास्थ्य मन्त्रालयमा पेश गर्नु पर्नेछ।

सचिव

६. दुर्गम तथा अपायक क्षेत्रका गर्भवती महिलाहरुलाई निःशुल्क हवाई उद्दार

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित बजेट	पटक	२	प्रथम, दोस्रो, तेस्रो तथा चौथो

परिचय	कुनै पनि गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाले अस्पतालसम्म पुग्न नसकी ज्यान गुमाउन नपरोस भनी उनीहरुलाई आवश्यक परेको खण्डमा तुरुन्त अस्पतालमा निःशुल्क हवाई प्रेषण गर्नका लागि यो कार्यक्रमको व्यबस्था गरिएको हो ।
उद्देश्य	दुर्गम तथा अपायक क्षेत्रका गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरुको समयमै जटिलता व्यबस्थाका लागि सुविधा सम्पन्न नजिकैको सरकारी अस्पतालमा प्रेषण गर्न ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य निर्देशनालय
खर्च क्षेत्र	हवाई भाडा भुक्तानी खर्च
लक्षित समूह	तोकिएका दुर्गम क्षेत्रका गर्भवती तथा सुत्केरी महिला
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• सम्बन्धित अस्पताल तथा स्वास्थ्य संस्थाले गर्भवती महिला तथा सुत्केरीको अवस्था ज्यादै नाजुक भएको, तत्कालै C/S नगरेमा जीउज्यान खतरामा पर्न सक्ने र उक्त संस्थामा C/S तथा अन्य सम्बन्धित जटिलताको व्यवस्थापन हुन नसक्ने भएको खण्डमा नजिकको सुविधा सम्पन्न अस्पतालमा थप उपचारका लागि तत्काल प्रेषण गर्नुपर्ने भएमा हवाई उद्दारका लागि पहल गर्नुपर्ने हुन्छ । • प्रेषणका लागि अस्पताल प्रमुख तथा स्थानीय तहको स्वास्थ्य संस्थाको हकमा स्वास्थ्य संस्था प्रमुखले वा सम्बन्धित पालिकाको स्वास्थ्य शाखा प्रमुखले गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाको जटिलता व्यवस्थापनका लागि स्वास्थ्य निर्देशनालयलाई हवाई उद्दारको आवश्यक्ताको पूर्व जानकारी गराउने । • गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाको उपचारमा संलग्न अस्पतालको प्रमुख वा संम्वन्धित पालिकाको स्वास्थ्य शाखा प्रमुखले हवाई सेवा सञ्चालन गरेको संस्थासँग हवाई सेवा व्यावस्थापनको लागि सम्वन्धित जिल्लाको प्रमुख जिल्ला अधिकारीको समन्वयमा स्वीकृत दर रेटमा सम्झौता गरी स्वास्थ्य निर्देशनालयलाई जानकारी गराई बिरामीलाई उपचारको लागि सम्वन्धित अस्पतालमा पठाई भुक्तानीका लागि स्वास्थ्य निर्देशनालयमा पठाउने । • सम्बन्धित अस्पताल प्रमुख तथा स्वास्थ्य संस्था प्रमुखले जटिलता व्यवस्थापनका लागि प्रेषण गरेको विरामी पुर्जा, हवाई सेवा सञ्चालन गर्ने संस्थाको विल,सम्बन्धित अस्पताल/ स्वास्थ्य संस्थाको भुक्तानी सिफारिस पत्र सहित हवाई सेवा उपलव्ध गराएको १५ दिन भित्र भुक्तानीको लागि स्वास्थ्य निर्देशनालयमा पेश गर्नु पर्नेछ। • नेपाल सरकार महिला बालबालिका तथा जेष्ठ नागरीक मन्त्रालयद्वारा जारी "**दुर्गम क्षेत्रमा ज्यान जोखिममा परेका गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाका लागि हवाई उद्दार सम्बन्धी कार्यविधि २०७७** ले तोके बमोजिम कार्यक्रम सञ्चालन गरीनेछ र खर्चको भुक्तानी समेत दोहोरो नपर्ने गरी सेवा प्रदान गरीनेछ ।
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार बजेट बाँडफाँड कार्यक्रम सञ्चालन र खर्च गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलब्धी	दुर्गम तथा अपाएक क्षेत्रका गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरुको सहज जटिलता व्यवस्थापन भई मृत्युदरमा कमी हुनेछ ।

सचिव

प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पछि कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकायले कार्य प्रगतिका बारेमा प्रतिवेदन स्वास्थ्य मन्त्रालयमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

७. MPDSR कार्यक्रमको पुनर्जागरण

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित बजेट	पटक	१	पहिला, दोश्रो र तेस्रो

परिचय	नेपाल मातृ मृत्यु सम्बन्धी अध्ययन २०७८ बमोजिम लुम्विनी प्रदेश देशकै उच्च मातृ मृत्यु भएको प्रदेशका रुपमा चिनिन्छ । प्रति १ लाख जिवित जन्ममा २०७ जना मातृ मृत्यु भएको उक्त अध्ययन प्रतिवेदनले देखाएको छ ।साथै नवजात शिशुको मृत्युदर समेत प्रति हजारमा २४ रहेको NDHS 2022 ले देखाएको छ जुन राष्ट्रिय स्तर भन्दा उच्च नै रहेको छ । मातृ तथा पेरिनेटल मृत्युका मुख्य कारणको पहिचान गरी सो कारणको समाधानका लागि नियमित तथ्याङ्कको अध्ययन जरुरी भएकाले लुम्विनी प्रदेश भित्र मृत्यु हुने पेरिनेटल तथा मातृ मृत्युको समीक्षा गरी मुख्य कारण पहिचान गर्न, भविष्यमा त्यस्ता मृत्यु हुन नदिन उचित प्रतिकार्य योजना तयार गर्न यो कार्यक्रमको व्यबस्था गरिएको हो ।
उद्देश्य	समुदाय तथा अस्पतालमा हुने मातृ तथा पेरिनेटल मृत्युको समीक्षा गरी मुख्य कारण पहिचान गर्ने र भविष्यमा त्यस्ता मृत्यु हुन नदिन उचित प्रतिकार्य योजना तयार गर्न ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य निर्देशनालय
खर्च क्षेत्र	अभिमुखिकरण कार्यका लागि दै भ्र भ तथा यातायात खर्च लगाएत अन्य व्यबस्थापकीय खर्च
लक्षित समूह	१२ जिल्लाका जिल्लास्तरीय मातृ तथा पेरिनेटल मृत्यु निगरानी समितीका (MPDSR committee) अध्यक्ष र सदस्य सचिव तथा कार्यक्रम फोकल पर्सनहरु
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• अभिमुखिकरण कार्यक्रम २ दिनको सञ्चालन हुनेछ । • निर्देशनालयले आवस्यक विषय बस्तु तयार गरी मातृ तथा पेरिनेटल मृत्यु निगरानी प्रतिकार्य निर्देशिका २०७९ बमोजिम कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन तथा नियम बमोजिम बजेट बाडँफाड गरी स्वीकृत गराई कार्यक्रम सञ्चालन गरीनेछ ।
अपेक्षित उपलब्धी	प्रदेशका १२ वटै जिल्लाका वडा देखि स्थानीय र जिल्ला स्तरका सामुदायमा आधारित मातृ तथा पेरिनेटल निगरानी समिति सक्रिय भई काम कर्तव्य र अधिकार प्रति जवाफदेही हुनेछन् ।
अनुगमन र मुल्याङ्कन सूचक	निर्देशिका बमोजिम MPDSR समिति गठन भएको । समुदायका हरेक मातृ मृत्युको पहिचान तथा मृत्युको कारण पहिचान भएको ।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पछि कार्यक्रम सञ्चालन वारेको प्रतिवेदन मन्त्रालयमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

सचिव

८. दुर्गम स्थानमा विशेषज्ञ स्वास्थ्य शिविर

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित बजेट	पटक	२	दोश्रो, तेश्रो

परिचय	धेरैजसो ग्रामीण समुदायका मानिसहरु स्वास्थ्य संस्थाहरुबाट विशेषज्ञ स्वास्थ्य सेवा लिन बञ्चित छन। त्यस्ता क्षेत्र, र समुदायमा स्वास्थ्य सेवाको पहुँच पुर्‍याउन टड्कारो आवश्यकता रहेको हुँदा आर्थिक तथा सामाजिक रुपमा पछि परेका समुदायको बसोवास भएको स्थानहरुमा विशेषज्ञ सहितको निःशुल्क स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गरी स्वास्थ्य सेवाको पँहुचमा वृद्धि गर्न यो कार्यक्रमको व्यबस्था गरिएको हो ।
उद्देश्य	• दुर्गम तथा पिछडिएको क्षेत्र, स्वास्थ्य सेवाको पहुँच नपुगेका आर्थिक तथा सामाजिक रुपमा पछि परेका बर्ग तथा समुदायमा बिशेषज्ञ स्वास्थ्य सेवाको पँहुच बृद्धि गर्ने । • स्वास्थ्य सेवाको पँहुच वाहिर रहेका समुदायका नागरीकहरुको विभिन्न रोगहरुको पहिचान, निदान, उपचार तथा प्रेषण गर्ने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	• स्वास्थ्य निर्देशनालय
खर्च क्षेत्र	औषधि, अन्य उपचार सामाग्री खरिद, प्रचारप्रसार, ढुवानीका लागि गाडी भाडा लगाएत अन्य व्यबस्थापकीय खर्च।
लक्षित समुह	दुर्गम तथा पिछडिएका प्रदेशवासी
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• आवश्यकता र औचित्यका आधारमा दुर्गम तथा पिछडियको क्षेत्रमा विशेषज्ञ सहितको निःशुल्क शिविर सञ्चालन गरीने। • शिविर सञ्चालनको लागि चाहिने विशेषज्ञ चिकित्सक सहितको मानवश्रोत. चिकित्सकीय उपकरण तथा भौतिक स्रोतको व्यबस्था गर्ने । • स्थानीय तहहरुसँग समेत सहकार्य गरी शिविर सञ्चालन गरीने विशेषज्ञ स्वास्थ्य सेवाहरुका वारेमा जानकारी स्थानीय संचार माध्यम तथा साधन श्रोतको उपयोग गरी प्रचारप्रसार गर्ने । • विशेषज्ञ स्वास्थ्य शिविर आवश्यक्ता र औचित्यको आधारमा विभिन्न संघ संस्थाहरु, मेडिकल कलेजहरुसँग समन्वय तथा साझेदारीमा सञ्चालन गर्न सकिनेछ ।
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन,नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा वाँडफाँड गर्ने र खर्च गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलव्धी	स्वास्थ्य सेवाको पहुचँ अपुग भएका नागरीकहरुको विशेषज्ञ स्वास्थ्य सेवामा पहुँच अभिबृद्धि हुनेछ ।
अनुगमन तथा मुल्यांकनको सूचक	विशेषज्ञ स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गरेको संख्या। विशेषज्ञ स्वास्थ्य शिविरबाट लाभाम्बितको संख्या।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पछि कार्यक्रम सञ्चालन वारेको प्रतिवेदन सम्बन्धित निकायमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

सचिव

९. स्थानीय तहका आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मी नागरीक आरोग्य केन्द्रहरुलाइ नागरीक आरोग्य कार्यक्रम सम्वन्धी अभिमुखिकरण, अनसाइट कोचिङ्ग तथा सुचना छपाइ

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाइ	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि (त्रैमासिक अनुसार)
२२५२२	विनियोजित बजेट	पटक	३	दोश्रो, तेश्रो र चौथो

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	प्रदेश सरकारले आयुर्वेद तथा वैकल्पिक चिकित्सा सेवाको प्रवर्द्धन गर्ने उद्धेश्यले लुम्बिनी प्रदेशमा रहेका आयुर्वेद स्वास्थ्य संस्थाहरुमा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीको ज्ञान सीप र दक्षता अभिवृद्धि गरी सेवा प्रभावकारी बनाउन यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको हो । यस अन्तर्गत स्थानीय तहका आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने, अभिमुखीकरण गर्ने र अन साइट कोचिङ गरीनेछ। साथै नसर्ने रोग न्युनिकरण एवं आयुर्वेद तथा वैकल्पिक चिकित्सा सेवासँग सम्बन्धित आवश्यक सूचना सामाग्री छपाई मार्फत आर्थिक वर्ष भरी सबै आयुर्वेद संस्थालाई आवश्यक स्वास्थ्य शिक्षा र सुचना सामग्री उपलब्ध गराइने छ ।
उद्देश्य	• लुम्बिनी प्रदेशका स्थानीय तहमा कार्यरत आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मी तथा नागरीक आरोग्य केन्द्रका स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई नागरीक आरोग्य कार्यक्रमको उद्देश्य, सेवा प्रवाह र व्यवस्थापनबारे अभिमुखीकरण प्रदान गर्नु। • स्थानिय तहका आयुर्वेद औषधालय एवं नागरीक आरोग्य केन्द्रहरूबाट प्रदान गरीने सेवाहरूको गुणस्तर सुधार गर्न स्थलगत कोचिङ (On-site Coaching) मार्फत आवश्यक सहयोग तथा पृष्ठपोषण प्रदान गर्नु। • नागरीक आरोग्य कार्यक्रम र आयुर्वेद स्वास्थ्य सेवाबारे जनचेतना अभिवृद्धि गर्न आवश्यक सूचना, शिक्षा तथा सञ्चार (IEC/BCC) सामग्रीहरू तयार गरी छपाइ तथा वितरण गर्नु।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य निर्देशनालय, लुम्बिनी प्रदेश।
खर्च क्षेत्रहरू	• अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन खर्च (हल भाडा, सहभागी तथा सहजकर्ता यातायात र दैनिक भ्रमण भत्ता, प्रशिक्षक, स्टेशनरी, खाना/खाजा तथा अन्य व्यवस्थापन खर्च)। • स्थलगत कोचिङका लागि सहजकर्ताको भ्रमण खर्च, यातायात खर्च तथा अन्य व्यवस्थापन खर्च। • पाठ्यक्रम तथा सन्दर्भ सामग्री विकास र छपाइ खर्च। • सूचना, शिक्षा तथा सञ्चार (IEC/BCC) सामग्री (पोस्टर, पम्प्लेट आदि) डिजाइन, छपाइ तथा वितरण खर्च। • अन्य कार्यक्रम व्यवस्थापन सम्बन्धी विविध खर्चहरू।

सचिव

लक्षित समूह	• स्थानीय तहमा कार्यरत आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीहरू (कविराज, वैद्य, आयुर्वेद सहायक)। • नागरीक आरोग्य सेवा केन्द्रमा कार्यरत आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीहरु।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	१. **पूर्व तयारीः** • कार्यक्रमको विस्तृत कार्य योजना र बजेट सहितको टिप्पणी स्वीकृत गराउने। • अभिमुखीकरणका लागि पाठ्यक्रम, प्रस्तुतीकरण र अन्य आवश्यक सामग्रीहरू तयार गर्ने। • सहभागीहरूको विवरण सङ्कलन गर्न स्थानीय तहहरूसँग समन्वय गर्ने • सूचना सामग्रीको डिजाइन तथा विषयवस्तु तयार गर्ने। २. **कार्यान्वयनः** • जिल्ला वा क्लस्टर स्तरमा ३ दिने अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने। • अभिमुखीकरण सम्पन्न भएपश्चात् आवश्यकताका आधारमा स्थानिय तह स्थित आयुर्वेद औषधालय एवं नागरीक आरोग्य सेवा केन्द्रहरूमा स्थलगत कोचिङ तथा सहजीकरणको लागि भ्रमण योजना बनाई विज्ञ/प्रशिक्षक सहित अनसाइट कोचिङ्ग सञ्चालन गर्ने। • स्वीकृत डिजाइन अनुसारका सूचना सामग्रीहरू छपाइ गरी सम्बन्धित केन्द्रहरूमा वितरण गर्ने। **३. प्रतिवेदन तथा अभिलेखीकरणः** • कार्यक्रम सम्पन्न भएपछि विस्तृत प्रतिवेदन तयार गर्ने। • खर्चको फाँटवारी प्रचलित कानुन बमोजिम तयार गरी पेस गर्ने।
बजेट बाँडफाँड	यस कार्यक्रमको लागि विनियोजित बजेट स्वास्थ्य निर्देशनालयको स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुसार हुनेछ। खर्च गर्दा लुम्बिनी प्रदेश सरकारको आर्थिक कार्यविधि ऐन, नियमावली तथा सार्वजनिक खरिद ऐन, नियमावलीको पूर्ण पालना गर्नुपर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धि	○ प्रदेशका स्थानीय तहका आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मी तथा नागरीक आरोग्य सेवाका केन्द्रका आयुर्वेद सिप तथा क्षमता विकास हुनेछ । ○ नागरीक आरोग्य केन्द्रहरूबाट प्रदान गरीने सेवामा गुणस्तरीयता र एकरूपता कायम हुनेछ। ○ आयुर्वेद स्वास्थ्य सेवा र नागरीक आरोग्य कार्यक्रमबारे सर्वसाधारणमा सचेतना अभिवृद्धि हुनेछ। ○ जनचेतनामुलक सूचना सामग्रीहरू छपाइ भई सबै केन्द्रहरूमा उपलब्ध हुनेछन्।
अनुगमन र मूल्याङ्कन सूचक	• अभिमुखीकरणमा सहभागी स्वास्थ्यकर्मीहरूको सङ्ख्या। • सञ्चालन भएका अभिमुखीकरण कार्यक्रमको सङ्ख्या र प्रतिवेदन। • स्थलगत कोचिङ गरीएका आयुर्वेद स्वास्थ्य संस्थाहरुको संख्या र सोको प्रतिवेदन। • छपाइ तथा वितरण गरीएका सूचना सामग्रीको प्रकार र संख्या। • कार्यक्रमको पूर्व र पश्चात् सहभागीहरूको ज्ञानमा भएको परिवर्तन (Pre/Post-test) को विश्लेषण।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने निकायले कार्यक्रम सम्पन्न भएको १५ दिनभित्रमा तोकिएको ढाँचामा प्रगति प्रतिवेदन र खर्चको फाँटवारी तयार गरी स्वास्थ्य निर्देशनालय, लुम्बिनी प्रदेशमा पेस गर्नुपर्नेछ। निर्देशनालयले एकीकृत प्रतिवेदन तयार गरी मन्त्रालयमा पेस गर्नेछ।

सचिव

१०. RRT परिचालन तथा महामारी नियन्त्रण

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित बजेट	पटक	१	प्रथम, दोश्रो, तेस्रो र चौथो

परिचय	स्वास्थ्य सँग सम्बन्धित विभिन्न महामारीहरुको समयमा नै पहिचान गरी सो को प्रतिकार्य र व्यवस्थापनका साथै महामारी फैलिनबाट रोक्न समुदायस्तरमा द्रुत प्रतिकार्य टोलि परिचालन गर्न यो कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको छ ।
उद्देश्य	RRT परिचालन तथा ब्यबस्थापन हुने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य निर्देशनालय
खर्च क्षेत्र	• बैठक, दै भ्र भ, प्रशिक्षण, टोली परिचालन तथा व्यवस्थापन । • महामारीका नियन्त्रणका लागि आवस्यक सामाग्रीहरुः महामारी जन्य परीक्षण, किट्स, तथा औषधि जन्य सामाग्रीहरु खरिद तथा ढुवानी।
लक्षित समूह	महामारी फैलने समुदाय, क्षेत्र
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• समुदायमा महामारी फैलिएको अवस्थामा द्रुत प्रतिकार्य टोली परिचालन गर्ने । • नमूना संकलन, ढुवानी तथा परीक्षण गर्ने । • महामारी नियन्त्रणका लागि अन्य प्रतिकार्यात्मक कार्यहरु सञ्चालन गर्ने ।
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन,नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजितबजेट रकम खर्च गर्नका लागि बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा वाँडफाँड गर्ने र कार्यालय प्रमुखबाट स्वीकृत गराई कार्यक्रम सञ्चालन र खर्च गर्नुपर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धी	RRT परिचालन तथा आकस्मिक सामाग्रीहरु उपलब्ध हुने
अनुगमन र मुल्याङ्कन	मन्त्रालयबाट कार्यक्रमको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन हुनेछ ।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पछि कार्यक्रम सञ्चालन वारेको प्रतिवेदन स्वास्थ्य मन्त्रालयमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

सचिव

११. पूर्ण खोप प्रदेश सुनिश्चितता तथा खोप समन्वय समितिको वैठक तथा VPD सर्भिलेन्स तथा AEFI केश व्यवस्थापन

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित बजेट	पटक	१	पहिलो,दोश्रो,तेस्रो र चौथो त्रैमासिक

क) पूर्ण खोप प्रदेश सुनिश्चितता घोषणा तथा खोप समन्वय समितिको बैठक सञ्चालन

परिचय	हरेक वर्ष वार्ड,स्थानीय तह, जिल्ला, प्रदेश हुदै नेपाल राष्ट्रलाई नै पूर्ण खोप सुनिश्चितता तथा दिगोपना कायम राख्ने प्रावधान रहेको छ। सो बमोजिम जिल्लालाई पूर्ण खोप सुनिश्चितताको भेरिफिकेशन र घोषणा पश्चात यस लुम्बिनी प्रदेशलाई पूर्ण खोप सुनिश्चित प्रदेश घोषणा गर्नुपर्ने भएको हुदाँ पूर्ण खोपको प्रमाणिकरण तथा घोषणा सभा आयोजनाको लागी यो क्रियाकलाप राखिएको हो।यस क्रियाकलाप सञ्चालनको लागि यस शिर्षकमा विनियोजित रकमको ४०% रकम खर्च गर्नु पर्ने छ।
उद्देश्य	• सबै बालबालिकालाई राष्ट्रिय खोप तालिका अनुसारका खोपहरु पुरा गराउने। • पूर्ण खोप घोषणा निर्देशिका अनुसार पूर्ण खोप सुनिश्चितता तथा दिगोपना घोषणा गर्ने । • घोषणा सभा मार्फत पूर्ण खोप सुनिश्चितता तथा दिगोपनाको लागि सरोकारवाला निकायहरूको संलग्नता गराउने ।
अपेक्षित प्रतिफल	• लक्षित समूहका सबैले तोकिएका खोपहरूको मात्रा पूरा गर्नेछन् ।जसका कारण खोपजन्य रोगको बिरामी दर,मृत्यु दर अपाङ्गता दर कम हुने छ। • खोप कार्यक्रममा सरोकारवाला निकायहरूको संलग्नता तथा प्रतिबद्धता हुनेछ ।
सञ्चालन प्रकृया	जिल्ला खोप समन्वय समितिको संयोजनमा पूर्णखोप वडा, स्थानीय तह, जिल्ला सुनिश्चतताको औचित्य, प्रकृया र जिम्मेवारी बारेमा जानकारी गराई पूर्णखोप सुनिश्चितता घोषणा तथा दिगोपनाको लागि निम्न कृयाकलापहरू गर्नुपर्दछः • प्रदेश स्तरबाट हरेक आर्थिक बर्षमा वडा, स्थानीय तह, जिल्लालाई पूर्ण खोप सुनिश्चितता घोषणा गर्न सहजीकरण गर्ने। • जिल्लातहको पूर्ण खोप भेरिफिकेसन तथा प्रमाणिकरणको सहजीकरण र अनुगमन गर्नुपर्नेछ । • **प्रदेश घोषणाको तयारी र अनुमती मागनेः** प्रदेश अन्तर्गतको सबै जिल्लाहरू पूर्णखोप सुनिश्चितता घोषणा तथा दिगोपना कायम भएको एकिन गरी प्रदेश पूर्णखोप सुनिश्चितता तथा दिगोपना प्रमाणिकरणको लागि संघमा पूर्ण खोप सुनिश्चितताको भेरिफिकेशन तथा घोषणाको लागि अनुमती माग गर्ने र संघबाट पूर्ण खोप सुनिश्चितता घोषणाको अनुमति प्राप्त पश्चात सरोकारवालको सहभागीतामा घोषणा सभा आयोजना गर्ने। । • घोषणा सभामा प्रदेशमा सो आर्थिक वर्षमा प्रथम पटक घोषणा गर्ने स्थानीय तहको खोप कार्यकर्ता र स्थानीय तहको स्वास्थ्य शाखा प्रमुख, स्वास्थ्य कार्यालय प्रमुख वा खोप फोकल पर्सनलाई सम्मान गर्न सकिने छ।
कार्य सम्पादन सूचक	भेरिफिकेसनको समयमा शून्य तथा आँशिक खोप लगाएका बालबालिका नभेटिएका वा भेटिए पनि सबै बालबालिकाकालाई पूर्ण खोप लगाई खोप पूर्ण गराएका।

सचिव

बजेट बाँडफाँड	विनियोजित बजेट प्रचलित आर्थिक ऐन/नियमको परिधिमा रहि जिल्लाको भेरिफिकशन तथा घोषणाको दैनिक भ्रमण भत्ता,प्रदेश खोप समन्वय समितिको बैठक खर्च,घोषणा सभा आयोजना गर्न लाग्ने खर्च तथा स्वास्थ्यकर्मिको सम्मान गर्न लाग्ने खर्चमा खर्च गरीने छ।
अभिलेख तथा प्रतिवेदन	• पूर्णखोप सुनिश्चितता निर्देशिका २०७१(तेस्रो संशोधन २०७७) का अनुसूचीहरू • यस निर्देशिकामा उल्लेख भएको अनुसुची २ बमोजिम वार्षिक प्रतिवेदन (अषाढ मसान्तमा) स्वास्थ्य मन्त्रालयमा पठाउने

ख) खोपबाट बचाउन सकिने रोगहरुको खोजपड्ताल, शंकास्पद बिरामीको अनुसन्धान, निगरानी, प्रतिवेदन, नमुना संकलन र ढुवानी कार्यको लागि जिल्ला, स्थानिय तहमा आवश्यक सहजीकरण खर्च

परिचय	खोप सेवा तथा खोपबाट बचाउन सकिने रोगहरू खोजपड्ताल, शंकास्पद बिरामीको अनुसन्धान र निगरानी निरन्तर रूपमा गरी समुदायमा खोपबाट बचाउन सकिने रोगहरूको बिरामी र महामारी हुन नदिनको लागि प्रदेश मार्फत जिल्ला तथा स्थानिय तहहरूमा खोपजन्य रोगको खोजी कार्य सुदृढ गर्नको लागि यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको छ। यसै कार्यक्रम मार्फत यदि शंकास्पद बिरामी भेटिएमा सो को नमूना संकलन गरी सम्बन्धित ठाँउमा पठाउने व्यवस्था गर्नको लागि यो कार्यक्रम राखिएको छ। यस क्रियाकलापमा विनियोजित बजेटको २५% रकम खर्च गर्न सकिने छ।
उद्देश्य	पोलियो रोग उन्मूलन लगायत अन्य खोपबाट बचाउन सकिने रोगहरुको निवारण र नियन्त्रणको लागि हालसम्म साझेदार निकायबाट प्राप्त सहयोगको कार्यहरुलाई क्रमशः प्रदेश सरकारको स्वास्थ्य प्रणालीमा एकीकृत गर्ने निति अनुरूप खोपजन्य रोगको खोजपडताल तथा नमुना संकलन, ढुवानी र चेक जाँच गरी समुदाय स्तरमा रोग फैलन नदिने।
अपेक्षित प्रतिफल	• खोपजन्य रोगको महामारी नियन्त्रण हुने छ। • खोपबाट बचाउन सकिने रोगहरूको निगरानी योजना अन्तर्गत रोगहरुको खोजपड्ताल, शंकास्पद बिरामीको अनुसन्धान, निगरानी जस्ता कार्य संघ,प्रदेश र स्थानीय तहको सरकारको श्रोत साधन मार्फत सञ्चालन भएको हुनेछ।
सञ्चालन प्रक्रिया	खोपजन्य रोगको सूचना प्राप्त भएमा जिल्ला तथा निर्देशनालयमा तोकिएका सर्भिलेन्स फोकल पर्सनले चेक जाँच पश्चात यकिन गरी संकास्पद रोगको जाँचको लागि संकलन गरी जाँच हुने स्थान प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला वा **WHO** फिल्ड अफिस मार्फत राष्ट्रिय जनस्वास्थ्य प्रयोगशालामा पठाउने व्यवस्था मिलाउनु पर्ने छ। नमुना संकलन तथा ढुवानी गर्दा संकलित नमुना निश्चित तापक्रम रहेको सुनिश्चित हुने गरी तत्काल गर्नु पर्ने हुदा स्वास्थ्यकर्मि वा ढुवानी कर्ताले ढुवानी रकम पाउने गरी जिल्ला अनुसारको रेट स्विकृत गराई दैनिक भ्रमण भत्तामा नबढने गरी रकम भुक्तानी गर्नु पर्ने छ। खोपजन्य रोगको भेरिफिकेशन तथा चेक जाँचको लागि परिचालन भएको खण्डमा दैनिक भ्रमण भत्ता भुक्तानी गरीनेछ।
कार्य सम्पादन सूचक	• संकलन भएका नमुनाहरुको संख्या • नमुनाहरुको ढुवानी भएको पटक • पहिचान भएका बिरामीहरुको अनुसन्धानको संख्या र पटक
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित ऐन नियमानुसार विनियोजित रकम खोपबाट बचाउन सकिने रोगहरू खोजपड्ताल, शंकास्पद बिरामीको अनुसन्धान र निगरानी, टिम परिचालन तथा सहजीकरण गर्न र नमूना संकलन तथा ढुवानी गर्न खर्च गर्नु पर्ने छ।

सचिव

अभिलेख / प्रतिवेद	केस अनुसन्धान फारम, नमूना संकलन फारम, बिरामीहरूको सूची।

ग) ए.ई.एफ.आई. को व्यवस्थापन तथा उपचार सहयोग खर्च

परिचय	राष्ट्रिय खोप कार्यक्रममा सञ्चालित खोपहरू सुरक्षित रहेका छन। तर पनि विभिन्न कारणले खोप लगाए पश्चात अनपेक्षित घटनाहरू विश्वव्यापी तथ्याङ्क अनुसार यदाकदा देखिन सक्छन्। खोप लगाए पछि कुनै अनपेक्षित घटना भएमा तत्काल उपचार, अनुसन्धान र गम्भिर किसिमको ए.ई.एफ.आई. व्यवस्थापन गर्न स्वास्थ्य निर्देशनालयबाट कार्यान्वयन हुनेगरी बजेट विनियोजित गरिएको हो। यस क्रियाकलापमा विनियोजित बजेटको ३५% रकम खर्च गर्न सकिने छ।
उद्देश्य	खोप लगाए पश्चात अनपेक्षित घटना (ए.ई.एफ.आई.) भएमा तत्काल **उपचार** व्यवस्थापन गरी खोप लगाएको बालबालिका तथा किशोरीको जीवनको रक्षा गर्ने।
अपेक्षित प्रतिफल	ए.ई.एफ.आई. भएमा तत्काल व्यवस्थापन हुनेछ र थप जटिलता हुनबाट बचाउने छ।
सञ्चालन प्रकृया	•जिल्ला तथा स्थानिय तहबाट खोपहरू लगाए पश्चात जटिल अनपेक्षित घटनाहरूको जानकारी प्राप्त भए तत्काल आवश्यक उपचार व्यवस्थापनको लागि नजिकको सरकारी अस्पताल वा शिक्षण अस्पतालमा प्रेषण गर्नु पर्ने छ। •खोप लगाए पश्चात हुनसक्ने गम्भीर किसिमको अनपेक्षित घटना भएमा तत्काल उपचार तथा व्यवस्थापन स्वास्थ्य बिमा वा अस्पतालको सामाजिक सुरक्षा इकाई बाट व्यवस्थापन गर्ने। •स्वास्थ्य बिमा/ अस्पतालको सामाजिक सुरक्षा इकाई बाट हुन नसके वा अपुग भएको खण्डमा यस रकमबाट खर्चको भुक्तानी गर्ने छ। •ए.ई.एफ.आई. भएमा स्वास्थ्य कार्यालयले सो को प्रतिवेदन अनसुन्धान फारमहरू पूर्ण रूपमा भरी स्वास्थ्य निर्देशनालय र परिवार कल्याण महाशाखामा पठाउने । •गम्भिर प्रकारको ए.ई.एफ.आई. भई उपचार गराउनु परेको अवस्थामा स्वास्थ्य कार्यालयले स्थानीय तहको सिफारिस तथा स्वास्थ्य कार्यालयको उपचारमा लागेको रकम खुल्ने सिफारिस सहित बिलभरपाईको फोटोकपी स्वास्थ्य निर्देशनालयमा पेश गर्नु पर्ने ।
कार्य सम्पादन सूचक	**AEFI** भएको बिरामीको विवरण तथा उपचारको विवरण । **AEFI** भएको बिरामीको अनुसन्धान फारम भरेको र स्वास्थ्य निर्देशनालयमा पठाएको।
बजेट बाँडफाँड	यस क्रियाकलामा विनियोत रकम विरामी अस्पताल आउदाको एम्बुलेन्स भाडा,उपचार गर्दाको बेड चार्ज तथा ICU /NICU मा उपचार गर्नु पर्ने भएमा सो रकम,विरामीको प्रयोगशाला परीक्षण रकम तथा औषधि खरिद रकममा खर्च लेख्नु पर्ने छ। एक जनालाई रु१ लाख भन्दा बढी भुक्तानी हुने छैन। सो रकम विरामी वा निजको आमा वा बुवाको खातामा सोधभर्नाको रुपमा भुक्तानी हुने छ।
अभिलेख तथा प्रतिवेदन	ए.ई.एफ.आई. को तत्काल गरीने प्रतिवेदन फारम, अनुसन्धान फारम तथा खोप रजिस्टरमा अभिलेख प्रतिवेदन गर्ने **(HMIS** ९.३)।

सचिव

१२. Postnatal ward सुदृढिकरण कार्यक्रम

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित बजेट	पटक	१	प्रथम, दोश्रो, तेश्रो चौथो

परिचयः	लुम्बिनी प्रदेशमा भएका मातृ मृत्यु मध्ये ६० प्रतिशत मृत्यु सुत्केरी भएको ४८ घण्टा भित्र भएको देखिन्छ (MMR Survey 2022)। त्यसैले अस्पतालमा भएका सुत्केरीहरुलाई कम्तिमा ४८ घण्टासम्म दक्ष चिकित्सक र तालिम प्राप्त स्वास्थ्यकर्मीको निगरानीमा राखी, खतरामुक्त अवस्थाको एकीन गरी सुत्केरीलाई घर पठाउने कार्यलाई सुनिश्चित गर्न यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको हो ।
उद्देश्य	लुम्बिनी प्रदेश अन्तर्गतका प्रादेशिक अस्पतालहरुमा हुने प्रत्येक सुत्केरीलाई ४८ घण्टासम्म दक्ष चिकित्सक र दक्ष नर्सिङ कर्मचारीको निगरानिमा राखि मातृ मृत्युलाई कम गर्ने
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य निर्देशनालय
खर्च क्षेत्र	Postnatal Ward सुदृढीकरण कार्यक्रम सञ्चालन मार्गदर्शन २०८२ मा तोकिएका खर्च क्षेत्रहरु
लक्षित समूह	प्रसुति हुने महिलाहरु ।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	Postnatal Ward सुदृढीकरण कार्यक्रम सञ्चालन मार्गदर्शन २०८२ बमोजिम कार्यक्रम सञ्चालन गरीनेछ ।
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन,नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजितबजेट रकम खर्च गर्नका लागि बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा बाँडफाँड गर्ने र कार्यालय प्रमुखबाट स्वीकृत गराई कार्यक्रम सञ्चालन र खर्च गर्नुपर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धी	• मातृ मृत्युमा न्यूनिकरण हुनेछ ।
अनुगमन मुल्यांकनको सूचक	• उत्तर प्रसुती सेवा लिएका सेवाग्राहीहरुको संख्या
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सञ्चालनको त्रैमासिक प्रतिवेदन स्वास्थ्य निर्देशनालयमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

सचिव

१३. एकिकृत स्वास्थ्य सूचना प्रणाली स्थापना, सञ्चालन तथा व्यवस्थापन

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित बजेट	१	पटक	दोश्रो, तेश्रो

परिचयः	स्वास्थ्य सेवा वितरण प्रणालीलाई प्रभावकारी, पारदर्शी र द्रुतगतिमा प्रवाह गर्न एकीकृत स्वास्थ्य व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (e-HMIS, EMR), परिवार स्वास्थ्य प्रोफाईल (FHP), जेष्ठनागरीक घरदैलो कार्यक्रम, किशोरीहरुको रक्त परीक्षण कार्यक्रम, नसर्ने रोगको स्क्रिनिङ्ग (NCD screening) लगाएत प्रदेश सरकारबाट सञ्चालन गरीएका कार्यक्रमहरुको अनुगमन प्रणाली (Monitoring System) तथा अन्य सूचना प्रणालीहरूलाई आपसी अन्तरआबद्धता (Interoperability) सहित सेवाग्राहीहरूमा आवश्यकता अनुसारका सन्देश प्रवाह गराउन, प्रदेशको एकीकृत ड्यासबोर्ड मार्फत नीति निर्माता तथा आम नागरीकहरूमा सूचना प्रसारण गर्न आवश्यक छ। यसले प्रदेश, जिल्ला तथा स्थानीय तहमा सूचना पहुँच, विश्लेषण र तदनुसार नीतिगत निर्णयलाई सहज तुल्याउने छ। सो कार्यका लागि देहाय अनुसारका क्रियाकलापहरु सञ्चालन गरीनेछ । १. प्राविधिक जनशक्ती (IT Engineer) करार सेवामा लिने । २. लुम्बिनी प्रदेशका स्वास्थ्य तथ्याङ्कमा कार्यरत जनशक्तिहरुलाई तथ्याङक विश्लेषण सम्बन्धी तालिम सञ्चालन गर्ने । ३. प्रदेश स्वास्थ्य सेवा प्रणालीको एकिकृत पब्लिक ड्यासबोर्ड अध्यावधिक तथा प्रशारण गर्ने ।
उद्देश्य	• प्रदेशका अस्पताल तथा स्थानीय स्वास्थ्य संस्थाहरुमा EMR, eHMIS लागु गर्न प्राविधिक सहजीकरणका लागि प्राविधिक जनशक्ती (IT Engineer) को व्यवस्था गर्न । • प्रदेशका स्वास्थ्य तथ्याङ्कमा कार्यरत जनशक्तीहरुलाई तथ्याङ्क विश्लेषण सम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धि गर्ने • प्रदेश स्वास्थ्य सेवा प्रणालीको चुस्त दूरुस्त एकिकृत पव्लिक ड्यासवोर्ड अध्यावधिक तथा प्रशारण गर्ने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य निर्देशनालय ।
खर्च क्षेत्र	जनशक्तिको तलब तथा भत्ता, तालिम तथा अनुगमन कार्यका लागि दै भ्र भ तथा यातायात खर्च, पव्लिक ड्यासवोर्ड तयारीका लागि परामर्श सेवा खरिद, domain account दर्ता, नविकरण लगाएत अन्य व्यबस्थापकीय खर्च
लक्षित समूह	मन्त्रालय तथा मातहतका सम्पूर्ण निकायहरु
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• माथि उल्लेखित ३ वटा कार्य सञ्चालनका लागि लागत अनुमान तयार गरी स्वीकृत गर्ने । • आई टि इन्जिनियर करार सेवामा लिने • प्रदेशका स्वास्थ्य कार्यालय, अस्पतालका स्वास्थ्य तथ्याङ्कमा कार्यरत जनशक्तिलाई तथ्याङ्क विश्लेषण सम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धिका लागि ३ दिने तालिम सञ्चालन गर्ने । • प्रदेशको एकिकृत Dashboard को अध्यावधिक तथा प्रशारणका लागि आवस्यक विज्ञ परामर्श सेवा लगाएत प्राविधिक व्यवस्थापन गर्ने । • अस्पताल तथा स्थानीय स्वास्थ्य संस्थाहरुमा संचालित EMR, eHMIS सञ्चालन तथा विस्तारका लागि अनसाईट भिजीट कार्य गर्ने ।

सचिव

	• प्रदेशबाट सञ्चालन भएका कार्यक्रमहरुको एकिकृत विद्युतीय प्रतिवेदन प्रणाली सञ्चालनका लागि सफ्टवेयर जडान तथा युजर म्यानुअल तथा तालिम सञ्चालन गर्ने
बजेट बाँडफाड	• प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार बजेट बाँडफाँड कार्यक्रम सञ्चालन र खर्च गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलब्धी	• प्रदेशबाट सञ्चालन भएका स्वास्थ्य कार्यक्रमहरुको प्रभावकारी अनुगमन तथा मूल्याङ्कन भई तथ्यपरक योजनाहरु तर्जुमा हुनेछन् ।
अनुगमन मुल्यांकनको सूचक	• प्रदेश सरकारवाट सञ्चालन भएका कार्यक्रमहरुको एकिकृत सूचना प्रणाली स्थापना भएको • अस्पताल तथा स्थानीय स्वास्थ्य संस्थाहरुमा EMR तथा eHMIS सञ्चालन भएको संख्या
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पछि कार्यक्रम सञ्चालन वारेको प्रतिवेदन मन्त्रालयमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

१४. प्रादेशिक प्रेषण केन्द्र सञ्चालन तथा व्यवस्थापन

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित बजेट	१	पटक	प्रथम, दोश्रो, तेश्रो चौथो

परिचयः	प्रदेश भित्र सञ्चालनमा रहेका एम्वुलेन्सहरुको बास्तविक भौगोलिक अवस्था थाहा पाई आकस्मिक विरामीहरुले समयमै एम्वुलेन्स प्राप्त गरुन भन्ने उद्देश्यका साथ यस प्रदेशमा सञ्चालनमा रहेको एम्वुलेन्स प्रदेश प्रेषण केन्द्र संचालनार्थ यस कार्यक्रमको व्यबस्था गरिएको छ ।
उद्देश्य	• एम्वुलेन्स प्रदेश प्रेषण केन्द्र सञ्चालन गरी समयमै आकस्मिक विरामीहरुले एम्वुलेन्स सेवा प्राप्त गर्न
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य निर्देशनालय
खर्च क्षेत्र	एम्वुलेन्स प्रदेश प्रेषण केन्द्र संचालनार्थ आवश्यक ४ जना जनशक्ती व्यवस्थापन (स्टाफ नर्स २ जना र एच ए २ जना) व्यबस्थापकीय खर्च, इन्टरनेट तथा संचार महशुल, GPS जडानका लागि आवश्यक सामाग्री खरिद
लक्षित समूह	प्रदेशमा सञ्चालन भएका एम्वुलेन्सहरु
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• राष्ट्रिय एम्वुलेन्स निर्देशिका २०७८ को दफा १६ अनुसार विगत वर्षदेखि कार्यरत जनशक्तिको कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन गरी सेवा निरन्तरता वा नयाँ जनशक्ती नियुक्ति गर्ने । • इन्टरनेट तथा २४ सै घण्टा १०२ नंम्वर टोल फ्री नम्वर सञ्चालनका लागि संचार महशुल भुक्तानी गर्ने । • प्रदेश भित्रका GPS जडान भएका/नभएका एम्बुलेन्सहरुको सूची तयार गर्ने • एम्वुलेन्स प्रदेश प्रेषण केन्द्रका सामाग्रीहरुको मर्मत सम्भार गर्ने ।
बजेट बाँडफाड	• प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार बजेट बाँडफाँड कार्यक्रम सञ्चालन र खर्च गर्नुपर्नेछ ।

सचिव

अपेक्षित उपलब्धी	• एम्वुलेन्स प्रदेश प्रेषण केन्द्र सञ्चालन हुनेछ ।
अनुगमन मुल्यांकनको सूचक	• GPS जडान भएका एम्वुलेन्सहरुको संख्या • आकस्मिक विरामीहरुले एम्वुलेन्स सेवा माग गरेको फोन कलको विवरण
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पछि कार्यक्रम सञ्चालन वारेको प्रतिवेदन मन्त्रालयमा पेश गर्नुपर्ने पर्नेछ ।

१५. आँखाको नानी निःशुल्क प्रत्यारोपण सोधभर्ना

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन अवधि
२२५२२	विनियोजित वजेट	पटक	१	दोश्रो र तेश्रो

उपशिर्षक	विवरण
परिचय	प्रदेशमा बसोवास गर्ने नागरीकहरुको आँखाको नानीमा लागेको चोट लगायतका कारणहरुले गर्दा आँखाको ज्योती गुमिरहेको छ। यस प्रदेशमा रहेका आँखा सेवा कार्यक्रम प्रदान गर्ने स्वास्थ्य संस्थाहरुले कोर्नीया प्रत्यारोपण गरी उनीहरुको दृष्टी जोगाउन सफल भएका छन ।तसर्थ, यस अवस्थाबाट प्रभावित व्यक्तिहरुको उपचारमा सहुलियत प्रदान गर्न यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको छ।
उद्देश्य	आँखाको नानीमा लागेको चोट लगायतका कारणहरुले गर्दा आँखाको ज्योती गुमाएकाहरु लाई कोर्नीया प्रत्यारोपणमा सहयोग गर्ने
लाभान्वित जनसङ्ख्या/समुह	• प्रदेशवासी नागरीकहरु
कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य निर्देशनालय
खर्चक्षेत्रहरु	कोर्नीया प्रत्यारोपणमा लाग्ने खर्चको शोधभर्ना
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• स्वास्थ्य निर्देशनालयले प्रदेशभित्र रहेका कर्निया प्रत्यारोपण सेवा सुविधा उपलब्ध गराउने अस्पतालहरुबाट प्रचलित सार्वजानिक खरिद कानून बमोजिम सेवा प्याकेजको लागत तयार गर्नुपर्नेछ। • सेवा प्रदान गर्ने अस्पतालहरुलाई सेवा प्याकेजका लागि सम्झौता गर्न सूचना आह्वान गर्नुपर्नेछ • सम्झौता बमोजिम प्रदेशवासी नागरीकहरुलाई कर्निया प्रत्यारोपण सेवा उपलब्ध गराएका अस्पतालहरुलाई त्रैमासिक रुपमा सेवा बमोजिमका संलग्न बील भर्पाई र प्रमाण पुग्ने कागजातका आधारमा भुक्तानी दिनुपर्नेछ। सोको लगत राखी मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धी	कर्निया प्रत्यारोपण गर्नुपर्ने विरामीहरुलाई सहुलियत प्राप्त भई आखाँको ज्योति प्राप्त हुने

सचिव

बजेटबाँडफाड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार बजेट बाँडफाँड गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।
अनुगमन मुल्याङ्कनका सुचकहरु	कोर्नीया प्रत्यारोपणबाट लाभान्वित सेवाग्रहीहरु
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पछि कार्यक्रम सञ्चालन वारेको प्रतिवेदन मन्त्रालयमा पठाउनु पर्नेछ ।

१६. सुत्केरी पश्चातको जटिलता व्यवस्थापन

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित बजेट	१	पटक	प्रथम

परिचय	मातृ मृत्यु सम्बन्धी राष्ट्रिय अध्ययन प्रतिवेदन २०७८ बमोजिम लुम्बिनी प्रदेश देशकै उच्च मातृ मृत्यु भएको प्रदेशका रुपमा देखाएको छ । कुनै पनि गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरुलाई दिर्घ रोग तथा लामो समय सघन उपचारमा राखी उपचार गर्नुपर्ने अवस्था रहेको र निजको आर्थिक अवस्थाका कारण उपचारबाट वञ्चित हुन नपरोस भनि त्यस्ता विपन्न गर्भावस्थाका महिलाको उपचारको रकम तोकिएको अस्पतालहरुमा उपचार गरेवापत सम्बन्धित अस्पतालमा सोध भर्ना गर्ने प्रयोजनका लागि यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको हो ।
उद्देश्य	विपन्न बर्गका गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरुलाई रकमको अभावमा उपचारबाट वञ्चित हुन नदिन अस्पतालमा सोध भर्ना रकम र आवश्यक सामग्री खरिद ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य निर्देशनालय।
खर्च क्षेत्र	जटिल अवस्थाका गर्भवती तथा सुत्केरी महिलालाई ICU तथा Ventilator मा राखी उपचार खर्च
लक्षित समुह	जटिल अवस्थाका गर्भवती तथा सुत्केरी महिला
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• गर्भवती तथा सुत्केरी महिला लुम्बिनी प्रदेशवासी हुनु पर्नेछ। • सुत्केरी तथा गर्भवती महिलालाई आमा सुरक्षा कार्यक्रमले तोकेको सेवा भन्दा थप सेवा लिनु पर्ने भनी महिला तथा स्त्रीरोग विशेषज्ञ चिकित्सकको सिफारिस • उक्त कार्यक्रम लुम्विनी प्रादेशिक अस्पताल, भेरी अस्पताल र राप्ती स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिस्ठानमा लागु हुने छ। • उपचार खर्च वापत १ जनालाई अधिक्तम २ लाख रकम सम्बन्धित अस्पताललाई सोधभर्ना गर्न सकिने छ। गर्भवती तथा सुत्केरी जटिल्ता व्यवस्थापन प्रादेशिक समिती तपसिलको हुनेछ। 1. अध्यक्षय- निर्देशक स्वास्थ्य निर्देशनाल 2. सदस्य- महाशाखा प्रमुख नर्सिङ्ग तथा परिवार कल्याण महाशाखा स्वास्थ्य मन्त्रालय 3. सदस्य- विभाग प्रमुख स्त्री तथा प्रसुति रोग विभाग लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पताल ४. सदस्य सचिव- नर्सिङ्ग तथा व्यवस्थापन शाखा-स्वास्थ्य निर्देशनालय १. आमन्त्रित सदस्य आवश्यकता अनुसार।
बजेट बाँडफाड	• यस कार्यक्रमका लागि रु ३५ लाख विजियोजन गरिएको छ।

सचिव

	• उक्त रकमबाट माथि तोकिएका ३ अस्पतालहरुमा अनुगमन गरी अस्पतालमा सुत्केरी महिलाहरुका लागि लक्षित गरी Delicated HDU and ICU सञ्चालनका लागि अधिक्तम २५ लाखको सामग्री खरिदका लागि खर्च गर्ने र उपचार खर्च वापत रु १० लाख सोधभर्ना गर्न सकिने छ। अन्य निर्णयहरु गर्भवती तथा सुत्केरी जटिलता व्यवस्थापन प्रादेशिक समितीको निर्णय अनुसार हुने छ।
अपेक्षित उपलब्धी	स्वास्थ्य निर्देशनालय।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सूचक	जटिल अवस्थाका गर्भवती तथा सुत्केरी महिलालाई ICU तथा Ventilator मा राखी उपचार खर्च
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पछि कार्यक्रम सञ्चालन वारेको प्रतिवेदन मन्त्रालयमा पेश गर्नु पर्नेछ।

१७. रणनीतिक स्थानमा वर्थिङ सेन्टर स्थापनाका लागि म्यापिङ कार्यक्रम

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	बिनियोजित बार्षिक बजेट	पटक	१	दोस्रो

उपशिर्षक	**विवरण**
परिचय	स्वास्थ्य सुचना प्रणाली २०८०।०८१ अनुसार लुम्बिनी प्रदेशमा संस्थागत प्रसुति सेवा ९३ प्रतिशत र प्रोटोकल अनुसार प्रसुति जाँच ८६ प्रतिशत रहेता पनि मातृ मृत्यु दरमा कमी भएको पाईएको छैन। लुम्बिनी प्रदेशमा हाल २२ वटा बृहत आकस्मिक प्रसुति तथा नवजात सेवा (CEONC), ६६ वटा आधारभूत प्रसुति तथा जनजात शिशु सेवा र ४४६ वटा प्रसुति केन्द्र (Birthing Centre) रहेका छन्। त्यसैले हालको प्रदेशको जनसंख्या, भैगोलिक अवस्था र दक्ष जनशक्तिको आधारमा रणनितिक स्थानमा प्रसुति केन्द्रको संख्या र प्रसुति केन्द्र रहने उपयुक्त स्थान छनौट गरी लुम्बिनी प्रदेशका १२ जिल्ला सरोकारवालाहरुलाई पैरवीका लागि यो वजेटको व्यवस्था गरिएको हो।
उद्देश्य	रणनीतिक स्थानमा वर्थिङ सेन्टर स्थापना तथा स्थानान्तरणका लागि सरोकारवालासंग पैरवी गर्ने।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य निर्देशनालय
खर्च क्षेत्र	दैनिक भ्रमण भत्ता, यातायात खर्च, इन्धन र अन्य व्यवस्थापकिय खर्च
लक्षित समूह	१२ जिल्लाका जिल्ला समन्वय प्रमुख, स्वास्थ्य कार्यालय प्रमुख, कार्यक्रम फोकल पर्सन र अन्य सरोकारवालाहरु।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• स्वास्थ्य निर्देशनालयले संयुक्त राष्ट्र संघिय जनसंख्या कोष (UNFPA) को सहयोगमा लुम्बिनी प्रदेशमा रहेका बृहत आकस्मिक प्रसुति तथा नवजात सेवा (CEONC), आधारभूत प्रसुति तथा नवजात शिशु सेवा र प्रसुति केन्द्र (Birthing Centre) को रणनितिक स्थानमा सञ्चालनका लागि आवश्यक अध्ययन गर्ने। • उक्त अध्ययनबाट प्राप्त नतिजाको आधारमा लक्षित समूहको सहभागितामा स्वास्थ्य निर्देशनालयले २ दिने पैरवी तथा अन्तर्क्रिया गोष्ठी सञ्चालन गर्ने। • प्रदेश स्तरमा सहभागी भएका सरोकारवालाले जिल्ला स्तरको कार्यक्रम सहजीकरण गर्नु पर्ने छ।

सचिव

बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन,नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा बाँडफाँड गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ
अपेक्षित उपलब्धी	लुम्बिनी प्रदेशमा अध्ययनबाट प्राप्त नतिजा अनुसार आवश्यक स्थानमा (रणनीतिक स्थानमा) वर्थिङ सेन्टर स्थापना तथा स्थानतरण भई गुणस्तरिय प्रसुति सेवा सञ्चालन हुने छ।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सुचक	अध्ययनबाट प्राप्त नतिजा अनुसारमा मात्र प्रसुति सेवा सञ्चालन गरको संख्या
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सञ्चालन गरे पछि स्वास्थ्य कार्यालयले स्वास्थ्य निर्देशनालय र स्वास्थ्य मन्त्रालयमा अनिवार्य प्रतिवेलन गर्ने र कार्यान्वयको बारेमा प्रतिवेदन गर्नुपर्ने छ।

१८.हाइड्रोसिल सर्जरी तथा NTD र VPD अनुगमन

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित बजेट	पटक	१	दोस्रो र तेस्रो

परिचय	प्रदेशका हाईड्रोसिल बिरामीहरुको सहज र निःशुल्क सर्जरी सेवा सञ्चालन गर्न अस्पतालहरुमा बजेटको अभाव हुन नदिन यो कार्यक्रम मार्फत अस्पतालहरुमा सेवा सञ्चालन पश्चात खर्चको शोध भर्ना कार्यका साथै प्रदेश भित्र NTD र VPD रोगको नियन्त्रणका लागि अनसाईट अनुगमन कार्यका लागि यो कार्यक्रमको व्यबस्था गरिएको हो ।
उद्देश्य	प्रदेशका हाइड्रोसिलका विरामीहरुको सहज र निःशुल्क सर्जरी सेवा सञ्चालन गर्ने । NTD र VPD रोग नियन्त्रणका लागि आवस्यक सहजीकरण र व्यवस्थापनका लागि अनसाईट अनुगमन कार्य गर्ने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य निर्देशनालय र प्रदेशका अस्पतालहरु
खर्च क्षेत्र	हाइड्रोसिल सर्जरी गरेवापत अस्पतालहरुमा शोध भर्ना रकम र दै भ्र भ तथा यातायात खर्च
लक्षित समूह	प्रदेश अस्पतालमा सर्जरीका लागि आउने हाइड्रोसिलका विरामीहरु
कार्यक्रम सञ्चालन विधिः	• निःशुल्क हाईड्रोसिल सर्जरी सेवा सञ्चालन सम्बन्धी स्वास्थ्य कार्यालय मार्फत स्थानीय समुदायहरुमा प्रचार प्रसार गर्ने । • हाइड्रोसिल सर्जरीका लागि विरामीहरुको स्क्रिनिङ गर्ने । • सो विरामीहरुको सर्जरी पश्चात संघीय शसर्तबाट प्राप्त रकम अपुग भएको खण्डमा दोहोरो भुक्तानी नपर्ने एकिन गरी सम्बन्धित सर्जरी गर्ने अस्पतालहरुलाई संघीय सशर्त कार्यक्रमले तोके वमोजिमको रकम अस्पताललाई भुक्तानीका लागि अस्पतालहरुसँग भुक्तानी माग संकलन गरी सम्बन्धित अस्पतालको अस्पताल विकास समितिको खाता मार्फत शोधभर्ना गर्ने ।

सचिव

	• NTD र VPD रोग नियन्त्रणका लागि स्थलगत भिजिट कार्य गर्न दै भ्र भ स्वीकृत गराई सोको प्रतिवेदन र भुक्तानी मागका आधारमा नियमानुसार भुक्तानी गर्ने ।
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन,नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा बाँडफाँड गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ
अपेक्षित उपलब्धी	• प्रदेशका हाइड्रोसिलका विरामीहरुले सहज र निःशुल्क सर्जरी सेवा प्राप्त गर्नेछन् । • NTD र VPD रोग नियन्त्रणका लागि स्थलगत भिजिट कार्य हुनेछ ।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सूचक	• प्रदेश सरकारबाट शोध भर्ना लिएका हाइड्रोसिलका विरामीहरुको निःशुल्क सर्जरी सेवाको संख्या • स्थलगत अनुगमन/भ्रमण गरिएको स्थान र संख्या
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पछि बजेट खर्च र प्रगति प्रतिवेदन संबन्धित निकायमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

सचिव

प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्रबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रमहरु

१. औषधिहरुको परिमाण निर्धारण गोष्ठी

खर्च शीर्षक नं	बजेट	इकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित	पटक	१	दोस्रो त्रैमासिक

परिचय	Forecasting, Quantification and Procurement सम्बन्धी क्षमता अभिबृद्धिका लागि पुनतार्जगी तथा अभिमुखीकरण गर्न यस शिर्षक अन्तर्गत बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।
उद्देश्य	प्रदेश भित्रका स्वास्थ्य संस्थाहरुका सम्बन्धित कार्यलयका Focal Person हरुलाई Forecasting, Quantification and Procurement सम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धि हुने ।
अपेक्षित प्रतिफल	Forecasting, Quantification and Procurement सम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धि हुने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र, बुटवल ।
सञ्चालन बिधि	• प्रदेश भित्रका स्वास्थ्य संस्थाहरुका सम्बन्धित कार्यलयका Focal Person हरुलाई क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी पुनतार्जगी तथा अभिमुखीकरण गर्ने । • प्रदेशका लागि आवश्यक औषधि परिमाण तय गर्ने ।
लक्षित समूह	प्रदेश भित्रका स्वास्थ्य संस्थाहरुका सम्बन्धित कार्यलयका Focal Person हरु ।
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित सार्बजनिक खरिद ऐन र नियमावली तथा प्रदेश सरकारको सार्बजनिक खर्चको मापदण्ड कार्यविधि र मितब्ययीता निर्देशिका २०७९ बमोजिम बाँडफाँड गरी स्वीकृत गराई खर्च गर्नुपर्नेछ ।
अभिलेख प्रतिवेदन	सञ्चालन गरीएका कार्यक्रहरुको प्रगति प्रतिवेदन स्वास्थ्य मन्त्रालय पेश गर्नुपर्नेछ ।

सचिव

लुम्बिनी प्रदेश सरकार
स्वास्थ्य मन्त्रालय
राप्ती उपत्यका(देउखुरी), नेपाल

२. बायोमेडिकल वर्कशप सञ्चालन तथा व्यवस्थापन

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित	पटक	१	पहिलो/दोस्रो/तेस्रो/चौथो त्रैमासिक

परिचय	प्रदेश अन्तर्गतका अस्पताल, प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र तथा स्वास्थ्य चौकीहरुमा भएका मेडिकल उपकरण मर्मत सम्मार सम्बन्धी कार्य गरी उपकरणहरु सञ्चालनमा प्रभावकारीता ल्याउन यस कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको छ ।
उद्देश्य	प्रदेश अन्तर्गत रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरुमा भएका मेडिकल उपकरणहरुको मर्मत सम्भार गर्ने ।
अपेक्षित प्रतिफल	बिग्रेका मेडिकल औजार उपकरणहरुको मर्मत सम्भार भई नियमित स्वास्थ्य सेवा प्रवाहमा सहजता आउनेछ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र, बुटवल ।
सञ्चालन बिधि	• बायोमेडिकल वर्कशप अन्तर्गतका कर्मचारीहरुको तलब भत्ता उपलब्ध गराउने । • प्रदेश भित्रका स्वास्थ्य संस्था अस्पतालहरु सँग समन्वय गरी/बिग्रेका मेडिकल उपकरण को सूची तयार गरी आवश्यकता अनुसार खरिद गर्ने । • खरिद गरेका तथा प्राप्त भएका मेडिकल उपकरण को आवश्यकता अनुसार User training दिने । • स्वास्थ्य संस्थाहरु मा भएका मेडिकल उपकरणहरुको मर्मत सम्भार गर्ने। • आवश्यक्ता अनुसार को उपकरण को spare parts/consumables खरिद गरी मर्मत सम्मार गर्ने। • आवश्यकता अनुसार विविध खर्च गर्न सकिने ।
लक्षित समूह	प्रदेश अन्तर्गत रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरु

सचिव

बजेट बाँडफाँड	प्रचलित सार्बजनिक खरिद ऐन र नियमावली तथा प्रदेश सरकारको सार्बजनिक खर्चको मापदण्ड कार्यविधि र मितव्ययीता निर्देशिका २०७९ बमोजिम बाँडफाँड गरी स्वीकृत गराई खर्च गर्नुपर्नेछ ।
अभिलेख प्रतिवेदन	सञ्चालन गरीएका कार्यक्रहरुको प्रगति प्रतिवेदन स्वास्थ्य मन्त्रालय पेश गर्नुपर्नेछ ।

३. जिपलग ब्याग तथा फोम प्याड खरिद

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित	पटक	१	दोश्रो, तेश्रो

परिचय	• प्रदेशमा भ्याक्सिन स्टोर, प्रदेश अन्तरगतका जिल्ला भ्याक्सिन स्टोर , पालिकामा भ्याक्सिन सप्लाई सेन्टर तथा खोप सेवा उपलब्ध हुने स्थान सम्म गुणस्तरीय भ्याक्सिन तथा डाइलुन्टलाई सुरक्षित तरिकाले व्यवस्थापन गरी ए.इ.एफ.आइ. हुन सक्ने अवस्थालाई न्यूनीकरण गर्न यस शिर्षक अन्तर्गत बजेटको व्यवस्था गरिएको छ। • यो भ्याक्सिन क्यारियरमा भ्याक्सिन लिएर खोप सेवा उपलब्ध हुने स्थानमा जादा भ्याक्सिनको बिर्को लगाउनु भन्दा पहिने फोम प्याड राखी भ्याक्सिन क्यारियरको तापक्रमलाई सुनिश्चित गर्न र खोप लगाउदा प्याडमा रहेको प्वालमा प्रयोग गर्न राखिएको भाइलहरु त्यहि स्थानमा राखी भ्याक्सिन प्रयोग गर्नुपर्छ ।
उद्देश्य	• नियमित साथै बिशेष खोप कार्यक्रममा गूणस्तरीय भ्याक्सिन लक्षित समुहमा उपलब्ध गराउने। • सम्भावित ए.इ.एफ.आइ. हुन नदिन र भ्याक्सिन तथा डाइलेन्टलाई सुरक्षित तरिकाले व्यवस्थापन गर्न ।
अपेक्षित प्रतिफल	गुणस्तरिय भ्याक्सिन आपूर्ति भई ए.इ.एफ.आइ. हुनबाट बचाउने।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र, बुटवल ।
सञ्चालन बिधि	प्राप्त भएको बजेटलाई जिपलग व्याग र फोमप्याडको खरिद संख्या निर्धारण गरी सोही अनुसार बजेट निर्धारण गरी व्यवस्थापन गर्ने ।

सचिव

लक्षित समूह	प्रदेश अन्तर्गत खोप केन्द्रहरु
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित सार्बजनिक खरिद ऐन र नियमावली तथा प्रदेश सरकारको सार्बजनिक खर्चको मापदण्ड कार्यविधि र मितब्ययीता निर्देशिका २०७९ बमोजिम बाँडफाँड गरी स्वीकृत गराई खर्च गर्नुपर्नेछ ।
अभिलेख प्रतिवेदन	सञ्चालन गरीएका कार्यक्रहरुको प्रगति प्रतिवेदन स्वास्थ्य मन्त्रालय पेश गर्नुपर्नेछ ।

४. औषधि, भ्याक्सिन तथा भ्याक्सिन जन्य सामग्री, साधन रिप्याकिंङ तथा ढुवानी

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित	पटक	१	पहिलो/दोस्रो/तेस्रो त्रैमासिक

परिचय	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्रबाट औषधि, भ्याक्सिन तथा भ्याक्सिन जन्य सामग्रीहरुको रिप्याकिङ्ग तथा ढुवानी र पुनः बितरण गर्नाका लागि यस शिर्षक अन्तरगत बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।
उद्देश्य	• स्वास्थ्य संस्थाहरुबाट गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने कार्यका लागि आवश्यक निः शुल्क औषधि लगायत आत्यवश्यक औषधि तथा औषधि जन्य सामग्रीहरुको निरन्तर आपुर्ति गर्ने । • स्वास्थ्य संस्थाहरुमा औषधि तथा स्वास्थ्य सामाग्रीहरुको उपलब्धतता सुनिस्चितता गर्न। • औषधिहरुको नियमित, वितरण आकस्मिक वितरण र पुनः वितरण गर्ने व्यवस्था मिलाउन।
अपेक्षित प्रतिफल	स्वास्थ्य संस्थाहरुमा नियमित औषधि तथा खोप, खोपजन्य सामाग्री नियमित रुपमा उपलब्ध हुनेछ ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र, बुटवल ।

सचिव

सञ्चालन बिधि	• प्रदेशवाट स्वास्थ्य संस्थाहरुको दुरी र ढूवानीको माध्यम निश्चित गरी सामान ढुवानी गर्दा लाग्ने खर्चको अनुमानित लागतका आधारमा नियम अनुसार खरिद गर्ने। • सम्बन्धित पदाधिकारीबाट ढुवानी कार्यतालिका स्वीकृत गराई ढुवानी क्रियाकलाप वर्ष भरि सञ्चालन गर्नु पर्दछ। • औषधि, औजार उपकरण रिप्याकिङ्ग तथा ढूवानी कार्य एकिकृत ढुवानीको अवधारणा बमोजिम नै सम्पन्न गर्नुपर्दछ । • ढुवानी कार्यको लागि आबश्यक पर्ने प्याकिंङ् सामाग्रीहरु जस्तै कार्टुन , कार्टुनटेप, मार्कर तथा प्याकिंङ् ज्याला आदि समेत यसै कार्यक्रम अन्तर्गत आवश्यक बजेट छुट्टाइ खर्च गर्न सकिनेछ । • स्वास्थ्य संस्थाहरुवाट प्राप्त eLMIS/PAMS V2 प्रतिवेदनको आधारमा मौज्दातलाई आधार मानी नियमित आपुर्ति गर्ने व्यबस्था मिलाउनु पर्दछ । • स्वास्थ्य संस्थाहरुमा ढुवानी गर्दा e-bidding प्रक्रिया द्धारा ढुवानी सम्बन्धी कार्य गर्नु पर्नेछ।
लक्षित समूह	लुम्बिनी प्रदेश भित्रका स्वास्थ्य कार्यालय तथा अस्पतालहरु ।
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित सार्बजनिक खरिद ऐन र नियमावली तथा प्रदेश सरकारको सार्बजनिक खर्चको मापदण्ड कार्यविधि र मितब्ययीता निर्देशिका २०७९ बमोजिम बाँडफाँड गरी स्वीकृत गराई खर्च गर्नुपर्नेछ ।
अभिलेख प्रतिवेदन	सञ्चालन गरीएका कार्यक्रहरुको प्रगति प्रतिवेदन स्वास्थ्य मन्त्रालय पेश गर्नुपर्नेछ ।

५. अत्यावश्यक निःशुल्क वितरणका लागि औषधि खरिद

खर्च शीर्षक नं	**बजेट**	**एकाई**	**लक्ष्य**	**कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि**
२७२१३	विनियोजित	पटक	१	पहिलो/दोस्रो त्रैमासिक

परिचय	प्रदेश अन्तर्गत रहेका अस्पतालहरुबाट दिइने निःशुल्क अत्यावश्यक औषधिहरु वितरण सेवालाई प्रभावकारी तथा गुणस्तरीय बनाउन औषधि खरिद गरी सर्वसुलभ तरिकाले

सचिव

	उपभोक्तामा सेवाको प्रयोगदर बढाइ प्रदेशका अधिकाशं जनतालाई लाभान्वित गराउन बजेट विनियोजन गरिएको छ ।
उद्देश्य	अत्यावश्यक सेवाको लागि आवश्यक निशुल्क औषधिहरुको उपलब्धता सुनिश्चित गर्ने।
अपेक्षित प्रतिफल	अत्यावश्यक सेवाको लागि आवश्यक निशुल्क औषधिहरुको समयमै आपूर्ति हुदा अभाव नहुने।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र, बुटवल ।
सञ्चालन बिधि	• अत्यावश्यक सेवाको निःशुल्क वितरणका लागि औषधि खरिद गर्न प्रदेश अन्तर्गतका अस्पतालहरु तथा स्थानीय तहका स्वास्थ्य संस्थाहरुमा खपत भएको औषधिको परिमाण, मौज्दात र जनसंख्यालाई आधार मानि पूर्वानुमान तयार गर्ने । • अस्पतालहरुबाट स्टक लिई सोहि बमोजिम औषधि म्याद सकिएको नहुने वा स्टक मौज्दात अध्याधिक नहुने गरी खरिद गर्ने ।
लक्षित समूह	अस्पताल तथा स्वास्थ्य संस्थामा उपचारको लागि आउने विभिन्न रोगका विरामीहरु ।
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित सार्बजनिक खरिद ऐन र नियमावली तथा प्रदेश सरकारको सार्बजनिक खर्चको मापदण्ड कार्यविधि र मितब्ययीता निर्देशिका २०७९ बमोजिम बाँडफाँड गरी स्वीकृत गराई खर्च गर्नुपर्नेछ ।
अनुगमन	• अत्यावश्यक निःशुल्क औषधि स्वीकृत कार्यक्रम अनुसारका सामाग्रीहरु जिन्सी किताबामा आम्दानी बाधिए/नबाधिएका अवस्था एकिन गर्ने । • LMIS प्रतिवेदन पठाए/नपठाएको स्वास्थ्य संस्थाहरु एकिन गर्ने । • आपूर्ति व्यवस्थापन कार्य तथा कार्यक्रम अनुसार अनुगमन गर्ने जस्तैः FEFO, Temperature Monitoring,, नियमित फ्रिज सञ्चालन, ICE Pack Conditioning र म्याद गुज्रेका औषधिहरु छुट्टाएर राख्ने गरेको छ छैन हेर्ने ।
अभिलेख प्रतिवेदन	सञ्चालन गरीएका कार्यक्रहरुको प्रगति प्रतिवेदन स्वास्थ्य मन्त्रालय पेश गर्नुपर्नेछ ।

सचिव

६. आकस्मिक तथा महामारी नियन्त्रणका लागि औषधि खरिद

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२७२१३	विनियोजित	पटक	१	पहिलो/दोस्रो त्रैमासिक

परिचय	प्रदेशमा देखिने महामारी तथा विपदलाई समयमै व्यवस्थापनका लागि यस शिर्षकमा बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।
उद्देश्य	महामारी र विपत् ब्यबस्थापनमा औषधिको उपलब्धता सुनिश्चित गर्ने ।
अपेक्षित प्रतिफल	महामारी र विपत् ब्यबस्थापनको समयमा औषधिहरुको समयमै आपूर्ति भई अभाव नहुने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र, बुटवल ।
सञ्चालन बिधि	• आकस्मिक तथा महामारीका लागि औषधि खरिद गर्न प्रदेश भित्र देखा परेका महामारी तथा बिपद्लाई आधार मानि औषधिको परिमाण पूर्वानुमान तयार गर्ने । • स्वास्थ्य कार्यालयबाट स्टक लिई सोहि बमोजिम औषधि म्याद गुज्रेको नहुने वा स्टक मौज्दात अत्यधिक नहुने गरी खरिद गर्ने ।
लक्षित समूह	अस्पताल तथा स्वास्थ्य संस्थामा उपचारको लागि आउने विभिन्न रोगका विरामीहरु।
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित सार्बजनिक खरिद ऐन र नियमावली तथा प्रदेश सरकारको सार्बजनिक खर्चको मापदण्ड कार्यविधि र मितब्ययीता निर्देशिका २०७९ बमोजिम बाँडफाँड गरी स्वीकृत गराई खर्च गर्नुपर्नेछ ।
अनुगमन	• निःशुल्क औषधि, स्वीकृत कार्यक्रम अनुसारका सामाग्रीहरु जिन्सी किताबामा आम्दानी बाधिए/नबाधिएका अवस्था एकिन गर्ने । • LMIS प्रतिवेदन पठाए/नपठाएको स्वास्थ्य संस्थाहरु एकिन गर्ने । • आपूर्ति व्यवस्थापन कार्य तथा कार्यक्रम अनुसार अनुगमन गर्ने जस्तैः FEFO, Temperature Monitoring,, नियमित फ्रिज सञ्चालन, भ्याक्सीन सप्लाईमा गर्नुपर्ने

सचिव

	ICE Pack Conditioning, म्याद गुज्रेका औषधिहरु छुट्टाएर राखे गरेको छ छैन हेर्ने ।
अभिलेख प्रतिवेदन	• सञ्चालन गरीएका कार्यक्रहरुको प्रगति प्रतिवेदन स्वास्थ्य मन्त्रालय पेश गर्नुपर्नेछ ।

७. अत्यावश्यक निःशुल्क वितरणका लागि आयुर्वेद औषधि खरिद

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२७२१३	विनियोजित	पटक	१	पहिलो दोश्रो

परिचय	प्रदेश अन्तर्गत रहेका चिकित्सालय, औषधालय तथा आयुर्वेद केन्द्रबाट अत्यावश्यक सेवाको लागि आवश्यक निशुल्क आयुर्वेद औषधिहरु खरिद गरी सेवालाई अझ प्रभावकारी तथा गुणस्तरीय बनाउन यस शिर्षकमा बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।
उद्देश्य	अत्यावश्यक सेवाको लागि आवश्यक निशुल्क आयुर्वेद औषधिहरुको उपलब्धता सुनिश्चित गर्न ।
अपेक्षित प्रतिफल	अत्यावश्यक सेवाको लागि आवश्यक निशुल्क आयुर्वेद औषधिहरुको समयमै आपूर्ति भई अभाव नहुने।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र, बुटवल ।
सञ्चालन बिधि	• अत्यावश्यक सेवाको लागि आवश्यक आयुर्वेद औषधिहरु खरिद गर्न प्रदेश अन्तर्गतका चिकित्सालय, औषधालय तथा आयुर्वेद केन्द्रमा खपत भएको आयुर्वेद औषधिको परिमाण र जनसंख्यालाई आधार मानि पूर्वानुमान तयार गर्ने। • चिकित्सालय, औषधालय तथा आयुर्वेद केन्द्रबाट स्टक लिई सोहि बमोजिम औषधि म्याद गुज्रेको नहुने वा स्टक मौज्जात अत्यधिक नहुने गरी खरिद गर्ने ।
लक्षित समूह	चिकित्सालय, औषधालय तथा आयुर्वेद केन्द्रमा उपचारको लागि आउने विभिन्न रोगका विरामीहरु ।

सचिव

बजेट बाँडफाँड	प्रचलित सार्बजनिक खरिद ऐन र नियमावली तथा प्रदेश सरकारको सार्बजनिक खर्चको मापदण्ड कार्यविधि र मितब्ययिता निर्देशिका २०७९ बमोजिम बाँडफाँड गरी स्वीकृत गराई खर्च गर्नुपर्नेछ ।
अनुगमन	• निःशुल्क औषधि, भ्याक्सीन, स्वीकृत कार्यक्रम अनुसारका सामाग्रीहरु जिन्सी किताबामा आम्दानी बाधिए/नबाधिएका अवस्था एकिन गर्ने । • LMIS प्रतिवेदन पठाए/नपठाएको स्वास्थ्य संस्थाहरु एकिन गर्ने । • आपूर्ति व्यवस्थापन कार्य तथा कार्यक्रम अनुसार अनुगमन गर्ने जस्तैः FEFO, Temperature Monitoring र म्याद गुज्रेका औषधिहरु छुट्टाएर राख्ने गरेको छ छैन हेर्ने ।
अभिलेख प्रतिवेदन	• सञ्चालन गरीएका कार्यक्रहरुको प्रगति प्रतिवेदन स्वास्थ्य मन्त्रालय पेश गर्नुपर्नेछ ।

८. लिलाम मिनाहा तथा धुल्याउने कार्यक्रम

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित	पटक	१	दोश्रो, तेश्रो

परिचय	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्रमा रहेका काम नलाग्ने सवारी साधन, औजार उपकरण, फर्निचर तथा औषधि लगायत अन्य सामाग्रीहरुको व्यवस्थापन गरी जिन्सी व्यवस्थापन प्रभाबकारी बनाउन यस शिर्षकमा बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।
उद्देश्य	काम नलाग्ने सवारी साधन, औजार उपकरण, फर्निचर तथा औषधि लगायत अन्य सामाग्रीहरुको व्यवस्थापन भई केन्द्रको जिन्सी व्यवस्थापन प्रभाबकारी गर्न ।
अपेक्षित प्रतिफल	काम नलाग्ने सवारी साधन, औजार उपकरण, फर्निचर तथा औषधि लगायत अन्य सामाग्रीहरुको व्यवस्थापन भई स्टोर चुस्त दुरुस्त हुनेछ ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र, बुटवल ।

सचिव

सञ्चालन बिधि	• यस केन्द्रमा रहेका काम नलाग्ने, औजार उपकरण, फर्निचर तथा औषधि लगायत अन्य सामाग्रीहरुको जिन्सी निरीक्षण प्रतिवेदन संकलन गरी लिलाम गर्नुपर्ने सामाग्रीहरुको सुची बर्गिकरण गरी लिलाम गर्नुपर्नेछ । • सुची तयार पश्चात लिलामी गर्नुपर्ने सामानहरुको मुल्यांकन गर्ने । • परामर्श सेवा आवश्यक पर्ने भएमा TOR तयार गरी कार्यालय प्रमुखबाट स्वीकृत गरी गर्नुपर्नेछ । • प्राप्त मुल्यांकनको आधारमा प्रचलित नियम कानुन अनुसारको प्रक्रिया अनुसार लिलाम गर्नुपर्ने ।
लक्षित समूह	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र, बुटवल ।
बजेट बाँडफाँड	• प्रचलित सार्बजनिक खरिद ऐन र नियमावली तथा प्रदेश सरकारको सार्बजनिक खर्चको मापदण्ड कार्यविधि र मितब्ययिता निर्देशिका २०७९ बमोजिम बाँडफाँड गरी स्वीकृत गराई खर्च गर्नुपर्नेछ । • अर्थ मन्त्रालय, महालेखा नियन्त्रणको कार्यालयले जारी गरेको "सरकारी सम्पति तथा जिन्सी मालसामान लिलाम बिक्रि सम्बन्धी कार्यविधि २०७९" अनुसार गर्ने । • औषधिजन्यको हकमा स्वास्थ्य सेवा विभागबाट जारी "औषधिजन्य नस्ट गर्ने कार्यबिधि २०७८" अनुसार हुनेछ ।
अभिलेख प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात कार्यक्रमहरुको प्रगति प्रतिवेदन स्वास्थ्य मन्त्रालयमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

९. नसर्ने रोग तथा मानसिक स्वास्थ्य सम्बन्धी औषधि खरिद

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२७२१३	विनियोजित	पटक	१	दोस्रो त्रैमासिक

सचिव

परिचय	बढ्दो नसर्ने रोग तथा मानसिक स्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रमको गुणस्तर तथा उपचार र नियन्त्रण गर्न औषधि खरिदको लागि यस शिर्षकमा बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।
उद्देश्य	• नसर्ने रोग तथा मानसिक स्वास्थ्य सम्बन्धी औषधि खरिद गरी सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थामा नियमित औषधि उपलब्ध गराउने ।
अपेक्षित प्रतिफल	नसर्ने तथा मानसिक रोगबाट हुने बिरामीदर तथा मृत्युदरमा कमि हुनेछ ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र, बुटवल ।
सञ्चालन बिधि	• बजेटको परिधि भित्र रही तोकिएको स्पेसिफिकेसनको आधारमा आवश्यक नसर्ने तथा मानसिक स्वास्थ्य सम्बन्धी औषधि खरिद गरी प्रदेशका सबै अस्पतालहरु तथा स्वास्थ्य कार्यालयहरु मार्फत स्थानीय स्वास्थ्य संस्थाहरुमा वितरण गर्ने । • प्रचलित आर्थिक कार्यविधि ऐन र नियमावली तथा सार्बजनिक खरिद ऐन, निमयावली र खर्च मापदण्ड बमोजिम खरिद गर्ने ।
लक्षित समूह	प्रदेश भित्रका नसर्ने रोग तथा मानसिक बिरामीहरु
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित सार्बजनिक खरिद ऐन र नियमावली तथा प्रदेश सरकारको सार्बजनिक खर्चको मापदण्ड कार्यविधि र मितब्ययिता निर्देशिका २०७९ बमोजिम बाँडफाँड गरी स्वीकृत गराई खर्च गर्नुपर्नेछ ।
अभिलेख प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात कार्यक्रमहरुको प्रगति प्रतिवेदन स्वास्थ्य मन्त्रालयमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

१०. आँखा अस्पतालहरुको लागि औजार उपकरण खरिद

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
३११२२	विनियोजित	पटक	१	दोस्रो/तेस्रो/चौथौ त्रैमासिक

सचिव

परिचय	आँखा अस्पतालहरुमा आँखा सम्बन्धी उपचार सेवा सहज रुपमा प्रवाहका लागि आवश्यक पर्ने औजार उपकरण सहयोग अन्तर्गत खरिद कार्यका लागि यस शीर्षकमा बजेटको व्यवस्था गरिएको छ।
उद्देश्य	आँखा अस्पतालहरुबाट आँखा उपचार सेवा सहज रुपमा सञ्चालन हुने।
अपेक्षित प्रतिफल	आँखा उपचार सेवा सहज रुपमा सञ्चालन भई आँखा उपचार तथा व्यवस्थापनमा सहज हुने।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र, बुटवल ।
सञ्चालन बिधि	• स्वास्थ्य मन्त्रालयसंग समन्वय गरी आवश्यकताको आधारमा सुची तयार गर्ने । • बजेटको परिधि भित्र रही स्पेसिफिकेसन तयार गरी सो बमोजिम लागत अनुमान तयार गरी खरिद प्रक्रिया अगाडी बढाउने ।
लक्षित समूह	प्रदेश भित्रका आखाँका बिरामीहरु
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित सार्बजनिक खरिद ऐन र नियमावली तथा प्रदेश सरकारको सार्बजनिक खर्चको मापदण्ड कार्यविधि र मितव्ययिता निर्देशिका २०७९ बमोजिम बाडँफाँड गरी स्वीकृत गराई खर्च गर्नुपर्नेछ।
अभिलेख प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात कार्यक्रमहरुको प्रगति प्रतिवेदन स्वास्थ्य मन्त्रालयमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

११. हेमोफिलियाको लागि Anti Haemophilic factor खरिद

खर्च शीर्षक नं	**बजेट**	**एकाई**	**लक्ष्य**	**कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि**
२७२१३	विनियोजित	पटक	१	दोश्रो, तेश्रो

परिचय	प्रदेश भित्रका हेमोफिलियाका बिरामीहरुका लागि आवश्यक रहेको Anti-Haemophilic factor औषधि खरिद गरी स्वास्थ्य सेवालाई प्रभावकारी र गुणस्तरीय बनाउन यस शिर्षकमा बजेटको व्यवस्था गरिएको हो ।

सचिव

उद्देश्य	हेमोफिलियाका बिरामीहरुका लागि Anti-Haemophilic factor औषधिको उपलब्धता सुनिश्चित गर्ने ।
अपेक्षित प्रतिफल	हेमोफिलियाका बिरामीहरुका लागि Anti-Haemophilic factor औषधिको अभाव नहुने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र, बुटवल
सञ्चालन बिधि	• प्रदेश भित्र रहेका सेवा सञ्चालन हुने अस्पतालहरु तथा सम्बन्धित संस्थासंग समन्वय गरी हेमोफिलिक बिरामीहरुको तथ्यांकको आधारमा एन्टी-हेमोफिलिक फ्याक्टरको खरिद योजना बनाउने । • निशुल्क स्वास्थ्य सेवाका लागि खरिद गर्ने एन्टी-हेमोफिलिक फ्याक्टरको स्पेसिफिकेसन तयार गर्ने । • स्पेसिफिकेसनका लागि स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय, स्वास्थ्य सेवा बिभाग, व्यवस्थापन महाशाखाको Technical Specification Bank को सहायता लिन सकिने । • स्पेसिफिकेसन बमोजिम खरिद गर्नु पर्ने एन्टी-हेमोफिलिक फ्याक्टरको लागत अनुमानका आधारमा नियम अनुसार खरिद गर्ने। • खरिद प्रक्रिया सम्पन्न भए पश्चात प्राप्त मागको आधारमा सम्बन्धित निकायलाई हस्तान्तरण गर्ने ।
लक्षित समूह	अस्पतालमा उपचारको लागि आउने हेमोफिलिया रोगका विरामीहरु ।
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित सार्बजनिक खरिद ऐन र नियमावली तथा प्रदेश सरकारको सार्बजनिक खर्चको मापदण्ड कार्यविधि र मितव्ययिता निर्देशिका २०७९ बमोजिम बाडँफाँड गरी स्वीकृत गराई खर्च गर्नुपर्नेछ।
अभिलेख प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात कार्यक्रमहरुको प्रगति प्रतिवेदन स्वास्थ्य मन्त्रालयमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

सचिव

१२. कोल्ड चेन उपकरण मर्मत तथा व्यवस्थापन

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित	पटक	१	पहिलो/दोस्रो/तेस्रो/चौथो त्रैमासिक

परिचय	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्रमा रहेका कोल्ड चेन सम्बन्धी उपकरणहरु मर्मत सम्भार र त्यस उपकरणहरुको व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गर्नका लागि यस शिर्षक अन्तर्गत बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।
उद्देश्य	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र अन्तर्गत रहेका कोल्ड चेन सम्बन्धी उपकरणहरुको मर्मत सम्भार र व्यवस्थापन गर्न ।
अपेक्षित प्रतिफल	बिग्रेका कोल्ड चेन सम्बन्धी उपकरणहरु जस्तो डी-फ्रिजर, आइ-ल-आर तथा वाक-इन-कुलरहरु तथा खोप ढुवानी हुने सवारी साधन मर्मत सम्भार गरी समयमा गुणस्तरीय भ्याक्सिन उपलब्ध गराउने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र, बुटवल
सञ्चालन बिधि	• कार्यालय भित्र बिग्रेको उपकरणहरुको सुची तयार गर्ने । • यस कार्यालय अन्तर्गत रहेका कोल्ड चेन सम्बन्धी उपकरणहरुको मर्मत सम्भार र व्यवस्थापन गर्ने ।
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित सार्बजनिक खरिद ऐन र नियमावली तथा प्रदेश सरकारको सार्बजनिक खर्चको मापदण्ड कार्यविधि र मितव्ययिता निर्देशिका २०७९ बमोजिम बाँडफाँड गरी स्वीकृत गराई खर्च गर्नुपर्नेछ।
अभिलेख प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात कार्यक्रमहरुको प्रगति प्रतिवेदन स्वास्थ्य मन्त्रालयमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

सचिव

१३. ग्रामिण अल्ट्रासाउण्ड कार्यक्रमको लागि पोर्टेबल यु.एस.जी. मेसिन खरिद

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
३१११२	विनियोजित	वटा	४०	दोश्रो, तेश्रो

परिचय	अल्ट्रासाउण्ड सम्बन्धी तालिम प्राप्त नर्सिङ स्टाफहरुबाट ग्रामिण क्षेत्रका गर्भवती महिलाहरुको जटिलता पत्ता लगाई समयमै CEONC साईटमा रेफर गरी जटिलता व्यवस्थापन भई मातृ तथा नवजात शिशुको मृत्यु दर घटाउने उद्देश्यले यस शिर्षकमा बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।
उद्देश्य	गर्भवती महिलाहरुको जटिलता पत्ता लगाई समयमै CEONC साईटमा रेफर गरी जटिलता व्यवस्थापन भई मातृ तथा नवजात शिशुको मृत्यु दर घटाउने ।
अपेक्षित प्रतिफल	गर्भवती महिलाहरुको जटिलता पत्ता लगाई समयमै CEONC साईटमा रेफर गरी जटिलता व्यवस्थापन भई मातृ तथा नवजात शिशुको मृत्यु दर घट्ने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र, बुटवल ।
सञ्चालन विधि	स्वास्थ्य मन्त्रयालयको समन्वयमा बजेटको परिधि भित्र रही स्पेसिफिकेसन तयार गरी सो बमोजिम लागत अनुमानका आधारमा नियम अनुसार खरिद गर्ने।
लक्षित समूह	गर्भवती महिलाहरु
बजेट बाडँफाँड	प्रचलित सार्बजनिक खरिद ऐन र नियमावली तथा प्रदेश सरकारको सार्बजनिक खर्चको मापदण्ड कार्यविधि र मितव्ययिता निर्देशिका २०७९ बमोजिम बाडँफाँड गरी स्वीकृत गराई खर्च गर्नुपर्नेछ।
अभिलेख प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात कार्यक्रमहरुको प्रगति प्रतिवेदन स्वास्थ्य मन्त्रालयमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

सचिव

१४. ५००ma X-ray मेसिन भिम अस्पतालको लागि खरिद

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
३१११२	विनियोजित	वटा	१	दोश्रो, तेश्रो

परिचय	भिम अस्पतालको सेवा प्रवाहलाई सुदृदीकरण गर्न तथा समयमै विभिन्न रोगहरुको निदानका लागि यस शिर्षकमा बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।
उद्देश्य	स्वास्थ्य सेवा प्रवाहलाई सुदृदीकरण गर्न तथा समयमै विभिन्न रोगहरुको निदान गर्ने।
अपेक्षित प्रतिफल	भिम अस्पतालबाट स्वास्थ्य सेवा सहज रुपमा सञ्चालन हुने । विभिन्न रोगहरुको समयमै पहिचान भई उपचार तथा व्यवस्थापन गर्न सहज हुने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र, बुटवल
सञ्चालन बिधि	बजेटको परिधि भित्र रही स्पेसिफिकेसन तयार गरी सो बमोजिम लागत अनुमानका आधारमा नियम अनुसार खरिद गर्ने।
लक्षित समूह	प्रदेशवासी
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित सार्बजनिक खरिद ऐन र नियमावली तथा प्रदेश सरकारको सार्बजनिक खर्चको मापदण्ड कार्यविधि र मितव्ययिता निर्देशिका २०७९ बमोजिम बाँडफाँड गरी स्वीकृत गराई खर्च गर्नुपर्नेछ।
अभिलेख प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात कार्यक्रमहरुको प्रगति प्रतिवेदन स्वास्थ्य मन्त्रालयमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

१५. पंचकर्म उपकरण खरिद

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
३१११२	विनियोजित	वटा	१	दोश्रो, तेश्रो

सचिव

परिचय	प्रदेश मातहतका आयुर्वेद चिकित्सालय तथा औषधालय र आयुर्वेद केन्द्रको सेवा प्रवाहका लागि आवश्यक पर्ने पंचकर्म उपकरण खरिद गर्नका लागि यस शिर्षकमा बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।
उद्देश्य	प्रदेश मातहतका आयुर्वेद चिकित्सालय, औषधालय तथा आयुर्वेद केन्द्रको नियमित सेवा प्रबाह गर्ने । आयुर्वेद सेवाको गुणस्तर बढाउने ।
अपेक्षित प्रतिफल	सम्बन्धित आयुर्वेद चिकित्सालय तथा औषधालय र आयुर्वेद केन्द्रबाट स्वास्थ्य सेवा सहज रुपमा सञ्चालन हुने । विभिन्न रोगहरुको उपचार तथा व्यवस्थापनमा सहज हुने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र, बुटवल ।
सञ्चालन बिधि	प्रदेश मातहतका आयुर्वेद चिकित्सालय, औषधालय तथा आयुर्वेद केन्द्रसंग समन्वय गरी आवश्यकताको आधारमा सुची तयार गर्ने । बजेटको परिधि भित्र रही स्पेसिफिकेसन तयार गरी सो बमोजिम लागत अनुमान तयार गर्ने ।
लक्षित समूह	प्रदेशवासी
बजेट बाडँफाँड	प्रचलित सार्बजनिक खरिद ऐन र नियमावली तथा प्रदेश सरकारको सार्बजनिक खर्चको मापदण्ड कार्यविधि र मितब्ययिता निर्देशिका २०७९ बमोजिम बाँडफाँड गरी स्वीकृत गराई खर्च गर्नुपर्नेछ ।
अभिलेख प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात कार्यक्रमको प्रगति प्रतिवेदन स्वास्थ्य मन्त्रालय पेश गर्नुपर्नेछ ।

१६. महिला, बालबालिका तथा किशोरीको स्वास्थ्य तथा पोषण सुधार कार्यक्रम

खर्च शीर्षक नं	**बजेट**	**एकाई**	**लक्ष्य**	**कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि**
२२५२२	विनियोजित	पटक	१	पहिलो/दोस्रो/तेस्रो/चौथो त्रैमासिक

सचिव

परिचय	महिला, बालबालिका तथा किशोरीको स्वास्थ्यलाई सम्बन्धन गर्न तथा पोषणको अवस्थामा सुधार गर्नका लागि यस शिर्षकमा बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।
उद्देश्य	बिधमान पोषण स्थितिमा सुधार ल्याई बालबालिका, किशोरकिशोरी तथा महिलाको मृत्युदर र रुग्णतामा सुधार ल्याउने ।
अपेक्षित प्रतिफल	प्रदेशका बालबालिका, किशोरकिशोरी तथा महिलाको पोषण स्थितिमा सुधार ल्याई मृत्युदर र रुग्णतामा सुधार आउनेछ ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र, बुटवल ।
सञ्चालन बिधि	• स्वास्थ्य मन्त्रालयसंग समन्वय गरी महिला, बालबालिका तथा किशोरीहरुको लक्षित संख्या पहिचान गर्ने । • बजेटको परिधि भित्र रही स्पेसिफिकेसन तयार गरी सो बमोजिम लागत अनुमानका आधारमा नियम अनुसार Height Board र तौल मेसिन खरिद गर्ने।
लक्षित समूह	लुम्बिनी प्रदेशमा भएका महिला, बालबालिका तथा किशोरीहरु
बजेट बाडँफाँड	प्रचलित सार्बजनिक खरिद ऐन र नियमावली तथा प्रदेश सरकारको सार्बजनिक खर्चको मापदण्ड कार्यविधि र मितब्ययिता निर्देशिका २०७९ बमोजिम बाडँफाँड गरी स्वीकृत गराई खर्च गर्नुपर्नेछ ।
अभिलेख प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात कार्यक्रमको प्रगति प्रतिवेदन स्वास्थ्य मन्त्रालय पेश गर्नुपर्नेछ ।

१७. स्वास्थ्य संस्थाहरुको लागि Binocular Microscope (LED) खरिद

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
३११२२	विनियोजित	पटक	१	पहिलो/दोस्रो/तेस्रो

सचिव

परिचय	प्रदेश भित्रका स्वास्थ्य कार्यालय, स्वास्थ्य संस्था तथा अस्पतालहरुको प्रयोगशाला सेवा प्रवाहलाई सुदृदीकरण गर्न तथा समयमै विभिन्न रोगहरुको निदान गर्नका लागि यस शिर्षकमा बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।
उद्देश्य	प्रदेश भित्रका स्वास्थ्य कार्यालय, स्वास्थ्य संस्था तथा अस्पतालहरुको प्रयोगशाला सेवा प्रवाहलाई सुदृदीकरण गर्न तथा समयमै विभिन्न रोगहरुको निदान गर्न ।
अपेक्षित प्रतिफल	• सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्था तथा अस्पतालहरुबाट प्रयोगशाला सेवा सहज रुपमा सञ्चालन हुने । • विभिन्न रोगहरुको समयमै पहिचान भई उपचार तथा व्यवस्थापनमा सहज हुने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र, बुटवल ।
सञ्चालन बिधि	• प्रदेश भित्रका स्वास्थ्य संस्था तथा अस्पतालहरुसंग समन्वय गरी आवश्यकताको आधारमा सूची तयार गर्ने । • बजेटको परिधि भित्र रही स्पेसिफिकेसन तयार गरी सो बमोजिम लागत अनुमान तयार गर्ने ।
लक्षित समूह	प्रदेशवासीहरु
बजेट बाडँफाँड	प्रचलित सार्वजनिक खरिद ऐन र नियमावली तथा प्रदेश सरकारको सार्बजनिक खर्चको मापदण्ड कार्यविधि र मितब्ययिता निर्देशिका २०७९ बमोजिम बाडँफाँड गरी स्वीकृत गराई खर्च गर्नुपर्नेछ ।
अभिलेख प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात कार्यक्रमको प्रगति प्रतिवेदन स्वास्थ्य मन्त्रालय पेश गर्नुपर्नेछ ।

१८. स्वास्थ्य संस्थाहरुको लागि X-ray 100Ma 6kw fixed/portable with DR खरिद

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
३११२२	विनियोजित	पटक	१	पहिलो/दोस्रो/तेस्रो

सचिव

परिचय	प्रदेश मातहतका अस्पतालहरुको सेवा प्रवाहलाई सुदृदीकरण गर्न तथा समयमै विभिन्न रोगहरुको निदानका लागि यस शिर्षकमा बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।
उद्देश्य	प्रदेश मातहतका अस्पतालहरुको सेवा प्रवाहलाई सुदृदीकरण गर्न तथा समयमै विभिन्न रोगहरुको निदान गर्ने ।
अपेक्षित प्रतिफल	• सम्बन्धित अस्पतालहरुबाट स्वास्थ्य सेवा सहज रुपमा सञ्चालन हुने । • विभिन्न रोगहरुको समयमै पहिचान भई उपचार तथा व्यवस्थापनमा सहज हुने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र, बुटवल ।
सञ्चालन बिधि	• प्रदेश भित्रका स्वास्थ्य संस्था तथा अस्पतालहरुसंग समन्वय गरी आवश्यकताको आधारमा सूची तयार गर्ने । • बजेटको परिधि भित्र रही स्पेसिफिकेसन तयार गरी सो बमोजिम लागत अनुमान तयार गर्ने ।
लक्षित समूह	प्रदेश भित्रको आम नागरीकहरु
बजेट बाडँफाँड	प्रचलित सार्बजनिक खरिद ऐन र नियमावली तथा प्रदेश सरकारको सार्बजनिक खर्चको मापदण्ड कार्यविधि र मितब्ययिता निर्देशिका २०७९ बमोजिम बाडँफाँड गरी स्वीकृत गराई खर्च गर्नुपर्नेछ ।
अभिलेख प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात कार्यक्रमको प्रगति प्रतिवेदन स्वास्थ्य मन्त्रालय पेश गर्नुपर्नेछ ।

१९. बर्थिंङ सेन्टरका लागि डेलिभरी बेड बेबी वार्मर तथा संक्सन एंब बिरामी बेड

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
३११२२	विनियोजित	सेट	४	पहिलो/दोस्रो/तेस्रो

सचिव

परिचय	स्वास्थ्य संस्थाहरुमा उपचारका लागि भर्ना भएका नवजात शिशु र आमा विरामीको लागि जस्तैः Delivery bed, Baby warmer, suction, patient bed तथा आवश्यक पर्ने अन्य सम्बन्धित उपकरण खरिद गरी आमा र वच्चाको स्वास्थ्य सुधार गर्नको लागि यस कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको छ ।
उद्देश्य	प्रसुति सेवा र नवजात शिशुको स्याहारमा सहयोग पुर्‍याउन ।
अपेक्षित प्रतिफल	आमा र नवजात शिशुको स्याहारमा सहज हुने।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र, बुटवल ।
सञ्चालन बिधि	• प्रदेश भित्रका स्वास्थ्य संस्था तथा अस्पतालहरुसँग समन्वय गरी सूची तयार गर्ने । • बजेटको परिधि भित्र रही स्पेसिफिकेसन तयार गरी सो बमोजिम लागत अनुमान तयार गर्ने । • लागत अनुमान तयार गर्दा परिमाण निर्धारण गर्ने । • स्वास्थ्य मन्त्रालयको सिफारिशमा उपलब्ध गराउने ।
लक्षित समूह	प्रदेश भित्रका प्रसुती सेवा लिने महिला र नवजात शिशु ।
बजेट बाडँफाँड	प्रचलित सार्बजनिक खरिद ऐन र नियमावली तथा प्रदेश सरकारको सार्बजनिक खर्चको मापदण्ड कार्यविधि र मितब्ययिता निर्देशिका २०७९ बमोजिम बाडँफाँड गरी स्वीकृत गराई खर्च गर्नुपर्नेछ ।
अभिलेख प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात कार्यक्रमको प्रगति प्रतिवेदन स्वास्थ्य मन्त्रालय पेश गर्नुपर्नेछ ।

२०. अस्पताल तथा स्वास्थ्य संस्था सुदृढिकरण उपकरण

खर्च शीर्षक नं	**बजेट**	**एकाई**	**लक्ष्य**	**कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि**
३११२२	विनियोजित	पटक	१	पहिलो/दोस्रो/तेस्रो

सचिव

परिचय	प्रदेश भित्रका अस्पताल तथा स्वास्थ्य संस्थाहरुको सेवा सुदृणीकरण गर्न तथा स्वास्थ्य सेवा थप प्रभावकारी बनाउनका निम्ति अस्पताल/स्वास्थ्य संस्थालाई आवश्यक पर्ने विभिन्न उपकरणहरु जस्तै ECG मेसिन, Monitor, Nebulizer, defibrillator तथा आवश्यक पर्ने अन्य उपकरणहरु खरिदका लागि यस शिर्षकमा बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।
उद्देश्य	प्रदेश भित्रका अस्पताल तथा स्वास्थ्य संस्थाहरु सुदृणीकरण गर्ने तथा स्वास्थ्य सेवा थप प्रभावकारी बनाउने ।
अपेक्षित प्रतिफल	प्रदेश भित्रका अस्पताल तथा स्वास्थ्य संस्थाहरु सुदृणीकरण हुने तथा स्वास्थ्य सेवा थप प्रभावकारी हुने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र, बुटवल ।
सञ्चालन बिधि	• प्रदेश भित्रका स्वास्थ्य संस्था तथा अस्पतालहरुसँग समन्वय गरी मागको आधारमा सूची तयार गर्ने । • बजेटको परिधि भित्र रही स्पेसिफिकेसन तयार गरी सो बमोजिम लागत अनुमान तयार गर्ने ।
लक्षित समूह	सेवा ग्राहीहरु
बजेट बाडँफाँड	प्रचलित सार्बजनिक खरिद ऐन र नियमावली तथा प्रदेश सरकारको सार्बजनिक खर्चको मापदण्ड कार्यविधि र मितब्ययिता निर्देशिका २०७९ बमोजिम बाडँफाँड गरी स्वीकृत गराई खर्च गर्नुपर्नेछ ।
अभिलेख प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात कार्यक्रमको प्रगति प्रतिवेदन स्वास्थ्य मन्त्रालय पेश गर्नुपर्नेछ ।

२१. यु.एस,जि मेसिन खरिद ५ वटा (३ प्रोब/४ प्रोब) अस्पतालको लागि (भालुवाङ समेत)

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
३११२२	विनियोजित	वटा	३	पहिलो/दोस्रो/तेस्रो

सचिव

परिचय	आमनागरीकको स्वास्थ्य अवस्थाको जाचँ, रोगको पहिचान र निदानका लागि प्रदेश अन्तर्गत रहेको भालुवाङ अस्पताल सहित प्रदेशका अस्पतालहरुमा ३ प्रोब वा ४ प्रोबको यु.एस,जि मेसिन खरिदका लागि यस शिर्षकमा बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।
उद्देश्य	प्रदेश भित्रका आमनागरीकको स्वास्थ्य अवस्थाको जाचँ, रोगको पहिचान, निदान तथा स्वास्थ्य अवस्था सुधार गर्ने ।
अपेक्षित प्रतिफल	प्रदेश भित्रका आमनागरीकको स्वास्थ्य अवस्थाको जाचँ, रोगको पहिचान, निदान तथा स्वास्थ्य अवस्था सुधार हुने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र, बुटवल ।
सञ्चालन बिधि	• भालुवाङ अस्पताल लगायत अन्य अस्पतालका लागि स्वास्थ्य मन्त्रालयसँग समन्वय गरी सूची तयार गर्ने । • बजेटको परिधि भित्र रही स्पेसिफिकेसन तयार गरी सो बमोजिम लागत अनुमान तयार गर्ने ।
लक्षित समूह	प्रदेश भित्रका विभिन्न रोगका बिरामीहरु ।
बजेट बाडँफाँड	प्रचलित सार्बजनिक खरिद ऐन र नियमावली तथा प्रदेश सरकारको सार्बजनिक खर्चको मापदण्ड कार्यविधि र मितब्ययिता निर्देशिका २०७९ बमोजिम बाडँफाँड गरी स्वीकृत गराई खर्च गर्नुपर्नेछ ।
अभिलेख प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात कार्यक्रमको प्रगति प्रतिवेदन स्वास्थ्य मन्त्रालय पेश गर्नुपर्नेछ ।

२२. बर्दिया अस्पतालमा यु.एस.जि. मेसिन, डेन्टल चेयर, C-ARM मेसिन, एलेक्टरिक् कर्टी मेसिन खरिद जडान

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
३११२२	विनियोजित	पटक	१	पहिलो/दोस्रो/तेस्रो

सचिव

परिचय	स्वास्थ्य सेवाको पहुँच र गुणस्तर सुधारका लागि आधुनिक प्रविधि र उपकरणहरूको प्रयोग अत्यावश्यक छ। सेवा प्रवाहमा सुधार ल्याउन तथा समयमै रोगको पहिचान र उपचार सुनिश्चित गर्न बर्दिया अस्पतालमा यु.एस.जि. मेसिन, डेन्टल चेयर, C-ARM मेसिन, र एलेक्टिक कर्टी मेसिन जस्ता अत्यावश्यक उपकरणहरूको खरिद तथा जडान का लागि यस शिर्षकमा बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।
उद्देश्य	स्वास्थ्य सेवाको पहुँच र गुणस्तर वृद्धि गर्न आधुनिक चिकित्सकीय उपकरणहरूको खरिद तथा जडान गरी सेवा प्रवाह सशक्त बनाउने।
अपेक्षित प्रतिफल	स्वास्थ्य सेवाको पहुँच र गुणस्तर वृद्धि गरी सेवा प्रवाह सशक्त बनाउने।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र, बुटवल ।
सञ्चालन बिधि	बर्दिया अस्पतालसंग समन्वय गरी बजेटको परिधि भित्र स्पेसिफिकेसन तयार गरी सो बमोजिम लागत अनुमान तयार गर्ने ।
लक्षित समूह	बर्दिया जिल्ला भित्रका तथा अन्य जिल्लाका विभिन्न रोगका बिरामीहरु।
बजेट बाडँफाँड	प्रचलित सार्बजनिक खरिद ऐन र नियमावली तथा प्रदेश सरकारको सार्बजनिक खर्चको मापदण्ड कार्यविधि र मितब्ययिता निर्देशिका २०७९ बमोजिम बाडँफाँड गरी स्वीकृत गराई खर्च गर्नुपर्नेछ ।
अभिलेख प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात कार्यक्रमको प्रगति प्रतिवेदन स्वास्थ्य मन्त्रालय पेश गर्नुपर्नेछ ।

२३. DR मेसिन तथा ५ Part कुल्टर काउन्टर खरिद प्रादेशिक आयुर्वेद चिकित्सालयको लागि

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
३११२२	१ करोड	पटक	१	पहिलो/दोस्रो/तेस्रो

सचिव

परिचय	लुम्बिनी प्रदेशको प्रादेशिक आयुर्वेद चिकित्सालयहरूमा रोग निदान र गुणस्तरीय उपचार सेवा प्रवाह गर्न आधुनिक डायग्नोस्टिक उपकरणहरूको प्रयोग हुनाले Digital Radiography (DR) मेसिन तथा 5-Part Hematology Analyzer (कुल्टर काउन्टर) तथा CLIA analyzer मेसिन खरिदका लागि यस शिर्षकमा बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।
उद्देश्य	प्रादेशिक आयुर्वेद चिकित्सालयमा आधुनिक डायग्नोस्टिक सेवा प्रदान गरी बिरामीहरुमा रोगको समयमै सही पहिचान गरी गुणस्तर उपचारको सेवा दिने ।
अपेक्षित प्रतिफल	स्वास्थ्य सेवाको पहुँच र गुणस्तर वृद्धि गरी सेवा प्रवाह सशक्त बनाउने।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र, बुटवल ।
सञ्चालन बिधि	स्वास्थ्य मन्त्रालय संग समन्वय बजेटको परिधि भित्र स्पेसिफिकेसन तयार गरी सो बमोजिम लागत अनुमानका आधारमा नियम अनुसार खरिद गर्ने।
लक्षित समूह	प्रादेशिक आयुर्वेद चिकित्सालयमा सेवा लिने बिरामीहरू।
बजेट बाडँफाँड	प्रचलित सार्बजनिक खरिद ऐन र नियमावली तथा प्रदेश सरकारको सार्बजनिक खर्चको मापदण्ड कार्यविधि र मितब्ययिता निर्देशिका २०७९ बमोजिम बाडँफाँड गरी स्वीकृत गराई खर्च गर्नुपर्नेछ ।
अभिलेख प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात कार्यक्रमको प्रगति प्रतिवेदन स्वास्थ्य मन्त्रालय पेश गर्नुपर्नेछ ।

२४. अस्पतालहरुको लागि डाईलाइसिस मेसिन खरिद

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
३११२२	विनियोजित	वटा	५	पहिलो/दोस्रो/तेस्रो

सचिव

परिचय	मिर्गौला सम्बन्धी समस्या भएका बिरामीहरूको जीवनरक्षा गर्न, सेवाको पहुँच धेरै स्थानमा पुर्याई मिर्गौला पीडित बिरामीहरूलाई प्रभावकारी सेवा प्रदान गर्ने उद्देश्यले अस्पतालहरूमा डायलाइसिस मेसिन खरिदका लागि यस शिर्षकमा बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।
उद्देश्य	मिर्गौला सम्बन्धी समस्या भएका बिरामीहरूको जीवनरक्षा गर्ने, सेवाको पहुँच धेरै स्थानमा पुर्‍याउने र प्रभावकारी सेवा प्रदान गर्ने ।
अपेक्षित प्रतिफल	मिर्गौला रोगीलाई नियमित र सुलभ डायलाइसिस सेवा उपलब्ध हुने।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र, बुटवल ।
सञ्चालन बिधि	• मन्त्रालयसँग समन्वय गरी सूची तयार गर्ने । • बजेटको परिधि भित्र रही स्पेसिफिकेसन तयार गरी सो बमोजिम लागत अनुमान तयार गरी खरिद प्रक्रिया अघि बढाउने ।
लक्षित समूह	अर्घाखाँची अस्पतालमा मिर्गौला सम्बन्धी समस्या भएका बिरामीहरू ।
बजेट बाडँफाँड	प्रचलित सार्बजनिक खरिद ऐन र नियमावली तथा प्रदेश सरकारको सार्बजनिक खर्चको मापदण्ड कार्यविधि र मितब्ययिता निर्देशिका २०७९ बमोजिम बाडँफाँड गरी स्वीकृत गराई खर्च गर्नुपर्नेछ ।
अभिलेख प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात कार्यक्रमको प्रगति प्रतिवेदन स्वास्थ्य मन्त्रालय पेश गर्नुपर्नेछ ।

सचिव

प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशालाबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रमहरु

१. प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशालाको लागि प्रयोगशालाकर्मी करार

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२४१३	बार्षिक विनियोजित बजेट	जना	६	पहिलो, दोश्रो, तेस्रो, चौथौ

उपशीर्षकः	विवरण
परिचयः	प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशालामा प्रदान हुने सेवाहरु जस्तै रोग सर्भिलेन्स, NCD रोग निदान, संक्रमण रोग निदान तथा सर्भिलेन्स र गुणस्तर जाँचका लागि प्रदेश स्तरमा प्रयोगशाला सेवा सञ्चालनको लागि यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको छ ।
उद्देश्यः	• प्रयोगशाला सेवालाई २४ सै घण्टा सञ्चालन गर्न।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकायः	• प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला
खर्च क्षेत्र	तलब र चाडपर्ब खर्च
लक्षित समूह	दक्ष प्रयोगशालाकर्मीहरु
कार्यक्रम सञ्चालन विधिः	• ल्याव टेक्निसियन ६ जना करार भर्ना तथा निरन्तरता दिने । • कार्यरत नभएको अबस्थामा सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३, नियमावली २०६४ अनुसार र करार सेवा व्यस्थापन सम्बन्धी कार्यविधि अनुसार सेवा करारमा लिने । • करार सम्झौता भंग भई पद खाली भएमा पुनः नियुक्ति प्रक्रिया प्रचलित कानून बमोजिम गर्नु पर्ने ।
बजेट बाँडफाडः	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार बजेट बाँडफाँड कार्यक्रम सञ्चालन र खर्च गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलब्धी	प्रयोगशालाका सेवा बिस्तार तथा गुणस्तरीय सेवा सञ्चालन भएको सुनिश्चित हुनेछ ।
अनुगमन र मूल्याङ्कन	स्वास्थ्य मन्त्रालयबाट अनुगमन र सुपरिवेक्षण हुनेछ ।
प्रतिवेदनः	कार्यक्रम सम्पन्न भए पछि कार्यक्रम सञ्चालन वारेको प्रतिवेदन स्वास्थ्य मन्त्रालयमा पठाउनु पर्नेछ ।

सचिव

२. सुरक्षा गार्ड करार

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२४१३	बार्षिक विनियोजित बजेट	सँख्या	३	पहिलो, दोश्रो, तेस्रो, चौथौ

उपशीर्षकः	विवरण
परिचयः	प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशालामा रहेका भौतिक संरचना, औजार उपकरणहरु लगायत स्वास्थ्यकर्मीहरुको समेत सुरक्षाको लागि २४ सै घण्टा सुरक्षा प्रदान गर्न यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको छ ।
उद्देश्यः	• भौतिक संरचना, औजार उपकरणहरु लगायत स्वास्थ्यकर्मीहरुको समेत सुरक्षाको लागि २४ सै घण्टा सुरक्षा प्रदान गर्न ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकायः	• प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला
खर्च क्षेत्र	तलब
लक्षित समूह	सुरक्षा गार्ड
कार्यक्रम सञ्चालन विधिः	• सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ तथा नियमावली २०६४ वमोजमि कार्य गर्ने ।।
बजेट बाँडफाडः	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार बजेट बाँडफाँड कार्यक्रम सञ्चालन र खर्च गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलब्धी	प्रयोगशाला २४ सै घण्टा सुरक्षित भएको सुनिश्चित हुनेछ ।
अनुगमन र मूल्याङ्कन	स्वास्थ्य मन्त्रालयबाट अनुगमन र सुपरिवेक्षण हुनेछ ।
प्रतिवेदनः	कार्यक्रम सम्पन्न भए पछि कार्यक्रम सञ्चालन वारेको प्रतिवेदन स्वास्थ्य मन्त्रालयमा पठाउनु पर्नेछ ।

सचिव

३.प्रयोगशाला सुदृढीकरण सम्बन्धी स्थलगत अनुशिक्षण

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित बजेट	जिल्ला	१२	पहिलो, दोश्रो, तेस्रो

उपशीर्षकः	विवरण
परिचयः	सूचिकृत प्रयोगशालाहरुमा संचालित प्रयोगशालाहरुको प्रभावकारी सेवा सञ्चालनका लागि आवश्यक प्राविधिक सहयोग गर्न सम्बन्धित साइटमै विज्ञ प्रयोगशालाकर्मी गई अनसाइट कोचिङ्ग गर्न यो कार्यक्रमको व्यबस्था गरिएको हो ।
उद्देश्यः	प्रयोगशालाबाट संचालित सेवालाई गुणस्तरीय तथा प्रभावकारी वनाउन विज्ञ प्रयोगशाला कर्मीद्वारा समय समयमा प्राविधिक सहयोग गर्ने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकायः	प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला
खर्च क्षेत्र	दै भ्र भ, यातायात, इन्धन खर्च तथा खाजा खर्च समेत
लक्षित समूह	प्रयोगशालाकर्मीहरु
कार्यक्रम सञ्चालन विधिः	• सूचिकृत प्रयोशालाहरुको सूची तयार गर्ने । • अनसाइट भिजिट योजना तयार गर्ने । • सम्बन्धित साइटमै गई प्रयोगशालाकर्मीहरुलाई प्राविधिक सहयोग गर्ने ।
बजेट बाँडफाडः	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार बजेट बाँडफाँड, कार्यक्रम सञ्चालन र खर्च गर्नुपर्नेछ ।
अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	स्वास्थ्य मन्त्रालयबाट अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण हुनेछ ।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पछि कार्यक्रम सञ्चालन वारेको प्रतिवेदन स्वास्थ्य मन्त्रालयमा पठाउनु पर्नेछ ।

सचिव

४.टि वि कञ्जुमेवल्स तथा रियजेण्ट किट (मलेरिया डेंगु कालाजार आदी) खरिद तथा ढुवानी

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२७२१३	बार्षिक विनियोजित बजेट	पटक	१	पहिलो, दोश्रो, तेस्रो

उपशीर्षकः	विवरण
परिचयः	प्रयोगशालासँग सम्बन्धित स्वाब, नमुना, किट रिएजेन्ट तथा कन्जुमेवल सामाग्री उपयुक्त समय तथा तोकिएको स्थानमा उपलब्ध गराउनका लागि यस शीर्षक अन्तर्गत बजेटको व्यवस्था गरिएकोछ ।
उद्देश्यः	प्रयोगशाला सँग सम्बन्धित स्वाब, नमुना, किट रिएजेन्ट तथा कन्जुमेवल सामाग्रीहरुको निरन्तर आपूर्ति तथा व्यवस्थापन गर्न ।
खर्च क्षेत्र	गाडी भाडा, किट, रियजेन्ट तथा कन्जुमेवल सामाग्री खरिद,ईन्धन तथा व्यवस्थापकीय खर्च ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकायः	प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशला
कार्यक्रम सञ्चालन विधिः	• प्रयोगशालासँग सम्बन्धित (टि.बी, मलेरिया, एच.आई.भि आदि) सामाग्रीहरुको स्वास्थ्य कार्यालय तथा प्रयोगशालाहरुका लागि आवश्यक सामाग्रीको सूची तयार गरी कार्ययोजना तयार गर्ने। • कार्ययोजना अनुसार सामाग्री खरिद तथा ढुवानी गर्ने ।
बजेट बाँडफाडः	प्रचलित ऐन,नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा वाँडफाँड गर्ने र कार्यालय प्रमुखबाट स्वीकृत गराई कार्यक्रम सञ्चालन र खर्च गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलब्धी	प्रयोगशालासँग सम्बन्धित स्वाब, नमुना, किट रिएजेन्ट तथा कन्जुमेवल सामाग्रीहरुको निरन्तर आपूर्ति तथा व्यवस्थापन भएको हुनेछ ।
अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	स्वास्थ्य मन्त्रालयबाट अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण हुनेछ ।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पछि कार्यक्रम सञ्चालन वारेको प्रतिवेदन स्वास्थ्य मन्त्रालयमा पठाउनु पर्नेछ ।

सचिव

५. Fully Automated CLIA Analyzer for Dedicated Autoimmunity उपकरण खरिद

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
३११२२	बार्षिक विनियोजित बजेट	वटा	१	पहिलो, दोस्रो

उपशीर्षकः	विवरण
परिचयः	प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशालामा अटोइम्युनिटी लगायतका रोगहरु पत्ता लगाउन लागि आवश्यक पर्ने औजार उपकरण; Fully Automated CLIA Analyzer for Dedicated Autoimmunity को सेट र अन्य सहायक सामाग्रीहरु खरिद गर्नको लागि यो कार्यक्रमको ब्यवस्था गरिएको छ ।
उद्देश्यः	अटोइम्युनिटी लगायतका रोगहरु पत्ता लगाउने ल्याबका पुर्ण सेटअपका लागि आवश्यक पर्ने औजार उपकरण Fully Automated CLIA Analyzer for Dedicated Autoimmunity उपकरण को सेट र अन्य सहायक सामाग्रीहरुको उपलब्धता गर्ने।
अपेक्षित प्रतिफल	• प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशालाबाट निदानात्मक सेवा सहज रुपमा सञ्चालन हुने। • अटोइम्युनिटी संग सम्बन्धित रोगहरुको समयमै पहिचान भई उपचार तथा व्यवस्थापनमा सहज हुने।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकायः	• प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला, तामनगर
खर्च क्षेत्र	Fully Automated CLIA Analyzer for Dedicated Autoimmunity उपकरणको सेट र अन्य सहायक सामाग्रीहरुको खरिद
लक्षित समूह	प्रदेशवासी
कार्यक्रम सञ्चालन विधिः	• बजेटको परिधि भित्र रहि औजार उपकरणको सम्बन्धित प्राबिधिकहरुको सहयोगमा स्पेसिफिकेसन तयार गरी सो बमोजिम लागत अनुमान तयार गर्ने। • सार्बजनिक खरिद ऐन २०६३ र नियमावली २०६४ तथा प्रचलित आर्थिक कार्यविधि बमोजिम खरिद गर्ने।
बजेट बाँडफाडः	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार बजेट बाँडफाँड कार्यक्रम सञ्चालन र खर्च गर्नुपर्नेछ ।
अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	स्वास्थ्य मन्त्रालयबाट अनुगमन र सुपरिवेक्षण हुनेछ ।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पछि कार्यक्रम सञ्चालन वारेको प्रतिवेदन स्वास्थ्य मन्त्रालयमा पठाउनु पर्नेछ ।

सचिव

६. Consumables and Reagents for CLIA Analyzer for Dedicated Autoimmunity खरिद

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२७२१३	विनियोजित बजेट	पटक	१	तेस्रो

उपशीर्षकः	विवरण
परिचयः	प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशालामा अटोइम्युनिटी लगायतका रोगहरु पत्ता लगाउन लागि आवश्यक पर्ने Fully Automated CLIA Analyzer for Dedicated Autoimmunity को किट, केमिकल, रिएजेंट लगायतका समाग्रीहरु खरिद गर्नको लागि यो कार्यक्रमको ब्यवस्था गरिएको छ ।
उद्देश्यः	प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशालाको सेवा प्रवाह सुद्धढिकरण गर्न तथा समयमै अटोइम्युनिटी लगायतका बिभिन्न रोगहरुको निदान गर्ने Fully Automated CLIA Analyzer for Dedicated Autoimmunity उपकरण को लागि चाहिने आवश्यक किट, केमिकल, रिएजेंट लगायतका सामाग्रीहरुको उपलब्धता गर्ने।
अपेक्षित प्रतिफल	• प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशालाबाट निदानात्मक सेवा सहज रुपमा सञ्चालन हुने। • अटोइम्युनिटी संग सम्बन्धित रोगहरुको समयमै पहिचान भई उपचार तथा व्यवस्थापनमा सहज हुने।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकायः	• प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला, तामनगर
खर्च क्षेत्र	Fully Automated CLIA Analyzer for Dedicated Autoimmunity उपकरणको को लागि चाहिने आवश्यक Consumables (किट, केमिकल, रिएजेंट र अन्य सामाग्रीहरु) को खरिद गर्ने
लक्षित समूह	प्रदेशवासी
कार्यक्रम सञ्चालन विधिः	• सम्बन्धित प्राबिधिकहरुको सहयोगमा आवश्यक किट, रिएजेंट, केमिकल लगायत अन्य सामाग्रीहरुको सूचि र स्पेसिफिकेसन तयार गरी सो बमोजिम लागत अनुमान तयार गर्ने। • सार्बजनिक खरिद ऐन २०६३ र नियमावली २०६४ तथा प्रचलित आर्थिक कार्यविधि बमोजिम खरिद गर्ने।
बजेट बाँडफाडः	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार बजेट बाँडफाँड कार्यक्रम सञ्चालन र खर्च गर्नुपर्नेछ ।
अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	स्वास्थ्य मन्त्रालयबाट अनुगमन र सुपरिवेक्षण हुनेछ ।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

सचिव

७.ल्याब डायग्नोस्टिक, औजार उपकरण, किट लगायत अन्य सामाग्रीहरु खरिद

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२७२१३	बार्षिक विनियोजित बजेट	पटक	१	प्रथम,दोश्रो र तेस्रो

उपशीर्षकः	विवरण
परिचयः	प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशालामा नियमित परीक्षण तथा गुणस्तर जाँचका लागि आवश्यक पर्ने ल्याब डायग्नोस्टिक औजार उपकरण, किट, रिएजेन्ट, केमिकल लगायत अन्य सामाग्रीहरुको उपलब्धताका लागि यो कार्यक्रमको ब्यवस्था गरिएको छ ।
उद्देश्यः	प्रयोगशालामा आवश्यक पर्ने ल्याब डायग्नोस्टिक, औजार उपकरण, किट लगायत अन्य सामाग्रीहरुको उपलब्धता गर्ने।
अपेक्षित प्रतिफल	• प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशालाबाट निदानात्मक सेवा सहज रुपमा सञ्चालन हुने। • नसर्ने रोग र संक्रामक रोगहरुको समयमै पहिचान भई उपचार तथा व्यवस्थापनमा सहज हुने।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकायः	• प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला
खर्च क्षेत्र	रोगहरुको निदानको लागि ल्याब डायग्नोस्टिक औजार उपकरण, रिएजेन्ट, केमिकल, किट लगायत अन्य सामाग्रीहरुको खरिद
लक्षित समूह	प्रदेशवासी
कार्यक्रम सञ्चालन विधिः	• सम्बन्धित प्राबिधिकहरुको सहयोगमा आवश्यक ल्याब डायग्नोस्टिक औजार उपकरण, किट, रिएजेंट, केमिकल लगायत अन्य सामाग्रीहरुको सूचि र स्पेसिफिकेसन तयार गरी लागत अनुमान तयार गर्ने। • सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ तथा नियमावली २०६४ वमोजिम खरिद गर्ने ।
बजेट बाँडफाडः	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार बजेट बाँडफाँड कार्यक्रम सञ्चालन र खर्च गर्नुपर्नेछ ।
अनुगमन र मूल्याङ्कन	स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयबाट अनुगमन र सुपरिवेक्षण हुनेछ ।
प्रतिवेदनः	कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

सचिव

८.महामारीका अवस्थामा नमुना संकलन तथा प्रयोगशाला परीक्षण

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	बार्षिक विनियोजित बजेट	पटक	१	पहिलो, दोश्रो र तेस्रो

उपशीर्षकः	विवरण
परिचयः	कुनैपनि महामारी व्यवस्थापनको लागि नमुना संकलन, भण्डारण, परीक्षण तथा प्रेषण, आवश्यक रियेजेंट तथा अन्य सरसामग्रीको आवश्यकता हुने भएकोले यो कार्यक्रमको ब्यवस्था गरिएको छ।
उद्देश्यः	जनस्वास्थ्यको सरोकार रहेका महामारी जन्य रोगहरुको समयमै पहिचान गर्न र आवश्यक सामाग्रीको सहजतापूर्वक उपलब्धता सुनिश्चित हुने।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकायः	• प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला
खर्च क्षेत्र	दैनिक भ्रमण भत्ता, ढुवानी तथा इन्धन खर्च र आवश्यक रियेजेंट तथा सामग्री खरिद
लक्षित समूह	प्रदेश भित्र रहेका प्रभावित जनसमुदाय
कार्यक्रम सञ्चालन विधिः	• प्रदेशमा हुनसक्ने महामारीको सम्भाव्यतालाइ मध्यनजर गर्दै आवश्यक सामग्रीको सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ तथा नियमावली २०६४ वमोजमि खरिद कार्य गर्ने। • महामारी फैलिन सक्ने अथवा फैलिएको स्थानमा पुगी नमुना संकलन, ढुवानी, परीक्षण तथा राष्ट्रिय जनस्वास्थ्य प्रयोगशालामा नमुना प्रेषण गर्ने ।
बजेट बाँडफाडः	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार बजेट बाँडफाँड कार्यक्रम सञ्चालन र खर्च गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलब्धी	महामारीजन्य रोगहरुको पहिचानकोलागि प्रयोगशालालाई आवश्यक सामाग्रीहरु खरिद गरी वर्षभरि उपलव्ध हुने कुराको सुनिश्चितता हुनेछ। सम्भावित महामारीजन्य रोगहरुको पहिचानको लागि आवश्यक क्रियाकलापहरु जस्तै महामारी स्थलमा जनशक्ती परिचालन, नमुना सकलन, ढुवानी, भण्डारण, परीक्षण तथा प्रेषण भएको हुनेछ।
अनुगमन र मूल्याङ्कन	स्वास्थ्य मन्त्रालयबाट अनुगमन र सुपरिवेक्षण हुनेछ ।
प्रतिवेदनः	कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

सचिव

९.सिकल सेल र थालासेमियाको परीक्षण कार्यक्रम

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	बार्षिक विनियोजित बजेट	पटक	१	दोश्रो, तेस्रो

उपशीर्षकः	विवरण
परिचयः	तराईका जिल्लाहरुमा विशेष गरी थारु समुदायमा प्रमुख स्वास्थ्य समस्याको रुपमा रहेको सिकलसेल तथा थालसेमिया रोगको समयमा नै निदान गरी रोग पत्ता लगाउन र जिल्लामा संचालित स्कृनिङ्ग कार्यक्रमको गुणस्तर सुनिश्चितता, परीक्षण कार्यमा सहयोग गर्न र प्रदेशमा सिकलसेल र थालसेमिया बिरामीका तथ्याङ्क अभिलेखीकरण गर्न यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको छ ।
उद्देश्यः	रोग पत्ता लगाउने, जिल्लामा भएका स्कृनिङ्ग कार्यक्रमको गुणस्तर सुनिश्चितता कायम गर्ने साथै आश्यकता अनुसार सम्बन्धित अस्पालतहरुमा प्रेषण गर्ने र थालसेमिया बिरामीका तथ्याङ्क अभिलेख तयार हुनेछ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकायः	प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला
खर्च क्षेत्र	प्रयोगशाला परीक्षणको लागि आवश्यक किट, केमिकल तथा सामाग्री खरिद, दैनिक भ्रमण भत्ता, इन्धन तथा ढुवानी खर्च
लक्षित समूह	प्रदेश भित्र रहेका प्रभावित जनसमुदाय र प्रयोगशालाहरु
कार्यक्रम सञ्चालन विधिः	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालयबाट संचालित स्क्रिनिंग क्याम्पहरुमा सहभागी भइ नमुना संकलनमा सहयोग गर्ने । प्राप्त नमुनाहरु परीक्षण हुन नसकेमा नमुनाहरुको परीक्षण प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशालामा ढुवानी गरी निशुल्क परीक्षण गर्ने । सरकारी अस्पतालबाट परीक्षणकालागि सिफारिस भएका लक्षित समुदायका व्यक्तीहरुको प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशालामा निशुल्क परीक्षण गर्ने । जिल्ला अस्पताल/प्रयोगशालामा हुने परीक्षणको गुणस्तर सुनिश्चितता गर्ने । प्रदेशका प्रयोगशालाहरुको परीक्षणबाट पत्ता लागेका बिरामीहरुको अभिलेख राख्ने ।
बजेट बाँडफाडः	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार बजेट बाँडफाँड कार्यक्रम सञ्चालन र खर्च गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलब्धी	रोगको समयमानै निदान भइ उपचार प्राप्त हुने, परीक्षणको गुणस्तर सुनिश्चित हुने र प्रभावित व्यक्तिहरुको तथ्यांक अभिलेख रहने ।
अनुगमन र मूल्याङ्कन	स्वास्थ्य मन्त्रालयबाट अनुगमन र सुपरिवेक्षण हुनेछ ।
प्रतिवेदनः	कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

सचिव

१०. प्रादेशिक जनस्वास्थ्य प्रयोगशालाका प्रयोगशाला सामाग्रीहरुको नियमित मर्मत सम्भार

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित बजेट	पटक	१	पहिलो, दोश्रो, तेस्रो

उपशीर्षकः	विवरण
परिचयः	२४ सै घण्टा प्रयोशाला सेवा सम्बन्धी गुणस्तरीय सेवा प्रवाह गर्न प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोशालामा प्रयोगमा रहेका औजार तथा उपकरणहरुको नियमित सम्भार गर्नका लागि यो कार्यक्रमको ब्यवस्था गरिएको छ।
उद्देश्यः	२४ सै घण्टा प्रयोशाला सेवा सम्बन्धी गुणस्तरीय सेवा प्रवाह गर्न।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकायः	प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला
खर्च क्षेत्र	औजार तथा उपकरणहरु खरिद, मर्मत सम्भार ज्याला खर्च।
लक्षित समूह	प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला
कार्यक्रम सञ्चालन विधिः	• औजार तथा उपकरणहरु खरिद तथा मर्मत सम्भार गर्नुपर्ने सामाग्रीहरुको सूचि तयार गरी लागत अनुमान गर्ने । • लागत अनुमानका आधारमा सार्वजनिक खरिद ऐन तथा नियमावली वमोजिम कार्य गर्ने।
बजेट बाँडफाडः	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार बजेट बाँडफाँड कार्यक्रम सञ्चालन र खर्च गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलब्धी	प्रयोगशाला सेवालाई निरन्तर सञ्चालन भएको सुनिश्चित हुनेछ ।
अनुगमन र मूल्याङ्कन	स्वास्थ्य मन्त्रालयबाट अनुगमन र सुपरिवेक्षण हुनेछ ।
प्रतिवेदनः	कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

सचिव

११. PCR Machine सफ्टवेयर सञ्चालन खर्च

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित बजेट	पटक	१	पहिलो, दोश्रो र तेस्रो

उपशीर्षकः	**विवरण**
परिचयः	**PCR Machine** सञ्चालनका लागि बिधुतिय प्रणाली जडान गरिएकोमा उक्त प्रणालीको नबिकरण तथा मर्मत सम्भारका लागि यो कार्यक्रमको ब्यवस्था गरिएको छ।
उद्देश्यः	**PCR Machine** सफ्टवेयर सञ्चालन हुने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकायः	प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला
खर्च क्षेत्र	सफ्टवेयर नबिकरण तथा मर्मत सम्भार खर्च ।
लक्षित समूह	सफ्टवेयर निर्माण गर्ने फर्म ।
कार्यक्रम सञ्चालन विधिः	मेसिन जडान गर्ने समयमा गरिएको शर्तनामा अनुसार कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
बजेट बाँडफाडः	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार बजेट बाँडफाँड, कार्यक्रम सञ्चालन र खर्च गर्नुपर्नेछ ।
अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	स्वास्थ्य मन्त्रालयबाट अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण हुनेछ ।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

सचिव

१२. प्रदेश भित्र रहेका प्रयोगशालाहरुमा अनसाईट कोचिङ

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	बार्षिक विनियोजित बजेट	जिल्ला	१२	पहिलो, दोश्रो र तेस्रो

उपशीर्षकः	विवरण
परिचयः	सूचिकृत प्रयोगशालाहरुमा संचालित प्रयोगशालाहरुको प्रभावकारी सेवा सञ्चालनका लागि आवश्यक प्राविधिक सहयोग गर्न सम्बन्धित साइटमै विज्ञ प्रयोगशालाकर्मी गई अनसाइट कोचिङ्ग गर्न यो कार्यक्रमको व्यबस्था गरिएको हो ।
उद्देश्यः	प्रयोगशालाबाट संचालित सेवालाई गुणस्तरीय तथा प्रभावकारी वनाउन विज्ञ प्रयोगशाला कर्मीद्वारा समय समयमा प्राविधिक सहयोग गर्ने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकायः	प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला
खर्च क्षेत्र	दै भ्र भ, यातायात, इन्धन खर्च तथा खाजा खर्च समेत
लक्षित समूह	प्रयोगशालाकर्मीहरु
कार्यक्रम सञ्चालन विधिः	• सूचिकृत प्रयोशालाहरुको सूची तयार गर्ने । • अनसाइट भिजिट योजना तयार गर्ने । • सम्बन्धित साइटमै गई प्रयोगशालाकर्मीहरुलाई प्राविधिक सहयोग गर्ने ।
बजेट बाँडफाडः	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार बजेट बाँडफाँड, कार्यक्रम सञ्चालन र खर्च गर्नुपर्नेछ ।
अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	स्वास्थ्य मन्त्रालयबाट अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण हुनेछ ।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

सचिव

लुम्बिनी प्रदेश सरकार
स्वास्थ्य मन्त्रालय
राप्ती उपत्यका(देउखुरी), नेपाल

१३. प्रदेश भित्र सञ्चालनहुने निजि तथा सरकारी (अस्पताल/एकल) प्रयोगशालाहरुको दर्ता नविकरण तथा अनुगमन

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	बार्षिक विनियोजित बजेट	जिल्ला	१२	प्रथम, दोश्रो, तेस्रो, चौथो

उपशीर्षक:	विवरण
परिचयः	नेपाल सरकार, स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय द्वारा तयार स्वास्थ्य संस्थासञ्चालन मापदण्ड २०७७ तथा प्रदेश स्वास्थ्य संस्था स्थापना, सञ्चालन, नबिकरण तथा स्तरोन्नति नियमावली २०७७ अनुसार (अस्पताल/एकल) प्रयोगशालाहरुबाट गुणस्तरीय सेवा प्रभाव हुने ब्यवस्था मिलाउन अत्यावश्क पूर्बाधार, जनशक्ति, औजार उपकरण, प्रदान गरीने सेवाहरु, सेवा शुल्क र तिनीहरुको न्युनतम मापदण्ड अनुसार “C” बर्गका प्रयोगशाला दर्ता, अनुमति, नबिकरण र स्तरोन्नति तथा सुचिकरणका लागि यो कार्यक्रमको ब्यवस्था गरिएको छ।
उद्देश्यः	प्रदेश स्तरीय निजि तथा सरकारी (अस्पताल/एकल) प्रयोगशालाहरुको मापदण्ड तथा ग्रेडिंग अनुसार “C” बर्गका प्रयोगशाला स्थापना भइ गुणस्तरीय सेवा प्रभाव हुने छ ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकायः	प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला
खर्च क्षेत्र	बैठक तथा छपाई खर्च, दै भ्र भ, यातायत तथा ईन्धन खर्च लगायत अन्य ब्यवस्थापकीय खर्च
लक्षित समूह	प्रदेश भित्र रहेका प्रयोगशालाहरु
कार्यक्रम सञ्चालन विधिः	• निवेदन प्राप्त प्रयोगशालाको सुचि तयार गर्ने । • प्रयोगशाला अनुगमन गरी मापदण्ड अनुसारको भए नभएको यकिन गर्ने । • अनुगमन समितिको निर्णय अनुसार आवश्यक राजश्व जम्मा गरी दर्ता / नविकरण गर्ने ।
बजेट बाँडफाडः	प्रचलित ऐन,नियम,निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार बजेट बाँडफाँड कार्यक्रम सञ्चालन र खर्च गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलब्धी	अनुमति बिना र मापदण्ड बिपरित संचालित प्रयोगशालाहरुलाइ मापदण्ड अनुरुप बर्गिकरण गरी सबै प्रयोगशालाबाट प्रदान गर्ने सेवा गुणस्तरीय हुनेछ ।
अनुगमन र मूल्याङ्कन	स्वास्थ्य मन्त्रालयबाट अनुगमन र सुपरिवेक्षण हुनेछ ।
प्रतिवेदनः	कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

सचिव

१४. नियमित प्रयोगशाला सेवा सञ्चालनको लागि प्रयोगशालाको सफ्टवेयर नविकरण

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	बार्षिक विनियोजित बजेट	पटक	१	तेस्रो

उपशीर्षकः	विवरण
परिचयः	नियमित परीक्षण प्रयोगशाला सञ्चालन गर्दा आवश्यक पर्ने विलिङ्ग, वारकोड, अनलाईन रिपोर्ट, सर्भर/क्लाउड खर्च, LIS-Machine Integration, नेटवर्किङ्ग तथा प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशालाका अन्य सेवाहरुलाई बिधुतिय प्रणालीद्वारा व्यवस्थित गर्नको लागि सफ्टवेयर नविकरण तथा मर्मत सम्भारका लागि यो कार्यक्रमको ब्यवस्था गरिएको छ ।
उद्देश्यः	जनस्वास्थ्य प्रयोगशालाको सफ्टवेयर नविकरण तथा मर्मत सम्भार हुने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकायः	प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला
खर्च क्षेत्र	सफ्टवेयर नविकरण तथा मर्मत सम्भार खर्च ।
लक्षित समूह	सफ्टवेयर निर्माण गर्ने फर्म / कम्पनी ।
कार्यक्रम सञ्चालन विधिः	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
बजेट बाँडफाडः	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार बजेट बाँडफाँड, कार्यक्रम सञ्चालन र खर्च गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलब्धी	सेवाग्राहीलाई गुणस्तरीय सेवाको प्रत्याभुती हुने ।
अनुगमन र मूल्याङ्कन	स्वास्थ्य मन्त्रालयबाट अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण हुनेछ ।
प्रतिवेदनः	कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

सचिव

१५. प्रदेश स्थापना दिवस/प्रयोगशाला स्थापना दिवस सञ्चालन खर्च

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	बार्षिक विनियोजित बजेट	पटक	१	प्रथम

उपशीर्षकः	विवरण
परिचयः	प्रदेश स्थापना दिवस र प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला स्थापना दिवस (भाद्र ९ गते) को अवसरमा प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशालाद्वारा सर्वसाधारण व्यक्तीहरुका लागि निशुल्क सुगर, सेरम क्रियाटेनिन र पिसावमा प्रोटिन जाच क्याम्प आयोजना गरी नसर्ने रोगहरुको जाँचको प्रवर्धन तथा जनचेतना जगाउन र दिवश मनाउन यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको छ
उद्देश्यः	प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशालावाट प्रदान गरीने सेवाको जानकारी सवैमा हुनेछ र नसर्ने रोगहरुको जाचको प्रवर्धन हुनेछ ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकायः	प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला
खर्च क्षेत्र	आवश्यक किट, केमिकल, रिएजेन्ट खरिद, क्याम्प आयोजनाको लागि टेन्ट र दिवस मनाउन स्टेजको व्यवस्थापन खर्च, खाजा खर्च र दै.भ्र.भ. खर्च
लक्षित समूह	सर्वसाधारण
कार्यक्रम सञ्चालन विधिः	प्रदेश स्थापना दिवस र प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला स्थापना दिवस (भाद्र ९ गते) को दिन क्याम्प आयोजना गर्ने । निशुल्क परीक्षण र रिपोर्ट गर्ने। जनचेतना सम्वन्धी अन्य कार्यक्रम गर्ने ।
बजेट बाँडफाडः	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार बजेट बाँडफाँड, कार्यक्रम सञ्चालन र खर्च गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलब्धी	प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशालावाट प्रदान गरीने सेवाको जानकारी सवैमा हुनेछ र नसर्ने रोगहरुको जाचको प्रवर्धन हुनेछ ।
अनुगमन र मूल्याङ्कन	स्वास्थ्य मन्त्रालयबाट अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण हुनेछ ।
प्रतिवेदनः	कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

सचिव

१६. माइक्रोबायोलोजी तथा AMR सम्बन्धी ६ दिने तालिम

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि (त्रैमासिक अनुसार)
२२५१२	बार्षिक बिनियोजित बजेट	पटक	१	दोश्रो, तेस्रो

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	सुक्ष्मजीवहरु बलियो भई औषधिको प्रतिरोध गर्ने अवस्थालाई प्रतिजैविक प्रतिरोध (Antimicrobial Resistance; AMR) भनिन्छ । एन्टिबायोटिक औषधिको अनावश्यक वा अत्यधिक मात्रामा प्रयोग गरेमा वा एन्टिबायोटिक उचित मात्रा र अवधि सम्म प्रयोग नगरेमा प्रतिजैविक प्रतिरोध हुने सम्भावना धेरै हुन्छ । एन्टिबायोटिक को उचित प्रयोग गर्न र प्रतिजैविक प्रतिरोधको अवस्थालाई न्यूनीकरण गर्न तथा स्वास्थ्यको विविध पक्षहरूमा ध्यान केन्द्रित गर्न स्वास्थ्यकर्मीहरूका लागि अत्यन्त महत्वपूर्ण हुनाले यो तालिमको व्यवस्था गरिएको छ।
उद्देश्य	प्रतिजैविक प्रतिरोधको अवस्थालाई न्यूनीकरण गर्न ब्याक्टेरियोलोजी प्रयोगशालामा विभिन्न नमुनाहरुको कल्चर सेवा विस्तार एवम गुणस्तरिय सेवा प्रदान गर्नका लागि प्रयोगशालाकर्मिहरुको ज्ञान, सिप र क्षमता अभिवृदि गर्ने।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला, बुटवल।
लक्षित समुह	सम्बन्धित परिषदमा दर्ता भएका प्रयोगशालाकर्मिहरु तथा स्वास्थ्यकर्मीहरु।
सहभागी छनौटका आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता भएका प्रयोगशालाकर्मिहरु तथा स्वास्थ्यकर्मिहरु। • कम्तीमा ल्याब टेक्निसियन कोर्ष उत्तीर्ण भएको। • लुम्बिनी प्रदेश भित्रका सरकारी स्वास्थ्य संस्थाहरुलाइ प्राथमिकता दिनु पर्ने।
प्रशिक्षक छनौटका आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता र नविकरण भएको। • कम्तिमा चिकित्शा प्रयोगशाला बिषयमा स्नातक तह उतिर्ण गरी AMR सम्बन्धी तालिम प्राप्त गरेको।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• तालिम आवश्यक भएको स्वास्थ्य संस्थाहरुमा कार्यरत प्रयोगशालाकर्मिहरु /स्वास्थ्यकर्मीहरुको सुची तयार गर्ने। • कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने संस्था/ ट्रेनिङ्ग साइटसंग समन्वय गरी तालिमको मिति, प्रशिक्षकहरु, क्लिनिकल सामाग्रीहरु र अन्य तालिम सामाग्रीहरुको व्यवस्थापन र थप आवश्यक विषयको सुनिश्चितता गरी तालिमको व्यवस्थापन गर्ने। • तालिमको लागि सहभागीहरुलाई कम्तिमा ७ दिन पहिले पत्र (ईमेल र फोन दुवै) मार्फत जानकारी गराइ सहभागिताको लागि सुनिश्चीतता गर्ने ।

सचिव

	• बजेटको परिधिभित्र रही तालिम सञ्चालनको लागि आवश्यक पर्ने क्लिनिकल सामाग्री र अन्य आवश्यक तालिम सामाग्री खरिद गर्ने। • सहभागीले तालिम पश्चात आफु कार्यरत स्वास्थ्य संस्थामा गईसके पश्चात १ महिनाभित्र संस्थाको सम्पूर्ण स्टाफसँग आफुले तालिममा सिकेको ज्ञान र सीपको बारेमा प्रस्तुतीकरण गर्नुपर्नेछ। • सहभागीहरुको छनौटको अन्य मापदण्डहरु प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला स्वयंले निर्धारण गर्नेछ । • तालिमको अवधि ७ कार्यदिन, सहभागी संख्या १२ देखि १७ जना सम्म।
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेटको परिधि भित्र रहि बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा वजेट वाँडफाँड भए बमोजिम कार्यक्रम स्वीकृत गरी तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलव्धी	स्वास्थ्य संस्थाहरुमा दक्ष जनशक्तिबाट ब्याक्टेरियोलोजी कल्चर सेवा सञ्चालन गर्न सहयोग पुग्ने र प्रतिजैविक प्रतिरोधको अवस्थालाई न्यूनीकरण गर्न टेवा पुग्ने छ।
अनुगमन र मुल्याङ्कन	• लुम्बिनी प्रदेश सरकार, स्वास्थ्य मन्त्रालयले तालिमको गुणस्तरको अनुगमन गर्न सक्नेछ। • तालिम पश्चात तालिमको प्रभावकारिताका लागि प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशालाले सेवा प्रदायकको कार्यस्थलमा स्थलगत अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा आवश्यकता अनुसार मेन्टोरिङ्ग समेत गर्न सक्नेछ। • तालिमका सहभागीहरुको तालिम हुनु पूर्व (प्रि टेष्ट) र तालिम पश्चात (पोस्ट टेष्ट) गरी तालिमको मूल्याङ्कन गर्नुपर्नेछ।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

१७. सिकलसेल सम्बन्धी प्रयोगशालाकर्मिहरुको २ दिने अभिमुखीकरण कार्यक्रम

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि

सचिव

				(त्रैमासिक अनुसार)
२२५१२	बार्षिक बिनियोजित बजेट	पटक	२	दोश्रो, तेस्रो

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	सिकलसेल रोग एक प्रकारको वंशानुगत रोग हो। यो रोग आमाबुबाबाट छोराछोरीमा सर्ने गर्छ। यो रोग जिनमा हुने खराबीले गर्दा हुन्छ।सिकलसेलका बिरामीको शरीरिमा हँसिया आकारको रक्तकोष हुने भएकाले रक्त सञ्चार प्रवाहमा असर पर्छ। शरीरको विभिन्न भागहरुमा राम्रोसँग रगत प्रवाह नहुँदा शरीरको भित्री अंगमा अक्सिजनको मात्रा कम भई ती अंगहरुमा कडा खालको दुखाई हुन्छ।अहिलेसम्म देखिएकामध्ये कपिलवस्तुदेखि बर्दियासम्मका थारु समुदायका मानिसहरुमा यो रोग फैलिएको छ । परिवारमा श्रीमान र श्रीमती दुवै सिकलसेल एनिमियाबाट पिडित भएमा उनीहरुबाट जम्मने बच्चाहरुमा समेत सिकलसेल एनिमिया हुने सम्भावना धेरै हुने गर्छ । त्यसैले उनीहरुमा रोग भए, नभएको पहिचान गरेर मात्र विवाह गर्ने सल्लाह दिएको अवस्थामा नयाँ पुस्ताहरुलाई सिकलसेल एनिमिया हुनबाट जोगाउन सकिन्छ । सिकल सेल रोग प्रयोगशालामा पत्ता लगाउन र यो रोगबाट जोगिनका लागि पनि पर्याप्त जनचेतना फैलाउन तथा स्वास्थ्यको विविध पक्षहरुमा ध्यान केन्द्रित गर्न स्वास्थ्यकर्मीहरूका लागि अत्यन्त महत्वपूर्ण हुनाले यो तालिमको व्यवस्था गरिएको छ।
उद्देश्य	सिकल सेल रोगको अवस्थालाई न्यूनीकरण गर्न र यो रोग प्रयोगशालामा पत्ता लगाउने प्रविधिको विस्तार एवम गुणस्तरिय सेवा प्रदान गर्नका लागि प्रयोगशालाकर्मिहरुको ज्ञान,सिप र क्षमता अभिवृदि गर्ने।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला, बुटवल।
लक्षित समुह	सम्बन्धित परिषदमा दर्ता भएका प्रयोगशालाकर्मिहरु तथा स्वास्थ्यकर्मीहरु।
सहभागी छनौटका आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता भएका प्रयोगशालाकर्मिहरु तथा स्वास्थ्यकर्मिहरु। • कम्तीमा ल्याब असिस्टेन्ट/ल्याब टेक्निसियन कोर्ष उत्तीर्ण भएको। • लुम्बिनी प्रदेश भित्रका सिकल सेल प्रभावित जिल्लाहरुका सरकारी स्वास्थ्य संस्थालाइ प्राथमिकता दिनु पर्ने।
प्रशिक्षक छनौटका आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता र नविकरण भएको। • कम्तिमा चिकित्शा प्रयोगशाला बिषयमा प्रमाण पत्र तह उतिर्ण गरी सिकलसेल सम्बन्धी तालिम प्राप्त गरेको।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• तालिम आवश्यक भएको स्वास्थ्य संस्थाहरुमा कार्यरत प्रयोगशालाकर्मिहरु /स्वास्थ्यकर्मीहरुको सुची तयार गर्ने।

सचिव

	• कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने संस्था/ ट्रेनिङ्ग साइटसंग समन्वय गरी तालिमको मिति, प्रशिक्षकहरु, क्लिनिकल सामाग्रीहरु र अन्य तालिम सामाग्रीहरुको व्यवस्थापन र थप आवश्यक विषयको सुनिश्चितता गरी तालिमको व्यवस्थापन गर्ने। • तालिमको लागि सहभागीहरुलाई कम्तिमा ७ दिन पहिले पत्र (ईमेल र फोन दुवै) मार्फत जानकारी गराइ सहभागिताको लागि सुनिश्चीतता गर्ने । • बजेटको परिधिभित्र रही तालिम सञ्चालनको लागि आवश्यक पर्ने क्लिनिकल सामाग्री र अन्य आवश्यक तालिम सामाग्री खरिद गर्ने। • सहभागीले तालिम पश्चात आफु कार्यरत स्वास्थ्य संस्थामा गईसके पश्चात १ महिनाभित्र संस्थाको सम्पूर्ण स्टाफसँग आफुले तालिममा सिकेको ज्ञान र सीपको बारेमा प्रस्तुतीकरण गर्नुपर्नेछ। • सहभागीहरुको छनौटको अन्य मापदण्डहरु प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला स्वयंले निर्धारण गर्नेछ । • तालिमको अवधि २ कार्यदिन, सहभागी संख्या ३० देखि ३६ जना सम्म (दुई समुहमा बिभाजन गरी, प्रत्येक समुहमा १५ देखि १८ जना सहभागी हुने गरी तालिम सञ्चालन गर्नु पर्ने छ)।
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेटको परिधि भित्र रहि बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा वजेट वाँडफाँड भए बमोजिम कार्यक्रम स्वीकृत गरी तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलव्धी	स्वास्थ्य संस्थाहरुमा दक्ष जनशक्तिबाट सिकल सेल सम्बन्धी परीक्षण सेवा सञ्चालन गर्न सहयोग पुग्ने र सिकलसेल रोगको अवस्थालाई न्यूनीकरण गर्न टेवा पुग्ने छ।
अनुगमन र मुल्याङ्कन	• लुम्बिनी प्रदेश सरकार, स्वास्थ्य मन्त्रालयले तालिमको गुणस्तरको अनुगमन गर्न सक्नेछ। • तालिम पश्चात तालिमको प्रभावकारिताका लागि प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशालाले सेवा प्रदायकको कार्यस्थलमा स्थलगत अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा आवश्यकता अनुसार मेन्टोरिङ्ग समेत गर्न सक्नेछ। • तालिमका सहभागीहरुको तालिम हुनु पूर्व (प्रि टेष्ट) र तालिम पश्चात (पोस्ट टेष्ट) गरी तालिमको मूल्याङ्कन गर्नुपर्नेछ।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

सचिव

लुम्बिनी प्रदेश सरकार
स्वास्थ्य मन्त्रालय
राप्ती उपत्यका(देउखुरी), नेपाल

१८. प्रयोगशाला गुणस्तर नियन्त्रण सम्बन्धी ३ दिने अभिमुखिकारण तालिम

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि (त्रैमासिक अनुसार)
२२५१२	बार्षिक बिनियोजित बजेट	पटक	२	दोश्रो, तेस्रो

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	जनस्वास्थ्य प्रयोगशालाले नसर्ने रोग र संक्रामक रोगको जाँचको गुणस्तर नियन्त्रण तथा प्रयोगशालाको जनशक्तिलाइ तालिम प्रदान गरी प्रयोगशालाले सम्पूर्ण रुपमा निदान सेवा, रोगको सर्भेइलेन्स, अनुसन्धान लगायतका कार्यहरु गर्दछ । आम जनताको प्रयोगशाला सेवालाइ ब्यबस्थित र भरपर्दो बनाइ गुणस्तरीयताको सुनिश्चित गर्नको लागी प्रयोगशालाकर्मीहरूको भूमिका अत्यन्त महत्वपूर्ण हुनाले यो तालिमको व्यवस्था गरिएको छ।
उद्देश्य	प्रयोगशाला सेवालाइ ब्यबस्थित र भरपर्दो बनाइ गुणस्तरीयताको सुनिश्चित गर्नको लागी र परीक्षण सेवा विस्तार गर्नका लागि प्रयोगशालाकर्मिहरुको ज्ञान, सिप र क्षमता अभिवृदि गर्ने।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला, बुटवल।
लक्षित समुह	सम्बन्धित परिषदमा दर्ता भएका प्रयोगशालाकर्मिहरु तथा स्वास्थ्यकर्मीहरु।
सहभागी छनौटका आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता भएका प्रयोगशालाकर्मिहरु तथा स्वास्थ्यकर्मिहरु। • कम्तीमा ल्याब असिस्टेन्ट/ल्याब टेक्निसियन कोर्ष उत्तीर्ण भएको। • लुम्बिनी प्रदेश भित्रका सरकारी स्वास्थ्य संस्थाहरुलाइ प्राथमिकता दिनु पर्ने।
प्रशिक्षक छनौटका आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता र नविकरण भएको। • कम्तिमा चिकित्शा प्रयोगशाला बिषयमा प्रमाण पत्र तह उतिर्ण गरी सम्बन्धी बिषयमा तालिम प्राप्त गरेको।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• तालिम आवश्यक भएको स्वास्थ्य संस्थाहरुमा कार्यरत प्रयोगशालाकर्मिहरु /स्वास्थ्यकर्मीहरुको सुची तयार गर्ने। • कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने संस्था/ ट्रेनिङ्ग साइटसंग समन्वय गरी तालिमको मिति, प्रशिक्षकहरु, क्लिनिकल सामाग्रीहरु र अन्य तालिम सामाग्रीहरुको व्यवस्थापन र थप आवश्यक विषयको सुनिश्चितता गरी तालिमको व्यवस्थापन गर्ने। • तालिमको लागि सहभागीहरुलाई कम्तिमा ७ दिन पहिले पत्र (ईमेल र फोन दुवै) मार्फत जानकारी गराइ सहभागिताको लागि सुनिश्चीतता गर्ने । • बजेटको परिधिभित्र रही तालिम सञ्चालनको लागि आवश्यक पर्ने क्लिनिकल सामाग्री र अन्य आवश्यक तालिम सामाग्री खरिद गर्ने।

सचिव

	• सहभागीले तालिम पश्चात आफु कार्यरत स्वास्थ्य संस्थामा गईसके पश्चात १ महिनाभित्र संस्थाको सम्पूर्ण स्टाफसँग आफुले तालिममा सिकेको ज्ञान र सीपको बारेमा प्रस्तुतीकरण गर्नुपर्नेछ। • सहभागीहरुको छनौटको अन्य मापदण्डहरु प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला स्वयंले निर्धारण गर्नेछ । • तालिमको अवधि ३ कार्यदिन, सहभागीको जम्मा संख्या ३२ देखि ४८ जना सम्म (आवस्यक्ता अनुसार २ वा ३ समुहमा बिभाजन गरी तालिम सञ्चालन गर्नु पर्ने छ)।
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेटको परिधि भित्र रहि बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा वजेट वाँडफाँड भए बमोजिम कार्यक्रम स्वीकृत गरी तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलव्धी	स्वास्थ्य संस्थाहरुमा दक्ष जनशक्तिबाट प्रयोगशाला परीक्षण सेवा सञ्चालन गर्न सहयोग पुग्ने र परीक्षण नतिजा गुणस्तरीय भइ बिरामीको रोग निदानमा टेवा पुग्ने छ।
अनुगमन र मुल्याङ्कन	• लुम्बिनी प्रदेश सरकार, स्वास्थ्य मन्त्रालयले तालिमको गुणस्तरको अनुगमन गर्न सक्नेछ। • तालिम पश्चात तालिमको प्रभावकारिताका लागि प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशालाले सेवा प्रदायकको कार्यस्थलमा स्थलगत अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा आवश्यकता अनुसार मेन्टोरिङ्ग समेत गर्न सक्नेछ। • तालिमका सहभागीहरुको तालिम हुनु पूर्व (प्रि टेष्ट) र तालिम पश्चात (पोस्ट टेष्ट) गरी तालिमको मूल्याङ्कन गर्नुपर्नेछ।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

सचिव

१९. External Quality Assessment Program

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि (त्रैमासिक अनुसार)
२२५१२	बार्षिक बिनियोजित बजेट	पटक	२	पहिलो, दोश्रो, तेस्रो

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	An EQAS (External Quality Assessment Scheme) program is a system that evaluates the performance of medical laboratories by an external agency, using samples provided by the agency to assess the lab's analytical testing accuracy. These programs help laboratories identify areas for improvement, enhance the reliability of patient test results, and maintain public confidence in the facility. This program launches to insure the quality of laboratory reports of PPHL by an EQAS program providing external agency and also for ISO: 15189 accreditation of PPHL.
उद्देश्य	प्रयोगशालाको परीक्षण सेवा गुणस्तरीय सुनिश्चित गर्नको लागी EQAS program मा सहभागी हुन र प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशालालाई अन्तराष्ट्रिय स्तरको मान्यता प्राप्त गर्नको लागि ISO 15189 Accreditation certificate प्राप्त गर्न ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला, बुटवल।
लक्षित समुह	EQAS Program सञ्चालन गर्ने संस्था/कम्पनी र ISO 15189 Accreditation प्रदान गर्ने संस्था/कम्पनी ।
खर्च क्षेत्र	EQAS Program खरिद, EQAS/QC material खरिद, ISO 15189 Accreditation मा लाग्ने खर्च, बैठक तथा छपाई खर्च, दै भ्र भ, यातायत खर्च लगायत अन्य ब्यवस्थापकीय खर्च ।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• सम्बन्धित प्रयोगशालाकर्मिहरुको सहयोगमा आवश्यक EQAS program, EQAS/QC materials, केमिकल लगायत अन्य सामाग्रीहरुको सूचि तयार गरी सो बमोजिम लागत अनुमान तयार गर्ने। • ISO 15189 Accreditation सम्बन्धी सम्पूर्ण मापदण्ड पुरा गरी ISO 15189 Accreditation प्रदान गर्ने संस्थामा निवेदन दिने र आवश्यक प्रमाणपत्र प्राप्त गर्ने । • सार्बजनिक खरिद ऐन २०६३ र नियमावली २०६४ तथा प्रचलित आर्थिक कार्यविधि बमोजिम खरिद गर्ने।
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेटको परिधि भित्र रहि बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा वजेट वाँडफाँड भए बमोजिम कार्यक्रम स्वीकृत गरी तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।

सचिव

अपेक्षित उपलब्धी	प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशालाको परीक्षण नतिजा गुणस्तरीय र अन्तराष्ट्रिय स्तरको भइ बिरामीको रोग निदानमा टेवा पुग्ने छ।
अनुगमन र मुल्याङ्कन	• स्वास्थ्य मन्त्रालयबाट अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण हुनेछ ।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

सचिव

स्वास्थ्य तालिम केन्द्रबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रमहरु

१. सुरक्षित मातृत्व तथा प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिम

१.१ प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम (ASRH ToT)

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि (त्रैमासिक अनुसार)
२२५१२	विनियोजित	पटक	१	दोस्रो

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	१० देखि १९ वर्ष बीचको उमेर समुहलाई किशोरकिशोरी भनिन्छ। यो उमेर समूहमा व्यक्तिको शारीरिक, मानसिक, र भावनात्मक विकास तीव्र रूपमा हुन्छ, जसले तिनीहरूको जीवनका विभिन्न पक्षहरूलाई प्रभाव पार्छ। किशोरकिशोरीहरूको यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्यको विविध पक्षहरूमा ध्यान केन्द्रित गर्न आवश्यक छ । यो तालिमले प्रशिक्षकहरूलाई किशोरकिशोरीहरूको विशेष आवश्यकताहरूलाई बुझ्न, उनीहरूलाई प्रभावकारी रूपमा शिक्षा दिन, र स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई प्रशिक्षण गरी आवश्यक ज्ञान, सीप, र व्यवहारिक दृष्टिकोण प्रदान गर्न यो तालिमको व्यवस्था गरिएको हो।
उद्देश्य	किशोरकिशोरी यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य मैत्री संस्था सञ्चालन तथा व्यवस्थापनको लागि आवश्यक पर्ने ज्ञान, सीप र दक्षता सहितको योग्य प्रशिक्षक तयार गर्ने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, लुम्बिनी प्रदेश, बुटवल ।
लक्षित समुह	सम्बन्धित परिषदमा दर्ता भएको चिकित्सक, नर्सिङ स्टाफ तथा स्वास्थ्यकर्मीहरु।
सहभागी छनौटका आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता र नविकरण भएको चिकित्सक,नर्सिङ स्टाफ र स्वास्थ्यकर्मीहरु । • नियमित रुपमा प्रशिक्षण कार्यमा संलग्न चिकित्सक,नर्सिङ स्टाफ र स्वास्थ्यकर्मीहरु । • CTS, SBA, CoFP, GTS मध्ये कुनै एक तालिम लिएको हुनुपर्ने ।
प्रशिक्षक छनौटका आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता र नविकरण भइ स्वास्थ्य तालिम केन्द्रको प्रशिक्षक सूचिमा समावेश भएका चिकित्सक,नर्सिङ स्टाफ र स्वास्थ्यकर्मीहरु । • किशोरकिशोरी यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम प्राप्त भएको । • प्रशिक्षण कार्यमा कम्तिमा ३ वर्ष अनुभव भएको ।

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
खर्च क्षेत्र	दै.भ्र.भ., यातायात खर्च, बैठक भत्ता, खाजा, खाना, स्टेशनरी, तालिम सामग्री, श्रोतव्यक्ति, प्रशिक्षक, परामर्श लगायतका अन्य व्यवस्थापकीय खर्च
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• प्रशिक्षक प्रशिक्षण आवश्यक भएको स्वास्थ्य संस्था/ ट्रेनिङ्गसाइटमा कार्यरत चिकित्सक, नर्सिङ स्टाफ र स्वास्थ्यकर्मीहरुको सुची तयार गर्ने । • कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने संस्था/ट्रेनिङ्ग साइटसंग समन्वय गरी तालिमको मिति, प्रशिक्षकहरु, तालिम सामाग्रीहरुको व्यवस्थापन र थप आवश्यक विषयको सुनिश्चितता गरी तालिमको व्यवस्थापन गर्ने। • तालिमका सञ्चालनको लागि आवश्यक सामाग्री तयारी तथा व्यवस्थापनको लागि तालिम प्रशिक्षकहरु र तालिम केन्द्र टिम तयारी बैठक बस्नुपर्नेछ। • तालिमको लागि सहभागीहरुलाई कम्तिमा ७ दिन पहिले पत्र (ईमेल र फोन दुवै) मार्फत जानकारी गराइ सहभागिताको लागि सुनिश्चीतता गर्ने । • सहभागीहरुको छनौटको अन्य मापदण्डहरु स्वास्थ्य तालिम केन्द्रले निर्धारण गर्ने । • तालिमको अवधिः ५ कार्यदिन र सहभागी संख्याः१२ देखि १६ जना सम्म।
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेटको परिधि भित्र रही विभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा वजेट वाँडफाँड भए बमोजिम कार्यक्रम स्वीकृत गरी तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलब्धी	स्वास्थ्य संस्थाहरुबाट गुणस्तरिय किशोरकिशोर मैत्री स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन गर्नका लागि दक्ष प्रशिक्षक उत्पादन हुनेछ ।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सूचक	तालिमका सहभागीहरुको तालिम हुनु पूर्व (प्रि टेष्ट) र तालिम पश्चात (पोस्ट टेष्ट) को औषत प्राप्तांक तालिममा सहभागी संख्या र तालिम सञ्चालन भएको पटक
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भएपश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

सचिव

१.२ ASRH तालिम

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि (त्रैमासिक अनुसार)
२२५१२	विनियोजित	पटक	१	दोस्रो

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	१० देखि १९ वर्षबीचको उमेर समुहलाई किशोरकिशोरी भनिन्छ । यो चरणमा व्यक्तिको शारीरिक, मानसिक, र भावनात्मक विकास तीव्र रूपमा हुन्छ, जसले तिनीहरूको जीवनका विभिन्न पक्षहरूलाई प्रभाव पार्दछ। किशोरकिशोरीहरूको यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्यको विविध पक्षहरूमा ध्यान केन्द्रित गर्न आवश्यक भएको तालिम स्वास्थ्यकर्मीहरूका लागि अत्यन्त महत्वपूर्ण हुनाले यो तालिमको व्यवस्था गरिएको छ ।
उद्देश्य	किशोर किशोरी मैत्री यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य सेवा विस्तार एवम गुणस्तरिय सेवा प्रदान गर्नका लागि स्वास्थ्यकर्मीहरुको ज्ञान, सीप र क्षमता अभिवृदि गर्ने।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, लुम्बिनी प्रदेश, बुटवल ।
लक्षित समुह	सम्बन्धित परिषदमा दर्ता भएका नर्सिङ् स्टाफ तथा स्वास्थ्यकर्मीहरु।
सहभागी छनौटका आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता भएका नर्सिङ स्टाफ तथा स्वास्थ्यकर्मीहरु । • कम्तीमा अहेव / अनमी कोर्ष उत्तीर्ण भएको । • किशोरकिशोरी मैत्रि संस्था सुचिकृत भइ सेवा अवरुद्व भएका संस्थालाइ प्राथमिकता दिनु पर्ने ।
प्रशिक्षक छनौटका आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता र नविकरण भइ स्वास्थ्य तालिम केन्द्रको प्रशिक्षक सूचिमा समावेश भएको । • सम्बन्धित परिषदमा दर्ता र नविकरण भएको । • · किशोरकिशोरी यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम प्राप्त भएको ।
खर्च क्षेत्र	दै.भ्र.भ., यातायात खर्च, बैठक भत्ता, खाजा, खाना, स्टेशनरी, तालिम सामग्री, श्रोतव्यक्ति, प्रशिक्षक, परामर्श लगायतका अन्य व्यवस्थापकीय खर्च
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	तालिम आवश्यक भएको स्वास्थ्य संस्थाहरुमा कार्यरत नर्सिङ स्टाफ र स्वास्थ्यकर्मीहरुको सुची तयार गर्ने।

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
	• कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने संस्था/ट्रेनिङ्गसाइट संग समन्वय गरी तालिमको मिति, प्रशिक्षकहरु, क्लिनिकल सामाग्रीहरु र अन्य तालिम सामाग्रीहरुको व्यवस्थापन र थप आवश्यक विषयको सुनिश्चितता गरी तालिमको व्यवस्थापन गर्ने। • तालिमको लागि सहभागीहरुलाई कम्तिमा ७ दिन पहिले पत्र (ईमेल र फोन, दुवै) मार्फत जानकारी गराइ सहभागिताको लागि सुनिश्चीतता गर्ने । • बजेटको परिधि भित्र रही तालिम सञ्चालनको लागि आवश्यक पर्ने क्लिनिकल सामाग्री र अन्य आवश्यक तालिम सामाग्री खरिद गर्ने। • तालिमका सञ्चालनको लागि आवश्यक सामाग्री तयारी तथा व्यवस्थापनको लागि तालिम प्रशिक्षकहरु र तालिम केन्द्र टिम तयारी बैठक बस्नुपर्नेछ । • सहभागीहरुको छनौटको अन्य मापदण्डहरु स्वास्थ्य तालिम केन्द्र स्वयंले निर्धारण गर्न। • तालिमको अवधि ५ कार्यदिन, सहभागी संख्या १६ देखि २० जना सम्म।
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेटको परिधि भित्र रही बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा वजेट बाँडफाँड भए बमोजिम कार्यक्रम स्वीकृत गरी तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलब्धी	स्वास्थ्य संस्थाहरुमा दक्ष जनशक्तिबाट गुणस्तरिय किशोरकिशोरी मैत्री स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन गर्न सहयोग पुग्नेछ।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सूचक	तालिमका सहभागीहरुको तालिम हुनु पूर्व (प्रि टेष्ट) र तालिम पश्चात (पोस्ट टेष्ट) को औषत प्राप्तांक तालिममा सहभागी संख्या र तालिम सञ्चालन भएको पटक
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भएपश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

१.३ यौन तथा प्रजनन् स्वास्थ्यका लागि न्युनतम प्रारम्भिक सेवा प्याकेज सम्बन्धी (MISP) तालिम

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि (त्रैमासिक अनुसार)
२२५१२	विनियोजित	पटक	३	तेस्रो

सचिव

लुम्बिनी प्रदेश सरकार
स्वास्थ्य मन्त्रालय
राप्ती उपत्यका(देउखुरी), नेपाल

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	सामान्यतया विपद्को बेला सबै क्षेत्रको ध्यान खाने, बस्ने र घाईतेको उपचारमा केन्द्रित हुने गर्दछ तर विपद्को बेलामा यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य सेवा निरन्तर नहुँदा विपद्बाट विस्थापित समुदायका गर्भवती तथा सुत्केरी र नवजात शिशुहरुको अकाल मृत्यु हुने दर बढ्ने गरेको तथ्यांक पाइएको छ । साथै असुरक्षित यौन सम्पर्क र यौन हिंसाका कारण अनिच्छित गर्भ र असुरक्षित गर्भपतन बढेको अध्ययनहरुले देखाएको छ । यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी न्युनतम सेवा (Minimum Initial Service Package-MISP) तालिम प्याकेजले विपदको बेलामा यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य सेवाको आवश्यकता र समस्या पहिचान गरी सो अनुसारको योजना तजुर्मा गरी सरोकारवालाहरुको सेवा प्रदान गर्ने दक्ष जनशक्ति उत्पादन गर्ने लक्ष्य राखिएको छ ।
उद्देश्य	विपद् समयमा यौन तथा प्रजजन् स्वास्थ्य सम्बन्धी विषयहरु सम्बोधन गरी कारण, महत्व, आवश्यकता पत्ता लगाउने, योजना तर्जुमा गर्न्, पुर्वाधार र विषयवस्तुको जानकारी राखि यौन तथा प्रजनन् स्वास्थ्यसँग सम्वन्धित मृत्यु, रोगब्याधि र अपाङ्गता घटाउने कार्यमा संलग्न हुने व्यक्तिहरू सबैको ज्ञान र सीपमा अभिवृद्धि गर्ने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, लुम्बिनी प्रदेश, बुटवल ।
लक्षित समुह	प्रदेशभित्र र स्थानिय तह अन्तर्गतका संस्थामा विपद् व्यवस्थापनका साथै यौन तथा प्रजनन् स्वास्थ्य सेवा प्रदायकहरु ।
सहभागी छनौटका आधार	• सुरक्षित मातृत्व तथा परिवार नियोजन सेवा प्रदायकहरु । • SRHR मा कार्यरत रहेका द्रुत प्रतिकार्य टोलीका सदस्यहरु । • स्थानिय तहका स्वास्थ्य संयोजक तथा सुरक्षित मातृत्व तथा परिवार नियोजन सेवा प्रदायकहरु । • सम्बन्धित परिषदमा दर्ता र नविकरण भएको स्वास्थ्यकर्मीहरु । • सहभागी छनौट गर्दा कार्यरत स्थायी कर्मचारीलाई प्राथमिकता दिनु पर्नेछ ।
प्रशिक्षक छनौटका आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता र नविकरण भइ स्वास्थ्य तालिम केन्द्रको प्रशिक्षक सूचिमा समावेश भएको । • सम्बन्धित परिषदमा दर्ता तथा नविकरण भएको । • MISP सम्बन्धी प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम प्राप्त भएको। • प्रशिक्षण कार्यमा अनुभव भएको।
खर्च क्षेत्र	दै.भ्र.भ., यातायात खर्च, बैठक भत्ता, खाजा, खाना, स्टेशनरी, तालिम सामग्री, श्रोतव्यक्ति, प्रशिक्षक, परामर्श लगायतका अन्य व्यवस्थापकीय खर्च
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• स्वास्थ्य कार्यालय मार्फत तालिम आवश्यक भएको स्वास्थ्य संस्थाको सुची तयार गर्ने । • तालिमको मिति,प्रशिक्षकहरु,क्लिनिकल सामाग्रीहरु र अन्य तालिम सामाग्रीहरुको व्यवस्थापन र थप आवश्यक विषयको सुनिश्चितता गरी तालिमको व्यवस्थापन गर्ने । • तालिमको लागि सहभागीहरुलाई कम्तिमा ७ दिन पहिले पत्र (ईमेल र फोन दुवै) मार्फत जानकारी गराइ सहभागिताको लागि सुनिश्चीतता गर्ने । • बजेटको परिधिभित्ररही तालिम सञ्चालनको लागि आवश्यक पर्ने तालिम सामाग्री खरिद गर्ने। • सहभागीहरुको छनौटको अन्य मापदण्डहरु स्वास्थ्य तालिम केन्द्र स्वयंले निर्धारण गर्ने । • तालिमको अवधि: ४ कार्यदिन र सहभागी संख्याः १६ देखि २० जना सम्म।

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेटको परिधि भित्र रही विभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा वजेट बाँडफाँड भए बमोजिम कार्यक्रम स्वीकृत गरी तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलव्धी	विपदको समयमा यौन तथा प्रजनन् स्वास्थ्य सम्म्बन्धि समस्याहरुको पहिचान गरि योजना तर्जुमा तथा सेवा प्रदान गर्न सक्षम हुनेछन् ।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सूचक	• तालिमका सहभागीहरुको तालिम हुनु पूर्व (प्रि टेष्ट) र तालिम पश्चात (पोस्ट टेष्ट) को औषत प्राप्तांक • तालिममा सहभागी संख्या र तालिम सञ्चालन भएको पटक
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भएपश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

१.४ दक्ष प्रसुति सेवा तालिम /SBA Module/SHP

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि (त्रैमासिक अनुसार)
२२५१२	विनियोजित	पटक	४	दोश्रो र तेस्रो

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	सुरक्षित प्रसुति सेवाका लागि तालिम प्राप्त दक्ष प्रसुतिकर्मीको महत्वपूर्ण भूमिका रहन्छ । आमा तथा नवजात शिशु दुवैको ज्यान जोखिमबाट बचाइ मातृ तथा नवशिशु रुग्णता र मृत्युदरमा कमी ल्याउन प्रसुतिकर्मीको ज्ञान, सीप र दक्षता विकास गर्न यो तालिमको ब्यवस्था गरिएको छ ।
उद्देश्य	स्वास्थ्य संस्थाहरुमा कार्यरत नर्सिङ्ग स्टाफहरुलाई तालिम प्रदान गरी सुरक्षित प्रसुती सेवा प्रवाह गर्न आवश्यक पर्ने ज्ञान, सीप र क्षमताको अभिवृद्धि गर्न ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, लुम्बिनी प्रदेश, बुटवल ।
लक्षित समुह	नर्सिङ्ग स्टाफहरु ।
सहभागी छनौटका आधार	• नेपाल नर्सिङ काउन्सिलमा दर्ता र नविकरण भएको । • वर्थिङ्ग सेन्टरमा कार्यरत नर्सिङ कर्मचारीलाई प्राथमिकता दिइनेछ । • हिमाली र पहाडी जिल्लाका दुर्गम स्वास्थ्य संस्थाहरुको वर्थिङ्ग सेन्टरहरुलाई प्राथमिकता दिने । • सहभागी छनौट गर्दा स्थानिय तथा स्थायी कर्मचारीलाई प्राथमिकता दिनु पर्नेछ ।

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
प्रशिक्षक छनौटका आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता र नविकरण भइ स्वास्थ्य तालिम केन्द्रको प्रशिक्षक सूचिमा समावेश भएको। • एडभान्स एस.बि.ए. तालिम लिएको चिकित्सक वा एस.बि.ए. तालिम प्राप्त प्रमाणपत्र तह कोर्ष उतिर्ण नर्सिङ्ग कर्मचारी । • सि.टि.एस.तालिम प्राप्त गरी प्रशिक्षण कार्यमा अनुभव भएको ।
खर्च क्षेत्र	दै.भ्र.भ., यातायात खर्च, बैठक भत्ता, खाजा, खाना, स्टेशनरी, तालिम सामग्री, श्रोतव्यक्ति, प्रशिक्षक, परामर्श लगायतका अन्य व्यवस्थापकीय खर्च
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• तालिम आवश्यक भएको स्वास्थ्य संस्थाहरुमा कार्यरत नर्सिङ्ग स्टाफहरुको सुची तयार गर्ने। • कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने तालिम साइटसंग समन्वय गरी तालिमको मिति, प्रशिक्षकहरु, क्लिनिकल सामाग्रीहरु र अन्य तालिम सामाग्रीहरुको व्यवस्थापन र थप आवश्यक विषयको सुनिश्चितता गरी तालिमको व्यवस्थापन गर्ने। • स्वास्थ्य संस्थामा कम्तिमा २ जना दक्ष सेवा प्रदायक तयार हुनेगरि कार्यक्रमको योजना बनाउने । • तालिमको लागि सहभागीहरुलाई कम्तिमा ७ दिन पहिले पत्र(ईमेल र फोन दुवै) मार्फत जानकारी गराइ सहभागिताको लागि सुनिश्चीतता गर्ने । • बजेटको परिधिभित्ररही तालिम सञ्चालनको लागि आवश्यक पर्ने क्लिनिकल सामाग्री र अन्य आवश्यक तालिम सामाग्री खरिद गर्ने। • सहभागीहरुको छनौटको अन्यमापदण्डहरु स्वास्थ्य तालिम केन्द्र स्वयंले निर्धारण गर्ने । • प्रदेश भित्र क्लिनिकल ट्रेनिंङ्ग साइट नभएकोवा उपयुक्त तालिम साईट नभएमा र तालिम गुणस्तर सुनिस्चितताको लागि अन्य प्रदेशको ट्रेनिङ्ग साइटसंग समन्वय गरि तालिम सञ्चालन गर्न सकिने । सोकार्यको सुनिश्चितता स्वास्थ्य तालिम केन्द्र स्वयंले गर्नेछ । • तालिमको अवधिः ६० कार्यदिन, सहभागी संख्याः ८ देखि १४ जना ।
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेटको परिधि भित्र रही बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा वजेट वाँडफाँड भएबमोजिम कार्यक्रम स्वीकृत गरी तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलव्धी	नर्सिङ स्टाफहरुको ज्ञान, सीप र क्षमतामा विकास भई आमा तथा नवजात शिशु दुवैको ज्यान जोखिमबाट बचाइ मातृ तथा नवशिशु रुग्णता र मृत्यदरमा कमी हुनेछ ।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सूचक	• तालिमका सहभागीहरुको तालिम हुनु पूर्व (प्रि टेष्ट) र तालिम पश्चात (पोस्ट टेष्ट) को औषत प्राप्तांक • तालिममा सहभागी संख्या र तालिम सञ्चालन भएको पटक
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भएपश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

१.५ ग्रामीण अल्ट्रासाउन्ड (RoUSG) तालिम

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि (त्रैमासिक अनुसार)
२२५१२	विनियोजित	पटक	४	दोश्रो र तेश्रो

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	दुर्गम तथा भौगिलिक विकट क्षेत्रमा बसोबास गर्ने गर्भवती महिलाहरुको गर्भ सम्बन्धी जटिलताहरुलाई समयमै पत्ता लगाई उचित व्यवस्थापन तथा प्रेषण गर्नकालागि यो कार्यक्रम राखिएको हो। भौगिलिक विकट क्षेत्रमा बसोबास गर्ने गर्भवती महिलाहरुको पहुँचमा यो प्रविधि सहितको सेवा पुर्याउन सके गर्भावस्थामा हुन सक्ने जटिलताहरुको समयमै पहिचान र व्यवस्थापन गरी महिलाको स्वास्थ्यमा सुधार गरि मातृ तथा नवशिशुको मृत्युदरलाई कम गर्न सकिन्छ। यसै अवधारणा अनुसार नर्सिङ्ग स्टाफहरुलाई गर्भवती महिलाहरुको Portable Ultrasound Machine द्वारा गर्भको Scanningतथा आवश्यक प्रेषण गर्न सक्षम बनाउन यो तालिमको व्यवस्था गरिएको छ।
उद्देश्य	दुर्गम तथा भौगिलिक विकट क्षेत्रका स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत नर्सिङ स्टाफहरुद्धारा Portable Ultrasound Machine को सहायताले गर्भवास्थामा हुनसक्ने समस्या र जटिलताहरुको समयमै पहिचान गरी प्रेषण गर्नका लागि आवश्यक पर्ने निर्णय गर्ने ज्ञान, सीप र क्षमतामा अभिवृद्धि हुनेछ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, लुम्बिनी प्रदेश, बुटवल ।
लक्षित समुह	दुर्गम तथा भौगिलिक विकट क्षेत्रका स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत नर्सिङ स्टाफहरु।
सहभागी छनौटका आधार	• एस.बि.ए.तालिम लिएका, नेपाल नसिङ्ग काउन्सिलमा दर्ता तथा नविकरण भएका नर्सिङ कर्मचारीहरु । • दुर्गम स्थानमा बसि कम्तीमा २ बर्ष सेवा गर्न ईच्छुक नर्सिङ कर्मचारीहरु । • कार्यरत संस्थाको स्थानिय तहसंग तालिम गर्नु पूर्व २ वर्ष सेवा गर्ने लिखित प्रतिवद्दता गर्नुपर्ने। • स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने स्थानीय तथा स्थायी नर्सिङ कर्मचारी हुनुपर्ने । • Ultrasound Machine भइ जनशक्ति अभाव भएको स्वास्थ्य संस्थालाई प्राथमिकता दिनुपर्ने ।
प्रशिक्षक छनौटका आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता र नविकरण भइ स्वास्थ्य तालिम केन्द्रको प्रशिक्षक सूचिमा समावेश भएको । • सम्बन्धित काउन्सिलमा दर्ता र नविकरण भएका विशेषज्ञ चिकित्सक (रेडियोलोजी) र तालिम प्राप्त बरिष्ठ नर्सिङ कर्मचारीहरु । • सम्बन्धित विषय (RoUSG) र सि.टि.एस. तालिम प्राप्त । • चिकित्सक (रेडियोलोजी) को हकमा सि.टि.एस. तालिम प्राप्त भएको हुनुपर्ने । • नर्सिङ कर्मचारीको हकमा कम्तिमा नर्सिङ विधामा स्नातक तह उतिर्ण भएको । • क्लिनिकल तालिम साईटको प्रशिक्षक मापदण्ड अनुसार प्रशिक्षक छनौट हुने ।
खर्च क्षेत्र	दै.भ्र.भ., यातायात खर्च, बैठक भत्ता, खाजा, खाना, स्टेशनरी, तालिम सामग्री, श्रोतव्यक्ति, प्रशिक्षक, परामर्श लगायतका अन्य व्यवस्थापकीय खर्च
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• तालिम आवश्यक भएको स्वास्थ्य संस्थाहरुमा कार्यरत नर्सिङ स्टाफहरुको सुची तयार गर्ने। • तालिम सञ्चालन हुन सक्ने ट्रेनिङ साइटसंग समन्वय गरी तालिमको मिति,प्रशिक्षकहरु,क्लिनिकल सामाग्रीहरु र अन्य तालिम सामाग्रीहरुको व्यवस्थापन र थप आवश्यक विषयको सुनिश्चितता गरी तालिमको व्यवस्थापन गर्ने। • तालिमको लागि सहभागीहरुलाई कम्तिमा ७ दिन पहिले पत्र(ईमेल र फोन दुवै) मार्फत जानकारी गराइ सहभागिताको लागि सुनिश्चीतता गर्ने । • बजेटको परिधिभित्ररही तालिम सञ्चालनको लागि आवश्यक पर्ने क्लिनिकल सामाग्री र अन्य आवश्यक तालिम सामाग्री खरिद गर्ने।

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
	• प्रदेश भित्र यस तालिमको लागिउपयुक्त ट्रेनिङ्गसाइट नभएमा तालिम गुणस्तर सुनिश्चितताको लागि अन्य प्रदेशको ट्रेनिङ्ग साइटसंग समन्वय गरि तालिम सञ्चालन गर्न सकिने छ। सो कार्यको सुनिश्चितता स्वास्थ्य तालिम केन्द्र स्वयंले गर्नेछ । • सहभागीहरुको छनौटको अन्यमापदण्डहरु स्वास्थ्य तालिम केन्द्र स्वयंले निर्धारण गर्ने । • तालिमको अवधिः२१ कार्यदिन र सहभागी संख्याः ४ देखि ६ जना ।
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेटको परिधि भित्र रही बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा वजेट बाँडफाँड भए बमोजिम कार्यक्रम स्वीकृत गरी तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलव्धी	गर्भवती महिलाहरुको Portable Ultrasound Machine द्वारा गर्भको Scanning गरि गर्भवास्थामा हुनसक्ने समस्या र जटिलताहरुको समयमै पहिचान तथा प्रेषण गर्न सक्ने दक्ष जनशक्ति तयार हुनेछन ।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सूचक	• तालिमका सहभागीहरुको तालिम हुनु पूर्व (प्रि टेष्ट) र तालिम पश्चात (पोस्ट टेष्ट) को औषत प्राप्तांक • तालिममा सहभागी संख्या र तालिम सञ्चालन भएको पटक
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भएपश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

१.६ पाठेघरको मुखको क्यान्सरको स्क्रीनिङ तथा व्यवस्थापन CCSP (2nd Tier) सम्बन्धी तालिम

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि (त्रैमासिक अनुसार)
२२५१२	विनियोजित	पटक	३	दोस्रो र तेस्रो

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	नेपालमा महिलाहरुमा हुने क्यान्सर मध्ये प्रमुख क्यान्सरको रुपमा रहेको पाठेघरको मुखको क्यान्सरको स्क्रीनिङ र प्रारम्भिक व्यवस्थापनको लागी दक्ष जनशक्ति तयार गर्न र स्थानीय तहका स्वास्थ्य संस्थाबाट समेत यस सेवाको बिस्तार गर्नका लागि आधारभुत अस्पताल,स्वास्थ्य कार्यालय, जिल्ला अस्पताल वा प्रादेशिक अस्पतालमा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीहरुको ज्ञान,सीप र क्षमता अभिबृद्धि गर्न यो तालिमको व्यवस्था गरिएको हो ।
उद्देश्य	चिकित्सक तथा नर्सिङ कर्मचारीहरुको क्षमता अभिबृद्धि गरी पाठेघरको मुखको क्यान्सरको समयमै पहिचान गर्न, प्रारम्भिक व्यवस्थापन तथा प्रेषण गर्न सक्षम हुनेछन् ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, लुम्बिनी प्रदेश, बुटवल ।
लक्षित समुह	स्टाफ नर्स तथा मेडिकल अफिसरहरु।
सहभागी छनौटका आधार	• सम्बन्धित काउन्सिलमा दर्ता र नविकरण भएको । • सहभागी छनौट गर्दा स्थायी कर्मचारीलाई प्राथमिकता दिनु पर्नेछ । • Thermocoagulator set उपलब्ध भएको स्वास्थ्य संस्थाका कर्मचारीलाई छनोट गरिने छ तथा Thermocoagulator set उपलब्ध भई तालिम प्राप्त जनशक्ति नभएको कारणले सेवा अवरुद्द भएको स्वास्थ्य संस्था लाई प्राथमिकता दिनु पर्नेछ । • VI A सेवा प्रदान गरिरहेको कर्मचारीलाई प्राथमिकता दिनु पर्नेछ ।
प्रशिक्षक छनौटको आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता र नविकरण भइ स्वास्थ्य तालिम केन्द्रको प्रशिक्षक सूचिमा समावेश भएको । • CCSP Training (2nd tier or 3rd tier) र सि.टि.एस.तालिम प्राप्त गरी प्रशिक्षण कार्यमा अनुभव भएको स्त्री तथा यौन रोग विशेषज्ञ ।
खर्च क्षेत्र	दै.भ्र.भ., यातायात खर्च, बैठक भत्ता, खाजा, खाना, स्टेशनरी, तालिम सामग्री, श्रोतव्यक्ति, प्रशिक्षक, परामर्श लगायतका अन्य व्यवस्थापकीय खर्च
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• तालिम आवश्यक भएको स्वास्थ्य संस्थाहरुमा कार्यरत नर्सिङ स्टाफहरु र मेडिकल अफिसरहरुको सूची तयार गर्ने । • तालिम सञ्चालन गर्दा HPV DNA Screening कार्यक्रम लागू भएका पाल्पा तथा अन्य जिल्लाका स्थानीय तहका स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई तालिम दिनुपर्नेछ । • तालिमको मिति,प्रशिक्षकहरु,क्लिनिकल सामाग्रीहरु र अन्य तालिम सामाग्रीहरुको व्यवस्थापन र थप आवश्यक विषयको सुनिश्चितता गरी तालिमको व्यवस्थापन गर्ने।

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
	• सहभागीहरुलाई कम्तिमा ७ दिन पहिले पत्र(ईमेल र फोन दुवै) मार्फत जानकारी गराइ सहभागिताको लागि सुनिश्चीतता गर्ने । • सहभागीले तालिम पश्चात स्वास्थ्य संस्था वा आफु कार्यरत संस्थामा गईसके पश्चात ६ दिनको VIA Screening and single visit Approach तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ। • प्रदेश भित्र क्लिनिकल ट्रेनिंङ्ग साइट नभएको वा उपयुक्त तालिम साईट नभएमा र तालिम गुणस्तर सुनिश्चितताको लागि अन्य प्रदेशको ट्रेनिङ्ग साइटसंग समन्वय गरि तालिम सञ्चालन गर्न सकिने । सो कार्यको सुनिश्चितता स्वास्थ्य तालिम केन्द्र स्वयंले गर्नेछ । • सहभागीहरुको छनौटको अन्यमापदण्डहरु स्वास्थ्य तालिम केन्द्र स्वयंले निर्धारण गर्ने । • तालिमको अवधिः६ कार्यदिन, सहभागी संख्याः १६ देखि २० जना मात्र ।
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेटको परिधि भित्र रही बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा वजेट वाँडफाँड भएबमोजिम कार्यक्रम स्वीकृत गरी तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलब्धी	चिकित्सक तथा नर्सिङ कर्मचारीहरुको क्षमता अभिबृद्धि गरी पाठेघरको मुखको क्यान्सरको समयमै पहिचान गर्न, प्रारम्भिक व्यवस्थापन तथा प्रेषण गर्न सक्षम भइ गुणस्तरिय सेवा प्रदान हुनेछ ।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सूचक	• तालिमका सहभागीहरुको तालिम हुनु पूर्व (प्रि टेष्ट) र तालिम पश्चात (पोस्ट टेष्ट) को औषत प्राप्तांक • तालिममा सहभागी संख्या र तालिम सञ्चालन भएको पटक
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भएपश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

१.७ Visual Inspection with Acetic Acid (VIA) तालिम

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि (त्रैमासिक अनुसार)
२२५१२	विनियोजित	पटक	५	दोस्रो र तेश्रो

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	विश्वमा नसर्ने रोगहरु तिव्र रुपमा बढिरहेको अवस्था छ। जसमध्ये क्यान्सर पनि प्रमुख नसर्ने रोग मध्ये एक हो। महिलाहरुमा हुने क्यान्सर मध्ये पाठेघरको मुखको क्यान्सर तिव्र रुपमा बढिरहेको अवस्था छ। पाठेघरको मुखको जाँचगरी समयमै रोगको पहिचान

सचिव

	गरी यसबाट हुने विरामी र मृत्युदर घटाउन, नर्सिङ्ग कर्मचारीहरुले प्रोटोकल अनुसार समयमै Visual Inspection with Acetic Acid(VIA) गर्न र बिधिद्वारा पहिचान गरी प्रेषण गर्न आवश्यक पर्ने ज्ञान, सीप, र क्षमता अभिवृद्वी गर्नुपर्ने भएकोले यो तालिमको व्यवस्था गरिएको छ।
उद्देश्य	नर्सिङ कर्मचारीहरुको क्षमता अभिबृद्धि गरी पाठेघरको मुखको क्यान्सरको समयमै पहिचान गरी प्रेषण गर्न सक्षम हुनेछन् ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, लुम्बिनी प्रदेश, बुटवल ।
लक्षित समुह	नर्सिङ्ग कर्मचारीहरु।
सहभागी छनौटका आधार	• नेपाल नर्सिङ काउन्सिलमा दर्ता र नविकरण भएको। • सहभागी छनौट गर्दा स्थायी कर्मचारीलाई प्राथमिकता दिनु पर्नेछ।
प्रशिक्षक छनौटको आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता र नविकरण भइ स्वास्थ्य तालिम केन्द्रको प्रशिक्षक सूचिमा समावेश भएको । • स्वास्थ्य सम्बन्धी विषयमा कम्तिमा प्रमाणपत्र तह वा सो सरहको कोर्ष उतिर्ण भएको । • सि.टि.एस.तालिम प्राप्त गरी प्रशिक्षण कार्यमा अनुभव भएको ।
खर्च क्षेत्र	दै.भ्र.भ., यातायात खर्च, बैठक भत्ता, खाजा, खाना, स्टेशनरी, तालिम सामग्री, श्रोतव्यक्ति, प्रशिक्षक, परामर्श लगायतका अन्य व्यवस्थापकीय खर्च
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• तालिम आवश्यक भएको स्वास्थ्य संस्थाहरुमा कार्यरत नर्सिङ स्टाफहरुकोसुची तयार गर्ने। • तालिमको मिति,प्रशिक्षकहरु,क्लिनिकल सामाग्रीहरु र अन्य तालिम सामाग्रीहरुको व्यवस्थापन र थप आवश्यक विषयको सुनिश्चितता गरी तालिमको व्यवस्थापन गर्ने। • कम्तिमा २ जना दक्ष सेवा प्रदायक तयार हुनेगरि कार्यक्रमको योजना बनाउने । • सहभागीहरुलाई कम्तिमा ७ दिन पहिले पत्र(ईमेल र फोन दुवै) मार्फत जानकारी गराइ सहभागिताको लागि सुनिश्चीतता गर्ने । • बजेटको परिधिभित्ररही तालिम सञ्चालनको लागि आवश्यक पर्ने क्लिनिकल सामाग्री र अन्य आवश्यक तालिम सामाग्री खरिद गर्ने। • प्रदेश भित्र क्लिनिकल ट्रेनिंङ्ग साइट नभएको वा उपयुक्त तालिम साईट नभएमा र तालिम गुणस्तर सुनिश्चितताको लागि अन्य प्रदेशको ट्रेनिङ्ग साइटसंग समन्वय गरि तालिम सञ्चालन गर्न सकिने। सो कार्यको सुनिश्चितता स्वास्थ्य तालिम केन्द्र स्वयंले गर्नेछ ।

सचिव

	• सहभागीहरुको छनौटको अन्यमापदण्डहरु स्वास्थ्य तालिम केन्द्र स्वयंले निर्धारण गर्ने । • तालिमको अवधिः३ कार्यदिन, सहभागी संख्याः १६ देखि २० जना मात्र ।
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेटको परिधि भित्र रही बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा वजेट वाँडफाँड भएबमोजिम कार्यक्रम स्वीकृत गरी तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलव्धि	पाठेघरको मुखको क्यान्सरको पहिचान, समयमै प्रेषण, तथा विरामी मृत्युदर घटाउन सक्षम जनशक्ति उत्पादन हुनेछ ।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सूचक	• तालिमका सहभागीहरुको तालिम हुनु पूर्व (प्रि टेष्ट) र तालिम पश्चात (पोस्ट टेष्ट) को औषत प्राप्तांक • तालिममा सहभागी संख्या र तालिम सञ्चालन भएको पटक
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भएपश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

१.८ अपरेशन थियटरमा कार्यरत नर्सिङ्ग कर्मचारीहरुका लागी अपरेशन थियटर व्यवस्थापन सम्बन्धी ४२ दिने तालिम

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि (त्रैमासिक अनुसार)
२२५१२	विनियोजित	पटक	२	दोश्रो, तेस्रो

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	Operation Theater Technique and Management (OTTM) तालिम,नर्सिङ्ग कर्मचारीहरूको लागि अपरेशन थियटरमा प्रयोग हुने विभिन्न प्रविधि, प्रक्रिया र व्यवस्थापन विधिहरूमा प्रशिक्षित गर्ने तालिम हो। अस्पतालहरुमा प्रदान गरिने गुणस्तरिय शल्यक्रिया सेवा सञ्चालनको लागि व्यवस्थित र सुरक्षित शल्यक्रिया सञ्चालन गर्न नर्सिङ्ग कर्मचारीहरुको महत्वपूर्ण भूमिका हुनेगर्छ, त्यसैले शल्यक्रिया कक्षमा काम गर्ने नर्सिङ्ग कर्मचारीहरुलाई सम्बन्धित बिषयको आवश्यक ज्ञान,सीप र दक्षताको विकासगर्न यो तालिम कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको छ।
उद्देश्य	• अपरेशन थियटरमा आवश्यक पर्ने दक्षता, सतर्कता र जिम्मेवारीको ज्ञान र सीप प्रदान गर्ने । • शल्यक्रिया सेवाको गुणस्तर अभिवृद्वी गर्न सेवा प्रदायकको शल्यक्रिया कक्ष व्यवस्थापन सम्बन्धी सीप र दक्षताको विकास गर्ने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, बुटवल।
लक्षित समुह	प्रदेशभित्र र स्थानिय तह अन्तर्गतका अस्पतालहरुमा कार्यरत नर्सिङ्ग कर्मचारीहरु। (आवश्यकता अनुसार संस्थागत,सामुदायिक तथा निजि अस्पतालमा कार्यरत नर्सिङ्ग कर्मचारीहरुलाई पनि तालिम प्रदान गर्न सकिनेछ)
सहभागी छनौटका आधार	• कम्तिमा PCL Nursing कोर्ष उतीर्ण गरि नेपाल नर्सिङ्ग काउन्सिलमा दर्ता र नविकरणभएको। • शल्यक्रिया कक्ष प्रविधि तथा व्यवस्थापन गर्नको लागि जनशक्तिको आवश्यकता भएको र शल्यक्रिया सम्बन्धी कार्य भईरहेको अस्पताल हुनुपर्नेछ । • अस्पतालमा कार्यरत स्थायी कर्मचारीलाई प्राथमिकता दिनु पर्नेछ ।
प्रशिक्षक छनौटको आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता र नविकरण भइ स्वास्थ्य तालिम केन्द्रको प्रशिक्षक सूचिमा समावेश भएका CTS र OTTM तालिम लिएको चिकित्सक, नर्सिङ्ग स्टाफ र एनस्थेसियामा कार्यरत सम्बन्धित क्षेत्रमा अनुभव भएको कर्मचारीहरु।
खर्च क्षेत्र	दै.भ्र.भ., यातायात खर्च, बैठक भत्ता, खाजा, खाना, स्टेशनरी, तालिम सामग्री, श्रोतव्यक्ति, प्रशिक्षक, परामर्श लगायतका अन्य व्यवस्थापकीय खर्च

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• अपरेसन थियटर प्रविधि व्यवस्थापन (OTTM) तालिम आवश्यक भएको अस्पतालहरुमा कार्यरत नर्सिङ्ग स्टाफहरुको सुची तयार गर्ने । • अपरेसन थियटर प्रविधि व्यवस्थापन (OTTM) तालिम सञ्चालन गर्ने तालिम साइटसंग समन्वय गरी तालिमको मिति, प्रशिक्षकहरु, क्लिनिकल सामाग्रीहरु र अन्य तालिम सामाग्रीहरुको व्यवस्थापन र थप आवश्यक विषयको सुनिश्चितता गरी तालिमको व्यवस्थापन गर्ने । • प्रदेशभित्रका अस्पताल वा अस्पताल भएको स्थानिय तहसँग समन्वय गरि अस्पतालको अपरेशन कक्षमा कम्तिमा ३ जना दक्ष जनशक्ति हुने गरि तालिम नलिएका नर्सिङ स्टाफहरुको पहिचान गरि कार्यक्रमको योजना बनाउने । • तालिमको लागि सहभागीहरुलाई कम्तिमा ७ दिन पहिले पत्र (ईमेल र फोन दुवै) मार्फत जानकारी गराइ सहभागिताको लागि सुनिश्चीतता गर्ने । • प्रदेश भित्र क्लिनिकल ट्रेनिङ्ग साइट नभएको वा उपयुक्त तालिम साईट नभएमा र तालिम गुणस्तर सुनिस्चितताको लागि अन्य प्रदेशको ट्रेनिङ्ग साइटसंग समन्वय गरि तालिम सञ्चालन गर्न सकिने । सोकार्यको सुनिश्चितता स्वास्थ्य तालिम केन्द्र स्वयंले गर्नेछ । • सहभागीहरुको छनौटको अन्य मापदण्डहरु स्वास्थ्य तालिम केन्द्र स्वयंमले निर्धारण गर्ने । • तालिमको अवधिः४२ कार्यदिन र सहभागी संख्याः ५ देखि १० जनासम्म।
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेटको परिधिभित्र रही बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा वजेट वाँडफाँड भए बमोजिम कार्यक्रम स्वीकृत गरी तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलव्धी	शल्यक्रिया कक्ष र सेवा व्यवस्थापन सम्बन्धी सेवाप्रदायकको ज्ञान, सीप र दक्षतामा विकास भई शल्यक्रिया सेवाको गुणस्तरमा अभिवृद्धी हुनेछ ।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सूचक	• तालिमका सहभागीहरुको तालिम हुनु पूर्व (प्रि टेष्ट) र तालिम पश्चात (पोस्ट टेष्ट) को औषत प्राप्तांक • तालिममा सहभागी संख्या र तालिम सञ्चालन भएको पटक
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भएपश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

१.९ MNH Mentor Development Training

सचिव

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५१२	विनियोजित	पटक	१	तेश्रो

उपशिर्षक	विवरण
परिचय	लुम्बिनी प्रदेशमा आमा तथा नवजात शिशु उच्च रहेको र त्यसलाई उल्लेखनीय रुपमा घटाई गुणस्तरीय सेवा प्रदान गर्न दक्षप्रसूतिकर्मीहरुको भूमिका रहेको पाईन्छ। अस्पताल तथा बर्थिङ सेन्टरमा गुणस्तरीय प्रसूति सेवा प्रदान गर्न राम्ररी सीप अभ्यास गर्न नपाएका प्रसूति सेवा प्रदायक (SBA) हरुलाई उनीहरुको आफ्नै कार्य स्थलमा onsite coaching/mentoring द्वारा सामान्य प्रसूति सेवा तथा प्रसूति जटिलता व्यवस्थापन गर्न सक्ने क्षमता अभिवृद्धिको लागी यो कार्यक्रम लागू गरिएको हो।
उद्देश्य	स्वास्थ्य संस्थाहरुमा कार्यरत नर्सिङ्ग स्टाफहरुलाई onsite coaching mentoring गरी सुरक्षित प्रसुती सेवा प्रवाह गर्न दक्ष mentor उत्पादन गर्ने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, लुम्बिनी प्रदेश, बुटवल ।
लक्षित समूह	नर्सिङ्ग स्टाफहरु
सहभागी छनौटका आधार	• नेपाल नर्सिङ काउन्सिलमा दर्ता र नविकरण भएको। • न्युनतम शैक्षिक योग्यता स्टाफ नर्स उत्तिर्ण गरी नेपाल नर्सिङ परिषदमा दर्ता तथा नविकरण भएको, • BEONC साईटमा कम्तीमा १५ डेलिभरी प्रति महिना गरेको हुनुपर्ने • Coaching mentoring को लागी स्थानीय तह तथा जिल्लाको कुनै पनि क्षेत्रमा जान इच्छुक भएको र शारीरीक रुपमा फिट हुनुपर्ने, • स्थायी कर्मचारीलाई प्राथमिकता दिनु पर्दछ, • एस्.बि.ए तालिम लिई दक्ष प्रसूती सेवा प्रदान गरी रहेको, • सहभागी छनौट गर्दा स्थानिय तथा स्थायी कर्मचारीलाई प्राथमिकता दिनु पर्नेछ
प्रशिक्षक छनौटका आधार	सम्बन्धित परिषदमा दर्ता र नविकरण भइ स्वास्थ्य तालिम केन्द्रको प्रशिक्षक सूचिमा समावेश भएको ।

सचिव

स्वास्थ्य मन्त्रालय
लुम्बिनी प्रदेश सरकार
राप्ती उपत्यका(देउखुरी), नेपाल

उपशिर्षक	विवरण
खर्च क्षेत्र	दै.भ्र.भ., यातायात खर्च, बैठक भत्ता, खाजा, खाना, स्टेशनरी, तालिम सामग्री, श्रोतव्यक्ति, प्रशिक्षक, परामर्श लगायतका अन्य व्यवस्थापकीय खर्च
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• तालिम आवश्यक भएको स्वास्थ्य संस्थाहरुमा कार्यरत नर्सिङ स्टाफहरुको सुची तयार गर्ने। • तालिम सञ्चालन हुन सक्ने ट्रेनिङ्ग साइटसंग समन्वय गरी तालिमको मिति,प्रशिक्षकहरु,क्लिनिकल सामाग्रीहरु र अन्य तालिम सामाग्रीहरुको व्यवस्थापन र थप आवश्यक विषयको सुनिश्चितता गरी तालिमको व्यवस्थापन गर्ने। • तालिमको लागि सहभागीहरुलाई कम्तिमा ७ दिन पहिले पत्र(ईमेल र फोन दुवै) मार्फत जानकारी गराइ सहभागिताको लागि सुनिश्चीतता गर्ने । • तालिम भन्दा १ दिन अगाडी नै तालिम केन्द्र र तालिम साइटसँग प्रारम्भिक बैठक बस्नुपर्ने। • बजेटको परिधिभित्ररही तालिम सञ्चालनको लागि आवश्यक पर्ने क्लिनिकल सामाग्री र अन्य आवश्यक तालिम सामाग्री खरिद गर्ने। • तालिम पश्चात सहभागीहरुले आफ्नो जिल्लाको स्थानीय तहमा रहेको बर्थिङ सेन्टरमा गई coaching/ mentoring गर्न पर्नेछ। • प्रदेश भित्र यस तालिमको लागिउपयुक्त ट्रेनिङ्गसाइट नभएमा तालिम गुणस्तर सुनिश्चितताको लागि अन्य प्रदेशको ट्रेनिङ्ग साइटसंग समन्वय गरि तालिम सञ्चालन गर्न सकिने छ। सो कार्यको सुनिश्चितता स्वास्थ्य तालिम केन्द्र स्वयंले गर्नेछ । • सहभागीहरुको छनौटको अन्यमापदण्डहरु स्वास्थ्य तालिम केन्द्र स्वयंले निर्धारण गर्ने । • तालिमको अवधिः ७ दिन र सहभागी संख्या १० जना।
बजेट बाँडफाँड	• प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेटको परिधि भित्र रही बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा वजेट वाँडफाँड भएबमोजिम कार्यक्रम स्वीकृत गरी तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलब्धी	• स्वास्थ्य संस्थाहरुमा कार्यरत नर्सिङ्ग स्टाफहरुलाई onsite coaching mentoring गर्ने सीप हासिल गरी सुरक्षित प्रसुती सेवाको गुणस्तरमा अभिवृद्धी हुनेछ ।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सूचक	• तालिमका सहभागीहरुको तालिम हुनु पूर्व (प्रि टेष्ट) र तालिम पश्चात (पोस्ट टेष्ट) को औषत प्रासांक • तालिममा सहभागी संख्या र तालिम सञ्चालन भएको पटक
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भएपश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

सचिव

१.१० औषधिद्वारा गरिने गर्भपतन सम्बन्धी तालिम

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि (त्रैमासिक अनुसार)
२२५१२	विनियोजित	पटक	१	दोस्रो

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	औषधिद्वारा गरिने सुरक्षित गर्भपतन भनेको औषधिको प्रयोगद्वारा गर्भपतन गराउने विधि हो, जुन प्रायः गर्भावस्थाको प्रारम्भिक चरण (१० हप्ता सम्म) मा गरिन्छ। यो प्रक्रिया औषधिको सही मात्रा, उचित निगरानी, र सम्भावित जटिलताहरूको व्यवस्थापनमा निर्भर गर्दछ। नर्सिङ कर्मचारीहरूलाई यो तालिम प्रदान गर्दा उनीहरूलाई सुरक्षित, कानूनी, र ethically सुरक्षित गर्भपतन सेवा प्रदान गर्न सक्षम बनाउन यो तालिमको आयोजना गरिएको हो ।
उद्देश्य	नर्सिङ्ग कर्मचारीहरुलाई औषधिद्वारा गरिनेसुरक्षित गर्भपतन सेवासम्बन्धी ज्ञान, सीप र क्षमता अभिवृद्धी गर्ने।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, लुम्बिनी प्रदेश, बुटवल ।
लक्षित समुह	प्रदेश वा स्थानिय तह अन्तर्गतका अस्पताल र स्वास्थ्य संस्थाहरुमा कार्यरत नर्सिङ्ग कर्मचारीहरु।
सहभागी छनौटका आधार	• नेपाल नर्सिङ काउन्सिलमा दर्ता र नविकरण भएको। • सुरक्षित गर्भपतन सेवा कार्यक्रम व्यवस्थापन निर्देशिका २०७८ अनुसार सहभागी मापदण्ड पुगेको हुनु पर्ने । • एस.बि.ए. तालिम लिएको लाई प्राथमिकता दिइनेछ । • सुचिकृत र सेवा अवरुद्ध भएका स्वास्थ्य संस्थाहरुलाइ प्राथमिकता दिइनेछ। • सहभागी छनौट गर्दा स्थायी कर्मचारीलाई प्राथमिकता दिनु पर्नेछ।
प्रशिक्षक छनौटको आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता र नविकरण भइ स्वास्थ्य तालिम केन्द्रको प्रशिक्षक सूचिमा समावेश भएको । • स्वास्थ्य सम्बन्धी विषयमा कम्तिमा प्रमाणपत्र तह वा सो सरहको कोर्ष उतिर्णगरेको। • सि.टि.एस.तालिम प्राप्त गरी प्रशिक्षण कार्यमा अनुभव भएको।
खर्च क्षेत्र	दै.भ्र.भ., यातायात खर्च, बैठक भत्ता, खाजा, खाना, स्टेशनरी, तालिम सामग्री, श्रोतव्यक्ति, प्रशिक्षक, परामर्श लगायतका अन्य व्यवस्थापकीय खर्च

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• तालिम आवश्यक भएको स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत नर्सिङ्ग स्टाफहरुको सुची तयार गर्ने । • कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने तालिम साइटसंग समन्वय गरी तालिमको मिति, प्रशिक्षकहरु, तालिम सामाग्रीहरुको व्यवस्थापन व्यवस्थापन गर्ने । • कम्तिमा २ जना दक्ष सेवा प्रदायकतयार हुनेगरि कार्यक्रमको योजना बनाउने । • तालिमको लागि सहभागीहरुलाई कम्तिमा ७ दिन पहिले पत्र(ईमेल र फोन दुवै) मार्फत जानकारी गराइ सहभागिताको लागि सुनिश्चीतता गर्ने । • बजेटको परिधिभित्ररही तालिम सञ्चालनको लागि आवश्यक पर्ने क्लिनिकल सामाग्री र अन्य आवश्यक तालिम सामाग्री खरिद गर्ने । • प्रदेश भित्र क्लिनिकल ट्रेनिङ्ग साइट नभएको वा उपयुक्त तालिम साईट नभएमा र तालिम गुणस्तर सुनिस्चितताको लागि अन्य प्रदेशको ट्रेनिङ्ग साइटसंग समन्वय गरि तालिम सञ्चालन गर्न सकिने । सोकार्यको सुनिश्चितता स्वास्थ्य तालिम केन्द्र स्वयंले गर्नेछ । • सहभागीहरुको छनौटको अन्य मापदण्डहरु स्वास्थ्य तालिम केन्द्र स्वयंले निर्धारण गर्ने । • तालिमको अवधिः५ कार्यदिन, सहभागी संख्याः५ जना र प्रशिक्षक संख्याः २ जना मात्र ।
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेटको परिधि भित्र रही बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा वजेट वाँडफाँड भएबमोजिम कार्यक्रम स्वीकृत गरी तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलव्धी	नर्सिङ स्टाफहरुको सुरक्षित गर्भपतन सेवासम्बन्धी ज्ञान, सीप र क्षमता अभिवृद्धी हुन गई असुरक्षित गर्भपतनबाट हुने जोखिमहरु कम गर्दै मातृ रुग्णता तथा मृत्युदरमा कमी हुने साथै परिवार योजनामा पनि टेवा पुर्याउने छ ।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सूचक	• तालिमका सहभागीहरुको तालिम हुनु पूर्व (प्रि टेष्ट) र तालिम पश्चात (पोस्ट टेष्ट) को औषत प्राप्तांक • तालिममा सहभागी संख्या र तालिम सञ्चालन भएको पटक
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भएपश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

सचिव

१.११ SAS for Doctors

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि (त्रैमासिक अनुसार)
२२५१२	विनियोजित	पटक	१	तेस्रो

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	सुरक्षित गर्भपतन सेवाको सम्पूर्ण प्रकृया, सिद्धान्तहरु, त्यसका लागि आवश्यक पर्ने अभ्यासलाइ केन्द्रित गरि चिकित्सकहरुलाई गर्भपतन सेवाको गुणस्तर सुधार गर्न र आवश्यक पर्ने उपकरणहरुको प्रयोग र सम्भावित जटिलताको नैतिक,सामाजिक र कानुनी व्यवस्थापनको पक्षमा क्षमता अभिवृद्धि गर्न यो तालिमको व्यवस्था गरिएको छ।
उद्देश्य	• सुरक्षित, कानुनी र गुणस्तरीय गर्भपतन सेवा प्रदान गर्नका लागि चिकित्सकहरुको लागि आवश्यक ज्ञान, सीप र क्षमता विकास गर्ने। • गर्भपतन सेवाको लागि आवश्यक उपकरणहरुको समुचित प्रयोग र सम्भावित जटिलता व्यवस्थापन गर्न दक्षता हासिल गर्ने।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, लुम्बिनी प्रदेश, बुटवल ।
लक्षित समुह	चिकित्सकहरु ।
सहभागी छनौटका आधार	• सुरक्षित गर्भपतन सेवा सुचिकृत भएको तर तालिम प्राप्त जनशक्ति नभएको स्वास्थ्य संस्था लाई पहिलो प्राथमिकता दिनु पर्ने । • सहभागी छनौट गर्दा तालिम प्राप्त जनशक्तिको आवश्यकता भएको स्वास्थ्य संस्थालाइ प्राथमिकता दिनुपर्ने। • सम्बन्धित परिषदमा दर्ता तथा नविकरण भएको । • दुर्गम क्षेत्रमा कार्यरत स्थायी कर्मचारीलाई प्राथमिकता दिनुपर्ने। • सहभागि छनौट गर्दा सम्बन्धित अस्पतालबाट १ जना MDGP/मेडिकल अफिसर हुनुपर्ने।
प्रशिक्षक छनौटका आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता र नविकरण भइ स्वास्थ्य तालिम केन्द्रको प्रशिक्षक सूचिमा समावेश भएको। • सि.टि.एस.तालिम लिएको चिकित्सक वा नर्सिङ स्टाफ (कम्तिमा स्टाफ नर्स) हुनुपर्ने । • क्लिनिकल तालिम साईटको प्रशिक्षक मापदण्ड अनुसार प्रशिक्षक छनौट हुने ।

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
	• सम्बन्धित विषयमा तालिम प्राप्त गरी अनुभव भएको हुनुपर्ने ।
खर्च क्षेत्र	• दै.भ्र.भ., यातायात खर्च, बैठक भत्ता, खाजा, खाना, स्टेशनरी, तालिम सामग्री, श्रोतव्यक्ति, प्रशिक्षक, परामर्श लगायतका अन्य व्यवस्थापकीय खर्च
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• तालिम आवश्यक भएको स्वास्थ्य संस्थाहरुमा कार्यरत चिकित्सकहरुको सुची तयार गर्ने। • कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने तालिम साइटसंग समन्वय गरी तालिमको मिति,प्रशिक्षकहरु,क्लिनिकल सामाग्रीहरु र अन्य तालिम सामाग्रीहरुको व्यवस्थापन र थप आवश्यक विषयको सुनिश्चितता गरी तालिमको व्यवस्थापन गर्ने। • तालिमको लागि सहभागीहरुलाई कम्तिमा ७ दिन पहिले पत्र(ईमेल र फोन दुवै) मार्फत जानकारी गराइ सहभागिताको लागि सुनिश्चीतता गर्ने । • बजेटको परिधिभित्ररही तालिम सञ्चालनको लागि आवश्यक पर्ने क्लिनिकल सामाग्री र अन्य आवश्यक तालिम सामाग्री खरिद गर्ने। • प्रदेश भित्र क्लिनिकल ट्रेनिंङ्ग साइट नभएको वा उपयुक्त तालिम साईट नभएमा तालिम गुणस्तर सुनिश्चितताको लागि अन्य प्रदेशको ट्रेनिङ्ग साइटसंग समन्वय गरि तालिम सञ्चालन गर्न सकिने। सो कार्यको सुनिश्चितता स्वास्थ्य तालिम केन्द्र स्वयंले गर्नेछ । • सहभागीहरुको छनौटको अन्यमापदण्डहरु स्वास्थ्य तालिम केन्द्र स्वयंले निर्धारण गर्ने । • तालिमको अवधि चिकित्सकको लागिः१० दिन र सहभागी संख्याः८- १० जना सम्म।
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेटको परिधि भित्र रही बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा वजेट बाँडफाँड भए बमोजिम कार्यक्रम स्वीकृत गरी तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलव्धी	दक्ष जनशक्तिबाट सुरक्षित गर्भपतन सेवा प्रवाह गरि असुरक्षित गर्भपतनबाट हुने जोखिमहरु कम गर्दै मातृ मृत्युदर घटाउन र परिवार योजना सेवामा टेवा पुर्याउने ।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सूचक	• तालिमका सहभागीहरुको तालिम हुनु पूर्व (प्रि टेष्ट) र तालिम पश्चात (पोस्ट टेष्ट) को औषत प्रासांक • तालिममा सहभागी संख्या र तालिम सञ्चालन भएको पटक
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भएपश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

सचिव

१.१२ SAS for Nurses

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि (त्रैमासिक अनुसार)
२२५१२	विनियोजित	पटक	१	तेस्रो

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	सुरक्षित गर्भवतन सेवाको सम्पूर्ण प्रकृया, सिद्धान्तहरु, त्यसका लागि आवश्यक पर्ने अभ्यासलाइ केन्द्रित गरि नर्सिङ्ग कर्मचारीहरुलाई गर्भपतन सेवाको गुणस्तर सुधार गर्न र आवश्यक पर्ने उपकरणहरुको प्रयोग र सम्भावित जटिलताको नैतिक,सामाजिक र कानुनी व्यवस्थापनको पक्षमा क्षमता अभिवृद्धि गर्न यो तालिमको व्यवस्था गरिएको छ।
उद्देश्य	• सुरक्षित, कानुनी र गुणस्तरीय गर्भपतन सेवा प्रदान गर्नका लागि नर्सिङ्ग कर्मचारीहरुको लागि आवश्यक ज्ञान, सीपर क्षमता विकास गर्ने। • सेवाको लागि आवश्यक उपकरणहरुको समुचित प्रयोग र सम्भावित जटिलता व्यवस्थापन गर्न दक्षता हासिल गर्ने।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, लुम्बिनी प्रदेश, बुटवल ।
लक्षित समुह	नर्सिङ कर्मचारीहरु ।
सहभागी छनौटका आधार	• सुरक्षित गर्भपतन सेवा सुचिकृत भएको तर तालिम प्राप्त जनशक्ति नभएको स्वास्थ्य संस्था लाई पहिलो प्राथमिकता दिनु पर्ने । • सहभागी छनौट गर्दा तालिम प्राप्त जनशक्तिको आवश्यकता भएको स्वास्थ्य संस्थालाइ प्राथमिकता दिनुपर्ने। • सम्बन्धित परिषदमा दर्ता तथा नविकरण भएको । • दुर्गम क्षेत्रमा कार्यरत स्थायी कर्मचारीलाई प्राथमिकता दिनुपर्ने। • सहभागि छनौट गर्दा सम्बन्धित अस्पतालबाट १ जना नर्सिङ्ग कर्मचारी(स्टाफ नर्स) हुनुपर्ने।
प्रशिक्षक छनौटका आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता र नविकरण भइ स्वास्थ्य तालिम केन्द्रको प्रशिक्षक सूचिमा समावेश भएको। • सि.टि.एस.तालिम लिएको चिकित्सक वा नर्सिङ स्टाफ (कम्तिमा स्टाफ नर्स) हुनुपर्ने।

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
	• क्लिनिकल तालिम साईटको प्रशिक्षक मापदण्ड अनुसार प्रशिक्षक छनौट हुने। • सम्बन्धित विषयमा तालिम प्राप्त गरी अनुभव भएको हुनुपर्ने।
खर्च क्षेत्र	दै.भ्र.भ., यातायात खर्च, बैठक भत्ता, खाजा, खाना, स्टेशनरी, तालिम सामग्री, श्रोतव्यक्ति, प्रशिक्षक, परामर्श लगायतका अन्य व्यवस्थापकीय खर्च
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• तालिम आवश्यक भएको स्वास्थ्य संस्थाहरुमा कार्यरत चिकित्सक र नर्सिङ स्टाफहरुको सुची तयार गर्ने। • कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने तालिम साइटसंग समन्वय गरी तालिमको मिति, प्रशिक्षकहरु, र तालिम सामाग्रीहरुको व्यवस्थापन गर्ने। • तालिमको लागि सहभागीहरुलाई कम्तिमा ७ दिन पहिले पत्र (ईमेल र फोन दुवै) मार्फत जानकारी गराइ सहभागिताको लागि सुनिश्चीतता गर्ने । • प्रदेश भित्र क्लिनिकल ट्रेनिंङ्ग साइट नभएको वा उपयुक्त तालिम साईट नभएमा तालिम गुणस्तर सुनिश्चितताको लागि अन्य प्रदेशको ट्रेनिङ्ग साइटसंग समन्वय गरि तालिम सञ्चालन गर्न सकिने। सो कार्यको सुनिश्चितता स्वास्थ्य तालिम केन्द्र स्वयंले गर्नेछ । • सहभागीहरुको छनौटको अन्यमापदण्डहरु स्वास्थ्य तालिम केन्द्र स्वयंले निर्धारण गर्ने । • तालिमको अवधि नर्सिङ कर्मचारीको लागिः१४ दिन र सहभागी संख्याः८- १० जना सम्म।
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेटको परिधि भित्र रही बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा वजेट वाँडफाँड भए बमोजिम कार्यक्रम स्वीकृत गरी तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलव्धी	दक्ष जनशक्तिबाट सुरक्षित गर्भपतन सेवा प्रवाह गरि असुरक्षित गर्भपतनबाट हुने जोखिमहरु कम गर्दै मातृ मृत्युदर घटाउन र परिवार योजना सेवामा टेवा पुर्याउने।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सूचक	• तालिमका सहभागीहरुको तालिम हुनु पूर्व (प्रि टेष्ट) र तालिम पश्चात (पोस्ट टेष्ट) को औषत प्राप्तांक • तालिममा सहभागी संख्या र तालिम सञ्चालन भएको पटक
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भएपश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

२. परिवार योजना सम्बन्धी तालिम

सचिव

लुम्बिनी प्रदेश सरकार
स्वास्थ्य मन्त्रालय
राप्ती उपत्यका(देउखुरी), नेपाल

२.१ ईम्प्लान्ट तालिम

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि (त्रैमासिक अनुसार)
२२५१२	विनियोजित	पटक	३	दोश्रो

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	लुम्बिनी प्रदेशमा परिवार नियोजनको साधनको प्रयोग दर (Contraceptive Prevalence Rate-CPR) बढाउदै स्वस्थ तथा व्यवस्थित परिवार बनाउन, सबै स्वास्थ्य संस्था बाट ५ प्रकारका अस्थाई परिवार नियोजनका साधनहरुको सुनिश्चिता गरि गुणस्तरीय सेवा उपलब्ध गराउनु अहिलेको आवश्यकता हो । सो कुरालाई मध्यनजर गर्दै स्वास्थ्य संस्थाहरुबाट सुरक्षित र गुणस्तरीय Implant सेवा प्रदान गर्नका लागि यो सीपमूलक तालिम राखिएको छ ।
उद्देश्य	गुणस्तरीय परिवार नियोजन सेवा प्रदान र परिवार नियोजन सेवा प्रयोगदरमा बृद्धि गर्न स्वास्थ्यकर्मीहरूमा सीप, दक्षता र क्षमताको विकास गर्ने ।
जिम्मेवार निकाय	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, लुम्बिनी प्रदेश, बुटवल ।
लक्षित समुह	तालिम नपाएका स्वास्थ्यकर्मीहरु र नर्सिङ् कर्मचारीहरु ।
सहभागी छनौटका आधार	• कम्तिमा अनमी ,स्टाफ नर्स ,हे.अ.वा अ.हे.व कोर्ष उतीर्ण गरि सम्बन्धित परिषदमा दर्ता तथा नविकरण गरेको हुनु पर्नेछ • निरन्तर परिवार नियोजन सेवा प्रदान गरिरहेको लाई प्राथमिकता दिईनेछ| • नेपाल सरकारको स्थायी तथा स्थानिय व्यक्ति र फिल्डमा गई काम गर्न सक्ने कर्मचारीलाई ग्राहयता • यस भन्दा अगाडि तालिम नलिएको हुनुपर्ने छ • तालिममा क्राईटेरिया नमिल्ने सहभागिलाई सहभागी गराइने छैन |
प्रशिक्षक छनौटका आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता र नविकरण भइ स्वास्थ्य तालिम केन्द्रको प्रशिक्षक सूचिमा समावेश भएको । • CTS तालिम लिएको इम्प्लान्ट तालिम लिएका कम्तिमा स्टाफ नर्स योग्यता भएका • सम्बन्धित क्षेत्रमा १ वर्ष अनुभव भएको हुन पर्ने ।
खर्च क्षेत्र	दै.भ्र.भ., यातायात खर्च, बैठक भत्ता, खाजा, खाना, स्टेशनरी, तालिम सामग्री, श्रोतव्यक्ति, प्रशिक्षक, परामर्श लगायतका अन्य व्यवस्थापकीय खर्च

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• प्रदेश मातहतका अस्पताल, स्वास्थ्य कार्यालय तथा स्थानीय तहसँग समन्वय गरि सहभागी छनौट गरि योजना बनाउने। • सहभागीको सुची तयार गर्दा पहिला प्रदेश मातहतका अस्पतालमा वा स्वास्थ्य सस्था जहाँ धेरै सेवाग्राही (WRA) को संख्या लाई प्राथमिकतामा राखेर तयार गर्नुपर्नेछ । महिला सहभागीलाई प्राथमिकता दिनुपर्नेछ । • विषयसँग सम्बन्धित तालिम प्रदायक अस्पताल तथा संघ सस्थाहरुको सुची तयार गरि तालिम सञ्चालनका लागि आवश्यक समन्वय गर्ने। • तालिमको लागि संस्था छनौट गर्दा जँहा उक्त सेवा दिनको लागि अरु सेवा प्रदायकहरु छैनन त्यही संस्थालाई प्राथमिकता दिनु पर्दछ । • सहभागी छनौटको अन्य Criteria हरु तालिम केन्द्र आफैले निर्धारण गर्ने र सहभागीलाई पायक पर्ने स्थानमा तालिमको स्थान छनौट गर्नुपर्नेछ । • तालिमका लागि सहभागीलाई कम्तिमा ७ दिन पहिले पत्र वा email र फोन वा दुवै मार्फत जानकारी गराउने र सहभागिताको लागि सुनिश्चीतता गर्ने । • यो तालिम ८ दिनको हुन्छ खास गरि इम्प्लान्ट स्वास्थ्यकर्मीहरु र नर्सिङ् स्टाफहरुको लागि हो । यो तालिममा क्षमतामा तथा सीपमा आधारित भएकोले सहभागी जम्मा ४ जना मात्र हुन्छन साथै दुई जना सहभागिको लागि १जना प्रशिक्षकको आवश्यक पर्दछ ।
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा बाँडफाँड गरी तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।
अपेक्षित उपलव्धी	नर्सिङ कर्मचारी तथा स्वास्थ्यकर्मीहरूमा परिवार नियोजन सेवा प्रदान गर्ने सीप र दक्षता विकास भई परिवार नियोजन सेवा प्रयोगदरमा गुणस्तरियता बृद्धि हुने ।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सूचक	• तालिमका सहभागीहरुको तालिम हुनु पूर्व (प्रि टेष्ट) र तालिम पश्चात (पोस्ट टेष्ट) को औषत प्रासांक • तालिममा सहभागी संख्या र तालिम सञ्चालन भएको पटक
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भएपश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

२.२ आई. यू. सि. डि. तालिम

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि (त्रैमासिक अनुसार)

सचिव

२२५१२	विनियोजित	पटक	२	दोस्रो, तेस्रो

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	परिवार योजना अन्तर्गत सबै स्वास्थ्य संस्था बाट ५ प्रकारका अस्थाई परिवार नियोजनका साधनहरुमा लामो समयसम्म प्रभावकारी हुने गर्भनिरोधक बिधिहरुको (LARC) सुनिश्चिता गरि लुम्बिनी प्रदेशमा परिवार नियोजनको साधनको प्रयोग दर (Contraceptive Prevalence Rate-CPR) बढाउदै स्वस्थ तथा व्यवस्थित परिवार बनाउन गुणस्तरीय परिवार नियोजनको सेवा उपलब्ध गराउनु अहिलेको आवश्यकता हो । सो कुरालाई मध्यनजर गर्दै स्वास्थ्य संस्थाहरुबाट सुरक्षित र गुणस्तरीय IUCD सेवा प्रदान गर्नका लागि यो सीपमूलक तालिम राखिएको छ ।
उद्देश्य	गुणस्तरिय परिवार नियोजन सेवा प्रदान र परिवार नियोजन सेवा प्रयोगदरमा बृद्धि गर्न स्वास्थ्यकर्मीहरूमा सीप, दक्षता र क्षमताको विकास गर्ने ।
जिम्मेवार निकाय	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, लुम्बिनी प्रदेश, बुटवल ।
लक्षित समुह	तालिम नपाएका स्वास्थ्यकर्मीहरु र नर्सिङ्‍ कर्मचारीहरु
सहभागी छनौटका आधार	• कम्तीमा अनमी वा स्टाफ नर्स कोर्ष उतीर्ण गरि नेपाल नर्सिङ्‍ काउन्सिलमा दर्ता गरेको हुनु पर्नेछ । • सहभागीले एस.बि.ए तालिम प्राप्त गरेको हुनुपर्ने । • निरन्तर परिवार नियोजन सेवा प्रदान गरिरहेको लाई प्राथमिकता दिईनेछ । • नेपाल सरकारको स्थायी तथा स्थानिय व्यक्ति र फिल्डमा गई काम गर्न सक्ने कर्मचारीलाई ग्राहयता • यस भन्दा अगाडि तालिम नलिएको । • तालिममा क्राईटेरिया नमिल्ने सहभागिलाई सहभागी गराइने छैन ।
प्रशिक्षक छनौटका आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता र नविकरण भइ स्वास्थ्य तालिम केन्द्रको प्रशिक्षक सूचिमा समावेश भएको । • CTS तालिम लिएको साथै IUCD तालिम लिएका कम्तिमा स्टाफ नर्स योग्यता भएका • सम्बन्धित क्षेत्रमा १ वर्ष अनुभव भएको हुन पर्ने ।
खर्च क्षेत्र	दै.भ्र.भ., यातायात खर्च, बैठक भत्ता, खाजा, खाना, स्टेशनरी, तालिम सामग्री, श्रोतव्यक्ति, प्रशिक्षक, परामर्श लगायतका अन्य व्यवस्थापकीय खर्च

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• प्रदेश मातहतका अस्पताल, स्वास्थ्य कार्यालयतथा स्थानीय तहसँग समन्वय गरि सहभागी छनौट गरि योजना बनाउने। • सहभागीको सुची तयार गर्दा पहिला प्रदेश मातहतका अस्पतालमा वा स्वास्थ्य सस्था जहाँ धेरै सेवाग्राही (WRA) को संख्या लाई प्राथमिकतामा राखेर तयार गर्नु पर्नेछ । महिला सहभागीलाई प्राथमिकता दिनुपर्नेछ । • विषयसँग सम्बन्धित तालिम प्रदायक अस्पताल तथा संघ सस्थाहरुको सुची तयार गरि तालिम सञ्चालनका लागि आवश्यक समन्वय गर्ने। • पहिला तालिम लिईसकेका स्वास्थ्यकर्मीलाई तालिममा सहभागी गराउन पाईने छैन । • सहभागी छनौटको अन्य Criteria हरु तालिम केन्द्र आफैले निर्धारण गर्ने र सहभागीलाई पायक पर्ने स्थानमा तालिमको स्थान छनौट गर्नुपर्नेछ । • तालिमका लागि सहभागीलाई कम्तिमा ७ दिन पहिले पत्र वा email र फोन वा दुवै मार्फत जानकारी गराउने र सहभागिताको लागि सुनिश्चीतता गर्ने । • बजेटको परिधि भित्ररही तालिम सञ्चालनको लागि आवश्यक सामग्री खरिद गर्न सकिने छ । • यो तालिम ८ दिनको हुन्छ खास गरि IUCD स्वास्थ्यकर्मीहरु र नर्सिङ् स्टाफहरुको लागि हो । यो तालिममा क्षमतामा तथा सीपमा आधारित भएकोले सहभागी जम्मा ४ जना मात्र हुन्छन साथै दुई जना सहभागिको लागि एक जना प्रशिक्षकको आवश्यक पर्दछ ।
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा बाँडफाँड गरी तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलव्धी	नर्सिङ कर्मचारी तथा स्वास्थ्यकर्मीहरूमापरिवार नियोजन सेवा प्रदान गर्ने सीप र दक्षता विकास भई परिवार नियोजन सेवा प्रयोगदरमा गुणस्तरियता बृद्धि हुने ।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सूचक	• तालिमका सहभागीहरुको तालिम हुनु पूर्व (प्रि टेष्ट) र तालिम पश्चात (पोस्ट टेष्ट) को औषत प्राप्तांक • तालिममा सहभागी संख्या र तालिम सञ्चालन भएको पटक
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भएपश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

२.३ चिकित्सकहरुका लागि मिनिल्याप तालिम

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि

सचिव

				(त्रैमासिक अनुसार)
२२५१२	विनियोजित	पटक	१	दोश्रो

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	मिनिल्याप तालिम महिलाहरुको स्थायी बन्ध्याकरणको लागि प्रयोग गरिने सुरक्षित र प्रभावकारी शल्य चिकित्सा सम्बन्धी तालिम जसमा सहभागीहरुले शल्यचिकित्साको तयारी,उपकरणहरुको प्रयोग र सुरक्षित तरिकाले बन्ध्याकरणगर्ने प्रयोजनार्थ आवश्यक दक्षता विकासको लागि यो तालिम व्यवस्था गरिएको छ ।
तालिमको उद्देश्य	मिनिल्याप सेवा प्रदान गर्नका लागी सक्षम एवं दक्ष सेवा प्रदायक तयार गर्ने।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, लुम्बिनी प्रदेश, बुटवल ।
लक्षित समुह	चिकित्सक र नर्सिङ्ग स्टाफहरु।
सहभागी छनौटका आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता र नविकरण गरेको। • नर्सिङ स्टाफहरुको हकमा कम्तिमा नर्सिङ विषयमा प्रमाणपत्र तह उतिर्ण भएको। • परिवार नियोजन सेवा दिन इच्छुक हुनु पर्नेछ । • सहभागी छनौट गर्दा स्थायी कर्मचारीहरुलाई प्राथमिकता दिनु पर्नेछ।
प्रशिक्षकछनौटका आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता र नविकरण भइ स्वास्थ्य तालिम केन्द्रको प्रशिक्षक सूचिमा समावेश भएको। • सम्बन्धित विषयमा तालिम लिएको चिकित्सक र नर्सिङ्ग स्टाफ । • नर्सिङ स्टाफहरुको हकमा कम्तिमा नर्सिङ विषयमा प्रमाणपत्र तह उतिर्ण भएको । • सि.टि.एस.तालिम प्राप्त गरी प्रशिक्षण कार्यमा अनुभव भएको ।
खर्च क्षेत्र	• दै.भ्र.भ., यातायात खर्च, बैठक भत्ता, खाजा, खाना, स्टेशनरी, तालिम सामग्री, श्रोतव्यक्ति, प्रशिक्षक, परामर्श लगायतका अन्य व्यवस्थापकीय खर्च
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• तालिम आवश्यक भएको स्वास्थ्य संस्थाहरुमा कार्यरत चिकित्सक र नर्सिङ स्टाफहरुको सुची तयार गर्ने। • कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने तालिम साइटसंग समन्वय गरी तालिमको मिति,प्रशिक्षकहरु,क्लिनिकल सामाग्रीहरु र अन्य तालिम सामाग्रीहरुको व्यवस्थापन र थप आवश्यक विषयको सुनिश्चितता गरी तालिमको व्यवस्थापन गर्ने। • तालिमको लागि सहभागीहरुलाई कम्तिमा ७ दिन पहिले पत्र(ईमेल र फोन दुवै) मार्फत जानकारी गराइ सहभागिताको लागि सुनिश्चीतता गर्ने ।

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
	• बजेटको परिधिभित्ररही तालिम सञ्चालनको लागि आवश्यक पर्ने क्लिनिकल सामाग्री र अन्य आवश्यक तालिम सामाग्री खरिद गर्ने। • प्रदेश भित्र क्लिनिकल ट्रेनिंङ्ग साइट नभएको वा उपयुक्त तालिम साईट नभएमा र तालिम गुणस्तर सुनिश्चितताको लागि अन्य प्रदेशको ट्रेनिङ्ग साइटसंग समन्वय गरि तालिम सञ्चालन गर्न सकिने। सो कार्यको सुनिश्चितता स्वास्थ्य तालिम केन्द्र स्वयंले गर्नेछ । • सहभागीहरुको छनौटको अन्यमापदण्डहरु स्वास्थ्य तालिम केन्द्र स्वयंले निर्धारण गर्ने । • तालिमको अवधिः१२ कार्यदिन, सहभागी संख्या चिकित्सकः २ जना र नर्सिङ्ग स्टाफ २ जना गरी जम्मा ४ जना ।
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेटको परिधि भित्र रही बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा वजेट वाँडफाँड भए बमोजिम कार्यक्रम स्वीकृत गरी तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलब्धी	सेवा प्रदायकहरुको मिनिल्याप सम्बन्धीज्ञान, सीप र क्षमतामा विकास भई महिलाहरुको प्रजनन स्वास्थ्यमा सहयोग पुर्याइ सुरक्षित र प्रभावकारी प्रजनन स्वास्थ्य सेवा पुर्याउन मद्दत पुग्नेछ।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सूचक	• तालिमका सहभागीहरुको तालिम हुनु पूर्व (प्रि टेष्ट) र तालिम पश्चात (पोस्ट टेष्ट) को औषत प्राप्तांक • तालिममा सहभागी संख्या र तालिम सञ्चालन भएको पटक
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भएपश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

२.४ Non-scalpel vasectomy सम्बन्धी तालिम

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि (त्रैमासिक अनुसार)

सचिव

२२५१२	विनियोजित	पटक	१	तेस्रो

उपशीर्षक	विवरण
तालिमको संक्षित परिचय	गुणस्तरीय परिवार नियोजन सेवा प्रदान गर्न चिकित्सकहरुलाई सक्षम बनाउन १२ दिने भ्यासेक्टोमी तालिमको लागि यो कार्यक्रमको व्यबस्था गरिएको हो । यसमा दुइ जना सहभागी र दुइ जना प्रशिक्षक हुने छन् ।
तालिमको उद्देश्य	गुणस्तरीय भ्यासेक्टोमी सेवा प्रदान गर्नको लागि दक्ष सेवा प्रदायक चिकित्सक तयार गर्न ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, लुम्बिनी प्रदेश, बुटवल ।
लक्षित समुह	यस प्रदेश वा स्थानिय पालिका अन्तगर्त अस्पतालमा कार्यरत चिकित्सकहरु
सहभागी छनौटका आधार	• नेपाल मेडिकल काउन्सिलमा दर्ता भएको चिकित्सक। • विगतमा भ्यासेक्टोमी तालिम नलिएको । • परिवार नियोजन सेवा दिन इच्छुक हुनु पर्नेछ । • सहभागी छनौट गर्दा तालिम प्राप्त जनशक्तिको आवश्यकता भएको स्वास्थ्य सस्था वा अस्पतालमा कार्यरत स्थायी कर्मचारीलाई प्राथमिकता दिनु पर्दछ ।
प्रशिक्षक छनौटका आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता र नविकरण भइ स्वास्थ्य तालिम केन्द्रको प्रशिक्षक सूचिमा समावेश भएको । • तालिम लिएको चिकित्सक । • क्लिनिकल तालिम साईटको प्रशिक्षक मापदण्ड अनुसार । • सम्बन्धी क्षेत्रमा कम्तिमा १ वर्षको कार्य गरेको ।
खर्च क्षेत्र	दै.भ्र.भ., यातायात खर्च, बैठक भत्ता, खाजा, खाना, स्टेशनरी, तालिम सामग्री, श्रोतव्यक्ति, प्रशिक्षक, परामर्श लगायतका अन्य व्यवस्थापकीय खर्च
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• प्रदेश मातहतका अस्पताल, स्वास्थ्य कार्यालय तथा स्थानीय तहसँग समन्वय गरि सहभागी छनौट गरि योजना बनाउने । संस्था र सहभागी छनौटको अन्य Criteria हरु स्वास्थ्य तालिम केन्द्र आफैले निर्धारण गर्ने । • विषयसँग सम्बन्धित तालिम प्रदायक अस्पताल तथा संघ सस्थाहरुको सुची तयार गरि तालिम सञ्चालनका लागि आवश्यक समन्वय गर्ने। • महिला तालिम लिईसकेका चिकित्सकहरुलाई तालिममा सहभागी नगराउने ।

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
	• राष्ट्रिय वा प्रदेश तालिम निर्देशिका वा कार्यविधि वा प्रोटोकल वा अन्य Practice बमोजिम ब्याच तालिम केन्द्रले विनियोजित बजेटको आधारमा निर्धारण गर्ने र योजना बनाई तालिम सञ्चालन गर्ने । • तालिमका लागि सहभागीलाई कम्तिमा ७ दिन पहिले पत्र वा Email र फोन वा दुवै मार्फत जानकारी गराउने र सहभागिताको लागि सुनिश्चीत गर्ने । • बजेटको परिधिभित्र रही तालिम सञ्चालनको लागि आवश्यक सामग्री खरिद र तयार गर्न सकिने छ। • प्रदेश भित्र क्लिनिकल ट्रेनिगं साइट नभएको खण्डमा वा उपयुक्त तालिम साईट नभएमा अन्य प्रदेशको ट्रेनिंग साइटसँग समन्वय गरि तालिम सञ्चालन गर्न सकिनेछ । सो को सुनिश्चितता स्वास्थ्य तालिम केन्द्रले गर्नेछ । • लक्ष्यः एक ब्याच २ जना चिकित्सक सहभागी हुने छन । तालिम अविधि १२ दिन
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा बाँडफाँड गरी तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलव्धी	चिकित्सकको ज्ञान, सीप र क्षमतामा विकास भई भ्यासेक्टोमी कार्य गर्न दक्षता हासिल हुनेछ ।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सूचक	• तालिमका सहभागीहरुको तालिम हुनु पूर्व (प्रि टेष्ट) र तालिम पश्चात (पोस्ट टेष्ट) को औषत प्राप्तांक • तालिममा सहभागी संख्या र तालिम सञ्चालन भएको पटक
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भएपश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

३. नवजात शिशु तथा बालरोग व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम

३.१ CB-IMNCI ToT

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि (त्रैमासिक अनुसार)

सचिव

२२५१२	विनियोजित	पटक	१	दोस्रो

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	बाल तथा नवजात शिशुको मृत्यु अझै पनि आशातित रुपमा नघटिरहेको सन्दर्भमा हालको दिगो विकासको लक्ष्य २०३० अनुसार नवजात शिशुको मृत्युदर १२ प्रति हजार जीवित जन्ममा र ५ वर्ष मुनिको बच्चाहरुको मृत्यु दर २५ प्रति हजार जीवित जन्ममाघटाउने लक्ष्ये पुरा गर्नको लागि विभिन्न आयामहरु मध्ये नवजात शिशु र बालस्वास्थ्य सेवाको पहुँच र गुणस्तर सुधार गरी दक्ष प्रशिक्षकमार्फतबालस्वास्थ्य तथा नवजात शिशु रुग्णता र मृत्युदरलाइ कम गर्नको लागि यो CBIMNCI प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिमको व्यवस्था गरिएको छ।
उद्देश्य	नवजातशिशु र बालबालिकाहरुमा स्वास्थ्य समस्याहरुको शिघ्र पहिचान उपचार, रोकथाम र व्यवस्थापनको लागी आवश्यक ज्ञान, सीप र दक्षता सहितको योग्य प्रशिक्षकहरु तयार गर्ने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, लुम्बिनी प्रदेश, बुटवल ।
लक्षित समुह	• नेपाल मेडिकल काउन्सिलमा दर्ता र नविकरण भएको चिकित्सकहरु। • सम्बन्धित परिषदमा दर्ता र नविकरण भएको स्नातक उतिर्ण नर्सिङ र स्वास्थ्यकर्मीहरु।
सहभागी छनौटका आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता तथा नविकरण भएको चिकित्सक, नर्सिङ कर्मचारी र स्वास्थ्यकर्मीहरु। • नर्सिङ र स्वास्थ्यकर्मीहरुको हकमा कम्तिमा स्नातक तह उत्तीर्ण। • सहभागी छनौट गर्दा तालिम प्राप्त प्रशिक्षक आवश्यक भएको स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत कर्मचारी। • सहभागी छनौट गर्दा कार्यरत स्थायी कर्मचारीलाई प्राथमिकता दिनु पर्नेछ।
प्रशिक्षक छनौटका आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता तथा नविकरण भएको। • प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम प्राप्त बालरोग बिशेषज्ञ, मेडिकल अफिसर र अन्य स्वास्थ्य अधिकृतहरु। • सम्बन्धित विषयको प्रशिक्षण कार्यमा कम्तिमा ३ वर्ष कार्य अनुभव भएको ।
खर्च क्षेत्र	• दै.भ्र.भ., यातायात खर्च, बैठक भत्ता, खाजा, खाना, स्टेशनरी, तालिम सामग्री, श्रोत व्यक्ति, प्रशिक्षक, परामर्श लगायतका अन्य व्यवस्थापकीय खर्च

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• तालिम प्रशिक्षक आवश्यक भएको स्वास्थ्य संस्थाहरुमा कार्यरत चिकित्सक,नर्सिङ्ग स्टाफ र जनस्वास्थ्यकर्मीहरुको सुची तयार गर्ने। • तालिमको मिति, प्रशिक्षकहरु, क्लिनिकल सामाग्रीहरु र अन्य तालिम सामाग्रीहरुको व्यवस्थापन र थप आवश्यक विषयको सुनिश्चितता गरी तालिमको व्यवस्थापन गर्ने। • तालिमको लागि सहभागीहरुलाई कम्तिमा ७ दिन पहिले पत्र(ईमेल र फोन दुवै) मार्फत जानकारी गराइ सहभागिताको लागि सुनिश्चितता गर्ने । • सहभागीहरुको छनौटको अन्य मापदण्डहरु स्वास्थ्य तालिम केन्द्र स्वयंले निर्धारण गर्ने । • तालिमको अवधिः६ कार्यदिन र सहभागी संख्याः १६ देखि २० जना सम्म ।
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेटको परिधि भित्र रही बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा वजेट वाँडफाँड भए बमोजिम कार्यक्रम स्वीकृत गरी तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलब्धी	समुदायमा आधारित नवजात शिशु तथा बालरोगको एकिकृत व्यवस्थापन तालिम सञ्चालनको लागि दक्ष जनशक्ति तयार हुनेछ।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सूचक	• तालिमका सहभागीहरुको तालिम हुनु पूर्व (प्रि टेष्ट) र तालिम पश्चात (पोस्ट टेष्ट) को औषत प्राप्तांक • तालिममा सहभागी संख्या र तालिम सञ्चालन भएको पटक
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भएपश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

३.२ Paediatric Essential Critical Care Training (PECCT) तालिम

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि (त्रैमासिक अनुसार)
२२५१२	विनियोजित	पटक	१	दोश्रो

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	यो तालिम बालबलिकाहरुमा हुने गम्भिर स्वास्थ्य समस्याहरुको प्रभावकारी व्यवस्थापनको लागि चिकित्सक र नर्सिङ स्टाफहरुको क्षमता अभिवृद्धि गर्न लक्षित गरिएको छ। यस तालिममा खास गरि भेन्टिलेटर,मोनिटरिङ्गउपकरण, इन्फ्यूजन पम्पहरु लगायत महत्वपूर्ण उपकरणहरुको सहि रुपमा प्रयोग गर्न सिकाउने र आपत्कालिन अवस्थामा बच्चाहरुलाइ स्याहार कसरी गर्ने र उपकरणहरुको प्रभावकारी प्रयोग गर्ने सम्बन्धमा ज्ञान सीप र क्षमता अभिवृद्धि गर्न यो तालिमको व्यवस्था गरिएको छ।
उद्देश्य	चिकित्सक र नर्सिङ्ग कर्मचारीहरुमा आपत्कालिन अवस्थामा बालबालिकाको प्राथमिक उपचार र पुनर्जिवन (RESUSCITATION),बालबालिकाहरुलाइ सुरक्षित राख्ने र स्थिरिता (Stability) कायम गर्ने कार्यका लागि ज्ञान, सीप,दक्षता विकास गर्ने ।
जिम्मेवारी निकाय	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, लुम्बिनी प्रदेश, बुटवल ।
लक्षित समुह	चिकित्सक र नर्सिङ कर्मचारीहरु ।
सहभागी छनौटका आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता तथा नविकरण भएको । • सहभागी छनौट गर्दा सम्बन्धित अस्पतालबाट १ जना चिकित्सक र १ जना नर्सिङ्ग स्टाफ (कम्तिमा स्टाफ नर्स) हुनुपर्ने । • सहभागी छनौट गर्दा तालिम प्राप्त जनशक्तिको आवश्यकता भएको अस्पतालमा कार्यरत स्थायी कर्मचारीलाई प्राथमिकता दिनु पर्दछ ।
प्रशिक्षक छनौटका आधारहरु	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता र नविकरण भइ स्वास्थ्य तालिम केन्द्रको प्रशिक्षक सूचिमा समावेश भएको। • सि.टि.एस.तालिम लिएको चिकित्सक वा नर्सिङ स्टाफ(कम्तिमा स्टाफ नर्स)हुनुपर्ने । • क्लिनिकल तालिम साईटको प्रशिक्षक मापदण्ड अनुसार प्रशिक्षक छनौट हुने । • सम्बन्धित विषयमा तालिम प्राप्त गरी ३ वर्ष अनुभव भएको ।
खर्च क्षेत्र	दै.भ्र.भ., यातायात खर्च, बैठक भत्ता, खाजा, खाना, स्टेशनरी, तालिम सामग्री, श्रोतव्यक्ति, प्रशिक्षक, परामर्श लगायतका अन्य व्यवस्थापकीय खर्च

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• तालिम आवश्यक भएको अस्पतालहरुमा कार्यरत चिकित्सक र नर्सिङ स्टाफहरुको सुची तयार गर्ने। • तालिम सञ्चालन हुन सक्ने अस्पतालसंग समन्वय गरी तालिमको मिति,प्रशिक्षकहरु,क्लिनिकल सामाग्रीहरु र अन्य तालिम सामाग्रीहरुको व्यवस्थापन र थप आवश्यक विषयको सुनिश्चितता गरी तालिमको व्यवस्थापन गर्ने। • तालिमको लागि सहभागीहरुलाई कम्तिमा ७ दिन पहिले पत्र(ईमेल र फोन दुवै) मार्फत जानकारी गराइ सहभागिताको लागि सुनिश्चीतता गर्ने । • प्रदेश भित्र यस तालिमको लागि उपयुक्त अस्पताल नभएमा तालिम गुणस्तर सुनिश्चितताको लागि अन्य प्रदेशको अस्पतालसंग समन्वय गरि तालिम सञ्चालन गर्न सकिने छ। सो कार्यको सुनिश्चितता स्वास्थ्य तालिम केन्द्र स्वयंले गर्नेछ । • सहभागीहरुको छनौटको अन्यमापदण्डहरु स्वास्थ्य तालिम केन्द्र स्वयंले निर्धारण गर्ने । • तालिमको अवधिः४ कार्यदिन र सहभागी संख्याः १२ देखि १६जना।
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेटको परिधि भित्र रही बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा वजेट बाँडफाँड भए बमोजिम कार्यक्रम स्वीकृत गरी तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलब्धि	बालबालिकाको गम्भिर अवस्थाको सही व्यवस्थापन गर्न,उत्कृष्ट स्याहार र प्रविधिको उचित र सही प्रयोग गरी बालबालिकाको जीवन र बालस्वास्थ्यमा सुधार ल्याइ बालबालिकाको अकाल मृत्युमा कमी ल्याउन टेवा पुग्नेछ।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सूचक	• तालिमका सहभागीहरुको तालिम हुनु पूर्व (प्रि टेष्ट) र तालिम पश्चात (पोस्ट टेष्ट) को औषत प्राप्तांक • तालिममा सहभागी संख्या र तालिम सञ्चालन भएको पटक
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भएपश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

४. संक्रमण, महामारी रोग तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम

४.१ सर्पदंश ब्यबस्थापन तालिम

सचिव

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि (त्रैमासिक अनुसार)
२२५१२	विनियोजित	पटक	२	तेश्रो

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	अस्पतालमा कार्यरत चिकित्सक,स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई प्रदान गरिने तालिमहरु मध्ये सर्पदंश उपचार व्यवस्थापन तालिम पनि एक हो । विशेषगरी तराईका ग्रामिण क्षेत्रमा सर्पदंशको उच्च जोखिम हुने भएको र यसको समयमै सही उपचार र व्यवस्थापन गर्न अझै पनि चुनौती रहेको हुँदा, स्वास्थ्यकर्मीहरुको लागि सर्पदंश उपचार सम्बन्धी ज्ञान, सीपर दक्षता अभिवृद्धि गर्नको लागि यो तालिमको व्यवस्था गरिएको छ।
उद्देश्य	चिकित्सक,नर्सिङ्गस्टाफ र स्वास्थ्यकर्मीहरुको सर्पदंश उपचार सम्बन्धी ज्ञान र सीपमा अभिवृद्धि गरि समयमै उचित उपचार,जटिलता व्यवस्थापन र प्रेषण गर्न सक्षम जनशक्ति तयार गर्ने।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, लुम्बिनी प्रदेश, बुटवल ।
लक्षित समुह	सर्पदंश उपचारमा संलग्न चिकित्सक,नर्सिङ्ग स्टाफ र स्वास्थ्यकर्मीहरु।
सहभागी छनौटका आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता र नविकरण भएको चिकित्सक,नर्सिङ्ग स्टाफ र स्वास्थ्यकर्मीहरु। • सहभागी छनौट गर्दा सर्पदंश उपचारमा संलग्न स्थायी कर्मचारीलाई प्राथमिकता दिनु पर्नेछ ।
प्रशिक्षक छनौटका आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता र नविकरण भइ स्वास्थ्य तालिम केन्द्रको प्रशिक्षक सूचिमा समावेश भएको । • स्वास्थ्य सम्बन्धी विषयमा कम्तिमा प्रमाणपत्र तह कोर्ष उतिर्ण भएको । • Critical Care मा कार्यरत चिकित्सकहरु ।
खर्च क्षेत्र	दै.भ्र.भ., यातायात खर्च, बैठक भत्ता, खाजा, खाना, स्टेशनरी, तालिम सामग्री, श्रोतव्यक्ति, प्रशिक्षक, परामर्श लगायतका अन्य व्यवस्थापकीय खर्च
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• तालिम आवश्यक भएको स्वास्थ्य संस्थाहरुमा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीहरुको सुची तयारगर्ने।

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
	• कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने तालिम साइट संग समन्वय गरी तालिमको मिति,प्रशिक्षकहरु,क्लिनिकल सामाग्रीहरु र अन्य तालिम सामाग्रीहरुको व्यवस्थापन र थप आवश्यक विषयको सुनिश्चितता गरी तालिमको व्यवस्थापन गर्ने। • स्वास्थ्य संस्थामा कम्तिमा २ जना दक्ष सेवा प्रदायक तयार हुनेगरि कार्यक्रमको योजना बनाउने । • सहभागीहरुलाई कम्तिमा ७ दिन पहिले पत्र(ईमेल र फोन दुवै) मार्फत जानकारी गराइ सहभागिताको लागि सुनिश्चीतता गर्ने । • प्रदेश भित्र क्लिनिकल ट्रेनिंङ्ग साइट नभएको वा उपयुक्त तालिम साईट नभएमा र तालिम गुणस्तर सुनिश्चितताको लागि अन्य प्रदेशको ट्रेनिङ्ग साइटसंग समन्वय गरि तालिम सञ्चालन गर्न सकिने। सो कार्यको सुनिश्चितता स्वास्थ्य तालिम केन्द्र स्वयंले गर्नेछ । • सहभागीहरुको छनौटको अन्यमापदण्डहरु स्वास्थ्य तालिम केन्द्र स्वयंले निर्धारण गर्ने । • तालिमको अवधिः३ कार्यदिन र सहभागी संख्याः २० देखि २५जना।
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेटको परिधि भित्र रही बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा वजेट वाँडफाँड भएबमोजिम कार्यक्रम स्वीकृत गरी तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलव्धी	सेवा प्रदायकहरुको सर्पदंश व्यवस्थापन सम्बन्धी ज्ञान, सीप र क्षमतामा विकास भइ सर्पदंश उपचार व्यवस्थापनको गुणस्तरमा अभिवृद्धि हुनेछ।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सूचक	• तालिमका सहभागीहरुको तालिम हुनु पूर्व (प्रि टेष्ट) र तालिम पश्चात (पोस्ट टेष्ट) को औषत प्रासांक • तालिममा सहभागी संख्या र तालिम सञ्चालन भएको पटक
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भएपश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

४.२ Comprehensive Leprosy Training (CLT)

सचिव

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि (त्रैमासिक अनुसार)
२२५१२	विनियोजित	पटक	१	दोस्रो

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	समुदायमा रहेका कुष्ठरोगीको शीघ्र पहिचान,उपचार,परामर्श,प्रेषण र रोग निवारणको लागि स्थानिय स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई कुष्ठरोग सम्बन्धी तालिमको व्यवस्था गरिएको छ।
उद्देश्य	• कुष्ठरोगी धैरे भएका जिल्लाहरुमा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई कुष्ठरोगीको शीघ्र पहिचान, उपचार परामर्श र प्रेषण गर्न योग्य बनाउने ज्ञान,सीप र क्षमतामा अभिवृद्दि गर्ने। • समाजमा कुष्ठरोगको बारेमा रहेको लान्छना, भेदभाव र गलत धारणाहरु हटाउन आवश्यक ज्ञान, सीप र क्षमतामा अभिवृद्धि गर्ने।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, लुम्बिनी प्रदेश, बुटवल ।
लक्षित समुह	मेडिकल अफिसर, नर्सिङ्ग तथा स्वास्थ्यकर्मीहरु ।
सहभागी छनौटका आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता र नविकरण भएको । • कम्तिमा अहेव / अ.न.मी. कोर्ष उत्तीर्ण भएको। • कुष्ठरोगीको बिरामी संख्या बढि भएका जिल्लाहरुलाई प्राथमिकता दिनुपर्ने ।
प्रशिक्षक छनौटका आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता र नविकरण भइ स्वास्थ्य तालिम केन्द्रको प्रशिक्षक सूचिमा समावेश भएको । • कुष्ठरोगसम्बन्धी तालिम प्राप्त गरि प्रशिक्षण कार्यमा संलग्न स्वास्थ्यकर्मीहरु।
खर्च क्षेत्र	दै.भ्र.भ., यातायात खर्च, बैठक भत्ता, खाजा, खाना, स्टेशनरी, तालिम सामग्री, श्रोतव्यक्ति, प्रशिक्षक, परामर्श लगायतका अन्य व्यवस्थापकीय खर्च
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• तालिम आवश्यक भएको स्वास्थ्य संस्थाहरुमा कार्यरत नर्सिङ स्टाफ र स्वास्थ्यकर्मीहरुको सुची तयार गर्ने। • कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने संस्था र अस्पतालसंग समन्वय गरी तालिमको मिति,प्रशिक्षकहरु,क्लिनिकल सामाग्रीहरु र अन्य तालिम सामाग्रीहरुको व्यवस्थापन र थप आवश्यक विषयको सुनिश्चितता गरी तालिमको व्यवस्थापन गर्ने।

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
	• तालिमको लागि सहभागीहरुलाई कम्तिमा ७ दिन पहिले पत्र(ईमेल र फोन दुवै) मार्फत जानकारी गराइ सहभागिताको लागि सुनिश्चीतता गर्ने । • सहभागीहरुको छनौटको अन्यमापदण्डहरु स्वास्थ्य तालिम केन्द्र स्वयंले निर्धारण गर्ने । • तालिमको अवधिः५ कार्यदिन र सहभागी संख्याः१५ देखि २० जना सम्म।
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेटको परिधि भित्र रही बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा वजेट वाँडफाँड भए बमोजिम कार्यक्रम स्वीकृत गरी तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलव्धी	कुष्ठरोगीको शीघ्र पहिचान, उपचार, परामर्श र प्रेषण गर्न ज्ञान, सीप र क्षमतामा अभिवृद्धि गरि दक्ष जनशक्ति मार्फत कुष्ठरोग निवारण कार्यमा टेवा पुग्नेछ ।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सूचक	• तालिमका सहभागीहरुको तालिम हुनु पूर्व (प्रि टेष्ट) र तालिम पश्चात (पोस्ट टेष्ट) को औषत प्राप्तांक • तालिममा सहभागी संख्या र तालिम सञ्चालन भएको पटक
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भएपश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

४.३ कुष्ठरोग आधारभुत तालिम

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि

सचिव

				(त्रैमासिकअनुसार)
२२५१२	विनियोजित	**पटक**	१	दोस्रो

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	समुदायमा रहेका कुष्ठरोगीको शीघ्र पहिचान,उपचार,परामर्श,प्रेषण र रोग निवारणको लागि स्थानिय स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई कुष्ठरोग सम्बन्धी तालिमको व्यवस्था गरिएको छ।
उद्देश्य	• कुष्ठरोगी धेरै भएका जिल्लाहरुमा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई कुष्ठरोगीको शीघ्र पहिचान, उपचार परामर्श र प्रेषण गर्न योग्य बनाउने ज्ञान,सीप र क्षमतामा अभिवृद्धि गर्ने। • समाजमा कुष्ठरोगको बारेमा रहेको लान्छना, भेदभाव र गलत धारणाहरु हटाउन आवश्यक ज्ञान, सीप र क्षमतामा अभिवृद्धि गर्ने।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, लुम्बिनी प्रदेश, बुटवल ।
लक्षित समुह	नर्सिङ्ग तथा स्वास्थ्यकर्मीहरु।
सहभागी छनौटका आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता र नविकरण भएको । • कम्तिमा अहेव / अ.न.मी. कोर्ष उत्तीर्ण भएको। • कुष्ठरोगीको बिरामी संख्या बढि भएका जिल्लाहरुलाई प्राथमिकता दिनुपर्ने ।
प्रशिक्षक छनौटका आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता र नविकरण भइ स्वास्थ्य तालिम केन्द्रको प्रशिक्षक सूचिमा समावेश भएको । • कुष्ठरोगसम्बन्धी तालिम प्राप्त गरि प्रशिक्षण कार्यमा संलग्न स्वास्थ्यकर्मीहरु।
खर्च क्षेत्र	दै.भ्र.भ., यातायात खर्च, बैठक भत्ता, खाजा, खाना, स्टेशनरी, तालिम सामग्री, श्रोतव्यक्ति, प्रशिक्षक, परामर्श लगायतका अन्य व्यवस्थापकीय खर्च
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	तालिम आवश्यक भएको स्वास्थ्य संस्थाहरुमा कार्यरत नर्सिङ स्टाफ र स्वास्थ्यकर्मीहरुको सुची तयार गर्ने। • कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने संस्था र अस्पतालसंग समन्वय गरी तालिमको मिति,प्रशिक्षकहरु,क्लिनिकल सामाग्रीहरु र अन्य तालिम सामाग्रीहरुको व्यवस्थापन र थप आवश्यक विषयको सुनिश्चितता गरी तालिमको व्यवस्थापन गर्ने।

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
	• तालिमको लागि सहभागीहरुलाई कम्तिमा ७ दिन पहिले पत्र(ईमेल र फोन दुवै) मार्फत जानकारी गराइ सहभागिताको लागि सुनिश्चीतता गर्ने । • सहभागीहरुको छनौटको अन्यमापदण्डहरु स्वास्थ्य तालिम केन्द्र स्वयंले निर्धारण गर्ने । • तालिमको अवधिः३ कार्य दिन र सहभागी संख्याः१५ देखि २५ जना सम्म।
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेटको परिधि भित्र रही बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा वजेट वाँडफाँड भए बमोजिम कार्यक्रम स्वीकृत गरी तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलव्धी	कुष्ठरोगीको शीघ्र पहिचान, उपचार, परामर्श र प्रेषण गर्न ज्ञान, सीप र क्षमतामा अभिवृद्धि गरि दक्ष जनशक्ति मार्फत कुष्ठरोग निवारण कार्यमा टेवा पर्याउने ।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सूचक	• तालिमका सहभागीहरुको तालिम हुनु पूर्व (प्रि टेष्ट) र तालिम पश्चात (पोस्ट टेष्ट) को औषत प्राप्तांक • तालिममा सहभागी संख्या र तालिम सञ्चालन भएको पटक
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भएपश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

४.४ Neglected Tropical Disease Training

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि (त्रैमासिक अनुसार)

सचिव

२२५१२	विनियोजित	**पटक**	२	दोस्रो **र तेस्रो**

उपशीर्षक	**विवरण**
परिचय	उपेक्षित उष्णप्रदेशीय रोगहरू (Neglected Tropical Diseases – NTDs) विश्वका गरिब तथा सीमान्तकृत समुदायहरूमा विशेष गरी प्रचलित रोगहरू हुन्, जुन प्रायः विकासोन्मुख देशहरूमा देखिन्छन् । नेपालमा समेत लिम्फाटिक फिलारियासिस, कालाजार, सिस्टोसोमायसिस, ट्रकोमा, तथा सर्पदंश लगायतका केही उपेक्षित उष्ण उष्णप्रदेशीय रोगहरू पहिचान गरिएका छन् । यस सन्दर्भमा, उपेक्षित उष्णप्रदेशीय रोगहरूको नियन्त्रण, रोकथाम, शीघ्र पहिचान, उपचारमा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्नका लागि तालिमको व्यवस्था गरिएको हो ।
उद्देश्य	स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई उपेक्षित उष्णप्रदेशीय रोगको शीघ्र पहिचान, उपचार परामर्श र प्रेषण गर्न योग्य बनाउने ज्ञान,सीप र क्षमतामा अभिवृद्धि गर्ने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, लुम्बिनी प्रदेश, बुटवल ।
लक्षित समुह	नर्सिङ्ग तथा स्वास्थ्यकर्मीहरु।
सहभागी छनौटका आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता र नविकरण भएको । • कम्तिमा अहेव / अ.न.मी. कोर्ष उत्तीर्ण भएको।
प्रशिक्षक छनौटका आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता र नविकरण भइ स्वास्थ्य तालिम केन्द्रको प्रशिक्षक सूचिमा समावेश भएको। • उपेक्षित उष्णप्रदेशीय रोग सम्बन्धी तालिम प्राप्त गरि प्रशिक्षण कार्यमा संलग्न स्वास्थ्यकर्मीहरु ।
खर्च क्षेत्र	दै.भ्र.भ., यातायात खर्च, बैठक भत्ता, खाजा, खाना, स्टेशनरी, तालिम सामग्री, श्रोतव्यक्ति, प्रशिक्षक, परामर्श लगायतका अन्य व्यवस्थापकीय खर्च

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• तालिम आवश्यक भएको स्वास्थ्य संस्थाहरुमा कार्यरत नर्सिङ स्टाफ र स्वास्थ्यकर्मीहरुको सूची तयार गर्ने। • कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने संस्था र अस्पतालसंग समन्वय गरी तालिमको मिति,प्रशिक्षकहरु,क्लिनिकल सामाग्रीहरु र अन्य तालिम सामाग्रीहरुको व्यवस्थापन र थप आवश्यक विषयको सुनिश्चितता गरी तालिमको व्यवस्थापन गर्ने। • तालिमको लागि सहभागीहरुलाई कम्तिमा ७ दिन पहिले पत्र (ईमेल र फोन दुवै) मार्फत जानकारी गराइ सहभागिताको लागि सुनिश्चीतता गर्ने । • सहभागीहरुको छनौटको अन्यमापदण्डहरु स्वास्थ्य तालिम केन्द्र स्वयंले निर्धारण गर्ने । • तालिमको अवधिः३ कार्यदिन र सहभागी संख्याः१८ देखि २० जना सम्म ।
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेटको परिधि भित्र रही बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा वजेट वाँडफाँड भए बमोजिम कार्यक्रम स्वीकृत गरी तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलव्धी	उपेक्षित उष्णप्रदेशीय रोग सम्बन्धी शीघ्र पहिचान, उपचार, परामर्श र प्रेषण गर्न ज्ञान, सीप र क्षमतामा अभिवृद्धि गरि दक्ष जनशक्ति मार्फत कुष्ठरोग निवारण कार्यमा टेवा पर्याउने।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सूचक	• तालिमका सहभागीहरुको तालिम हुनु पूर्व (प्रि टेष्ट) र तालिम पश्चात (पोस्ट टेष्ट) को औषत प्राप्तांक • तालिममा सहभागी संख्या र तालिम सञ्चालन भएको पटक
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भएपश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

सचिव

५. मानसिक स्वास्थ्य तथा नसर्ने रोग सम्बन्धी तालिम

५.१ मानसिक स्वास्थ्य सम्बन्धी मोड्युल २A तालिम

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि (त्रैमासिक अनुसार)
२२५१२	विनियोजित	पटक	२	दोस्रो र तेस्रो

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	विभिन्न अस्पताल तथा स्वास्थ्य संस्थाहरुमा कार्यरत विशेषज्ञ चिकित्सक(एम.डि.जि.पी.)/मेडिकल अफिसरहरुले मानसिक रोग सम्बन्धी रोगको पहिचान गरी सो अनुसार उपचार, परामर्श तथा प्रेषण सेवा सहित उपयुक्त व्यवस्थापनको लागि आवश्यक ज्ञान, सीप र क्षमता विकास गर्न मानसिक स्वास्थ्य सम्बन्धी मोडुल २A तालिमको व्यवस्था गरिएको छ।
उद्देश्य	जिल्ला स्तरमा (ग्रामिण क्षेत्र) जहाँ मानसिक रोग विशेषज्ञ उपलब्ध छैन उक्त स्थानका अन्य चिकित्सकहरुलाई मानसिकस्वास्थ्य सम्बन्धी मोडुल २Aप्रदान गरीमानसिक रोग सम्बन्धी दक्ष सेवा प्रदायक तयार गर्ने।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, लुम्बिनी प्रदेश, बुटवल ।
लक्षित समुह	प्रदेश तथा स्थानिय तहका अस्पताल, प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रर अन्य स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत चिकित्सकहरु (मेडिकल अफिसर तथा एम.डि.जि.पी.)।
सहभागी छनौटका आधार	• नेपाल मेडिकल काउन्सिलमा दर्ता र नविकरणभएका चिकित्सकहरु। • एक स्वास्थ्य संस्थामा न्युनतम एक मानसिक स्वास्थ्य सेवा प्रदायक सुनिश्चित हुने गरी छनौट गर्ने। • · सहभागी छनौट गर्दा स्थायी कर्मचारीलाई प्राथमिकता दिनु पर्ने ।
प्रशिक्षक छनौटका आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता र नविकरण भइ स्वास्थ्य तालिम केन्द्रको प्रशिक्षक सूचिमा समावेश भएको । • mhGAP को तालिमलिएका मानसिक रोग विशेषज्ञ। • क्लिनिकल साइकोलोजिस्टले समेत प्रशिक्षकको रुपमा कार्य गर्न सक्नेछन। • · मानसिक स्वास्थ्यको क्षेत्रमा ३ वर्ष अनुभव भएको हुनुपर्ने ।

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
खर्च क्षेत्र	दै.भ्र.भ., यातायात खर्च, बैठक भत्ता, खाजा, खाना, स्टेशनरी, तालिम सामग्री, श्रोतव्यक्ति, प्रशिक्षक, परामर्श लगायतका अन्य व्यवस्थापकीय खर्च
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• तालिम आवश्यक भएको स्वास्थ्य संस्थाहरुमा कार्यरत चिकित्सकहरुको सुची तयार गर्ने। • तालिमको मिति,प्रशिक्षकहरु, तालिम सामाग्रीहरुको व्यवस्थापन र थप आवश्यक विषयको सुनिश्चितता गरी तालिमको व्यवस्थापन गर्ने। • तालिमको लागि सहभागीहरुलाई कम्तिमा ७ दिन पहिले पत्र(ईमेल र फोन दुवै) मार्फत जानकारी गराइ सहभागिताको लागि सुनिश्चीतता गर्ने । • सहभागीहरुको छनौटको अन्यमापदण्डहरु स्वास्थ्य तालिम केन्द्र स्वयंले निर्धारण गर्ने । • तालिमको अवधिः६ कार्यदिन र सहभागी संख्याः १६ देखि २० जना।
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेटको परिधि भित्र रही बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा वजेट वाँडफाँड भए बमोजिम कार्यक्रम स्वीकृत गरी तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलव्धी	मानसिक स्वास्थ्य सम्बन्धी सेवा प्रदान गर्नका लागि दक्ष जनशक्ति तयार हुनेछ।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सूचक	• तालिमका सहभागीहरुको तालिम हुनु पूर्व (प्रि टेष्ट) र तालिम पश्चात (पोस्ट टेष्ट) को औषत प्राप्तांक • तालिममा सहभागी संख्या र तालिम सञ्चालन भएको पटक
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भएपश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

५.२ मानसिक स्वास्थ्य सम्बन्धी मोड्युल 2B तालिम

सचिव

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि (त्रैमासिक अनुसार)
२२५१२	विनियोजित	पटक	२	दोस्रो र तेस्रो

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	स्वास्थ्य संस्थाहरुमा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीहरुले मानसिक रोग सम्बन्धी रोगको पहिचान गरी सोअनुसार उपचार, परामर्श तथा प्रेषण सेवा सहित उपयुक्त व्यवस्थापनको लागि आवश्यक ज्ञान, सीप र क्षमता विकास गर्न मानसिक स्वास्थ्य सम्बन्धी मोडुल २B तालिमको व्यवस्था गरिएको छ।
उद्देश्य	जिल्ला स्तरमा (ग्रामिण क्षेत्र) जहाँ चिकित्सकिय सेवा उपलब्ध छैन उक्त स्थानका अन्य स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई मानसिकस्वास्थ्य सम्बन्धी मोडुल २B प्रदान गरीमानसिक रोग सम्बन्धी दक्ष सेवा प्रदायक तयार गर्ने।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, लुम्बिनी प्रदेश, बुटवल ।
लक्षित समुह	प्रदेश तथा स्थानिय तहका अस्पताल, प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रर अन्य स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत पारामेडिक्सहरु।
सहभागी छनौटका आधार	• नेपाल स्वास्थ्य व्यवसाय परिषदमा दर्ता र नविकरण भएको। • एक स्वास्थ्य संस्थामा न्युनतम एक मानसिक स्वास्थ्य सेवा प्रदायक रहने सुनिश्चित हुने गरी सहभागि छनौट गर्नुपर्ने । • सहभागी छनौट गर्दा स्थायी कर्मचारीलाई प्राथमिकता दिनु पर्ने ।
प्रशिक्षक छनौटका आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता र नविकरण भइ स्वास्थ्य तालिम केन्द्रको प्रशिक्षक सूचिमा समावेश भएको । • mhGAPको तालिम लिएका मानसिक रोग विशेषज्ञ । • क्लिनिकल साइकोलोजिस्टले समेत प्रशिक्षकको रुपमा कार्य गर्न सक्नेछन । • मानसिक स्वास्थ्यको क्षेत्रमा ३ वर्ष अनुभव भएको हुनुपर्ने ।
खर्च क्षेत्र	दै.भ्र.भ., यातायात खर्च, बैठक भत्ता, खाजा, खाना, स्टेशनरी, तालिम सामग्री, श्रोतव्यक्ति, प्रशिक्षक, परामर्श लगायतका अन्य व्यवस्थापकीय खर्च
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• तालिम आवश्यक भएको स्वास्थ्य संस्थाहरुमा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीहरुको सुची तयार गर्ने।

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
	• तालिमको मिति,प्रशिक्षकहरु, तालिम सामाग्रीहरुको व्यवस्थापन र थप आवश्यक विषयको सुनिश्चितता गरी तालिमको व्यवस्थापन गर्ने। • तालिमको लागि सहभागीहरुलाई कम्तिमा ७ दिन पहिले पत्र(ईमेल र फोन दुवै) मार्फत जानकारी गराइ सहभागिताको लागि सुनिश्चीतता गर्ने । • सहभागीहरुको छनौटको अन्यमापदण्डहरु स्वास्थ्य तालिम केन्द्र स्वयंले निर्धारण गर्ने । • तालिमको अवधिः६ कार्यदिन र सहभागी संख्याः १६ देखि २० जना।
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेटको परिधि भित्र रही बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा वजेट वाँडफाँड भए बमोजिम कार्यक्रम स्वीकृत गरी तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलव्धी	मानसिक स्वास्थ्य सम्बन्धी सेवा प्रदान गर्नका लागि दक्ष जनशक्ती तयार हुनेछ।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सूचक	• तालिमका सहभागीहरुको तालिम हुनु पूर्व (प्रि टेष्ट) र तालिम पश्चात (पोस्ट टेष्ट) को औषत प्राप्तांक • तालिममा सहभागी संख्या र तालिम सञ्चालन भएको पटक
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भएपश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

५.३ मानसिक स्वास्थ्य र नसर्ने तालिम लिएका स्वास्थ्यकर्मीहरुका लागि post training follow up कार्यक्रम

सचिव

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि (त्रैमासिक अनुसार)
२२५१२	विनियोजित	पटक	१	तेस्रो

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	तालिम पछिको अनुगमन सिकाइलाई सुदृढ पार्न र तालिमको प्रभावकारिता सुनिश्चित गर्न post-training follow-up महत्त्वपूर्ण छ। यस प्रक्रियामा सङ्कलन, प्रशिक्षण, र सहभागीहरूलाई उनीहरूले सिकेका कुराहरू लागू गर्न मद्दत गर्न निरन्तर सहयोग प्रदान गर्ने जस्ता विभिन्न गतिविधिहरू समावेश हुन्छन्। यो प्रक्रियाले तालिम र वास्तविक अनुप्रयोग बीचको अन्तरलाई कम गर्न मद्दत गर्दछ, अन्ततः सेवा सुधार र तालिम उद्देश्यहरू प्राप्त गर्न नेतृत्व गर्दछ।
उद्देश्य	यस post-training follow-up को उद्धेश्य तालिम प्राप्त स्वास्थ्यकर्मीहरुले तालिम पश्चात सेवा प्रादन गरेको अवस्था तथा सेवा प्रदान गर्दा आईपरेका प्राविधिक समस्याहरुका बारेमा पहिचान तथा मुल्यङ्कन गरि समाधानको उपायहरु लागु गर्ने रहेको छ ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, लुम्बिनी प्रदेश, बुटवल ।
लक्षित समुह	प्रदेश स्थित स्वास्थ्य संस्थाहरुमा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मी/ स्थानीय तहमा कार्यरत मनोपरामर्शकर्ता
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• मानसिक स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिम प्राप्त स्वास्थ्यकर्मी/मनोपरामर्शकर्ताहरुको जिल्लागत सुची तयार गर्ने। • तालिम प्राप्त स्वास्थ्यकर्मी / मनोपरामर्शकर्ताहरुलाई फोन मार्फत follow-up गर्ने र सेवाको वर्तमान अवस्था सेवा विस्तारमा आएको समस्याहरुको बारेमा बुझ्ने। • Follow-up visit को लागि आवश्यक चेकलिस्ट तयार गर्ने । • उक्त सूचि, मानसिक स्वास्थ्य अवस्था, सेवा विस्तारमा आएका समस्या र सम्बन्धित जिल्ला/स्थानीय तहमा कार्यरत मनोचिकित्सकको आधारमा follow-up visit गर्नुपर्ने जिल्ला, स्थानीय तह वा स्वास्थ्य संस्था पहिचान गर्ने । • स्वास्थ्य मन्त्रालय, स्वास्थ्य निर्देशनालय, प्रदेश स्वास्थ्य आपुर्ति व्यवस्थापन केन्द्र, स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, मनोचिकित्सक र मनोविदको टोली सेवा प्रदायकको कार्यस्थलमा स्थलगत भिजिट गरी सेवाको अवस्था र समस्या समाधानको उपायहरु बारे छलफल गर्ने ।

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
	• स्थलगत भिजिट गर्ने स्थानीय तहमा कार्यरत मनोपरामर्शकर्ता / स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीलाई कम्तिमा ७ दिन पहिले पत्र (ईमेल र फोन दुवै) मार्फत जानकारी गराइ सहभागिताको लागि सुनिश्चीतता गर्ने । • बजेटको परिधि भित्र रही कार्यक्रम सञ्चालनको लागि आवश्यक समन्वय र व्यवस्थापन गर्ने। • Follow-up संख्याः अवधि ३ कार्यदिन र सहभागी संख्याः १६-२० जना
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेटको परिधिभित्र रही विभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा वजेट वाँडफाँड भए बमोजिम कार्यक्रम स्वीकृत गरी तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।
अपेक्षित उपलव्धी	तालिम प्राप्त स्वास्थ्यकर्मी/ मनोपरामर्शकर्ताले सेवा प्रदान गर्दा आईपरेका प्राविधिक समस्याहरुका बारेमा पहिचान तथा मुल्यङ्कन गरि समाधानको उपायहरु लागु गरि गुणस्तरीय मानसिक स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सूचक	अनुगमन गरिएका स्वास्थ्य संस्था तथा सहभागी संख्या र मेन्टोरिंगमा सहभागी को प्रतिवेदन
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भएपश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

६. उपचारात्मक सेवा सम्बन्धी तालिम

६.१ Basic Life Support (BLS) तालिम

सचिव

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि (त्रैमासिक अनुसार)
२२५१२	विनियोजित	पटक	२	दोस्रो

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	Basic life support (BLS) द्वारा मुख्यतया हृदयघात, अवरुद्ध वायुमार्ग, वा असामान्य श्वासप्रश्वासको हेरचाह गर्दछ। यस द्रुत आपतकालीन सेवा प्रणालीद्वारा सि.पि.आर., AEDs र वायुमार्ग अवरोधहरू हटाई वयस्क र बच्चाहरूमा सामान्य श्वासप्रश्वास पुनर्स्थापना गर्न सकिन्छ ।
उद्देश्य	स्वास्थ्यकर्मीहरुको आकस्मिक सेवा सम्बन्धी ज्ञान र सीपको विकास गर्ने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, लुम्बिनी प्रदेश, बुटवल ।
लक्षित समुह	स्वास्थ्य संस्था तथा अस्पतालमा कार्यरत चिकित्सक, नर्सिंग, पारामेडिक्स (हे.अ./अ.हे.व)
सहभागी छनौटका आधार	• कम्तिमा स्टाफनर्स/अ.हे.ब./हे.अ./MBBS कोर्ष उतीर्ण गरि नेपाल नर्सिङ्ग काउन्सिलमा दर्ता वा नविकरण भएको। • आकस्मिक कक्षमा कार्यरत कर्मचारीलाई ग्राहयता दिनुपर्ने ।
प्रशिक्षक छनौटको आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता र नविकरण भइ स्वास्थ्य तालिम केन्द्रको प्रशिक्षक सूचिमा समावेश भएको । • यस सम्बन्धी प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम प्राप्त, विषयविज्ञ चिकित्सक, नर्सिग (स्टाफ नर्स, वा सो बन्दा माथिल्लो योग्यता भएका) हुनुपर्ने ।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• BLS तालिम आवश्यक भएको स्वास्थ्यकर्मीको सुची तयार गर्ने। • तालिम सञ्चालन गर्ने तालिम साईटसँग समन्वय गरी तालिमको मिति, प्रशिक्षकहरु, क्लिनिकल सामाग्रीहरु र अन्य तालिम सामाग्रीहरुको व्यवस्थापन र थप आवश्यक विषयको सुनिश्चितता गरी तालिमको व्यवस्थापन गर्ने। • प्रदेशभित्रका अस्पताल वा स्थानिय तह अन्तर्गतका स्वास्थ्य संस्थासँग समन्वय गरि कम्तिमा १ जना दक्ष जनशक्ति हुने गरि तालिम नलिएका स्वास्थ्यकर्मीको पहिचान गरि कार्यक्रमको योजना बनाउने । • तालिमको लागि सहभागीहरुलाई कम्तिमा ७ दिन पहिले पत्र (ईमेल र फोन दुवै) मार्फत जानकारी गराइ सहभागिताको लागि सुनिश्चीतता गर्ने ।

सचिव

लुम्बिनी प्रदेश सरकार
स्वास्थ्य मन्त्रालय
राप्ती उपत्यका(देउखुरी), नेपाल

उपशीर्षक	विवरण
	• सहभागीहरुको छनौटको अन्य मापदण्डहरु स्वास्थ्य तालिम केन्द्र स्वयंमले निर्धारण गर्ने । • तालिमको अवधिःड ३ कार्यदिन र सहभागी संख्याः १६-२० जना
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेटको परिधिभित्र रही बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा वजेट वाँडफाँड भए बमोजिम कार्यक्रम स्वीकृत गरी तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलव्धी	सहभागिहरुले गुणस्तरीय आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न सक्षम हुनेछन् ।
खर्च क्षेत्र	दै.भ्र.भ., यातायात खर्च, बैठक भत्ता, खाजा, खाना, स्टेशनरी, तालिम सामग्री, श्रोतव्यक्ति, प्रशिक्षक, परामर्श लगायतका अन्य व्यवस्थापकीय खर्च
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सूचक	• तालिमका सहभागीहरुको तालिम हुनु पूर्व (प्रि टेष्ट) र तालिम पश्चात (पोस्ट टेष्ट) को औषत प्राप्तांक • तालिममा सहभागी संख्या र तालिम सञ्चालन भएको पटक
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भएपश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

६.२ एम्बुलेन्स ड्राइभर तालिम

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि (त्रैमासिक अनुसार)
२२५१२	विनियोजित	पटक	३	दोस्रो र तेस्रो

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	देशभरी रहेका एम्बुलेन्सहरुलाइ एकद्वार प्राणालीबाट छिटो र छरितो रुपमा घाइते वा बिरामीहरुलाई अस्पताल पुर्याउनु अगावै आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गर्नका लागिनेपाल सरकारबाट जारी भएको राष्ट्रिय एम्बुलेन्स निर्देशिका २०७८ बमोजिम एम्बुलेन्स चालकको Pre-Hospital Care सम्बन्धी दक्षता अभिवृद्धी गर्न यो तालिमको व्यवस्था गरिएको छ।
उद्देश्य	पूर्व अस्पताल सेवा प्रभावकारी रुपमा प्रदान गरी बिरामी तथा घाइतेहरुको जीवन रक्षाका लागि एम्बुलेन्स चालकहरुको आवश्यक ज्ञान,सीप र दक्षता अभिवृद्धी गर्ने।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, लुम्बिनी प्रदेश, बुटवल ।
लक्षित समुह	निजि तथा सामुदायिक स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत एम्बुलेन्स चालकहरु।
सहभागी छनौटका आधार	• सवारी चालक प्रमाण पत्र लिएको । • सवारी चालकको रुपमा न्युनतम पाँच वर्षको अनुभव प्राप्त गरेको । • २५ वर्ष उमेर पुरा भएको । • राष्ट्रिय एम्बुलेन्स निर्देशिका २०७८ को अनुसूचि १७ बमोजिमको आचार संहिता पुरा भएको ।
प्रशिक्षक छनौटका आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता र नविकरण भइ स्वास्थ्य तालिम केन्द्रको प्रशिक्षक सूचिमा समावेश भएको । • प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम लिएका चिकित्सक,स्वास्थ्यकर्मी र नर्सिङ स्टाफहरु। • श्रोत व्यक्तीको रुपमा ट्राफिक प्रहरीलाई आमन्त्रित गर्न सकिने छ ।
खर्च क्षेत्र	दै.भ्र.भ., यातायात खर्च, बैठक भत्ता, खाजा, खाना, स्टेशनरी, तालिम सामग्री, श्रोतव्यक्ति, प्रशिक्षक, परामर्श लगायतका अन्य व्यवस्थापकीय खर्च
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• स्वास्थ्य कार्यालय र एम्बुलेन्स चालक संघ मार्फत तालिम आवश्यक भएको स्वास्थ्य संस्थाको सुची तयार गर्ने । • तालिमको मिति,प्रशिक्षकहरु,क्लिनिकल सामाग्रीहरु र अन्य तालिम सामाग्रीहरुको व्यवस्थापन र थप आवश्यक विषयको सुनिश्चितता गरी तालिमको व्यवस्थापन गर्ने । • तालिमको लागि सहभागीहरुलाई कम्तिमा ७ दिन पहिले पत्र (ईमेल र फोन दुवै) मार्फत जानकारी गराइ सहभागिताको लागि सुनिश्चीतता गर्ने । • सहभागीहरुको छनौटको अन्य मापदण्डहरु स्वास्थ्य तालिम केन्द्र स्वयंले निर्धारण गर्ने ।

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
	• तालिमको अवधिः३ कार्यदिन र सहभागी संख्याः१४ देखि १६ जना सम्म।
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेटको परिधि भित्र रही बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा वजेट वाँडफाँड भएबमोजिम कार्यक्रम स्वीकृत गरी तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलव्धी	बिरामी र घाइतेको जीवन रक्षा एवम् गुणस्तरीय एम्बुलेन्स सेवा प्रदान गर्न सक्ने दक्ष एम्बुलेन्स चालक तयार हुनेछ।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सूचक	• तालिमका सहभागीहरुको तालिम हुनु पूर्व (प्रि टेष्ट) र तालिम पश्चात (पोस्ट टेष्ट) को औषत प्राप्तांक • तालिममा सहभागी संख्या र तालिम सञ्चालन भएको पटक
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भएपश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

६.३ Primary Emergency Care (PEC)

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि (त्रैमासिक अनुसार)
२२५१२	विनियोजित	पटक	१	तेस्रो

सचिव

लुम्बिनी प्रदेश सरकार
स्वास्थ्य मन्त्रालय
राप्ती उपत्यका(देउखुरी), नेपाल

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	अस्पताल र प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रहरूको आपतकालीन विभाग (Emergency department) मा काम गर्ने स्वास्थ्य सेवा प्रदायकहरूका लागि यो तालिम प्याकेज विकास गरिएको हो। यस तालिम अफ-साइट क्लिनिकल प्रशिक्षण तालिम भएको हुनाले सहभागीहरूले वास्तविक बिरामीसँग अभ्यास गर्नेछैनन्। यद्यपि, सहभागीहरूले आफ्नो कार्यस्थलमा आपतकालीन केस व्यवस्थापनको लागि दक्षता विकासको लागि मोडेल र परिदृश्यहरूमा पर्याप्त अभ्यास पाउनेछन्। यस तालिम पाठ्यक्रममा आधारभूत जीवन सहयोग (BLS), सामान्य चिकित्सा आपतकालको व्यवस्थापन, प्राथमिक आघात हेरचाह (PTC), सामान्य अर्थोपेडिक आपतकाल र सामूहिक दुर्घटना व्यवस्थापन समावेश गरिएको छ ।
उद्देश्य	सहभागीहरुले आधारभूत जीवन सहयोग (BLS), सामान्य चिकित्सा आपतकालको व्यवस्थापन, प्राथमिक आघात हेरचाह (PTC), सामान्य अर्थोपेडिक आपतकाल र सामूहिक दुर्घटना व्यवस्थापनको लागि तयारी गर्न सक्षम हुनेछन् ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, बुटवल
लक्षित समुह	स्वास्थ्य संस्था तथा अस्पतालमा कार्यरत चिकित्सक, नर्सिंग, पारामेडिक्स (हे.अ./अ.हे.व)
सहभागी छनौटका आधार	• कम्तिमा AHW/ ANM/ PCL Nursing /PCL General Medicine//MBBS कोर्ष उतीर्ण गरि सम्बन्धित परिषद्मा दर्ता वा नविकरण भएको। • आकस्मिक कक्षमा कार्यरत कर्मचारीलाई ग्राहयता दिनुपर्ने ।
प्रशिक्षक छनौटको आधार	यस सम्बन्धी प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम प्राप्त, विषयविज्ञ तथा तालिम केन्द्रको प्रशिक्षक रोस्टरमा सूचिकृत चिकित्सक, नर्सिग (स्टाफ नर्स, वा सो बन्दा माथिल्लो योग्यता भएका) हुनुपर्ने ।
खर्च क्षेत्र	दै.भ्र.भ., यातायात खर्च, बैठक भत्ता, खाजा, खाना, स्टेशनरी, तालिम सामग्री, श्रोतव्यक्ति, प्रशिक्षक, परामर्श लगायतका अन्य व्यवस्थापकीय खर्च
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• PEC तालिम आवश्यक भएको अस्पताल र प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रहरूको/स्वास्थ्यकर्मीको सुची तयार गर्ने। • तालिम प्रशिक्षण गर्ने प्रशिक्षक सँग समन्वय गरी तालिमको मिति, क्लिनिकल सामाग्रीहरु र अन्य तालिम सामाग्रीहरुको व्यवस्थापन र थप आवश्यक विषयको सुनिश्चितता गरी तालिमको व्यवस्थापन गर्ने।

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
	• प्रदेशभित्रका अस्पताल वा स्थानिय तह अन्तर्गतका अस्पताल/प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रहरूसँग समन्वय गरि कम्तिमा १ जना दक्ष जनशक्ति हुने गरि, तालिम नलिएका स्वास्थ्यकर्मीको पहिचान गरि कार्यक्रमको योजना बनाउने । • तालिमको लागि सहभागीहरुलाई कम्तिमा ७ दिन पहिले पत्र (ईमेल र फोन दुवै) मार्फत जानकारी गराइ सहभागिताको लागि सुनिश्चीतता गर्ने । • बजेटको परिधिभित्ररही तालिम सञ्चालनको लागि आवश्यक पर्ने क्लिनिकल सामाग्री र अन्य आवश्यक तालिम सामाग्री खरिद गर्ने। • सहभागीहरुको छनौटको अन्य मापदण्डहरु स्वास्थ्य तालिम केन्द्र स्वयंमले निर्धारण गर्ने । • तालिमको अवधिः ६ कार्यदिन र सहभागी संख्याः १६-२० जना
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेटको परिधिभित्र रही बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा वजेट वाँडफाँड भए बमोजिम कार्यक्रम स्वीकृत गरी तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलव्धी	सहभागीहरुले गुणस्तरीय आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न सक्षम हुनेछन्।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सूचक	• तालिमका सहभागीहरुको तालिम हुनु पूर्व (प्रि टेष्ट) र तालिम पश्चात (पोस्ट टेष्ट) को औषत प्राप्तांक • तालिममा सहभागी संख्या र तालिम सञ्चालन भएको पटक
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भएपश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

६.४ नर्सिङ कर्मचारीहरुका लागि हेमोडाइलाइसिस तालिम

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि (त्रैमासिक अनुसार)
२२५१२	विनियोजित	पटक	२	दोश्रो र तेस्रो

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	डाइलाइसिस एक चिकित्सा पद्वति हो जसमा मृगौलाले काम गर्न छोड्दा शरीरमा विषालु पदार्थ, अत्याधिक पानी,पोटासियम र अन्य तत्वहरु जम्मा हुन्छन् ।शरीरमा भएको अनावश्यक तत्वहरु छानेर फाल्ने विधिलाई डाइलाइसिस भनिन्छ।यस कार्यका लागि आवश्यक ज्ञान र सीप प्रदान गरि डाइलाइसिसका विभिन्न पक्षहरु, उपकरणहरुको प्रयोग र बिरामीहरुको हेरचाहका लागि दक्षता अभिवृद्धि गरि अस्पतालमा गुणस्तरीय डाइलाइसिस सेवा प्रदान गर्न नर्सिङ कर्मचारीहरुको महत्वपूर्ण भुमिका रहेको हुनाले यो तालिमको ब्यबस्था गरिएको छ ।
उद्देश्य	गुणस्तरीय हेमोडाइलाइसिस सेवा प्रदान गर्ने नर्सिङ कर्मचारीहरुमा सीप, दक्षता र क्षमताको विकास गर्ने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, लुम्बिनी प्रदेश, बुटवल ।
लक्षित समुह	प्रदेश भित्र र स्थानिय तह अन्तर्गतका अस्पतालमा कार्यरत नर्सिङ्ग कर्मचारीहरु (आवश्यकता अनुसार संस्थागत,सामुदायिक तथा निजि अस्पतालमा कार्यरत नर्सिङ्ग कर्मचारीहरुलाई पनि तालिममा समावेश गर्न सकिनेछ)
सहभागी छनौटका आधार	• कम्तिमा स्टाफनर्स कोर्ष उतीर्ण गरि नेपाल नर्सिङ्ग काउन्सिलमा दर्ता र नविकरणभएको। • डाइलोसिस सेवामा कार्यरत नर्सिङ कर्मचारी हुनुपर्ने। • सहभागी छनौट गर्दाडाइलोसिस सेवा आवश्यक र सेवा सुचारु भईरहेकोअस्पतालमा कार्यरत स्थायी कर्मचारीलाई प्राथमिकता दिनु पर्नेछ । • सहभागी संख्याः १५-१८
प्रशिक्षक छनौटका आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता र नविकरण भइ स्वास्थ्य तालिम केन्द्रको प्रशिक्षक सूचिमा समावेश भएको । • सि.टि.एस.तालिम लिएको चिकित्सक वा नर्सिङ स्टाफ हुनुपर्ने । • हेमोडाइलासिसविषयमा अनिवार्य तालिम लिएको हुनुपर्ने । • क्लिनिकल तालिम साईटको प्रशिक्षक मापदण्ड अनुसार प्रशिक्षक छनौट हुने ।
खर्च क्षेत्र	दै.भ्र.भ., यातायात खर्च, बैठक भत्ता, खाजा, खाना, स्टेशनरी, तालिम सामग्री, श्रोतव्यक्ति, प्रशिक्षक, परामर्श लगायतका अन्य व्यवस्थापकीय खर्च

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• हेमोडाइलासिस सेवा सञ्चालन भइरहेको वा सञ्चालनको प्रक्रियामा रहेको अस्पतालसँग समन्वय गरि सहभागी छनौट गरि योजना बनाउने। • विषयसँग सम्बन्धित तालिम प्रदायक अस्पताल तथा स्वास्थ्य सस्थाहरुको सुची तयार गरि तालिम सञ्चालनका लागि आवश्यक समन्वय गर्ने। • सहभागीको सुची तयार गर्दा पहिला प्रदेश मातहतका अस्पतालमा वा धेरै सेवाग्राहीको संख्या भएका स्वास्थ्य संस्थाहरुलाई प्राथमिकतामा राखेर तयार गर्नुपर्ने। • तालिमका लागि सहभागीलाई कम्तिमा ७ दिन पहिले पत्र वा (ईमेल र फोन) वा दुवै मार्फत जानकारी गराउने र सहभागिताको लागि सुनिश्चितता गर्ने । • प्रदेश भित्र क्लिनिकल ट्रेनिङ्ग साइट नभएको वा उपयुक्त तालिम साईट नभएको खण्डमा तालिम गुणस्तर सुनिस्चितताको लागि अन्य प्रदेशको ट्रेनिङ्ग साइटसंग समन्वय गरि तालिम सञ्चालन गर्न सकिने । सो को सुनिश्चित स्वास्थ्य तालिम स्वयंले गर्नेछ। • सहभागीहरुको छनौटको अन्य मापदण्डहरु स्वास्थ्य तालिम केन्द्र स्वयंले निर्धारण गर्ने। • तालिमको अवधि:९० कार्यदिन, सहभागी संख्या: १० देखि १४ जना सम्म ।
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेटको परिधि भित्र रही बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा वजेट वाँडफाँड भए बमोजिम कार्यक्रम स्वीकृत गरी तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलव्धी	गुणस्तरीय हेमोडाइलाइसिस सेवा प्रदान गर्ने नर्सिङ कर्मचारीहरुको सीप, दक्षता र क्षमता विकास हुनेछ।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सूचक	• तालिमका सहभागीहरुको तालिम हुनु पूर्व (प्रि टेष्ट) र तालिम पश्चात (पोस्ट टेष्ट) को औषत प्राप्तांक • तालिममा सहभागी संख्या र तालिम सञ्चालन भएको पटक
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भएपश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

७. नेतृत्व तथा क्षमता विकास सम्बन्धी तालिम

७.१ Leadership and Management (आवासिय)

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि (त्रैमासिक अनुसार)
२२५१२	विनियोजित	पटक	१	दोस्रो

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	प्रदेश स्वास्थ्य मन्त्रालय अन्तर्गतका निकायहरुमा कार्यरत कार्यालय प्रमुख तथा निर्णय प्रक्रियामा संलग्न हुने महा/शाखा प्रमुखहरुलाई Leadership and Management सम्बन्धी आवासीय तालिम दिई ज्ञान सीप, क्षमता, व्यबसायीकता, उत्प्रेणा, सकरात्मक सोचमा अभिवृद्धि गर्न प्रयोजनार्थक यो तालिम व्यबस्था गरियको छ ।
उद्देश्य	Leadership and Management सम्बन्धी तालिम दिई ज्ञान सीप, क्षमता, व्यबसायीकता, उत्प्रेणा, सकरात्मक सोचमा अभिवृद्धि गर्ने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, लुम्बिनी प्रदेश, बुटवल ।
लक्षित समुह	कार्यालय प्रमुख तथा निर्णय प्रक्रियामा संलग्न हुने महा/शाखा प्रमुख
सहभागी छनौटका आधार	स्वास्थ्य मन्त्रालय, निर्देशनालय, अस्पताल, स्वास्थ्य कार्यालयमा कार्यरत कार्यालय प्रमुख तथा निर्णय प्रक्रियामा संलग्न हुने शाखा प्रमुख/ अधिकृत स्तरका कर्मचारी।
प्रशिक्षक छनौटका आधार	Leadership and Management सम्बन्धी बिषय विज्ञ तथा अनुभव भएको ।
खर्च क्षेत्र	दै.भ्र.भ., यातायात खर्च, बैठक भत्ता, खाजा, खाना, स्टेशनरी, तालिम सामग्री, श्रोतव्यक्ति, प्रशिक्षक, परामर्श लगायतका अन्य व्यवस्थापकीय खर्च
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• तालिमको मिति, प्रशिक्षकहरु र तालिम सामाग्रीहरुको व्यवस्थापन र थप आवश्यक विषयको सुनिश्चितता गरी तालिमको व्यवस्थापन गर्ने। • तालिमको लागि सहभागीहरुलाई कम्तिमा ७ दिन पहिले पत्र **(ईमेल** र फोन दुवै) मार्फत जानकारी गराइ सहभागिताको लागि सुनिश्चितता गर्ने । • बजेटको परिधिभित्ररही तालिम सञ्चालनको लागि आवश्यक पर्ने तालिम सामाग्री खरिद गर्ने। • सहभागीहरुको छनौटको अन्य मापदण्डहरु स्वास्थ्य तालिम केन्द्र स्वयंले निर्धारण गर्ने • तालिमको अवधि ३ कार्यदिन, सहभागी संख्या २५ देखि ३५ जना सम्म।
बजेट बाँडफाँड	• प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेटको परिधि भित्र रही बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा वजेट वाँडफाँड भए बमोजिम कार्यक्रम स्वीकृत गरी तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
	• तालिम सञ्चालनको लागी आवश्यक पर्ने विषयविज्ञ प्रशिक्षकहरुलाई उपलब्ध गराईने पारिश्रमिक स्वास्थ्य तालिम केन्द्र र विषय विज्ञ बिच आपसी सम्झौता अनुसार विज्ञ परामर्श सेवा खरिद गर्नुपर्नेछ।
अपेक्षित उपलव्धी	Leadership and Management सम्बन्धी तालिम दिई ज्ञान सीप, क्षमता, व्यबसायीकता, उत्प्रेणा, सकरात्मक सोचमा अभिवृद्धि हुने ।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सूचक	• तालिमका सहभागीहरुको तालिम हुनु पूर्व (प्रि टेष्ट) र तालिम पश्चात (पोस्ट टेष्ट) को औषत प्रासांक • तालिममा सहभागी संख्या र तालिम सञ्चालन भएको पटक
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भएपश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

७.२ सि.टि.एस.तालिम (CTS)

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि (त्रैमासिक अनुसार)
२२५१२	विनियोजित	पटक	१	दोश्रो

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	लुम्बिनी प्रदेश अन्तर्गतको क्लिनिकल तालिम साइटहरुमा कार्यरत चिकित्सक, नर्सिङ्ग कर्मचारी र स्वास्थ्यकर्मीहरुको लागी क्लिनिकल क्षेत्रको सैद्दान्तिक ज्ञान र ब्यवहारीक सीप प्रदान गर्ने क्षमता अभिबृद्धिको लागि सि.टि.एस. तालिम व्यवस्था गरिएको छ ।
उद्देश्य	क्लिनिकल तालिम साइटहरुमा कार्यरत चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी र नर्सिङ्ग कर्मचारीहरुको क्लिनिकल तालिमसम्बन्धी सीप र क्षमताको विकासगरी दक्ष प्रशिक्षकहरु तयार गर्ने।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, लुम्बिनी प्रदेश, बुटवल ।
लक्षित समुह	प्रदेश अन्तर्गतका क्लिनिकल तालिम साइटहरुमा कार्यरत प्रशिक्षण कार्यमा संलग्न कम्तिमा प्रमाणपत्र तह उतिर्ण गरेका स्वास्थ्य प्राविधिक कर्मचारीहरु।
सहभागी छनौटका आधार	• कम्तिमा प्रमाणपत्र तह उतीर्ण गरी सम्बन्धित परिषदमा दर्ता र नविकरण भएको।

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
	• सहभागी छनौट गर्दा क्लिनिकल तालिम साइटहरुमा कार्यरत स्थायी कर्मचारीलाई प्राथमिकता दिनु पर्नेछ।
प्रशिक्षक छनौटको आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता र नविकरण भइ स्वास्थ्य तालिम केन्द्रको प्रशिक्षक सूचिमा समावेश भएको । • स्वास्थ्य सम्बन्धी विषयमा कम्तिमा स्नातक तह उतिर्ण भएको । • **सि.टि.एस.** तालिम प्राप्त गरी प्रशिक्षण कार्यमा कम्तिमा ३ वर्ष अनुभव भएको।
खर्च क्षेत्र	दै.भ्र.भ., यातायात खर्च, बैठक भत्ता, खाजा, खाना, स्टेशनरी, तालिम सामग्री, श्रोत व्यक्ति, प्रशिक्षक, परामर्श लगायतका अन्य व्यवस्थापकीय खर्च
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• सि.टि.एस.तालिम आवश्यक भएको तालिम साईटहरुमा कार्यरत चिकित्सक,नर्सिङ्ग स्टाफ र स्वास्थ्यकर्मीहरुको सुची तयार गर्ने। • सि.टि.एस. तालिम सञ्चालन गर्ने संस्थासंग समन्वय गरी तालिमको मिति,प्रशिक्षकहरु,क्लिनिकल सामाग्रीहरु र अन्य तालिम सामाग्रीहरुको व्यवस्थापन र थप आवश्यक विषयको सुनिश्चितता गरी तालिमको व्यवस्थापन गर्ने। • क्लिनिकल तालिम साईटहरुसंग समन्वय गरि कम्तिमा ३ जना तालिम प्रदान गर्न सक्ने दक्ष जनशक्ति तयार हुनेगरि कार्यक्रमको योजना बनाउने । • तालिमको लागि सहभागीहरुलाई कम्तिमा ७ दिन पहिले पत्र**(ईमेल र** फोन दुवै) मार्फत जानकारी गराइ सहभागिताको लागि सुनिश्चितता गर्ने । • प्रदेश भित्र क्लिनिकल ट्रेनिंङ्ग साइट नभएको वा उपयुक्त तालिम साईट नभएमा र तालिम गुणस्तर सुनिस्चितताको लागि अन्य प्रदेशको ट्रेनिङ्ग साइटसंग समन्वय गरि तालिम सञ्चालन गर्न सकिने । सो कार्यको सुनिश्चितता स्वास्थ्य तालिम केन्द्र स्वयंले गर्नेछ । • सहभागीहरुको छनौटको अन्य मापदण्डहरु स्वास्थ्य तालिम केन्द्र स्वयंले निर्धारण गर्ने । • तालिमको अवधिः५ कार्यदिन र सहभागी संख्याः १० देखि १५ जना सम्म।
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेटको परिधिभित्र रही बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा वजेट वाँडफाँड भए बमोजिम कार्यक्रम स्वीकृत गरी तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
अपेक्षित उपलव्धी	प्रदेश अन्तर्गतका क्लिनिकल तालिम साइटमा कार्यरत प्रशिक्षकहरुको प्रशिक्षण क्षमतामा अभिवृद्धी भई गुणस्तरिय स्वास्थ्य सेवामा टेवा पुग्नेछ ।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सूचक	• तालिमका सहभागीहरुको तालिम हुनु पूर्व (प्रि टेष्ट) र तालिम पश्चात (पोस्ट टेष्ट) को औषत प्राप्तांक • तालिममा सहभागी संख्या र तालिम सञ्चालन भएको पटक
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भएपश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

७.३ GTS तालिम

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि (त्रैमासिक अनुसार)
२२५१२	विनियोजित	पटक	१	दोश्रो

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	क्लिनिकल तालिम साइटहरुमा कार्यरत चिकित्सक, नर्सिङ्ग कर्मचारी र स्वास्थ्यकर्मीहरुको लागी क्लिनिकल क्षेत्रको सैद्दान्तिक ज्ञान, ब्यवहारीक सीप र क्षमता अभिबृद्धिको लागि सि.टि.एस. तालिम व्यवस्था गरिएकोर सो तालिममा नन-क्लिनिकलस्वास्थ्यकर्मीहरु, स्वास्थ्य क्षेत्रमा संलग्न अन्य कर्मचारीहरुलाईतालिम मापदण्ड अनुसार समावेश गर्न नमिल्ने भएको तर नियमित रुपमा प्रशिक्षण कार्यमा संलग्न नन-क्लिनिकल स्वास्थ्यकर्मीहरु र स्वास्थ्य क्षेत्रमा संलग्न अन्य कर्मचारीहरुकोसैद्धान्तिक ज्ञान, ब्यवहारीक सीप र क्षमता अभिबृद्धिको लागि जि.टि.एस. तालिमको व्यवस्था गरिएको छ।
उद्देश्य	नन-क्लिनिकल स्वास्थ्यकर्मीहरुको सैद्धान्तिक ज्ञान, ब्यवहारीक सीप र क्षमता अभिबृद्धि गरी दक्ष प्रशिक्षकहरु तयार गर्ने।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, लुम्बिनी प्रदेश, बुटवल ।
लक्षित समुह	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता र नविकरण भएका नन-क्लिनिकल स्वास्थ्यकर्मीहरु। • नियमित रुपमा प्रशिक्षण कार्यमा संलग्न नन-क्लिनिकल अन्य स्वास्थ्यकर्मीहरु।

सचिव

लुम्बिनी प्रदेश सरकार
स्वास्थ्य मन्त्रालय
राप्ती उपत्यका(देउखुरी), नेपाल

उपशीर्षक	विवरण
सहभागी छनौटका आधार	• कम्तिमा प्रमाणपत्र तह उतीर्ण गरेका सम्बन्धित परिषदमा दर्ता र नविकरण भएको र प्रशिक्षण कार्यमा संलग्न हुने नन-क्लिनिकल स्वास्थ्यकर्मीहरु। • सहभागी छनौट गर्दा स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत स्थायी कर्मचारीलाई प्राथमिकता दिनु पर्नेछ।
प्रशिक्षकछनौटका आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता र नविकरण भइ स्वास्थ्य तालिम केन्द्रको प्रशिक्षक सूचिमा समावेश भएको । • स्वास्थ्य सम्बन्धी विषयमा कम्तिमा स्नातक तह उतिर्ण भएको । • CTS/GISतालिम प्राप्त गरी प्रशिक्षण कार्यमा कम्तिमा ३ वर्ष अनुभव भएको।
खर्च क्षेत्र	दै.भ्र.भ., यातायात खर्च, बैठक भत्ता, खाजा, खाना, स्टेशनरी, तालिम सामग्री, श्रोतव्यक्ति, प्रशिक्षक, परामर्श लगायतका अन्य व्यवस्थापकीय खर्च
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• जि.टि.एस.तालिम आवश्यक भएको स्वास्थ्य संस्थाहरुमा कार्यरत नन-क्लिनिकल स्टाफहरुको सुची तयार गर्ने। • तालिमको मिति, प्रशिक्षकहरु र तालिम सामाग्रीहरुको व्यवस्थापन र थप आवश्यक विषयको सुनिश्चितता गरी तालिमको व्यवस्थापन गर्ने। • स्वास्थ्य कार्यालयसंग समन्वय गरि कम्तिमा ३ जना तालिम प्रदान गर्न सक्ने दक्ष जनशक्ति तयार हुनेगरि कार्यक्रमको योजना बनाउने । • तालिमको लागि सहभागीहरुलाई कम्तिमा ७ दिन पहिले पत्र(**ईमेल र** फोन दुवै) मार्फत जानकारी गराइ सहभागिताको लागि सुनिश्चितता गर्ने । • सहभागीहरुको छनौटको अन्य मापदण्डहरु स्वास्थ्य तालिम केन्द्र स्वयंले निर्धारण गर्ने । • तालिमको अवधि ५ कार्यदिन, सहभागी संख्या १५ देखि २० जना सम्म ।
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेटको परिधि भित्र रही बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा वजेट वाँडफाँड भएबमोजिम कार्यक्रम स्वीकृत गरी तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलव्धी	स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत प्रशिक्षकहरुको प्रशिक्षण क्षमतामा अभिवृद्वी हुनेछ।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सूचक	• तालिमका सहभागीहरुको तालिम हुनु पूर्व (प्रि टेष्ट) र तालिम पश्चात (पोस्ट टेष्ट) को औषत प्राप्तांक • तालिममा सहभागी संख्या र तालिम सञ्चालन भएको पटक

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भएपश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

७.४ स्वास्थ्यकर्मीहरुका लागि Continue Public Health Education तथा Virtual Session सञ्चालन

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि (त्रैमासिक अनुसार)
२२५१२	विनियोजित	**पटक**	१	**तेस्रो**

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, बुटवलद्वारा समग्र जनस्वास्थ्य अभ्यासहरूमा सुधार गर्न र जन/स्वास्थ्यकर्मीहरुले दिनहुँ सामना गर्ने चुनौतीहरूलाई सम्बोधन गर्न ज्ञान र सीपहरू परिष्कृत गर्ने उद्देश्यले निरन्तर जनस्वास्थ्य शिक्षा (CPHE) को पहल सुरु गरिएको छ। स्वास्थ्य सेवाका कर्मचारीहरुलाई Virtual माध्यमबाट जनस्वास्थ्य सम्बन्धी विषय तथा नेतृत्व विकास लगायतका विषयवस्तुहरुमा ज्ञान प्रदान गरी जिम्मेवार, उत्तरदायी र जवाफदेही बनाउन यो कार्यक्रम राखिएको हो।
उद्देश्य	जन/स्वास्थ्यकर्मीहरुमा स्वास्थ्य सम्बन्धी चुनौतीहरुमा ज्ञान र उक्त चुनौतिहरुलाई सम्बोधन गर्ने सीप र क्षमता अभिबृद्धि गर्ने।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, लुम्बिनी प्रदेश, बुटवल ।
लक्षित समुह	लुम्बिनी प्रदेशमा कार्यरत जन/स्वास्थ्यकर्मीहरु
सहभागी छनौटका आधार	स्वास्थ्य कार्यलयका प्रमुख, सम्बन्धित कार्यक्रमका कार्यक्रम संयोजक तथा स्थानीय तहका स्वास्थ्य शाखा प्रमुख र कार्यरत कर्मचारीहरु।
प्रशिक्षक छनौटका आधार	सम्बन्धित विषयमा विषयविज्ञ, कम्तीमा स्नातक तह उतीर्ण गरेको हुनुपर्ने, साथै कम्तिमा ३ वर्ष सम्बन्धित क्षेत्रमा अनुभव प्राप्त।
खर्च क्षेत्र	श्रोतव्यक्ति, प्रशिक्षक, परामर्श लगायतका अन्य व्यवस्थापकीय खर्च

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• स्वास्थ्य तालिम केन्द्रका तालिम शाखा प्रमुखको संयोजकत्वमा ३ सदस्य Technical working group (TWG) गठन गर्ने । • Virtual तालिम सञ्चालनको लागि TWG द्वारा छलफल गरि सत्रको विषय, सम्भावित प्रशिक्षकहरुको सुची, र कार्यक्रमको मिति, समय, सहभागी छनौटका आधारहरु तयार गर्ने • तालिमका आवश्यक विषयविज्ञ/कन्सल्टेन्ट सँग गरिने सम्झौतापत्र तयार गर्ने । • TWG बैठकको निर्णय र सम्झौतापर्त अनुसार प्रस्तावना तयार गरि स्वीकृत गर्ने । • कार्यक्रमको लागि आवश्यक समन्वय र सामग्रीको व्यवस्थापन गर्ने।
बजेट बाँडफाँड	स्वीकृत कार्यक्रम प्रस्तावना, प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेटको परिधि भित्र रही बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा वजेट वाँडफाँड भएबमोजिम कार्यक्रम स्वीकृत गरी तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।
अपेक्षित उपलव्धी	स्वास्थ्य सेवाका कर्मचारीहरुलाई स्वास्थ्य तथा नेतृत्व विकास सम्बन्धी विषयवस्तुहरुमा ज्ञान, सीप र सकारात्मक धारणाको विकास गरी प्रभावकारी सेवा प्रवाह भएको हुनेछ ।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सूचक	तालिममा सहभागी संख्या र तालिम सञ्चालन भएको पटक
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भएपश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

८. तालिम व्यवस्थापन कार्यक्रम

८.१ तालिमको आवश्यकता पहिचान

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि (त्रैमासिक अनुसार)

सचिव

२२५२२	विनियोजित	१	१	दोस्रो

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	तालिमको आवश्यकता पहिचान (Training Need Assessment) एक प्रणालीगत प्रक्रिया हो जसले लक्षित समूहको ज्ञान, सीप र कार्यसम्पादन बीचको खाडलको मूल्याङ्कन गरी आवश्यक तालिमको निर्धारण गर्न सहयोग गर्छ । यस प्रक्रियाले सही विषयवस्तु, लक्षित समूह र तालिमको विधि/modality छनोट गर्न मद्दत गर्ने हुँदा तालिम प्रभावकारी, उद्देश्यमुखी र व्यावहारिक ढङ्गले तालिम सञ्चालनको लागि यो कार्यक्रम प्रस्तावना गरिएको हो ।
उद्देश्य	तालिमलाई गुणस्तरीय, उपलब्धिमूलक, प्रभावकारी बनाउनको लागि वास्तविक तालिमको आवश्यकताको पहिचान गर्ने।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, लुम्बिनी प्रदेश, बुटवल ।
खर्च क्षेत्र	दै.भ्र.भ., यातायात खर्च, बैठक भत्ता, खाजा, खाना, स्टेशनरी, तालिम सामग्री, श्रोतव्यक्ति, प्रशिक्षक, परामर्श लगायतका अन्य व्यवस्थापकीय खर्च
लक्षित समुह	लुम्बिनी प्रदेश स्थित स्वास्थ्य संस्था/ स्वास्थ्यकर्मीहरु ।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• विषयसँग सम्बन्धित विषयविज्ञ तथा स्वास्थ्य तालिम केन्द्रमा कार्यरत कर्मचारी सहित ३-५ जनाको TWG गठन गर्ने । • कार्यदलले आवश्यकता पहिचान तथा तालिम प्रभावकारिता अध्ययन सम्बन्धी TNA tool सहितको प्रस्तावना तयार गर्ने। • स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, लुम्बिनी प्रदेशबाट स्वीकृत प्रस्तावना अनुसार स्थलगत अध्ययन गर्ने । • TNA tool अनुसार आवश्यक तथ्याङ्क विवरण संकलन गर्ने। • संकलित तथ्याङ्कको विश्लेषण गरी अध्ययनको मस्यौदा तयार गर्ने । • प्रभावकारिताका लागि स्वास्थ्य तालिम केन्द्रले सेवा प्रदायकको कार्यस्थलमा स्थलगत अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा आवश्यकता अनुसार मेन्टोरिङ्ग समेत गर्न सक्नेछ। • TWG मा अध्ययनको छलफल गरी मस्यौदाको अन्तिम रुप दिने।

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
	• TWGले तालिम आवश्यकता तथा प्रभावकारिता अध्ययनको अन्तिम प्रतिवेदन तयार गरि स्वास्थ्य तालिम केन्द्र र स्वास्थ्य मन्त्रालय,लुम्बिनी प्रदेशमा प्रस्तुत गर्ने।
बजेट बाँडफाँड	यो कार्यक्रम सञ्चालन गर्नका लागि विनियोजित रकम तालिमको आवश्यकता पहिचानको लागि अध्ययन बिश्लेषणमा खटिने कर्मचारीको भत्ता/ दै. भ्र. भ., यातायातको ब्यवस्था, पारिश्रमिक र अन्य आवश्यक शिर्षकहरुमा बाँडफाँट गरी स्वीकृत गराई कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्नेछ ।
अपेक्षित उपलव्धी	तालिम आवश्यकता पहिचान तथा प्रभावकारिता अध्ययन भई प्रतिवेदन तयार हुनेछ। तत्पश्चात सञ्चालन हुने तालिम आवश्यकतामा आधारित हुनेछ ।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सूचक	तालिमको आवश्यकता पहिचान (Training Need Assessment) को प्रतिवेदन
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भएपश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

८.२ क्लिनिकल तालिम साइटहरुको सुदृढीकरण

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि (त्रैमासिक अनुसार)
२२५२२	विनियोजित	१	१	**तेस्रो**

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	स्वास्थ्य सेवा प्रणालीलाई प्रभावकारी र गुणस्तरीय बनाउने क्रममा दक्ष जनशक्ति उत्पादन अत्यन्त महत्वपूर्ण पक्ष हो । बिशेषगरि तालिममा व्यावहारिक ज्ञान,सीप र सिकाइका लागि क्लिनिकल तालिम साइटहरुमा तालिम सम्बन्धी आवश्यक स्रोत साधन, सामाग्री र उचित वातावरण अपरिहार्य हुन्छ । दक्ष जनशक्ति उत्पादन, व्यावहारिक सिकाइका लागि तालिमलाई प्राथमिकता दिनुपर्छ, जसमा क्लिनिकल तालिम साइटहरूको भूमिका अत्यन्त महत्वपूर्ण हुन्छ र क्लिनिकल तालिम साइटहरू स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई प्रत्यक्ष सेवा प्रदान गर्ने

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
	वातावरणमा सिकाइको अवसर प्राप्त गर्ने स्थल हुन्। यस्ता साइटहरूको भौतिक, प्राविधिक तथा व्यवस्थापन पक्षको सुदृढीकरणले तालिमको प्रभावकारिता वृद्धि गर्न, सेवा गुणस्तरमा सुधार ल्याउन र समग्र स्वास्थ्य प्रणालीलाई सबल बनाउन मद्दत पुर्‍याउँछ।
उद्देश्य	तालिम साइटहरूको भौतिक, प्राविधिक तथा व्यवस्थापन पक्षको सुदृढीकरण गरी तालिमको प्रभावकारिता वृद्धि गर्ने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, लुम्बिनी प्रदेश, बुटवल ।
लक्षित समुह	क्लिनिकल तालिम साइटहरु
खर्च क्षेत्र	दै.भ्र.भ., यातायात खर्च, खाजा, खाना, स्टेशनरी, परामर्श, तालिम सामाग्री खरिद लगायतका अन्य व्यवस्थापकीय खर्च
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• Logistic assessment tools सहित तालिम साईटको स्थलगत अवलोकन गरि तालिम साइटहरुमा आवश्यक तालिम सामाग्रीहरूको तथ्यांक संकलन गरि सूचि तयार गर्ने । • आवश्यकता अनुसार सामाग्री खरिद गर्ने । • संकलित विवरणहरूको आधारमा आवश्यकता अनुसार आवश्यक सामाग्री वितरण र हस्तान्तरण गर्ने ।
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेटको परिधि भित्र रही बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा वजेट वाँडफाँड भएबमोजिम कार्यक्रम स्वीकृत गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलव्धी	तालिम दिने क्लिनिकल साइटहरुको भौतिक पूर्वाधार, जनशक्ति र स्रोतसाधन सुदृढ भई तालिमको गुणस्तरीय र व्यवहारिक सिकाइ वृद्दि हुनेछ।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सूचक	तालिम दिने क्लिनिकल साइटहरुको सुदृढीकरण भएको संख्या
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भएपश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

८.३ वार्षिक प्रतिवेदन उत्पादन तथा छपाई

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि (त्रैमासिक अनुसार)

सचिव

२२५२२	विनियोजित	१	१	पहिलो

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	प्रदेश भित्रको समग्र स्वास्थ्य तालिम कार्यक्रमहरुको वार्षिक रुपमा भएको प्रगति, चुनौती र आगामी योजनालाई लिपिबद्ध गर्न वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन आवश्यक हुन्छ । प्रभावकारी सञ्चार र सूचना प्रवाहको सुनिश्चितताका लागि प्रतिवेदनको समयमै उत्पादन र गुणस्तरीय छपाई महत्वपुर्ण हुन्छ। यस प्रक्रियाले सरोकारवालाहरूलाई आवश्यक जानकारी प्रदान गर्न, निर्णय प्रक्रियालाई सुदृढ गर्न र आगामी कार्ययोजना निर्माणमा सहयोग पुर्याउँछ।
उद्देश्य	संस्थाको वार्षिक गतिविधि, उपलब्धि र प्रगति प्रतिवेदनको रूपमा दस्तावेज गर्न र सरोकारवालाहरूलाई आवश्यक सूचना उपलब्ध गराउन ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, लुम्बिनी प्रदेश, बुटवल ।
लक्षित समुह	लुम्बिनी प्रदेशका स्वास्थ्यकर्मीहरु
खर्च क्षेत्र	बैठक भत्ता, खाजा, खाना, छपाई, परामर्श लगायतका अन्य व्यवस्थापकीय खर्च
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	प्रभावकारी रुपमा कार्य सम्पादन गर्न निम्नानुसार वार्षिक प्रगति पुस्तिकाको तयारी कार्यदल गठन गर्ने । प्रतिवेदन तयारी कार्यदल o संयोजक - निर्देशक, स्वास्थ्य तालिम केन्द्र o सदस्य - विभिन्न तालिम कार्यक्रमहरुसँग सम्बन्धित संयोजकहरु o सदस्य – तालिम शाखा प्रमुख o सदस्य - कम्प्युटर सहायक o सदस्य सचिव - • कार्यदलको कार्य विवरण तयार गरी तयारी वैठक गर्ने। • प्रतिवेदनमा समेट्ने विषयहरुको खाका तयार गर्ने। • आवश्यक विवरणहरु संकलन र विश्लेषण गर्ने । • प्रतिवेदनको ड्राफ्ट तयार गरी अन्तिम रुप दिने । प्रतिवेदनको डिजाइन र लेआउट तयार गर्ने र प्रचलित नियामानुसार छपाई गर्ने।
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेटको परिधि भित्र रही बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा वजेट वाँडफाँड भएबमोजिम कार्यक्रम स्वीकृत गरी तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
अपेक्षित उपलब्धी	संस्थाको वार्षिक गतिविधि, प्रगति र उपलब्धिको व्यवस्थित दस्तावेजीकरण तयार भइ सरोकारवालाहरुलाई सूचना प्राप्त हुनेछ।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सूचक	वार्षिक प्रतिवेदन
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भएपश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

९. आयुर्वेद तथा स्वास्थ्य प्रवर्द्धन सम्बन्धी तालिम

९.१ नागरिक आरोग्य तालिम

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाइ	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि

सचिव

				(त्रैमासिक अनुसार)
२२५१२	विनियोजित	**पटक**	३	**दोस्रो र** तेस्रो

उपशीर्षक	**विवरण**
परिचय	नागरिक आरोग्य भन्नाले कुनै पनि राष्ट्रका नागरिकहरूको शारीरिक, मानसिक, सामाजिक तथा आत्मिक स्वास्थ्यलाई समग्र रूपमा हेर्ने अवधारणा हो। यसले व्यक्ति, समुदाय र राष्ट्रको समृद्धिका लागि आवश्यक स्वास्थ्य अवस्था सुनिश्चित गर्न जोड दिन्छ। नागरिक आरोग्यको उद्देश्य भनेको प्रत्येक नागरिकलाई समान, गुणस्तरीय, पहुँचयोग्य, र सर्वसमावेशी स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्नु हो, जसले उनीहरूको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउँछ । "मेरो स्वास्थ्य मेरो जिम्मेवारी" नारा सहित नागरिकको शारीरिक एवं मानसिक स्वास्थ्य प्रवर्द्धन गर्न, बढ्दै गरेको मानसिक रोग र नसर्ने रोग व्यवस्थापन गर्न लुम्बिनी प्रदेश भित्रका आयुर्वेद औषधालय र नागरिक आरोग्य सेवा केन्द्रका आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीहरू लाई नागरिक आरोग्य अभियान, नसर्ने रोग न्युनिकरण, स्वस्थ जीवनशैली प्रवर्द्धन र योग सेवालाई थप प्रभावकारी बनाउन यो तालिमको व्यवस्था गरिएको छ ।
उद्देश्य	प्रदेश तथा स्थानीय तहमा कार्यरत आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीहरू लाई तालिम प्रदान गरी नागरिक आरोग्य अभियान तथा नागरिक आरोग्य कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्ने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, लुम्बिनी प्रदेश, बुटवल ।
लक्षित समूह	• आयुर्वेद चिकित्सकलय, स्वास्थ्य केन्द्र, आयुर्वेद औषधालय र नागरिक आरोग्य सेवा केन्द्रहरूमा कार्यरत आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीहरू।
सहभागी छनौटका आधार	• आयुर्वेद चिकित्सा परिषदमा दर्ता र नवीकरण भएको। • आयुर्वेद चिकित्सालय, आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र, आयुर्वेद औषधालय र नागरिक आरोग्य केन्द्रमा कार्यरत आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीहरू।

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
प्रशिक्षक छनौटका आधार	• नेपाल आयुर्वेद चिकित्सा परिषदमा दर्ता र नवीकरण भएको । • आयुर्वेदको कुनै विषयमा स्नातकोत्तर वा आयुर्वेद चिकित्सा स्नातक तह उत्तीर्ण गरी ३ वर्ष अनुभव प्राप्त । • (आवश्यकता अनुसार जनस्वास्थ्य विज्ञ, योग प्रशिक्षक एवं अन्य विषय विज्ञलाई पनि प्रशिक्षकको रूपमा सहभागी गराउन सकिने)
खर्च क्षेत्र	दै.भ्र.भ., यातायात खर्च, बैठक भत्ता, खाजा, खाना, स्टेशनरी, तालिम सामग्री, श्रोतव्यक्ति, प्रशिक्षक, परामर्श लगायतका अन्य व्यवस्थापकीय खर्च
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• आयुर्वेद चिकित्सालय/आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र मार्फत तालिम आवश्यक भएको स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीहरूको सुची तयार गर्ने । • तालिमको मिति, प्रशिक्षकहरू, क्लिनिकल सामाग्रीहरू र अन्य तालिम सामाग्रीहरूको व्यवस्थापन र थप आवश्यक विषयको सुनिश्चितता गरी तालिमको व्यवस्थापन गर्ने । • तालिमको लागि सहभागीहरूलाई कम्तीमा ७ दिन पहिले पत्र (ईमेल र फोन दुवै) मार्फत जानकारी गराइ सहभागिताको लागि सुनिश्चितता गर्ने । • सहभागीहरूको छनौटको अन्य मापदण्डहरू स्वास्थ्य तालिम केन्द्र स्वयंले निर्धारण गर्ने । • तालिमको अवधि ३ कार्य दिन, सहभागी सङ्ख्या १० देखि १५ जना ।
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेटको परिधि भित्र रही विभिन्न खर्च शीर्षकहरूमा बजेट बाँडफाँड भए बमोजिम कार्यक्रम स्वीकृत गरी तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलब्धि	आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीहरूको ज्ञान, क्षमता तथा सीप विकास भई प्रदेश तथा स्थानीय तहमा प्रभावकारी रूपमा नागरिक आरोग्य कार्यक्रम सञ्चालन हुने ।
अनुगमन र मूल्याङ्कन	• तालिमका सहभागीहरुको तालिम हुनु पूर्व (प्रि टेष्ट) र तालिम पश्चात (पोस्ट टेष्ट) को औषत प्राप्तांक • तालिममा सहभागी संख्या र तालिम सञ्चालन भएको पटक
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भएपश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

९.२ पञ्चकर्म तालिम

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाइ	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने अवधि

सचिव

				(त्रैमासिक अनुसार)
२२५१२	विनियोजित	**पटक**	२	दोस्रो र **तेस्रो**

उपशीर्षक	**विवरण**
परिचय	पञ्चकर्म तालिम आयुर्वेदको एक महत्वपूर्ण उपचार पद्धति पञ्चकर्मसम्बन्धी ज्ञान, सीप र व्यवहारिक दक्षता विकासका लागि प्रदान गरिने तालिम हो। "पञ्चकर्म" भन्ने शब्दको अर्थ हो — पाँच प्रकारका शुद्धिकरण प्रक्रियाहरू, जसले शरीरबाट विषाक्त पदार्थहरू (आम) हटाई शरीर, मन र आत्मालाई सन्तुलनमा ल्याउँछ । आयुर्वेद उपचार पद्धति अवलम्बन गरी दिर्घ रोगहरुको उपचार गर्न, नसर्ने रोगको दरमा कमी ल्याउनुका साथै स्वस्थ व्यक्तिको स्वास्थ्य रक्षा गर्नु र रोगी व्यक्तिको रोगको निवारण गर्न पुर्वकर्म पञ्चकर्मको प्रयोग गर्न यो तालिम कार्यक्रम राखिएको हो
उद्देश्य	• सहभागीहरूलाई पञ्चकर्मका सिद्धान्त, विधिहरू र प्रयोगबारे ज्ञान दिनु। • व्यावहारिक रूपमा वमन, विरेचन, बस्ति, नस्य र रक्तमोक्षण जस्ता प्रक्रिया सिकाउनु। • सेवा प्रदान गर्न सक्षम बनाउने गरी दक्ष जनशक्ति तयार गर्नु।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, लुम्बिनी प्रदेश, बुटवल ।
लक्षित समूह	लुम्बिनी प्रदेशका आयुर्वेद चिकित्सालय, जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र, औषधालय एवं नागरिक आरोग्य सेवा केन्द्रमा कार्यरत आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीहरु यस तालिमका सहभागिको रूपमा रहनेछन्।
सहभागी छनौटका आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता भएका आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मी । • विगतमा यस प्रकारको तालिम नलिएको । • सो सम्बन्धी सेवा दिन इच्छुक हुनु पर्ने छ ।
प्रशिक्षक छनौटका आधार	• पंचकर्म विज्ञ, वा पंचकर्म सेवाको पाँच वर्ष अनुभव भएका आयुर्वेद चिकित्सक । • सम्बन्धित विषयमा TOT तालिम प्राप्त
खर्च क्षेत्र	दै.भ्र.भ., यातायात खर्च, बैठक भत्ता, खाजा, खाना, स्टेशनरी, तालिम सामग्री, श्रोतव्यक्ति, प्रशिक्षक, परामर्श लगायतका अन्य व्यवस्थापकीय खर्च

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• प्रदेश मातहतका आयुर्वेद चिकित्सालय आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्रहरुसंग समन्वय गरी सहभागी छनौट गरी योजना बनाउने ।तालिमको लागि आवश्यक पाठ्यकर्म विकाश गर्ने । संस्था र सहभागी छनौटको अन्य Criteria हरू स्वास्थ्य तालिम केन्द्र आफैले निर्धारण गर्ने। • पहिला तालिम लिई सकेका चिकित्सक/ स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई तालिममा सहभागी नगराउने । • तालिमका लागि सहभागीलाई कम्तीमा ७ दिन पहिले पत्र वा Email र फोन वा दुवै मार्फत जानकारी गराउने र सहभागिताको लागि सुनिश्चितता गर्ने । • प्रदेश भित्र क्लिनिकल ट्रेनिगं साइट नभएको खण्डमा वा उपयुक्त तालिम साइट नभएमा अन्य प्रदेशको ट्रेनिङ साइटसँग समन्वय गरी तालिम सञ्चालन गर्न सकिनेछ सो को सुनिश्चितता स्वास्थ्य तालिम केन्द्रले गर्नेछ । • तालिमको अवधि ७ कार्य दिन, सहभागी सङ्ख्या १५ देखि २० जना।
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि विभिन्न खर्च शीर्षकहरूमा बाँडफाँड गरी तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलब्धि	तालिम पश्चात् सहभागीहरूले पञ्चकर्मको माध्यमबाट रोगी व्यक्तिको उपचार र स्वस्थ व्यक्तिको स्वास्थ्य प्रवर्द्धन गर्न सक्षम भएका हुनेछन्
अनुगमन र मूल्याङ्कन	• तालिमका सहभागीहरुको तालिम हुनु पूर्व (प्रि टेष्ट) र तालिम पश्चात (पोस्ट टेष्ट) को औषत प्राप्तांक • तालिममा सहभागी संख्या र तालिम सञ्चालन भएको पटक
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भएपश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

९.३ आयुर्वेद चिकित्सकहरूका लागी बाल रोग व्यवस्थापन तथा क्षमता सम्बन्धी तालिम

सचिव

लुम्बिनी प्रदेश सरकार
स्वास्थ्य मन्त्रालय
राप्ती उपत्यका(देउखुरी), नेपाल

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाइ	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि (त्रैमासिक अनुसार)
२२५१२	विनियोजित	पटक	१	दोस्रो

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	बालिकाको समग्र मानसिक र शारीरिक स्वास्थ्यमा सुधार ल्याउन, बढ्दो बाल मृत्यु, मानसिक रोग, कुपोषण, AMR आदि समस्याहरूको रोकथाम तथा न्यूनीकरणमा विद्यमान स्वास्थ्य सेवाका विभिन्न पद्धतिहरूबाट बाल रोगको एकीकृत व्यवस्थापन आजको आवश्यकता रहेको छ। बालबालिकाहरूको शारीरिक र मानसिक अवस्था सुधार गर्न, स्वर्णप्राशन सेवा विस्तार गर्न, बालबालिकाहरुको रोग प्रतिरोधात्मक क्षमता बढाउन, बच्चाहरूमा देखिने AUTISM, CEREBRAL PALSY जस्ता मानसिक विकारहरूको न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनमा आयुर्वेद चिकित्सा तथा पञ्चकर्म पद्धतिको समयसापेक्ष सेवा प्रवाहको लागि आयुर्वेद चिकित्सकहरूको ज्ञान, सीप र क्षमतामा विकास गर्न यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको छ ।
उद्देश्य	• बालरोगको आयुर्वेदिक अवधारणाबारे स्पष्ट ज्ञान प्रदान गर्नु। • बालबालिकाको उमेरअनुसार दोष, धातु र रोगको अवस्था मूल्याङ्कन गर्ने सीप विकास गर्नु। • रोगको निदान, उपचार तथा रोकथाममा प्रयोग हुने आयुर्वेदिक विधिहरू सिकाउनु।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, लुम्बिनी प्रदेश, बुटवल ।
लक्षित समूह	आयुर्वेद चिकित्सालय एवं आयुर्वेद स्वास्थ्य संस्थाहरुमा कार्यरत आयुर्वेद चिकित्सकहरू एवं BAMS उत्तिर्ण गरि चिकित्सा परिषदमा दर्ता भएका स्वास्थ्यकर्मीहरु ।
सहभागी छनौटका आधार	• आयुर्वेद चिकित्सा परिषदमा दर्ता र नवीकरण भएको। • आयुर्वेद चिकित्सालय तथा आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्रहरूमा कार्यरत आयुर्वेद चिकित्सकहरू

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
प्रशिक्षक छनौटका आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता र नवीकरण भई स्वास्थ्य तालिम केन्द्रको प्रशिक्षक सूचिमा समावेश भएको। • कौमारभृत्य/बाल रोग विषयमा स्नातकोत्तर/PG Diploma तथा आयुर्वेद विषयमा स्नातकोत्तर । • सम्बन्धित विषयमा तालिम प्राप्त आयुर्वेद चिकित्सक ।
खर्च क्षेत्र	दै.भ्र.भ., यातायात खर्च, बैठक भत्ता, खाजा, खाना, स्टेशनरी, तालिम सामग्री, श्रोतव्यक्ति, प्रशिक्षक, परामर्श लगायतका अन्य व्यवस्थापकीय खर्च
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• आयुर्वेद चिकित्सालय/आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र मार्फत तालिम आवश्यक भएको स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत आयुर्वेद चिकित्सकहरूको सुची तयार गर्ने। • तालिमको मिति, प्रशिक्षकहरू, क्लिनिकल सामाग्रीहरू र अन्य तालिम सामाग्रीहरूको व्यवस्थापन र थप आवश्यक विषयको सुनिश्चितता गरी तालिमको व्यवस्थापन गर्ने। • तालिमको लागि सहभागीहरूलाई कम्तीमा ७ दिन पहिले पत्र (इमेल र फोन दुवै) मार्फत जानकारी गराइ सहभागिताको लागि सुनिश्चितता गर्ने । • सहभागीहरूको छनौटको अन्य मापदण्डहरू स्वास्थ्य तालिम केन्द्र स्वयंले निर्धारण गर्ने । • तालिमको अवधि: ३ कार्य दिन र सहभागी सङ्ख्या: १५ देखि २० जना सम्म।
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेटको परिधि भित्र रही विभिन्न खर्च शीर्षकहरूमा बजेट बाँडफाँड भए बमोजिम कार्यक्रम स्वीकृत गरी तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलब्धि	आयुर्वेद चिकित्सकहरूको बाल रोग सम्बन्धी ज्ञान, सीप र क्षमतामा विकास भई स्वर्णप्राशन विधि बारे सीप विकाश हुने, बाल पञ्चकर्म, बाल पोषण, बाल रोग व्यवस्थापन सम्बन्धी गुणस्तरीय सेवा प्रवाह हुने र बच्चामा देखिने DMD, AUTISM, CEREBRAL PALSY जस्ता रोगहरूमा पूर्व कर्म/पञ्चकर्ममार्फत Quality of lifeमा सुधार हुनेछ।
अनुगमन र मूल्याङ्कन	• तालिमका सहभागीहरुको तालिम हुनु पूर्व (प्रि टेष्ट) र तालिम पश्चात (पोस्ट टेष्ट) को औषत प्राप्तांक • तालिममा सहभागी संख्या र तालिम सञ्चालन भएको पटक
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भएपश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

सचिव

९.४ Infection Prevention Mentor Development Training

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि (त्रैमासिक अनुसार)
२२५१२	विनियोजित	पटक	१	तेस्रो

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	संक्रमण रोगहरू स्वास्थ्य सेवा प्रणालीका लागि गम्भीर चुनौती हुन्। आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीहरूले संक्रमणको रोकथाम र नियन्त्रणमा महत्त्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्न सक्छन्। संक्रमण रोकथाम सम्बन्धी मेन्टर विकास तालिम विशेषगरी आयुर्वेद सेवा क्षेत्रमा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई नेतृत्व क्षमता, सघन सीप, व्यवहार परिवर्तन र तालिम प्रदान गर्ने दक्षता विकास गर्न लक्षित तालिम हो।
उद्देश्य	• आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई संक्रमण रोकथामको सैद्धान्तिक र व्यवहारिक ज्ञान दिनु। • संस्थागत स्तरमा संक्रमण नियन्त्रण प्रणाली सुदृढ गर्न सक्षम मेन्टर तयार गर्नु। • स्वच्छता, सरसफाइ, सुरक्षात्मक अभ्यास तथा संक्रमण जोखिम मूल्याङ्कनका विधिमा दक्षता विकास गर्नु। • सहकर्मी प्रशिक्षण र मार्गदर्शनमा नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्न स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई सशक्त बनाउनु।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, लुम्बिनी प्रदेश, बुटवल ।
लक्षित समूह	आयुर्वेद चिकित्सक, नर्सिङ स्टाफ, ल्याब टेक्निसियन, IPC focal person
सहभागी छनौटका आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता भई सक्रिय रूपमा कार्यरत। • अघिल्लो वर्षमा सोही विषयको तालिम लिएका नभएका।
प्रशिक्षक छनौटका आधार	• Infection Prevention and Control मा तालिम/कार्य अनुभव भएका विषय विषय विज्ञ • काउन्सिल दर्ता, अवस्था अनुसार सरकारी स्वास्थ्य सेवा अनुभव। • प्रदेशमा Infection Prevention and Control तालिम सञ्चालन गरिसकेका दक्ष प्रशिक्षक।

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
खर्च क्षेत्र	दै.भ्र.भ., यातायात खर्च, बैठक भत्ता, खाजा, खाना, स्टेशनरी, तालिम सामग्री, श्रोतव्यक्ति, प्रशिक्षक, परामर्श लगायतका अन्य व्यवस्थापकीय खर्च
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• सहभागी नामावली सङ्कलन गरी र सहभागी छनौट गर्ने। • मिति र स्थान तय गर्दै कम्तीमा ७ दिन पहिले औपचारिक सूचना। • आवश्यक प्रयोगशाला सामाग्री सहितको तालिम सामाग्री व्यवस्थापन गर्ने। • तालिम अवधि ३ कार्य दिन। • सहभागी सङ्ख्या १६—२० जना। • आवश्यकता अनुसार स्वास्थ्य निर्देशनालय र सम्बन्धित निकायसँग समन्वय गर्ने।
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित ऐन, कार्यविधि र बजेट निर्देशानुसार उपकरण, शिक्षण सामग्री, प्रशिक्षण भत्ता, यात्रा, पोषक आहार, मूल्याङ्कन सामाग्री आदि शीर्षकमा विनियोजन।
अपेक्षित उपलब्धि	• सहभागीहरूको Infection Prevention ज्ञान,सीप तथा व्यवहारमा उल्लेखनीय सुधार। • सहभागीलाई "Mentor" को रूपमा तयार पारेर आफ्नै संस्थामा Infection Prevention सम्बन्धी तालिम तथा Supervision; स्वास्थ्य संस्थाको सङ्क्रमण दरमा कमी।
अनुगमन र मूल्याङ्कन	• तालिमका सहभागीहरुको तालिम हुनु पूर्व (प्रि टेष्ट) र तालिम पश्चात (पोस्ट टेष्ट) को औषत प्राप्तांक • तालिममा सहभागी संख्या र तालिम सञ्चालन भएको पटक तालिम गुणस्तर र प्रभावकारिता अनुगमनमा स्वास्थ्य मन्त्रालय र केन्द्रका प्रतिनिधि।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भएपश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

९.५ आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई स्वास्थ्य जीवनशैली सम्बन्धी प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम

सचिव

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाइ	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि (त्रैमासिक अनुसार)
२२५१२	विनियोजित	पटक	२	दोस्रो र तेस्रो

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	स्वस्थ जीवनशैली नै दीर्घकालीन स्वास्थ्यको जग हो, र आयुर्वेदले यसको अत्यन्त वैज्ञानिक र प्राकृतिक मार्गदर्शन प्रदान गर्छ। **स्वस्थ जीवनशैली सम्बन्धी प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम** (Training of Trainers – ToT) को उद्देश्य भनेको आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई स्वास्थ्य प्रवर्द्धन र जीवनशैली सुधारमा दक्ष **प्रशिक्षकका रूपमा तयार** गर्नु हो, जसले समुदायस्तरमा प्रभावकारी जानकारी, सीप र व्यवहार प्रवाह गर्न सकून्।
उद्देश्य	• आयुर्वेदमा आधारित स्वस्थ जीवनशैलीका सिद्धान्तहरूबारे स्पष्ट र व्यवहारिक ज्ञान दिनु। • सहभागीहरूलाई प्रशिक्षकका रूपमा प्रशिक्षण दिन सक्ने क्षमता विकास गर्नु। • समुदायमा जीवनशैली सुधारका कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सक्ने सीप प्रदान गर्नु। • रोगहरूको रोकथाम, मानसिक स्वास्थ्य, आहार-विहार, योग तथा दिनचर्याको प्रवर्द्धनमा जोड दिनु।
जिम्मेवारी निकाय	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र बुटवल
लक्षित समूह	आयुर्वेद चिकित्सक एवं स्वास्थ्यकर्मीहरू
सहभागी छनौटका आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता भई यस अघि तालिम नलिएका । • सहभागी छनौट गर्दा तालिम प्राप्त जनशक्तिको आवश्यकता भएको संस्थामा कार्यरत स्थायी स्वास्थ्यकर्मीलाई प्राथमिकता दिनु पर्दछ।
प्रशिक्षक छनौटका आधारहरू	• विषयसँग सम्बन्धी तालिम लिएको हुनु पर्नेछ । • सम्भव भए सम्म यस प्रदेश अन्तर्गत संस्थामा कार्यरत आयुर्वेद विज्ञ र आयुर्वेद चिकित्सक बाट प्रशिक्षक छनौट गर्नु पर्दछ । • सम्बन्धी क्षेत्रमा अनुभव भएको हुनु पर्दछ ।
खर्च क्षेत्र	· दै.भ्र.भ., यातायात खर्च, बैठक भत्ता, खाजा, खाना, स्टेशनरी, तालिम सामग्री, श्रोतव्यक्ति, प्रशिक्षक, परामर्श लगायतका अन्य व्यवस्थापकीय खर्च

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• स्वास्थ्य निर्देशनालय, प्रदेश र स्थानीय तहका आयुर्वेद स्वास्थ्य संस्था र स्थानीय तहसँग समन्वय गरी आयुर्वेद चिकित्सक तथा स्वास्थ्यकर्मी हरूको सुची तयार पार्ने। संस्था सहभागी छनौटको अन्य Criteria हरू स्वास्थ्य तालिम केन्द्र आफैले निर्धारण गर्ने । • विषयसँग सम्बन्धित तालिम प्रदायक आयुर्वेद स्वास्थ्य संस्था वा अस्पतालहरूको सुची तयार गरी तालिम सञ्चालनका लागि आवश्यक समन्वय गर्ने । • तालिम लिई सकेका आयुर्वेद चिकित्सक तथा स्वास्थ्यकर्मीलाई तालिममा सहभागी नगराउने। • तालिमका लागि सहभागीलाई कम्तीमा ७ दिन पहिले पत्र वा email र फोन वा दुवै मार्फत जानकारी गराउने र सहभागिताको लागि सुनिश्चितता गर्ने । • बजेटको परिधिभित्र रही तालिम सञ्चालनको लागि आवश्यक सामग्री खरिद र तयार गर्ने । • स्वास्थ्य तालिम केन्द्र द्वारा प्रकाशित स्वस्थ जौवनशैली प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम म्यानुअल २०८० लाई आधार मानेर तालिम सञ्चालन गरिने छ । • सहभागी सङ्ख्याः २०-२५
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि विभिन्न खर्च शीर्षकहरूमा बाँडफाँड गरी तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलब्धि	आयुर्वेद चिकिसक वा स्वास्थ्यकर्मीको ज्ञान सीप र क्षमता अभिवृद्धि हुन् गई गुणस्तरीय र प्रभावकारी आयुर्वेद स्वास्थ्य सेवा प्रवाह हुने ।
अनुगमन र मूल्याङ्कन	• तालिमका सहभागीहरुको तालिम हुनु पूर्व (प्रि टेष्ट) र तालिम पश्चात (पोस्ट टेष्ट) को औषत प्राप्तांक • तालिममा सहभागी संख्या र तालिम सञ्चालन भएको पटक
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भएपश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

९.६ आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई IPC सम्बन्धी तालिम

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि

सचिव

स्वास्थ्य मन्त्रालय
लुम्बिनी प्रदेश सरकार
राप्ती उपत्यका(देउखुरी), नेपाल

				(त्रैमासिक अनुसार)
२२५१२	विनियोजित	पटक	१	दोस्रो

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	संक्रमण रोगहरू अझै पनि विश्वव्यापी रूपमा जनस्वास्थ्यका प्रमुख चुनौतीहरूमा पर्दछन्। स्वास्थ्य सेवा दिने क्रममा संक्रमणको जोखिम अझ बढी हुने हुँदा आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई संक्रमण रोकथाम तथा नियन्त्रण (Infection Prevention and Control - IPC) सम्बन्धी सैद्धान्तिक र व्यवहारिक ज्ञान आवश्यक पर्छ। यस तालिमले आयुर्वेद स्वास्थ्य सेवामा कार्यरत जनशक्तिहरूलाई सुरक्षित अभ्यास, संक्रमणको जोखिम मूल्याङ्कन, रोकथाम र नियन्त्रणका उपायहरूमा दक्ष बनाउन टेवा पर्याउनको लागी यो तालिम राखिएको हो ।
उद्देश्य	• आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई संक्रमण रोगको स्वरूप, संक्रमण चक्र र नियन्त्रणका उपायहरूबारे स्पष्ट ज्ञान दिनु। • सेवा प्रवाहको क्रममा अपनाउनुपर्ने व्यवसायजन्य सुरक्षा विधिहरू सिकाउनु। • स्वास्थ्य संस्थामा संक्रमण रोकथामको मानक प्रक्रिया (Standard Precautions) कार्यान्वयन गर्न सक्षम बनाउनु। • स्वास्थ्यकर्मी स्वयं, बिरामी र समुदायलाई संक्रमणबाट जोगाउने व्यवहार विकास गर्नु।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, लुम्बिनी प्रदेश, बुटवल ।
लक्षित समूह	लुम्बिनी प्रदेशका आयुर्वेद चिकित्सालय, जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र, औषधालय एवं नागरिक आरोग्य सेवा केन्द्रमा कार्यरत आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीहरू
सहभागी छनौटका आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता भई आयुर्वेद स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत विगतमा यस्तो विषयमा तालिम नलिएका कर्मचारीलाई प्राथमिकता। • दुर्गम क्षेत्रमा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीलाई प्राथमिकता।
प्रशिक्षक छनौटका आधार	• IPC तालिम/अनुभव भएका विषय विशेषज्ञहरु
खर्च क्षेत्र	• दै.भ्र.भ., यातायात खर्च, बैठक भत्ता, खाजा, खाना, स्टेशनरी, तालिम सामग्री, श्रोतव्यक्ति, प्रशिक्षक, परामर्श लगायतका अन्य व्यवस्थापकीय खर्च

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• स्वास्थ्य निर्देशनालय, प्रदेश र स्थानीय तहका आयुर्वेद स्वास्थ्य संस्था र स्थानीय तहसँग समन्वय गरी आयुर्वेद चिकित्सालय र आयुर्वेद स्वास्थ्य संस्थाहरुको हरूको सुची तयार पार्ने। संस्था छनौटको अन्य Criteria हरू स्वास्थ्य तालिम केन्द्र आफैले निर्धारण गर्ने । • आयुर्वेद चिकित्सालय एवं आयुर्वेद स्वास्थ्य संस्थाहरुमा प्रशिक्षक सहित IPC सम्बन्धी अनसाइट कोचिङ्ग गर्ने । • तालिमका लागि संस्थाहरुलाइ कम्तीमा ७ दिन पहिले पत्र वा email र फोन वा दुवै मार्फत जानकारी गराउने
बजेट बाँडफाँड	• प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि विभिन्न खर्च शीर्षकहरूमा बाँडफाँड गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलब्धि	• सहभागी आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीमा IPC ज्ञान, व्यवहार र सीप अभिवृद्धि हुनु । • कार्यस्थलमा सुरक्षित सेवा प्रवाह र संक्रमण दरमा कमी आउनु ।
अनुगमन र मूल्याङ्कन	• तालिमका सहभागीहरुको तालिम हुनु पूर्व (प्रि टेष्ट) र तालिम पश्चात (पोस्ट टेष्ट) को औषत प्राप्तांक • तालिममा सहभागी संख्या र तालिम सञ्चालन भएको पटक
प्रतिवेदन	• कार्यक्रम सम्पन्न भएपश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

९.७ योग प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम (१५ दिने)

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	परिमाण	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि (त्रैमासिक अनुसार)
२२५१२	विनियोजित	पटक	१ पटक	दोस्रो र तेस्रो

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	योग मानव शरीर, मन, आत्मा र चेतनाको समुचित सन्तुलन कायम राख्ने आयुर्वेदको अभिन्न अंग हो। आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई योगका सिद्धान्त, अभ्यास विधि, र प्रशिक्षण क्षमतामा दक्ष बनाउन १५ दिने योग प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम (ToT) सञ्चालन गरिन्छ। यस तालिमले आयुर्वेदकर्मि तथा स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई योग शिक्षकका रूपमा तयार पार्नु, जसले व्यक्तिगत तथा सामुदायिक स्तरमा योगको अभ्यास र प्रचार—प्रसार गर्न सक्षमता हुन्छ।
उद्देश्य	• योगका मूल सिद्धान्त, अभ्यास विधिहरू र लाभहरूबारे गहिरो ज्ञान प्रदान गर्नु। • योगको माध्यमबाट रोग निवारण र स्वास्थ्य प्रवर्द्धन गर्ने सीप विकास गर्नु। • सहभागीलाइ प्रभावकारी योग प्रशिक्षण दिन सक्ने प्रशिक्षकको रूपमा तयार गर्नु। • योगलाई आयुर्वेद सेवामा एकीकृत गरी समग्र स्वास्थ्य सेवा प्रवाहमा योगदान दिनु।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, लुम्बिनी प्रदेश, बुटवल ।
लक्षित समूह	आयुर्वेद चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मीहरू।
सहभागी छनौटका आधार	• सम्बन्धित परिषदमा दर्ता भई आयुर्वेद स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत। • विगतमा योग तालिम नलिएका वा प्रारम्भिक योग तालिम लिएका सहभागीहरूलाई प्राथमिकता। • प्रत्येक संस्थाबाट १ जना प्रतिनिधि चयन गरिने।
प्रशिक्षक छनौटका आधार	• सम्बन्धित काउन्सिलमा दर्ता भएका योग विषय विज्ञ, मानसरोग विज्ञ, आयुर्वेद विज्ञ यो तालिमका प्रशिक्षक हुनेछन् • योग प्रशिक्षक प्रमाणपत्र प्राप्त, योग चिकित्सामा दक्ष र अनुभवी आयुर्वेद/ योग चिकित्सक
खर्च क्षेत्र	दै.भ्र.भ., यातायात खर्च, बैठक भत्ता, खाजा, खाना, स्टेशनरी, तालिम सामग्री, श्रोतव्यक्ति, प्रशिक्षक, परामर्श लगायतका अन्य व्यवस्थापकीय खर्च

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• तालिम कार्यक्रम सञ्चालनको लागि राष्ट्रिय आयुर्वेद अनुसंन्धान तथा तालिम केन्द्र, स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, आयुर्वेद चिकित्सालय , आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र, तालिम तथा अन्य सरोकारवालाहरू सँग समन्वय गर्ने। • तालिम सञ्चालन हुने मिति, स्थान, समय, सहभागीहरूको विवरण र खर्चको मापदण्डको परिधिभित्र रही प्रस्ताव तयार गरी स्वीकृत गर्ने । • तालिमको पाठ्यक्रम विकाश गरि अन्य सामग्रीको व्यवस्थापन गर्ने । • पहिलो चरणमा आयुर्वेद चिकित्सकहरू र दोस्रो चरणमा कविराज र वैद्यहरूलाई समावेश गरीतालिम सञ्चालन गरिनेछ । • सैद्धान्तिक र व्यवहारिक तहमा सन्तुलित तालिम जसमा योग दर्शन, आसन, प्राणायाम, ध्यान, योग चिकित्सा (Therapeutic Yog) सम्बन्धी विषयहरू समेटिने। • Interactive अभ्यास, समूह कार्य, केस सम्बोधन र अवलोकन सत्र समावेश। • अन्ततः परीक्षा/मूल्याङ्कन गरी योग प्रशिक्षक प्रमाणपत्र प्रदान। • सहभागी संख्याः २०-२४
बजेट बाँडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि विभिन्न खर्च शीर्षकहरूमा बाँडफाँड गरी तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ
अपेक्षित उपलब्धि	तालिम पश्चात् सहभागीहरूले योगको माध्यमबाट समुदाय स्तरमा आयुर्वेद विज्ञानमा आधारित जीवनशैली, उचित आहार विहार, योगको माध्यमबाट स्वास्थ्य प्रवर्द्धन गर्न सक्षम भएका हुनेछन् ।
अनुगमन र मूल्याङ्कन	• तालिमका सहभागीहरुको तालिम हुनु पूर्व (प्रि टेष्ट) र तालिम पश्चात (पोस्ट टेष्ट) को औषत प्राप्तांक • तालिममा सहभागी संख्या र तालिम सञ्चालन भएको पटक
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भएपश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

सचिव

स्वास्थ्य कार्यालयबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रमहरु

१. ८० बर्ष पुगेका जेष्ठ नागरीकहरु तथा अतिअशक्त (क र ख) वर्गहरुलाई स्थानीय तहसंगको सहकार्यमा घरमै स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित बजेट	पटक	१२	प्रथम, दोश्रो, तेश्रो र चौथो

उपशिर्षक	विवरण
परिचय	उमेर, असक्तता तथा अन्य बिभिन्न कारणले अस्पतालमा गई स्वास्थ्य सेवा लिन कठिनाईमा परेका जेष्ठ नागरीक तथा क र ख वर्गका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको गुणस्तरीय जीवनयापन, स्वास्थ्य अवस्था सुधार गर्ने र उनीहरुको मनोबल बढाउनका लागि प्रदेश सरकारले ८० वर्ष उमेर पुगेका जेष्ठ नागरीकहरुलाई स्वास्थ्यकर्मीहरु मार्फत घरघरमा गएर आधारभूत स्वास्थ्य सेवा तथा परामर्श सेवा प्रदान गर्न यो कार्यक्रमको व्यबस्था गरिएको छ।
उद्देश्य	प्रदेश भित्र वसोवास गर्ने ८० वर्ष पुगेका सवै जेष्ठ नागरीकहरु तथा क र ख वर्गका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुलाई घरमै स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य कार्यालयहरु
खर्च क्षेत्र	आवस्यक्ता अनुसार सामाग्रि खरिदमा १०% र बाँकी ९०% बजेट स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई घरभेट परिचालनमा खर्च गर्नुपर्नेछ ।
लक्षित समुह	प्रदेशभित्र बसोबास गर्ने ८० वर्ष भन्दा माथिका जेष्ठ नागरीकहरु तथा क र ख वर्गका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु ।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• विगतदेखि नै यो कार्यक्रम सञ्चालन भएकोले परिचालन हुने स्वास्थ्य कर्मीका लागि अभिमुखिकरण सञ्चालन गरीनेछैन । • स्थानीय तहहरुको सामाजिक सुरक्षा इकाईको समन्वयमा जिल्ला भित्र रहेका ८० वर्ष पुगेका सवै जेष्ठ नागरीकहरु तथा क र ख वर्गका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको सूची तयार गर्ने । • तयार गरिएको सूचिको आधारमा सम्बन्धित वस्तीमा, स्थानीय तह र वडा स्थित स्वास्थ्य संस्था संग समन्वय गरी दक्ष स्वास्थ्यकर्मिहरुबाट स्वास्थ्य जाँच एवं परामर्श सेवा सञ्चालन गर्ने। जटिल प्रकृतिका विरामीहरुको उपचार र थप स्वास्थ्य अबस्था व्यवस्थापनकालागि सम्बन्धित अस्पतालहरुमा प्रेषण गर्ने ब्यबस्था मिलाउने। • स्वास्थ्यकर्मी ८० वर्ष भन्दा माथिका जेष्ठ नागरीकहरु तथा क र ख वर्गका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको घरमा स्वास्थ्य परीक्षण गरेको विवरण निर्देशनालयबाट उपलब्ध गराइएको kobo toolbox मा विवरण भर्नुपर्नेछ । • उक्त kobocollect मार्फत सेवाग्राहीको घरको Geo-location र सेवाग्राहीको फोटो अध्यावधिक गर्नुपर्नेछ । • सो तथ्याङ्कका आधारमा जिल्लाले निर्देशिकाले तोके वमोजिमको रकम भुक्तानी गर्नुपर्नेछ ।

सचिव

	• Kobotool box को QR code स्वास्थ्य निर्देशनालयबाट यसैसाथ उपलब्ध गराइएको छ । • Android mobile प्रयोगकर्ताले play store मा गई kobocollect download गरीसकेपछी यो add project मा click गरीसकेपछी **QR code scan** गर्नुपर्ने हुन्छ । • त्यसपछी Download form मा click गर्नुपर्नेहुन्छ । • अव सेवाग्राहीको घरमा गई सेवा प्रदान गर्दा Start new form मा click गरी सेवाग्राहीको विवरण भर्नुपर्ने हुन्छ । • नागरीक आरोग्य केन्द्र भएको स्थानीय तहमा उक्त केन्द्रसँग अनियवार्य रुपमा समन्वय गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ । • यस मार्गदर्शनमा उल्लेखित विधिका अलवा अन्य विधि तथा प्रकृया मन्त्रालयले यस सम्वन्धमा जारी गरेको *८० वर्ष उमेर पुगेका जेष्ठ नागरीकहरुलाई घरमा स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम सम्बन्धी निर्देशिका २०७६ (संशोधन समेत)* बमोजिम हुनेछ ।
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट खर्च गर्नका लागि बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा बाँडफाँड गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ। (गत बर्षहरुमा झोलाहरु वितरण भइसकेको हुँदा अति आवश्यक नभए सम्म यस बर्षमा झोला खरिद वितरण नगर्ने व्यवस्था मिलाउने)
अपेक्षित उपलब्धी	प्रदेशका ८० वर्षमाथिका जेष्ठ नागरीक तथा क र ख वर्गका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको स्वास्थ्य अवस्थामा सुधार भएको हुनेछ ।
अनुगमन र मुल्याङ्कनका सुचक	• सेवाग्राहीहरुको सूची तथा कार्यक्रमको कार्य योजना • सेवाबाट लाभान्वित ८० वर्ष माथिका जेष्ठ नागरीक तथा क र ख वर्गका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको संख्या • अनुसूची बमोजिमको अभिलेख र प्रतिवेदनका साथै पारदर्शिता फारम
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात मासिक रुपमा सेवा दिएको सेवाको विवरण स्वास्थ्य निर्देशनालयमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

२. स्थानीय तहका स्वास्थ्य संस्था तथा आयुर्वेद स्वास्थ्य संस्थाहरूमा eHMIS सञ्चालन

शिर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित बजेट	जिल्ला	१२	प्रथम, दोस्रो

उपशीर्षक	विवरण
परिचयः	स्वास्थ्य संस्थाले डिजिटल स्वास्थ्य प्रविधिको प्रयोग गरी स्वास्थ्य सेवा प्रवाह तथा सेवाग्राहीहरूको विवरण दर्ता व्यवस्थापन गर्नका निमित्त संघ, प्रदेश वा स्थानीय तहले आफैले वा अन्य निजी सेवा प्रदायकहरूसँगको सहकार्यमा निश्चित शर्तहरूको पालना गरी राष्ट्रिय/अन्तराष्ट्रिय मापदण्ड, स्वास्थ्य व्यवस्थापन सूचना प्रणाली अभिलेख तथा प्रतिवेदन सम्बन्धी मार्गदर्शन, राष्ट्रिय सूचना प्रविधि नीति, ई-हेल्थ रणनीति, स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय गुणस्तर मापदण्ड तथा नियमन महाशाखाले उपलब्ध गराएका सूचना प्रविधि सम्बन्धी मापदण्डको प्रत्यक्ष पालना गरी प्रयोग हुने सफ्टवेयरमा एकरूपता रहने

सचिव

	गरी स्वास्थ्य सेवा प्रवाहको सूचना दर्ता व्यवस्थापन गर्न सफ्टवेयरको निर्माण, स्थापना र सञ्चालन गर्न यो कार्यक्रम राखिएको छ ।
उद्देश्यः	• स्वस्थ्य संस्थाको स्वास्थ्य तथ्याङ्कहरू अभिलेख तथा प्रतिवेदनमा Digitalized भई गुणस्तरमा सुधार गर्नु। • सेवा पहुँच तथा सेवा प्रवाहमा सुधार गर्नु। • निर्णय लिन व्यवस्थापकलाई सहज बनाउनु। • तथ्याङ्कको अभिलेख व्यवस्थित भई प्रयोगकर्तामैत्री बनाउनु। • टुल्स छपाई तथा ढुवानीमा हुने आर्थिक भार घटाउनु।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य कार्यालय
खर्च क्षेत्र	परामर्श सेवाबाट सफ्टवेयर स्थापना
लक्षित समुह	स्थानीय तह मातहतका स्वास्थ्य संस्थाहरु
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• यो कार्यक्रम निम्न बुँदाहरू अवलम्बन गरी जिल्ला स्थित स्वास्थ्य कार्यालयले सञ्चालन गर्नुपर्दछ: • यो कार्यक्रमको नामः स्थानीय तहका स्वास्थ्य संस्था तथा आयुर्वेद स्वास्थ्य संस्थाहरूमा □□□□□ सञ्चालन भएता पनि स्वास्थ्य कार्यालयमा विनियोजन गरिएको बजेटबाट स्थानीय स्वास्थ्य संस्थाहरु: स्वास्थ्य चौकीहरु, प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रहरु, आधारभुत स्वास्थ्य केन्द्र, आधारभुत अस्पतालहरुमा कार्वान्वयन गरीनेछ । • विनियोजित बजेटको परिधिमा रही स्थानीय तहको प्रतिबद्धता र समन्वयमा कति वटा उपयुक्त स्वास्थ्य संस्थाहरूमा सफ्टवेयर स्थापना र सञ्चालन गर्न सकिन्छ तिनिहरूको अनुमान गर्नुपर्दछ । • स्वास्थ्य संस्थाहरू छनोट गर्दा भौतिक पूर्वाधारहरू: (Computer, Laptop and Internet) र नविकरण तथा दिगोपनाका लागि प्रतिबद्धता भएका सकेसम्म सबै स्थानीय तह समेटिने गरी स्वास्थ्य संस्था छनोट गर्ने र प्राथमिकताका आधारमा कार्यक्रम लागु गर्ने । • तोकिएका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा स्थापना र सञ्चालन गर्ने गरी अनुसूची १ मा उल्लेखित कार्यशर्तगत विवरण (TOR) मा उल्लेख भएका शर्तहरू पुरा गर्ने गरी सफ्टवेयर खरिदका लागि लागत अनुमान तयार गर्नुपर्दछ । • सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ अनुसार खरिद प्रक्रिया पालना गरी एकीकृत स्वास्थ्य व्यवस्थापन सूचना प्रणाली निर्देशिकाको पछिल्लो संस्करण अनुसार तयार गरीएका, समग्र रजिस्टर/रिपोर्ट समेटिएका तथा स्वास्थ्य सेवा विभागको व्यवस्थापन महाशाखाबाट स्विकृत API प्राप्त गरेको प्रणाली सेवा प्रदायक सफ्टवेयर कम्पनीबाट खरिद गर्नुपर्दछ । • खरिद गरेपश्चात सफ्टवेयर दाखिला गरी छानिएका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा उल्लिखित सफ्टवेयर स्थापना गरी स्वीकृत TOR बमोजिम भए/नभएको र सफ्टवेयर सञ्चालन भए पश्चात सम्बन्धित सबै

सचिव

	स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट सफ्टवेयर स्थापना र सञ्चालन भएको प्रतिवेदन सङ्कलन गरेर मात्र भुक्तानी दिनुपर्दछ । • छनोटमा परेका स्वास्थ्य संस्थाका स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई सम्बन्धित स्थानीय तह तथा स्वास्थ्य कार्यालयका गत आ ब मा MTOT लिएका स्वास्थ्य कर्मीहरुबाट अनसाइट कोचिङ मार्फत मार्फत यो सफ्टवेयर सम्वन्धी स्थानीय संस्थामा कार्य गर्ने स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई प्रशिक्षित गराउनु पर्नेछ । • यस कार्यक्रमबाट अभिमुखिकरणका लागि वजेट बाँडफाडँ गर्न पाइनेछैन । • कार्यक्रमलाई सञ्चालनमा ल्याउन स्वास्थ्य निर्देशनालयसँग समन्वय गरी स्वास्थ्य संस्थाहरूलाई युजर आइडि दिनुपर्दछ । • सफ्टवेयर स्थापना र सञ्चालन गरेपछि समयसमयमा सफ्टवेयर सञ्चालनबाट भएको प्रगति, अभिवृद्धि बारे आँकडा सङ्कलन गरी कसरी स्वास्थ्य सेवा र स्वास्थ्य तथ्याङ्कको गुणस्तर बढाउन सकिन्छ भनी दिगोपनाका लागि छलफल र पैरवी गर्नुपर्दछ ।
बजेट बाँडफाडः	बजेट विनियोजिन भएको कार्यालयले सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४) एवम् प्रचलित कानुनको पालना गर्ने गरी सफ्टवेयर खरिद गर्ने व्यवस्था मिलाउने
अपेक्षित उपलब्धी	स्वास्थ्य सेवाको प्रवाह सूचना प्रविधिमार्फत हुनुका साथै नेपाल सरकारको स्वास्थ्य सूचना व्यवस्थापन प्रणाली (HMIS) निर्देशिकाको पछिल्लो संस्करण बमोजिमका १.१ देखि ८.५ सम्मको सम्पूर्ण रेकर्डिङ् टुल्सहरू तथा ९.१ देखि ९.५ रिपोर्टिङ् टुल्सहरूका क्रमैसँग सबै data element समावेश, Data Standardized ढङ्गले स्वचालित रूपमा DHIS2 मा प्रविष्ट हुनेछ जसले स्वास्थ्य सेवा प्रवाहबाट प्राप्त तथ्याङ्कको गुणस्तरमा मात्रात्मक रूपमा वृद्धि भएको हुने, स्वास्थ्य संस्थाहरू बाट नियमित रूपमा हुने प्रतिवेदन कार्य समयमा नै सम्पन्न भएको हुनेछ
अनुगमन र मुल्याङ्कनका सूचकहरु	• eHMIS लागु भएका स्वास्थ्य संस्थाहरुको संख्या • मासिक रुपमा समयमै प्राप्त हुने प्रतिवेदनको संख्या
कार्यक्रम सञ्चालनका सन्दर्भ सामाग्रीहरु	आवश्कयतानुसार परामर्श खरिद अर्थात सफ्टवेयर खरिदमा थप स्पष्टताका निमित्त सूचना तथा सञ्चार प्रविधि नीति, २०७२, नेपाल ई-हेल्थ रणनीति, २०१७, विद्युतीय कारोबार ऐन, २०६३, सूचना प्रविधि नीति, २०६७, नेपाल डिजिटल फ्रेमवर्क अवधारणा २०१९, स्वास्थ्य व्यवस्थापन सूचना प्रणाली अभिलेख तथा प्रतिवेदन सम्बन्धी निर्देशिका, २०७८, एकीकृत स्वास्थ्य सूचना व्यवस्थापन प्रणाली मार्गचित्र) २०२२-२०३० आदि सन्दर्भ सामाग्रीको रूपमा प्रयोग गर्न सकिन्छ। साथै खरिद प्रक्रियालाई छिटो, सरल, एकरूपता प्रदान गर्न सहजीकरणका निमित्त यसै निर्देशिकामा संलग्न आ ब २०८१।८२ मा नेपाल सरकार स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयद्वारा जारी मार्गदर्शन "स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट विद्युतीय माध्यमबाट सेवाग्राही तथा स्वास्थ्य सेवा प्रवाहको अवस्थाको विवरण दर्ता व्यवस्थापन गर्ने प्रणाली- eHMIS को विकास स्थापना सञ्चालन सम्बन्धी मार्गदर्शन) कार्यशर्तगत विवरण र सम्झौताको नमूना" को प्रयोग अनिवार्य गर्नुपर्दछ ।

सचिव

३. जिल्ला अन्तर्गतका खानेपानीको गुणस्तर जाचँ तथा निगरानी कार्यक्रम

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित बजेट	जिल्ला	१२	निरन्तर

उपशिर्षक	**विवरण**
परिचय	खानेपानीलाई सुरक्षित बनाइ मानव स्वास्थ्यमा हुने पानीजन्य रोगहरुको संक्रमणमा कमी ल्याउन मुहानदेखी उपभोक्ताको मुखसम्म निरन्तर रुपमा खानेपानीलाई प्रदुषणमुक्त राख्न खानेपानी सुरक्षा योजना सञ्चालन गरिएको छ । बिश्व स्वास्थ्य संगठन को तथ्यांक अनुसार नेपाल मा ८५ प्रतिशत मानिसहरुले दुषित पानी प्रयोग गर्दै आएका छन् । दैनिक जीवनमा प्रयोग हुने पानीलाई सुरक्षित राख्न सकेमा मात्र मानव स्वास्थ्यमा हुने पानीजन्य रोगहरुको संक्रमणमा कमि ल्याउन सकिन्छ । मुहानदेखि उपभोक्ताको मुखसम्म निरन्तर रुपमा खानेपानीलाई प्रदुषण मुक्त, पानीजन्य रोगहरुको नियमित सर्भिलेन्स गर्न र खानेपानीको गुणस्तर नियमिर निगरानी गर्नकोलागी बिगतका आ.व.हरु देखि नै खानेपानी गुणस्तर जाँच तथा निगरानी कार्यक्रमको सुरुवात गरिएको छ; खानेपानी सुरक्षा योजना लागु भएका आयोजनाहरुको लेखाजोखा, अनुगमन र प्रमाणिकरण गर्न र खानेपानी सुरक्षा योजना लागु नभएका जिल्लाहरुमा योजना लागु गर्न यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको छ ।
उद्देश्य	खानेपानीको गुणस्तर जाँच र निगरानी गर्ने । खानेपानी सुरक्षा योजना लागु गर्न प्रेरित गर्ने।
लक्षित समुह	प्रदेशका आम नागरीकहरु
खर्च क्षेत्र	बैठकतथा गोष्ठि, अन्तरक्रिया, अनुगमन, खानेपानी परीक्षण कार्य र परीक्षणका लागि चाहिने न्युनतम केमिकल, औजार,उपकरण ब्यबस्थापन आदी । यस शीर्षकमा छुट्याइएको बजेटबाट गाडी भाडामा लिई परीक्षण गर्न पाइने छैन ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य कार्यालयहरु
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• खानेपानी सुरक्षा योजना टोलि तथा उपभोक्ता समिति संग बैठक सञ्चालन गर्ने । • खानेपानीका मुहानहरुको स्रोत म्यापिङ गर्ने । • म्यापिङ गरीएका खानेपानीका स्रोतबाट सङ्कलित नमुनाको गुणस्तर जाँच गर्ने। • म्यापिङ गरिएको खानेपानीका स्रोतको तथ्याङ्क संकलनका लागि निर्देशनालयबाट उपलब्ध गराइएको kobo collect android application को प्रयोग गर्ने । kobocollect को application को लागि QR code यसैसाथ संलग्न गरिएको छ । • खानेपानी सुरक्षा योजना लागु भएका आयोजनाहरुको श्रोत, रिजरभाएर तथा उपभोक्ताको घरमा खानेपानी परीक्षण गर्ने, अन्तिम धाराको FRC परीक्षण गर्ने, र क्लोरिन नदेखिएमा समितिलाई जानकारी गराउने । • उपभोक्ता सन्तुस्टी पहिचान गर्ने र स्वास्थ्य संस्थाबाट बिगत ३ महिनामा पानीजन्य रोगहरुको अबस्था बिबरण लिने । • खानेपानी सुरक्षा योजना लागु नभएका आयोजनामा मुहान र उपभोक्ताको पानी परीक्षण गरी जनप्रतिनिधि र उपभोक्ता समितिका पदाधिकारी संग बैठक गरी प्रतिवेदन पेश गर्ने र खानेपानी सुरक्षा योजना लागु गर्न/गराउन सहयोग गर्ने । • पानी सुद्दिकरणका आयामहरुबारे कार्य योजना गराउने; प्रतिबद्धता गराउने ।

सचिव

	• जिल्लामा बिभिन्न समयमा पानीजन्य रोगहरुको प्रकोप बढी भएको स्थानलाई प्राथमिकता दिने । • पानीको गुणस्तर जाँचकालागि आवश्यक रिएजेन्ट तथा उपकरणको व्यबस्था गर्ने। • निगरानी कार्यका लागि समुदायका साथै सार्बजनिक निकाय र स्वास्थ्य संस्थालाई बिषेश प्राथमिकता गर्ने । • सम्भावित जोखिमको न्यूनिकरणकालागि नियमित निगरानी गर्ने । • जिल्ला वा स्थानीय तहमा खानेपानी उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरु एवं सरोकारवालाहरुसँग अन्तरक्रिया सञ्चालन गर्ने । नतिजा सार्बजनिकिकरण गर्ने, पैरवी गर्ने ।
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार बजेट बाँडफाँड गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
कार्यक्रमको प्रतिफल	खानेपानी सुरक्षा योजना सञ्चालन भई पानीजन्य रोगहरुमा कमी हुने
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सुचक	खानेपानी तथा सरसफाई समितिको बैठक संख्या पानीका स्रोतमा खानेपानीको गुणस्तर जाँच एवं नियमित निगरानीको नतिजा
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भएपछि कार्यक्रम सञ्चालन वारेको प्रतिवेदन अनिवार्य रुपमा निर्देशनालयमा पठाउनु पर्नेछ ।

सचिव

४. सामुदायिक विद्यालयका किशोर किशोरीहरुको रक्तअल्पता परीक्षण तथा व्यवस्थापन

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	बार्षिक विनियोजित बजेट	जिल्ला	१२	प्रथम, दोश्रो तेश्रो

उपशिर्षक	विवरण
परिचय	प्रदेश भित्रका सामुदायिक विद्यालयका किशोरीहरुको रक्त अल्पता र उचाई अनुसार तौल (BMI) परीक्षण गरी उनीहरुको रक्तअल्पताको अवस्था र उचाई अनुसार तौल पत्ता लगाई त्यसको उचित व्यवस्थापनका लागी परामर्श र उपचार गरी उनीहरुको स्वास्थ्य अवस्था सुधार गर्न यो कार्यक्रममा बजेट विनियोजन गरिएको छ ।
उद्देश्य	सामुदायिक विद्यालयका किशोर किशोरीहरुको रक्तअल्पता परीक्षण र उचाई अनुसार तौल (BMI) लेखाजोखा गरी परामर्श र व्यवस्थापन गर्ने
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य कार्यालयहरु
खर्च क्षेत्र	• रक्तअल्पता परीक्षण लागि आवश्यक सामग्री व्यवस्थापन, जनशक्ति परिचालन, प्रचार प्रसार तथा अनुगमन • कार्यक्रमका लागि आबस्यक पर्ने अनुसूचीहरु, फारामहरु र परीक्षणका लागि आवश्यक क्यामिकल खरिद
लक्षित समूह	सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालयका १०-१९ वर्षसम्मका किशोरीहरु
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• यो कार्यक्रम समुदायिक र संस्थागत विद्यालयमा सञ्चालन गर्नु पर्ने छ। • यो कार्यक्रम यस आ.व. २ पटक सञ्चालन हुनेछ। • रक्त अल्पता परीक्षण गर्दा पहिलो चरण (कार्तिक र मंसिर) र दोस्रो चरण (बैशाख र जेष्ठ) महिनामा सञ्चालन गर्नु पर्नेछ। • रक्त अल्पता परीक्षण गर्दा पहिलो चरणमा सञ्चालन भएको बिद्यालयका सोही विद्यार्थीको दोस्रो चरणमा परीक्षण गर्नु पर्दछ। • रक्त अल्पता परीक्षण गरे पश्यात अनिवार्य रुपमा बिद्यालयका सरोकारवाला (शिक्षक,अभिभावक, विद्यार्थी र बिद्यालय व्यवस्थापन समिति) समावेश गरी १ दिने रक्त अल्पता परीक्षणबाट प्राप्त नतिजा बारे छलफल गर्ने र किशोरीमा हुने रक्त अल्पता निवारणका लागि पोषणको महत्व र विद्यालय किशोरी आईरन फोलिक एसिड कार्यक्रम बारे छलफल गर्ने। • बिद्यालय छनौट गर्दा स्थानीय तहको स्वास्थ्य शाखा र शिक्षा शाखाको समन्वयमा किशोरीहरुको संख्या, जात/जाति, धर्म, भौगोलिक विकटता, धार्मिक चालचलन आदि बिषयलाई आधार मानी बिद्यालय छनौट गर्नु पर्नेछ । • छनौट भएका बिद्यालयमा रक्त अल्पता परीक्षण र उचाई अनुसार तौल (BMI) कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा उपलब्ध भएसम्म सम्बन्धित स्थानीय तहको प्रयोगशालाकर्मी र अभिलेखिकरण तथा अन्य सहयोगका लागी अनिवार्य स्थानीय स्वास्थ्यकर्मी र शिक्षक परिचालन गर्ने । • सम्बन्धित स्थानीय तहमा प्रयोगशालाकर्मी उपलब्ध नभएमा जिल्ला अस्पताल, अन्य स्थानीय तहको प्रयोगशालाकर्मी परिचालन गर्ने । • कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा कार्यालयको सवारी साधन प्रयोग गर्नु पर्नेछ ।

सचिव

	• रक्त अल्पता परीक्षण कार्यक्रमको अभिलेखिकरण तथा प्रतिवेदन तोकिएको अनुसुची अनुसार अनिवार्य गर्नु पर्नेछ । • उक्त बिद्यालयमा किशोरी लक्षित आईरन फोलिक एसिड कार्याक्रम सञ्चालन भई रकेको भए निरंतरता दिन प्रोत्साहान गर्ने र सञ्चालन नभएको भए अनिवार्य सञ्चालन गराउन पहल गर्नु पर्नेछ ।
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार बजेट बाँडफाँड गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलब्धी	सामुदायिक विद्यालयका किशोरीहरुको रक्तअल्पता परीक्षण भइ व्यवस्थापन हुने
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सुचक	• जिल्ला अनुसार तोकिएको लक्ष्य • सञ्चालन भएका स्क्रिनिङ क्याम्प संख्या • लाभान्वित किशोर किशोरीहरुको संख्या • रक्त अल्पता भएका किशोरीहरुको फ्लोअप गरिएको संख्या
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पछि कार्यक्रमको प्रतिवेदन तोकिएको अनुसुची अनुसार अनिवार्य निर्देशनालयमा पठाउनु पर्नेछ ।

<u>रक्त अल्पताका परीक्षणका लागि जिल्लागत लक्ष्य (किशोरी संख्या)</u>

जिल्ला	रुकुम	रोल्पा	प्युठान	गुल्मी	पाल्पा	अर्घाखाची	दाङ	रुपन्देही	कपिलवस्तु
संख्या	७३३	३२२५	३३७६	२८२६	२६३६	२०४४	८४१०	१३३५४	९५९७
बजेट	५ लाख	१२ लाख	१०लाख	१५लाख	१२लाख	१२ लाख	१२ लाख	२०लाख	१५लाख

जिल्ला	बाँके	बर्दिया	नवलपरासी पश्चिम
संख्या	७८३७	५३३१	४३९४
बजेट	१०लाख	१०लाख	८ लाख

<u>किशोरीहरुको रक्त अल्पता परीक्षण अभिलेख फारमः</u>

जिल्लाः स्थानीय तहको नामः वाड नः बिद्यालयको नामः

मितिः

क.स.	नाम थर	जातिय कोड	कक्षा	उमेर	तौल (के जी)	उचाई (मी)	BMI= weight in kg/HT in M²	बिद्यालयमा IFA		रक्त अल्पताको नतिजा (Hemoglobin Level in g/ dl)	अभिभावकको सम्पर्क न
								खाएको	नखाएको		

सचिव

१								खाएको भए कति साइकल खाएको			

Digital data collection का लागि kobocollect को anroid application यसैसाथ संलग्न गरी पठाइएको छ:

सचिव

किशोरीहरुको रक्त अल्पता परीक्षण प्रतिवेदन फारमः

जिल्लाः मितिः

क्र.स.	स्थानीय तहको नाम	बिद्यालय संख्या	रक्त अल्पता परीक्षण किशोरी संख्या	रक्त अल्पताको नतिजा(संख्या)				कुल रक्त अल्पताको जात/जाति विवरण (संख्या)						Body mass Index= weight in kg/Height in M^2					कैफियत
				Mild	Moderate	Severe	Total (कुल)	दलित	जनजाति	मदेशी	मुस्लिम	ब्राम्हण/क्षेत्री	अन्य	Normal	Underweight	Severe Underweight	Overweight	Obesity	
कुल जम्मा																			

रगतमा हेमोगोलोविनको लेवल अनुसार रक्त अल्पताको वर्गीकरणः

समूह	Mild Anemia	Moderate Anemia	Severe
सामान्य किशोरी	11.0-11.9 g/dl	8.0-10.9 g/dl	<8.0 g/dl
गर्भवती किशोरी	10.0-10.9 g/dl	7.0-9.9g/dl	<7.0 g/dl

उचाई अनुसार तौलको वर्गिकरणः

BMI	Category
< 16	Severe Underweight
16.0-18.4	Under Weight
18.5-24.9	Normal
25-29.9	Over Weight
>30	Obesity

सचिव

लुम्बिनी प्रदेश सरकार
स्वास्थ्य मन्त्रालय
राप्ती उपत्यका(देउखुरी), नेपाल

५. अस्पतालमा जटिल प्रसुति सेवाको प्रेषण प्रणालीको सुदृढिकरण

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	बार्षिक विनियोजित बजेट	जिल्ला	१२	निरन्तर

उपशिर्षक	विवरण
परिचय	नेपाल मातृ मृत्यु सर्वेक्षण २०२१ का अनुसार राष्ट्रिय स्तरमा मातृ मृत्यु अनुपात प्रति लाखजिवित जन्ममा १५१ छ । लुम्बिनी प्रदेशमा २०७ रहेको छ। नेपाल जनसांख्यिक तथा स्वास्थ्य सर्वेक्षण, २०२२ अनुसार नवजात शिशु मृत्यु दर प्रति हजार जिवित जन्ममा २१ रहेको छ । मातृ तथा नवजात शिशु मृत्यु का कारणहरु मध्ये समयमा स्वास्थ्य संस्था मा पुग्नमा हुने ढिलाई पनि एक प्रमुख कारण हो। सेवा लिन निर्णय गर्ने ढिलाई, यातायात ब्यबस्थापन मा हुने ढिलाई तथा संस्थामा सेवा दिन हुने ढिलाई ले मातृ तथा नवजात शिशु मृत्यु हुने सम्भावनालाई बढाउछ । नेपाल मातृ मृत्युसर्वेक्षण २०२१ का अनुसार ७४% मातृ मृत्युमा कम्तिमा एक ढिलाई र १७% मा तिन ढिलाई देखिएको छ यी विभिन्न ढिलाईले गर्दा हुने मातृ तथा नवजात शिशु मृत्यु रोक्न सक्षम तथा सुदृढ प्रेषण प्रणालीको आवश्यकता पर्दछ। जटिल प्रसुती तथा नवशिशुलाई स्वास्थ्य संस्था सेवा सुविधासम्पन्न अस्पतालमा प्रेषण व्यबस्था गर्न यो क्रियाकलाप राखिएको छ ।
उद्देश्य	जटिलतायुक्त प्रसुती एवं नवजात शिशुलाई सुविधा सम्पन्न केन्द्रमा समयमै प्रेषण गर्ने
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य कार्यालयहरु
खर्च क्षेत्र	अन्तर्क्रिया तथा अभिमुखिकरण कार्यक्रम सन्चालन खर्च
लक्षित समूह	जटिलतायुक्त प्रसुती तथा नवशिशु
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• जिल्ला स्थित प्रसुति केन्द्रमा कार्यरत नर्सिङ स्टाफ, जटिलता ब्यबस्थापनमा संलग्न BEONC तथा CEONC साइटका नर्सिङ इन्चार्ज तथा परिवार स्वास्थ्य क्षेत्रमा कार्यरत गैरसरकारी संघ संस्थाका प्रतिनिधिहरुको सहभागितामा अन्तरक्रिया कार्यक्रम आयोजना गर्ने । • स्वास्थ्य कार्यालयमा कार्यरत पब्लिक हेल्थ नर्सले जिल्ला भित्रका बर्थिङ्ग सेन्टर र CEONC/BEONC का नर्सिङ इन्चार्जहरुको संलग्नतामा एक संजाल (NETWORK) को निर्माण गर्ने र कुनै संस्थाले अर्को संस्थामा प्रेषण गर्नु पर्दा सोहि संजाल मार्फत प्रेषण हुने संस्थालाई प्रेषण हुने केशबारे अबगत गराउने र केश प्राप्त गर्ने सोहि रुपमा जटिल केशको ब्यबस्थापनकालागि तयरी अबस्थामा रहने, जटिल केश ब्यबस्थापनका अनुभब आदान प्रदान गर्ने । • स्वास्थ्य कार्यालयमा कार्यरत पब्लिक हेल्थ नर्सले आफ्नो जिल्लाबाट धेरै केस प्रेषण हुने अन्य जिल्लाको CEONC तथा BEONC साइटमा कार्यरत नर्सिङ प्रमुखलाई समेत आफ्नो जिल्लामा हुने अन्तरक्रिया कार्यक्रममा आमन्त्रण गरी आफ्ना जिल्लाका बर्थिंङ सेन्टरका नर्सिङ स्टाफहरुसंग समन्वय बढाउन पहल गर्ने । स्वास्थ्य संस्थाहरु र स्टाफहरु बीच सुमधुर सम्बन्ध स्थापित हुनेछ ;एक आपसमा जोडिने माहोल सहज हुनेछ ;मातृ तथा नाबशिशु मृत्युमा कमि ल्याई स्वास्थ्य सुधारमा सहज समन्वय र सहकार्य हुनेछ ।

सचिव

बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसारबजेट बाँडफाँड गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलब्धी	• जटिलतायुक्त प्रसुती एबम नवजात शिशुको समयमानै उपचार तथा ब्यबस्थापन हुने। • मातृ तथा नवशिशु मृत्यु दर कम गर्न सहयोग पुग्ने ।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सुचक	प्रेषण पश्चात सहज स्वास्थ्य उपाचार पाएका र स्वास्थ्य सुधार भएका आमा र बच्चाको संख्या/जटिलतायुक्त प्रसुती तथा नवजात शिशुको ब्यबस्थापन गरीएका संख्या
प्रतिवेदन	स्वास्थ्य कार्यालयले प्रगति प्रतिवेदन निर्देशनालयमा पठाउनु पर्नेछ ।

६. खाद्य पदार्थको पोषण प्रवर्दन तथा उत्पादनको क्रममा प्रयोग भएको विषादीको असर न्यूनिकरण कार्यक्रम

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने अवधि
२२५२२	बार्षिक विनियोजित बजेट	पटक	१२	प्रथम, दोश्रो, तेश्रो, चौथौ

उपशिर्षक	विवरण
परिचय	प्रत्येक व्यक्तिको स्वास्थ्य र सक्रिय जीवनयापनका लागि आवश्यता र चाहाना अनुसार पर्याप्त, स्वच्छ र पोषणयुक्त खाना माथिको पहुँचको अवस्था नै खाद्य सुरक्षा हो । खाद्य तथा पोषण सुरक्षा आफैमा बहुआयामिक विषय हुनुका साथै यसको सुनिश्चितताकोलागि स्वास्थ्य र पोषण क्षेत्रको अहम् भूमिका रहेको हुन्छ। नेपालको संविधानले **खाद्य सम्बन्धी हक**लाई मौलिक हकको रुपमा उल्लेख गरेको छ। नेपाल सरकारको **दिर्घकालीन सोच २१००, सोहौं योजना** तथा **कृषि विकास रणनीति** लगायतका विभिन्न नीति तथा योजनाहरुमा खाद्य तथा पोषण सुरक्षाले विशेष महत्व पाएका छन् । **खाद्य तथा पोषण सुरक्षा र सुधार र नसर्ने रोगहरुको ब्यापता नियन्त्रण गर्ने** पछिल्लो समयको **अत्यन्तै** जल्दो बल्दो बिषय भएको छ । **दिगो विकासका लक्ष्यहरु** प्राप्त गर्न नेपाल सरकारले गरेको प्रतिबद्धता अन्तर्गतका लक्ष्यहरुः ५ वर्ष मुनिका कम तौल भएका बालबालिका, बाल मृत्युदर, मातृ मृत्युदर, निरिपेक्ष गरीबि र **पोषण**का सूचकहरुको लक्ष्य प्राप्तिका कार्यक्रमले केहि हदसम्म सचेतीकरण र सहयोग गर्दछ ।
उद्देश्य	कृषि तथा अन्य खाद्य पदार्थमा बिषादीको प्रयोग न्यूनीकरण गराउने बिषादीको प्रयोगले जनस्वास्थ्यमा पर्ने नकारात्मक असर बारे जानकारी गराउने, सचेतीकरण गर्ने अनुगमन गर्ने, उपभोक्तालाई उपभोक्ता अधिकारका बिषयमा जागरुक गराउने, सचेतीकरण गर्ने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य कार्यालयहरु

सचिव

खर्च क्षेत्र	बजार तथा कृषक फम अनुगमन, स्वास्थ्य शिक्षा, अन्तरक्रिया कार्यक्रम, प्रशिक्षण तथा दै.श्र.भ., पम्प्लेट /ब्रोसर छपाई आदि;
लक्षित समूह	आम उपभोक्ता, कृषक आदि
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय, कृषि ज्ञान केन्द्र, स्थानीय तह र अन्य सरोकारित कार्यालयसँगको समन्वयमा जिल्लाभर रहेका उद्योग, कृषि फम, र उत्पादनसंग जोडिएका संघ संस्थाहरुको विवरण अद्यावधिक गर्ने । • हानिकारक बिषादीबाट जनस्वास्थ्यमा पर्ने असरबारे प्रत्यक्ष रुपमा कृषि क्षेत्रमा क्रियाशील कृषक, तथा विषादी विक्री वितरण गर्ने र विषादी छर्कने व्यक्तिहरुलाई सचेतीकरण गर्ने र अन्तरक्रिया क्रियाकलापहरु आयोजना गर्ने । • हानिकारक बिषादीबाट जनस्वास्थ्यमा पर्ने असरबारे पैरवी, सचेतीकरण र अन्तरक्रिया क्रियाकलापहरु सञ्चालन गर्न आवश्यक पर्ने प्रस्तुतीकरण तयार गरी स्वास्थ्य निर्देशनालयले उपलब्ध गराउनेछ ।
बजेट बाँडफाड	• प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार बजेट बाँडफाँड गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धी	• अखाद्य बस्तु तथा हानिकारक बिषादीबाट जनस्वास्थ्यमा पर्ने असरबारे पैरवी, अन्तरक्रिया, सचेतीकरण हुनेछ । • जिल्लामा अनुगमन र निगरानीको संयन्त्र स्थापित भै समग्रमा स्वास्थ्य तथा पोषण अबस्थामा सुधार हुनेछ ।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सुचक	• खाद्य पदार्थमा बिषादीको प्रयोगमा कमि । • उद्योगी, व्यबसायी, कृषक र उपभोक्तामा सचेतीकरण ।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पछि प्रतिवेदन निर्देशनालयमा पठाउनु पर्नेछ ।

७. ट्राफिक प्रहरीको सहयोगमा चालक तथा सहचालकलाइ दुर्घटना न्यूनिकरणको लागि जनचेतना अभिमुखीकरण तथा सवारी साधनमा स्टिकर टास्ने

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	बार्षिक बिनियोजित बजेट	पटक	१२	प्रथम, दोश्रो, तेश्रो, चौथौ

उपशिर्षक	विवरण
परिचय	नेपालको संविधानमा यातायात सुविधामा नागरीकहरूको सरल, सहज र समान पहुँच सुनिश्चित गर्दै यातायात क्षेत्रमा लगानी अभिवृद्धि र वातावरण अनुकूल प्रविधिलाई प्राथमिकता दिँदै सार्वजनिक यातायातलाई प्रोत्साहन र निजी यातायातलाई नियमन गरी यातायात क्षेत्रलाई सुरक्षित, व्यवस्थित र अपाङ्गता भएका व्यक्ति अनुकूल बनाउने कुरा उल्लेख छ। त्यस्तै सवारी तथा यातायात व्यवस्था ऐन, २०४९ को प्रस्तावनामै दुर्घटना

सचिव

	रोकथाम गर्ने, दुर्घटनाबाट पीडित पक्षलाई क्षतिपूर्ति दिलाउने, बिमा व्यवस्था गर्ने लगायतका उद्देश्यहरू पूरा गर्न ऐन जारी गरिएको उल्लेख छ। सडक दुर्घटनाका कारण नेपालमा बर्षेनी औसतमा दुई हजारभन्दा बढीको ज्यान जाने गरेको छ र बर्षेनी सवारी दुर्घटनामा मृत्यु हुनेको सङ्ख्या बढ्दै पनि गएको छ । राजमार्गमा हुने मानवीय हेलचेक्र्याई, त्रुटी, यातायात पुर्वाधारको अवस्थाका कारण बढिरहेको सडक दुर्घटनालाई मध्यनजर गरी यसबारे जनचेतना जगाउने र दुर्घटनाबाट हुने जोखिमलाई कम गरी मानवीय क्षति (अङ्गभङ्गता र अल्पायुमा हुने मृत्यु) लाई न्यूनीकरण गर्न सहयोग पुगोस भन्ने हेतुका साथ यो शिर्षकमा बजेट विनियोजन गरिएको छ ।
उद्देश्य	• चालक तथा सहचालकलाई दुर्घटना न्यूनिकरणको लागि जनचेतना अभिमुखीकरण तथा सवारी साधनमा स्टिकर टास्ने कार्य । • राजमार्गमा हुने सडक दुर्घटनावारे जनचेतना जगाउने र यसबाट हुने जोखिमलाई कम गर्ने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य कार्यालयहरु
खर्च क्षेत्र	सचेतीकरण, अन्तरक्रिया, स्टिकर छपाई, जनचेतनामुलक सामग्री व्यवस्थापनमा खर्च गर्ने ।
लक्षितसमूह	सवारी चालक/सह-चालक, सडकयात्रीहरु र आम जनसमुदाय
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• सरोकारवालाहरुको बृहत समन्वयमा सडक दुर्घटना सम्वन्धि सचेतनाका कार्यक्रम नियमित/आवधिक रुपमा सञ्चालन गर्ने । • सवारी साधनको अवस्था, चालकको स्वास्थ्य अवस्था नियमित परीक्षण गर्ने व्यवस्था कार्यान्वयनकालागि सचेतीकरण र पैरवी गर्ने । • यात्री, पैदलयात्री तथा सर्वसाधारणको सकारात्मक व्यवहार सुधारकालागि सचेतीकरण गर्ने । • कार्यक्रम अन्तर्गत दैनिक दुर्घटना न्यूनीकरणकालागि गर्नुपर्ने सावधानीका साथै दुर्घटना भइहाले गर्नुपर्ने आधारभुत प्राथमिक उपचार लगायतका काम बारे सचेतीकरण गर्ने । • सवारी चलाउदा बखत मादक पदार्थ र लागु औषध प्रयोगको न्यूनीकरण र यसको असरबारे सचेतिकरण गर्ने । • चालक र सहचालकको नियमित स्वास्थ्य परीक्षण र अपरीहार्यता बारे सचेतिकरण गर्ने। • साना तथा ठुला सवारीमा स्टिकर टाँस गर्ने (वाताबरण मैत्री स्टिकर, रिफ्लेक्टिभ स्टिकर, तथा अन्य सचेतनामुलक टाँस सवारीमा स्टिकर टाँस गर्ने प्रबन्ध मिलाउने । • रणनैतिक स्थानमा सडक सहायता कक्षको स्थापना र सञ्चालनमा गर्न स्थानीय तह र ट्राफिक प्रहरीसँग पैरवी गर्ने ।
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्य विधि अनुसार बजेट बाँडफाँड गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलब्धी	सडक दुर्घटना न्युनिकरण र रोकथामका सवालमा वारे जनचेतना अभिवृद्धि भई मानवीय अङ्गभङ्गता र अल्पायुमै हुने मृत्युमा न्यनूनिकरण हुनेछ।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सुचक	अन्तरक्रिया, बहस, पैरवी । सडक सहायता कक्ष, सचेतनामुलक सामग्रीहरु ।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पछि कार्यक्रमको प्रतिवेदन निर्देशनालयमा पठाउनु पर्नेछ ।

सचिव

कोशी प्रदेश सरकार
स्वास्थ्य मन्त्रालय
राप्ती उपत्यका(देउखुरी), नेपाल

८. सुर्ति सेवन तथा लागु पदार्थको दुर्व्यसनको अवस्था र असरवारे उच्च जोखिममा रहेको समुदायमा अन्तरक्रिया

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	बार्षिक विनियोजित बजेट	पटक	१२	प्रथम, दोश्रो, तेश्रो, चौथौ

उपशिर्षक	विवरण
परिचय	सुर्तीजन्य पदार्थ नियन्त्रण र नियमन ऐन, २०६८ ले सार्वजनिक स्थानमा चुरोट, बिडी, गुट्खा, काचो सूर्ती, खैनी बिक्री वितरण र सेवन गर्न रोक लगाएको छ । नेपालमा लागु औषध नियन्त्रण सम्बन्धी मूख्य मार्गदर्शक दस्तावेजका रुपमा लागु औषध राष्ट्रिय नीति, २०६३ रहेको छ। धुम्रपान र सुर्तिजन्य सेवन मानव स्वास्थ्यकालागि अत्यन्त हानिकारक भएको र धुम्रपान र सुर्ति सेवनले मानव जीवनको आर्थिक, सामाजिक र सांस्कृतिक कृयाकलापमा समेत नकारात्मक असर पर्ने गर्दछ ।नेपालमा सुर्तिजन्य पदार्थको सेवन र लागु औषधको दूर्व्यसन साथै यसको अवैध ओसारपसार र त्यसबाट सृजित अन्य अपराधहरु ज्यादै गहन समस्याका विषय बनेका छन् । सुर्तिजन्य पदार्थको सेवनका कारण प्रत्येक वर्ष २७ हजार बढी नेपालीले मृत्युवरण गर्नुपरेको छ । नेपाल लागु औषध प्रयोगकर्ता सर्वेक्षण २०७६ का अनुसार नेपालमा १,३०,४२४ जना लागुऔषध प्रयोगकर्ता रहेको देखिन्छ। यस अघि २०६९ मा गरिएको सर्वेक्षणमा ९१,५३४ जना प्रयोगकर्ता थिए। २०७६ को सर्वेक्षण प्रतिवेदन अनुसार लागुऔषध प्रयोगकर्ताको वार्षिक वृद्धिदर ५.०६ प्रतिशत रहेको छ। समुदायमा सुर्तीजन्य पदार्थ प्रयोग र लागुऔषध नियन्त्रण तथा रोकथाम सहजता र सचेतीकरणकाका साथै जनस्वास्थ्यमा पर्ने असर न्यूनीकरणकालागि सहयोग पुगोस भन्ने हेतुका साथ यो शिर्षकमा बजेट विनियोजन गरिएको छ ।
उद्देश्य	• समुदायका नागरीकहरुको नसर्ने रोगहरुको जोखिमका तत्वहरु र रोग लाग्नबाट बच्ने उपायहरुका वारेमा ज्ञान सीप धारणामा तथा ब्यक्तिगत तथा सामुदायिक ब्यबहारमा सकारात्मक परिवर्तन ल्याउनु । • समुदायमा सुर्तीजन्य पदार्थ प्रयोग र लागुऔषध नियन्त्रण तथा रोकथाम सहजता र सचेतीकरणकाका साथै जनस्वास्थ्यमा पर्ने असर न्यूनीकरणकालागि सहयोग पुर्याउने।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य कार्यालयहरु
खर्च क्षेत्र	स्वास्थ्य शिक्षा, अन्तरक्रिया कार्यक्रम, प्रशिक्षण तथा दै.भ्र.भ. आदि; पम्प्लेट /ब्रोसर छपाई
लक्षितसमूह	आम जनसमुदाय, बिद्यार्थीहरु
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• जिल्लाभर सुर्ति सेवन तथा लागु पदार्थको दुर्व्यसनको अवस्थाको उच्च जोखिममा रहेको समुदाय पहिचान गर्ने । • सुर्ति सेवन तथा लागु पदार्थको दुर्व्यसनको अवस्था र असरवारे विद्यालय लगायत समुदायस्तरसम्म चेतना अभिवृद्धि गर्ने ।

सचिव

	• सम्भव भए सम्म अधिकतम बिद्यालय र समुदायमा पुग्ने गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने । • जनचेतना कार्यक्रममा जनप्रतिनिधि, स्वास्थ्य सरोकार निकायका प्रमुख, स्थानीय सामाजिक अभियन्ता/अगुवा, यस अघि लागूऔषध दुर्व्यसनीमा परि छाडेका व्यक्ति, बाल तथा युवा क्लबका प्रतिनिधि र प्रहरीलाई अतिथिको रुपमा आमन्त्रण गर्ने । • विद्यालयदेखि उच्च शैक्षिक संस्थामा सुर्तीजन्य पदार्थ विरुद्ध विभिन्न प्रतियोगितात्मक कार्यक्रम तथा पाठ्यसामग्री मार्फत् सुर्तीसेवनबाट उत्पन्न जोखिमबारे स्वास्थ्य शिक्षा तथा सचेतीकरण गर्ने । • पहिचान गरीएका उच्च जोखिममा रहेका बस्ति वा पुनःस्थापना केन्द्रमा समेत स्वास्थ्य शिक्षा तथा सचेतीकरण गर्ने । • युवा बर्गलाई लक्षित गरी थप कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने । • विद्यमान ऐन र नियमावली कार्यान्वयन र नियमन र नियन्त्रण सम्बन्धी कार्ययोजना गराउने । • सुर्ति सेवन तथा लागु पदार्थको दुर्व्यसनको न्यूनीकरणका आयामहरुका सन्देशहरु स्थानीय एफ.एम. पत्रपत्रिकामा प्रकाशन प्रशारण गर्ने । • स्वास्थ्य शिक्षा तथा सूचना सामाग्री प्रकाशन तथा प्रशारण गर्ने ।
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा बाँडफाँड गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धी	सुर्ति सेवन तथा लागु पदार्थको दुर्व्यसनको हालको अवस्थामा सुधार आउनेछ; उक्त बिषय केन्द्रित स्वास्थ्य शिक्षा र सचेतीकरण हुनेछ ।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सुचक	स्वास्थ्य शिक्षा, अन्तरक्रिया माइनुट, सूचना संदेश ब्रोसर र सामाग्रीहरु आदि
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात यस कार्यक्रमको प्रतिवेदन स्वास्थ्य निर्देशनालयमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

सचिव

९. मुस्लिम तथा अल्पसंख्यक समुदायमा खुसहाल परिवार कार्यक्रम

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	बार्षिक बिनियोजित बजेट	जिल्ला	६	प्रथम, दोश्रो, तेश्रो

उपशिर्षक	विवरण
परिचय	प्रदेशका मुस्लिम र अलसंख्यक समुदायका महिला तथा वालबालिकाको स्वास्थ्य अवस्थामा सुधार ल्याउन सुरक्षित मातृत्व, परिवार योजना र खोप सेवाको प्रयोग दरमा वृद्धि गराइ ती समुदायका महिला र वालबालिकाको स्वास्थ्य स्थितीमा सुधार गर्न यो कार्यक्रमको व्यबस्था गरिएको हो ।
उद्देश्यः	मुस्लिम र अलसंख्यक समुदायका महिला तथा वालबालिकाको सुरक्षित मातृत्व, परिवार योजना र खोप सेवाको प्रयोगदरमा वृद्धि गरी महिला र वालबालिकाको स्वास्थ्य स्थितीमा सुधार ल्याउने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	• बर्दिया, बाँके, दाङ, कपिलवस्तु, रुपन्देही र नवलपरासी (व. सु. प.) स्वास्थ्य कार्यालयहरु। • कार्यक्रम १ (कम्तिमा ६ घण्टा) दिनको सञ्चालन हुने छ । • बजेटको परिधि भित्र रही कम्तिमा प्रति जिल्लाले २ समूहमा, फरक-फरक स्थानमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्नेछ । • प्रति समूहमा लक्षित समूहका सहभागीहरु ४० जनामा नघटने गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्नेछ । • कार्यक्रमको प्रशिक्षक छनौट गर्दा सम्भव भएसम्म सम्बन्धित समुदायको महिला प्रशिक्षक वा धर्मगुरु, मैलानालाई प्रयोग गर्नु पर्नेछ ।
खर्च क्षेत्र	अभिमुखिकरण, अन्तरक्रिया तथा जनचेतनामुलक कार्यक्रम, आम संचार माध्यमबाट सन्देश प्रकाशन र प्रशारण
लक्षित समूह	मुस्लिम र अलसंख्यक समुदायका
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• जिल्लाका मुस्लिम र अलसंख्यक समुदायको पहिचान गर्ने । • ती समुदायको अगुवा, स्थानीय जनप्रतिनीधि, आमा समूह, म. स्वा. से., प्रजनन उमेरका महिला र सुत्केरी तथा गर्भवती महिला र २ वर्ष मुनिका बालबालिकाका अभिभावक लगायतका सरोकारवालाहरुसँग अन्तरक्रिया गर्ने र सुरक्षित मातृत्व, परिवार नियोजन सेवा र खोप सेवा कमि हुनका कारण पत्ता लगाई समाधानका लागि स्थानीय तहसँग समन्वय गरी स्वास्थ्य सेवामा समाहीत गर्ने । • मुस्लिम र अलसंख्यक समुदायमा सुरक्षित मातृत्व, परिवार नियोजन सेवा र खोप सेवा प्रयोगमा वृद्धि गर्न स्थानीय भाषामा तयार गरीएका सुचना तथा सञ्चार सामाग्रीको प्रयोगबाट ती समुदायको अगुवालाई परिचालन गरी लक्षित सेवाग्राहीहरुलाई अभिमुखिकरण, जनचेतनामुलक कार्यक्रम गर्ने ।
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन,नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजितबजेट रकम खर्च गर्नका लागि बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा बाँडफाँड गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धी	मुस्लिम र अलसंख्यकको महिला तथा बालबालिकाको स्वास्थ्य स्थितीमा सुधार हुनेछ ।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सुचक	अभिमुखिकरणको तथा अन्तरक्रिया योजनाको सुची स्थानीय भाषामा तयार गरीएका सुचना तथा सञ्चार सामाग्रीहरुको सुचि
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पछि कार्यक्रम सञ्चालन वारेको प्रतिवेदन स्वास्थ्य निर्देशनालयमा पठाउनु पर्नेछ ।

सचिव

१०. सिकेलसेल तथा थालसेमियाको स्क्रनिङ तथा प्रेषण र निःशुल्क विमा कार्यक्रम

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	बार्षिक बिनियोजित बजेट	जिल्ला	६	प्रथम, दोश्रो, तेश्रो

परिचय	तराईका जिल्लाहरुमा विशेष गरी थारु समुदायमा प्रमुख स्वास्थ्य समस्याको रुपमा रहेको सिकलसेल तथा थालसेमिया रोगको समयमा नै स्क्रिनिङ गरी रोग पत्ता लगाउन र आश्यकता अनुसार प्रेषण गरी यो रोगको निदान गर्नका साथै पत्ता लागेका विरामीहरुको उचित परामर्श र उपचारको व्यवस्था गर्ने र विरामीका परिवारहरुको निःशुल्क स्वास्थ्य विमा दर्ता तथा नविकरण कार्यका लागि यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको छ ।
उद्देश्य	रोगको समयमा नै स्क्रिनिङ गरी रोग पत्ता लगाउने, आश्यकता अनुसार प्रेषण गरी उपचार गर्ने र विरामीका परिवारहरुको निःशुल्क स्वास्थ्य विमा दर्ता तथा नविकरण गर्ने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य कार्यालय
खर्च क्षेत्र	स्क्रनिङको लागि आवश्यक सामग्री व्यवस्थापन, जनशक्ति परिचालन, प्रचार प्रसार र अनुगमन
लक्षित समूह	तराईका ६ जिल्लाका सम्भावित जोखिममा परेका समुदाय
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• जोखिममा परेका सम्भावित समुदायको जनसंख्या अनुमान गर्ने • स्क्रिनिङका लागि आवश्यक जनशक्ती तथा उपकरणको व्यबस्था गर्ने • प्रादेशिक जनस्वास्थ्य प्रयोगशालाको सहजीकरणमा मन्त्रालयले जारी गरेको सिकेलसेल स्क्रिनिङ कार्यविधि बमोजिम स्क्रिनिङ गर्ने । • स्क्रिनिङका क्याम्प सञ्चालन गर्ने र जनचेतनामुलक कृयाकलापहरु सञ्चालन गर्ने • सिकेलसेल तथा थालसेमिया विरामीहरुको अभिलेखिकरण तयार गरी अध्यावधिक गर्दै जाने । • रोगको निदान तथा उपचारका लागि सम्बन्धित अस्पतालहरुमा प्रेषण गर्ने • सिकेलसेल तथा थालसेमिया विरामीहरुको परिवारलाई निःशुल्क विमा दर्ता तथा नविकरणको शोध भर्ना गर्ने ।
बजेट बाँडफाड	• प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार बजेट बाँडफाँड गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलब्धी	रोगको समयमा नै स्क्रिनिङ भई रोग पत्ता लाग्ने र समयमा नै उपचार हुने जनचेतनामा अभिबृद्धि हुने
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सुचक	स्क्रिनिङ संख्या, प्रेषण गरीएका सेवाग्राहीको संख्या विमा गरीएका विरामी परिवारको संख्या
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पछि कार्यक्रम सञ्चालन वारेको प्रतिवेदन अनिवार्य रुपमा निर्देशनालयमा पेश गर्नु पर्नेछ ।
परिचय	तराईका जिल्लाहरुमा विशेष गरी थारु समुदायमा प्रमुख स्वास्थ्य समस्याको रुपमा रहेको सिकलसेल तथा थालसेमिया रोगको समयमा नै स्क्रिनिङ गरी रोग पत्ता लगाउन र आश्यकता अनुसार प्रेषण गरी यो रोगको निदान गर्नका साथै पत्ता लागेका विरामीहरुको उचित परामर्श र उपचारको व्यवस्था गर्न यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको छ ।

सचिव

११. कुष्ठरोग निवारणका लागि छाला शिविर सञ्चालन तथा एक्टिभ केश डिटेक्सन कार्यक्रम

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन अवधि
२२५२२	विनियोजित बजेट	जिल्ला	१२	पहिलो, दोश्रो

उपशीर्षक:	**विवरण**
परिचय:	नेपालमा कुष्ठरोगको प्रकोप दर प्रति १०००० जनसंख्यमा १ भन्दा मुनी रहेकाले वि स २०६६ माघ ५ गते कुष्ठरोग नेपालमा निवारण भएको घोषणा भएको थियो । राष्ट्रिय रुपमा कुष्ठरोग निवारण भएको भएतापनि यस लुम्विनी प्रदेशका तराईका ६ वटा जिल्लाहरुमा कुष्ठरोगको प्रकोप दर १ भन्दा माथि रहेको र यस प्रदेशका अधिकांश स्थानीय तहमा विगत २ वर्षमा नयाँ केशहरु देखिएकोले अझै पनि कुष्ठरोगका विरामीहरु समुदायमा रहेका छन् त्यसैले त्यस्ता समुदायहरुमा छाला शिविरको सञ्चालन गरी कुष्ठरोगको एक्टिभ केश पहिचानका गर्न यो कार्यक्रमको व्यबस्था गरिएको हो।
उद्देश्य:	• समुदायमा लुकेर बसेका कुष्ठरोगका विरामीहरु पत्ता लगाई समयमै उपचार गरी थप अपाङ्गता हुनबाट रोक्नु ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय:	स्वास्थ्य कार्यालयहरु ।
खर्च क्षेत्र	औषधि, परीक्षण सामाग्री, स्वास्थ्यकर्मी परिचालन खर्च ।
लक्षित समूह	आम समुदाय
कार्यक्रम सञ्चालन विधि:	• स्थानीय तहसंगको समन्वयमा कुष्ठरोगका विरामीहरुको एक्टिभ पहिचानका लागि छाला शिविर सञ्चालनका लागि स्थान छनौट गर्ने । • शिविर सञ्चालन गर्नु भन्दा १ हप्ता अगाडी देखि शिविर सञ्चालन हुने मिति र स्थानको जानकारी सहित छाला सम्बन्धी कुनै पनि समस्या भएका विरामीहरु शिविरमा जाचँका लागि आउन समुदाय स्तरमा प्रचार प्रसार गराउने • उक्त शिविर सञ्चालनका लागि आवश्यक दक्ष प्राविधिक तथा चिकित्सकहरु परिचालन गर्ने । • शिविरमा पत्ता लागेका कुष्ठरोगका विरामीहरुलाई नजिकको स्वास्थ्य सस्थामा नियमित औषधि सेवनका लागि प्रेषण गर्ने ।
बजेट बाँडफाड:	प्रचलित ऐन,नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजितबजेट रकम खर्च गर्नका लागि बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा बाँडफाँड गर्ने र कार्यालय प्रमुखबाट स्वीकृत गराई कार्यक्रम सञ्चालन र खर्च गर्नुपर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धी	छाला शिविर मार्फत समुदायमा रहेका कुष्ठरोगका विरामीहरुको समयमै निदान भई उपचार प्राप्त गर्नेछन् ।
अनुगमन र मुल्याङ्कन	सेवाग्राहि एकिन भएको कार्य योजना तालिम प्राप्त चिकित्सक तथा प्राविधिक टोलि परिचालनको योजना प्रेषित भएका विरामीहरुको सुची
प्रतिवेदन:	कार्यक्रम सम्पन्न भए पछि कार्यक्रम सञ्चालन वारेको प्रतिवेदन स्वास्थ्य निर्देशनालयमा पठाउनु पर्नेछ ।

सचिव

प्रदेश सरकार
स्वास्थ्य मन्त्रालय
राप्ती उपत्यका(देउखुरी), नेपाल

ओ.पि.डि. र प्रयोगशाला सेवाको विस्तार जिल्ला कारागार दाङ

खर्च शीर्षक नः	बजेटः	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
३११२१	विनियोजित वजेट	वटा	१	दोस्रो

परिचय	दाङको तुल्सिपुर कारागारको **OPD** र प्रयोगशाला सेवालाई प्रभावकारी र गुणस्तरीय रुपमा सञ्चालन गर्न आवस्यक जनशक्ती र औषधि जन्य औजार उपकरणको व्यबस्था गर्न यो कार्यक्रमको व्यबस्था गरिएको हो ।
उद्देश्य	कारागारका कैदिहरुको गुणस्तरी स्वास्थ्य परीक्षण र उपचार कार्य गर्न ।
अपेक्षित प्रतिफल	कारागारका कैदिहरुले सहज र गुणस्तरी स्वास्थ्य सेवा प्राप्त गर्नेछन ।
कार्यक्रम संचालित गर्ने निकाय	स्वास्थ्य कार्यालय दाङ मार्फत तुल्सिपुर कारागार ।
लक्षित समूह	कारागारका कैदि बन्दिहरु
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• तुल्सिपुर कारागारका लागि १ जना प्रयोगशालाकर्मी/स्वास्थ्यकर्मी करारमा लिने । • गुणस्तरीय प्रयोगशाला सेवा सञ्चालनका लागि आवस्यक औजार उपकरण र रिएजेन्टको सूची तयार गरी लागत अनुमान स्वीकृत गर्ने । • बजेटको प्रविधि भित्र रही प्रचलित ऐन तथा नियमानुसार सामाग्री खरिद गरी सेवा सञ्चालन गर्ने ।
अपेक्षित प्रतिफल	कारागारका कैदिहरुले सहज र गुणस्तरी स्वास्थ्य सेवा प्राप्त गर्नेछन ।
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि विभिन्न खर्च शिर्षकहरुमा बाँडफाँड गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्नेछ।
प्रतिवेदन	सञ्चालन गरीएका कार्यक्रमहरुको प्रगति प्रतिवेदन स्वास्थ्य निर्देशनालयमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

सचिव

पश्चिमी प्रदेश सरकार
स्वास्थ्य मन्त्रालय
राप्ती उपत्यका(देउखुरी), नेपाल

१२. निजी तथा सामुदायिक अस्पतालहरुको सञ्चालन अनुमति, नविकरण, अनुगमन आदि कार्य

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित बजेट	पटक	१	पहिलो,दोश्रो, तेश्रो

परिचय	हाल प्रदेशका स्वास्थ्य कार्यालयबाट निजी स्वास्थ्य संस्थाहरुको सञ्चालनका लागि प्रदेश स्वास्थ्य संस्था स्थापना, सञ्चालन, नविकरण तथा स्तरोन्नती ऐन २०७५ र प्रदेश स्वास्थ्य संस्था स्थापना, सञ्चालन, नविकरण तथा स्तरोन्नती नियमावली २०७७ अनुसार अनुमति र नविकरण कार्यहरु नियमित रुपमा भैरहेको छ ।ऐन र नियमावलीको मापदण्ड अनुसार अनुमति र नविकरण गर्नका लागि प्राविधिक अनुगमन समिती परिचालन तथा स्वास्थ्य संस्थाहरुको अनुमति, नविकरण सम्बन्धी अभिलेख अध्यावधिक तथा व्यवस्थापन गर्न यो कार्यक्रमको ब्यबस्था गरिएको छ।
उद्देश्य	स्वास्थ्य संस्थाहरुको सञ्चालन अनुमति, नविरण र स्तरोन्नतिमा सहजीकरणका लागि प्राविधिक अनुगमन समिति परिचालन गर्ने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य कार्यालयहरु।
खर्च क्षेत्र	दै.भ्र.भ, यातायात तथा वैठक खर्च ।
लक्षित समुह	स्वास्थ्य कार्यालयबाट अनुमति तथा नविकरण गर्ने निजी तथा सामुदायिक स्वास्थ्य संस्थाहरु।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• सञ्चालन अनुमति, नविकरण र स्तरोन्नतीका लागि दर्ता भएका संस्थाहरुको प्राविधिक समितिले अनुगमन गर्ने। • अनुगमन पश्चात अनुगमन प्रतिवेदन पेश गर्ने, पेश भएको प्रतिवेदनको आधारमा आवश्यक प्रक्रिया अगाढि बढाउने।
बजेट बाँडफाड	• प्रचलित ऐन, नियम ,निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा बाँडफाँड गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।
अपेक्षित उपलव्धी	• स्वास्थ्य संस्थाहरुको सञ्चालन नविकरण र स्तरोन्नतिमा सहजीकरणका लागि प्राविधिक अनुगमन समिति परिचालन भई कार्यान्वयन हुनेछ ।
अनुगमन तथा समिक्षा	स्वास्थ्य निर्देशनालय र मन्त्रालयबाट अनुगमन तथा समिक्षा हुनेछ ।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पछि कार्यप्रगतीको प्रतिवेदन निर्देशनालयमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

सचिव

१३. सेवा ग्राहीको उच्च चाप भएका वर्थिङ सेन्टरलाई सहयोग कार्यक्रम

खर्चशीर्षक नं.	बजेट	एकाई	लक्ष्य	सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित बजेट	पटक	विभिन्न	प्रथम,दोश्रो,तेस्रो र चौथो

उप शिर्षक	विवरण
परिचय	प्रदेशमा उच्च रहेको मातृ तथा शिशु मृत्यु दरलाई कमी ल्याउन प्रसूति सेवाको उच्च चाप भएका बर्थिङ सेन्टरहरुलाई आवश्यकताको आधारमा मन्त्रालयको निर्णय बमोजिम सहयोग गर्नको लागि यो कार्यक्रमको व्यबस्था गरिएको छ ।
उद्देश्य	मातृ तथा शिशु मृत्यु दरमा कमी ल्याउनु ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य कार्यालयहरु मार्फत लवनी स्वास्थ्य चौकी पकडी स्वास्थ्य चौकी रायपुर प्रा स्वा के लुम्बिनी प्रा स्वा के र उदयपुर स्वास्थ्य चौकी ।
खर्च क्षेत्र	जनशक्तीको तलव भत्ता ।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• गत आ ब मा सो कार्यक्रम सञ्चालन भएका स्थानीय तहका स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत नर्सिङ स्टाफहरुको कार्यसम्पादनको मूल्याङ्कन गरी सेवालाई निरन्तरता गर्ने । • सेवा निरन्तरता भएका स्टाफ नर्सहरुसँग स्वास्थ्य कार्यालयले सम्झौता गर्ने र कार्यक्रम सम्पादनको आधारमा तलव तथा भत्ता भुक्तानी दिने । • सेवा निरन्तरता हुन नसक्ने अवस्था वा कुनै कारणले रिक्त रहेमा पुनः स्टाफ नर्सहरुको भर्ना प्रक्रिया प्रचलित नियमानुसार गर्ने ।
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि विभिन्न खर्च शिर्षकहरुमा बाँडफाँड गर्ने र कार्यालय प्रमुखबाट स्विकृत गराई कार्यक्रम सञ्चालन र खर्च गर्नु पर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धी	मातृ तथा शिशु मृत्यु दरमा कमी आएको हुने छ ।
अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका सुचक	संचालित कार्यक्रमको प्रभावकारीता ।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न पश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।

सचिव

लुम्बिनी प्रदेश सरकार
स्वास्थ्य मन्त्रालय
राप्ती उपत्यका(देउखुरी), नेपाल

१४. रणनीतिक स्थानमा वर्थिङ सेन्टर स्थापनाका लागि म्यापिङ कार्यक्रम

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित बजेट	पटक	१	दोस्रो

उपशिर्षक	विवरण
परिचय	स्वास्थ्य सूचना प्रणाली २०८०।०८१ अनुसार लुम्बिनी प्रदेशमा संस्थागत प्रसुति सेवा ९३ प्रतिशत र प्रोटोकल अनुसार प्रसुति जाँच ८६ प्रतिशत रहेता पनि मातृ मृत्यु दरमा कमी भएको पाईएको छैन। लुम्बिनी प्रदेशमा हाल २२ वटा बृहत आकस्मिक प्रसुति तथा नवजात सेवा (CEONC), ६६ वटा आधारभूत प्रसुति तथा जनजात शिशु सेवा र ४४६ वटा प्रसुति केन्द्र (Birthing Centre) रहेका छन्। राष्ट्रिय मापदण्ड अनुसार बार्षिक रुपमा हिमालमा प्रति बर्थिङ सेन्टर १० जना पहाडमा १५ जना र तराईमा ४० जनाले प्रसुती सेवा प्रदान गरेको हुनुपर्ने भन्ने रहेकोमा करिव २९% बर्थिङ सेन्टरहरु सो मापदण्ड भन्दा कम भएको र जिल्लागत हेर्दा धेरै बर्थिङ सेन्टरहरु under utilization मा भएकोले ती बर्थिङ सेन्टरहरुको GIS तथ्याङ्क प्रयोग गरी जिल्लाको जनसंख्या, भैगोलिक अवस्था र दक्ष जनशक्तिको आधारमा रणनितिक स्थानमा प्रसुति केन्द्रको संख्या र प्रसुति केन्द्र रहने उपयुक्त स्थान छनौट गरी जिल्लाका सबै स्थानीय तहका सरोकारवालाहरुलाई अन्तरक्रिया बहस पैरवीका लागि यो वजेटको व्यवस्था गरिएको हो।
उद्देश्य	रणनीतिक स्थानमा वर्थिङ सेन्टर स्थापना तथा स्थानतरणका लागि सरोकारवालासंग पैरवी गर्ने।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य कार्यालय
खर्च क्षेत्र	दैनिक भ्रमण भत्ता, यातायात खर्च र अन्य व्यवस्थापकिय खर्च
लक्षित समूह	जिल्ला समन्वय प्रमुख, स्थानीय तह प्रमुख/उपप्रमुख, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, सामाजिक/ स्वास्थ्य शाखा प्रमुख तथा स्थानीय तहको **RH** कार्यक्रम फोकल पर्सन, स्थानीय र अन्य सरोकारवालाहरु।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• स्वास्थ्य निर्देशनालयले आवश्यक अध्ययन गरे पश्चात उक्त अध्ययनबाट प्राप्त नतिजाको आधारमा लक्षित समूहको सहभागितामा पैरवी तथा अन्तर्क्रिया गोष्ठी सञ्चालन गरीसकेपछी स्वास्थ्य कार्यालयले स्थानिय तहका सरोकारवालाको सहभागीतामा पैरवी तथा अन्तर्क्रिया कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने छ। • प्रदेश स्तरमा सहभागी भएका सरोकारवालाले जिल्लास्तरको कार्यक्रममा सहजीकरण गर्नु पर्नेछ।
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन,नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा बाँडफाँड गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ
अपेक्षित उपलब्धी	लुम्बिनी प्रदेशमा अध्ययनबाट प्राप्त नतिजा अनुसार आवश्यक स्थानमा (रणनीतिक स्थानमा) वर्थिङ सेन्टर स्थापना तथा स्थानतरण भई गुणस्तरिय प्रसुति सेवा सञ्चालन हुने छ।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सुचक	अध्ययनबाट प्राप्त नतिजा अनुसार मात्र प्रसुति सेवा सञ्चालन गरेको संख्या
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सञ्चालन गरे पछि स्वास्थ्य कार्यालयले स्वास्थ्य निर्देशनालय र स्वास्थ्य मन्त्रालयमा अनिवार्य प्रतिवेलन गर्ने र कार्यान्वयको बारेमा प्रतिवेदन गर्नुपर्ने छ।

सचिव

## १५.	MPDSR कार्यक्रमको पुनर्जागरण

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित बजेट	पटक	१	पहिला, दोश्रो र तेस्रो

परिचय	नेपाल मातृ मृत्यु सम्बन्धी अध्ययन २०७८ बमोजिम लुम्विनी प्रदेश देशकै उच्च मातृ मृत्यु भएको प्रदेशका रुपमा चिनिन्छ । प्रति १ लाख जिवित जन्ममा २०७ जना मातृ मृत्यु भएको उक्त अध्ययन प्रतिवेदनले देखाएको छ ।साथै नवजात शिशुको मृत्युदर समेत प्रति हजारमा २४ रहेको NDHS 2022 ले देखाएको छ जुन राष्ट्रिय स्तर भन्दा उच्च नै रहेको छ । मातृ तथा पेरिनेटल मृत्युका मुख्य कारणको पहिचान गरी सो कारणको समाधानका लागि नियमित तथ्याङ्कको अध्ययन जरुरी भएकाले लुम्विनी प्रदेश भित्र मृत्यु हुने पेरिनेटल तथा मातृ मृत्युको समीक्षा गरी मुख्य कारण पहिचान गर्न, भविष्यमा त्यस्ता मृत्यु हुन नदिन उचित प्रतिकार्य योजना तयार गर्न यो कार्यक्रमको व्यबस्था गरिएको हो ।
उद्देश्य	समुदाय तथा अस्पतालमा हुने मातृ तथा पेरिनेटल मृत्युको समीक्षा गरी मुख्य कारण पहिचान गर्ने र भविष्यमा त्यस्ता मृत्यु हुन नदिन उचित प्रतिकार्य योजना तयार गर्न ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य कार्यालय
खर्च क्षेत्र	अभिमुखिकरण कार्यका लागि दै भ्र भ तथा यातायात खर्च लगाएत अन्य व्यबस्थापकीय खर्च
लक्षित समूह	जिल्ला अन्तर्गतका सबै स्थानिय तहका नगरप्रमुख/ अध्यक्ष, प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत र स्वास्थ्य शाखा प्रमुखहरु
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• अभिमुखिकरण कार्यक्रम १ दिनको सञ्चालन हुनेछ । • निर्देशनालयले आवश्यक विषयवस्तु तयार गरी प्रशिक्षक प्रशिक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गरी जिल्ला स्तरको कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने छ। • अन्य व्यवस्था मातृ तथा पेरिनेटल मृत्यु निगरानी प्रतिकार्य निर्देशिका २०७९ बमोजिम कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन तथा नियम बमोजिम बजेट बाडँफाड गरी स्वीकृत गराई कार्यक्रम सञ्चालन गरीनेछ ।
अपेक्षित उपलब्धी	प्रदेशका १२ वटै जिल्लाका वडा देखि स्थानीय र जिल्ला स्तरका सामुदायमा आधारित मातृ तथा पेरिनेटल निगरानी समिति सक्रिय भई काम कर्तव्य र अधिकार प्रति जवाफदेही हुनेछन् ।
अनुगमन र मुल्याङ्कन सूचक	निर्देशिका बमोजिम MPDSR समिति गठन भएको । समुदायका हरेक मातृ मृत्युको पहिचान तथा मृत्युको कारण पहिचान भएको ।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पछि कार्यक्रम सञ्चालन वारेको प्रतिवेदन मन्त्रालयमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

सचिव

१६. पूर्ण संस्थागत प्रसुति सेवा कार्यक्रम

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित बजेट	पटक	१	पहिला, दोश्रो र तेस्रो

परिचय	मातृ तथा नवशिशु स्याहार कार्यक्रम अन्तरगत हरेक गर्भवती महिलाहरुको नियमित स्वास्थ्य जाँच र प्रसुति स्वास्थ्य संस्थाहरुमा नै हुन सकेमा मातृ तथा नव शिशुमा हुने जटिलता लगाएतको व्यवस्थापन सहज भै आमा र वच्चाको मृत्युमा कमि हुने हुँदा हरेक गर्भवती महिलाको प्रसुति स्वास्थ्य संस्थामा भएको सुनिश्चित गर्न यो कार्यक्रमको व्यबस्था गरिएको छ ।
उद्देश्य	हरेक गर्भवती महिलाहरुको प्रसुती स्वास्थ्य संस्थामा भएको सुनिश्चित गरी पूर्ण संस्थागत प्रसुती जिल्ला घोषणा गर्न ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य कार्यालय
खर्च क्षेत्र	फाराम फर्मेट छपाई, दै भ्र भ तथा कार्यक्रम सञ्चालन खर्च ।
लक्षित समूह	प्रजनन उमेर समुहका महिलाहरु ।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	पूर्ण संस्थागत प्रसुति युक्त जिल्ला र स्थानीय तह घोषणा तथा सुनिश्चितता सम्बन्धी मापदण्ड २०८० बमोजिम कार्यक्रम सञ्चालन गरीनेछ।
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसारबजेट बाँडफाँड कार्यक्रम सञ्चालन र खर्च गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलब्धी	पूर्ण संस्थागत प्रसुती भएको सुनिश्चित हुनेछ ।
अनुगमन र मुल्याङ्कन सूचक	संस्थागत सुत्केरी हुने महिलाको संख्या।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पछि कार्यक्रम सञ्चालन वारेको प्रतिवेदन मन्त्रालयमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

सचिव

अस्पतालहरुबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रमहरु

१. अस्पतालहरुमा नवजात शिशुहरुको सघन उपचार इकाई (SNCU) सेवा सुदृढिकरण

खर्च शीर्षक नं.	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने अवधि
२२५२२	बार्षिक विनियोजित बजेट	अस्पताल	४	दोस्रो

उप शिर्षक	विवरण
परिचय	प्रदेश मातहतका अस्पतालहरुमा आवश्यकता अनुसार नवजात शिशुको स्याहार तथा उपचारका लागि विशेष नवजातशिशु केयर युनिट स्थापना गर्ने नीति वमोजिम नभएका स्थानमा स्थापना गर्ने र भएका स्थानमा सुदृढिकरणका लागि यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको हो ।
उद्देश्य	अस्पतालहरुमा नवजात शिशुहरुको तत्काल विशेष स्याहार तथा उपचार सेवा सञ्चालन गर्न
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	प्रदेशका अस्पतालहरु
खर्च क्षेत्र	जनशक्ति व्यवस्थापन तथा SNCU कक्ष निर्माण तथा औजार उपकरण मर्मत संम्भार
लक्षित समुह	विरामी नवजात शिशुहरु
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• SNCU सञ्चालनका लागि आवश्यक जनशक्तिको (मेडिकल अधिकृत र स्टाफ नर्सको) व्यवस्था गर्ने • आवश्यकतानुसार SNCU कक्ष निर्माण तथा औजार उपकरण मर्मत संम्भार गर्ने • प्राविधिकको नाँप जाँच प्रतिवेदन र बील भर्पाईका आधारमा भुक्तानी गर्ने • चौबिसै घण्टा सेवा सञ्चालन गर्ने
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि विभिन्न खर्च शिर्षकहरुमा बाँडफाँड गर्ने र खर्च गर्नु पर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धी	अस्पतालमा नवजात शिशु उपचार सेवा सञ्चालन भई बाल मृत्युदरमा कमी हुने
अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	स्वास्थ्य मन्त्रालय तथा निर्देशनालयबाट अनुगमन गरीनेछ।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न पश्चात स्वास्थ्य निर्देशनालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।

सचिव

२. लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पतलमा Dedicated Birthing Unit सञ्चालन

खर्च शीर्षक नं.	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने अवधि
२२५२२	बार्षिक विनियजित बजेट	अस्पताल	१	प्रथम, दोश्रो, तेश्रो र चौथो

उप शिर्षक	विवरण
परिचय	लुम्बिनी प्रदेशको सबैभन्दा धेरै प्रसुति सेवा उपलब्ध गराउने अस्पताल जहाँ वार्षिक करिव १३००० जनाले सुत्केरी सेवा लिने गर्दछन्। अस्पतालमा निर्माण सम्पन्न भईसकेको नयाँ प्रसुती भवन सञ्चालन समेत भईरहेको अवस्थामा Dedicated Birthing Unit सञ्चालन गर्न आवश्यक जनशक्ति व्यवस्थापन तथा वर्थिङ युनिट सञ्चालनको लागि यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको छ।
उद्देश्य	अस्पतालमा प्रसुति सेवा लिन आउने सेवाग्राहीले समयमै र गुणस्तरीय प्रसुति सेवा लिनेछन्।
लक्षित समूह	प्रसूति गराउनुपर्ने सेवाग्राहीहरु
कार्यक्रम संचालित गर्ने निकाय	लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पताल।
खर्च क्षेत्र	• जनशक्ती (कम्तिमा स्टाफ नर्स ९ र सरसफाइकर्मी ३) जनाको तलव भत्ता • स्टाफ नर्सलाई अनसाईट SBA तालिमका लागि तालिम खर्च वढीमा ४ लाख सम्म खर्च गर्न सकिने (प्रशिक्षक तथा खाजा खर्च) ।
सञ्चालन विधि	• २४ सै घण्टा वर्थिङ युनिट सञ्चालनका लागि आवश्यक जनशक्ति (स्टाफ नर्स कम्तिमा ९ र सरसफाइकर्मी कम्तिमा ३) करारमा भर्ना गर्ने । • नर्सिङ स्टाफको अनसाईट SBA तालिमको व्यबस्था गर्ने । • तालिम सञ्चालन, अनुगमन तथा सर्टीफिकेशनका लागि स्वास्थ्य तालिम केन्द्रसँग समन्वय गर्ने । • यस प्रसूति केन्द्रबाट चौबिसै घण्टा सेवा प्रवाह भई बेड तथा जनशक्तिको अभावमा प्रेषण गर्नुपर्ने अवस्थाको अन्त्य हुनेछ।
अपेक्षित उपलब्धी	प्रसूति गराउनुपर्ने सेवाग्राहिले सहजै सेवा प्राप्त गर्ने छन्।
बजेट बाडफाँड	प्रदेश सरकारको सार्वजनिक खर्चको मापदण्ड कार्यविधि र मितव्ययिता सम्बन्धित निर्देशिका २०७६ बमोजिम बाडफाँड गरी स्वीकृत गराई खर्च गर्नुपर्ने छ र सार्वजनिक खरिद ऐन बमोजिम खरिद प्रक्रिया पुरा गर्नुपर्नेछ ।
अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका सूचकहरु	• प्रसूति केन्द्रको पूर्वतयारीको अवस्था • लाभान्वित सेवाग्राहीको संख्या
अभिलेख प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न पश्चात स्वास्थ्य निर्देशनालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।

सचिव

३. सिकेल सेल एनिमिया, थालसेमिया तथा हेमोफेलियाको निदान, उपचार (कर्नर सञ्चालन समेत)

खर्च शीर्षक नं.	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने अवधि
२२५२२	बार्षिक विनियोजित बजेट	अस्पताल		प्रथम,दोस्रो,तेस्रो, चौथो

उप शिर्षक	विवरण
परिचय	सिकेल सेल एनिमिया, हेमोफेलिया तथा थालसेमिया रोग एउटा बंशाणुगत रोग हो जुन विशेष गरेर थारु समुदायमा बढी पाईएको छ त्यसैगरी हेमोफेलिया पनि रगत जम्ने प्रकृयामा समस्या आई अत्याधिक रगत बगेर जाने र बिरामीको मृत्यु समेत हुन सक्ने हुँदा यसको निदान तथा उपचारको लागि सहयोग पुर्याउने उद्देश्यले यस कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको हो।
उद्देश्य	सिकेल सेल एनिमिया, हेमोफेलिया तथा थालसेमिया रोगको निःशुल्क निदान तथा उपचारमा सहयोग पुर्याउने।
प्रतिफल	सिकेल सेल एनिमिया, हेमोफेलिया तथा थालसेमिया रोगको निदान भई उपचार हुने र पहिले नै निदान भईसकेकाको उपचार भई स्वास्थ्यमा सुधार हुनेछ।
कार्यक्रम संचालित गर्ने निकाय	प्रदेश सरकार अन्तर्गतका तराईका अस्पतालहरु र भेरी अस्पताल समेत
खर्च क्षेत्र	रिएजेण्ट, औषधि खरिद, जनशक्ति व्वस्थापन तथा बिरामी उपचार खर्च।
सञ्चालन विधि	• सिकलसेल, थालसेमिया तथा हेमोफिलिया रोगको निदान तथा उपचारमा रहेका बिरामीहरुलाई उचित परामर्शका लागि अस्पतालमा परामर्श केन्द्र सञ्चालन गरी बिरामिहरुको निःशुल्क निदान तथा उपचार गर्नुपर्नेछ। • स्वास्थ्य मन्त्रालय लुम्बिनी प्रदेशबाट जारी गरिएको "सिकलसेल तथा रगतजन्य बंशाणुगत रोग सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधी २०७९" अनुसार कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने। • निदान तथा उपचारमा रहेका बिरामीहरुको सिकलसेल कार्ड उपलब्धता तथा अभिलेखका लागि स्वास्थ्य कार्यालयमा अनिवार्य रुपमा प्रेषण गर्ने।
लक्षित समूह	सिकेल सेल एनिमिया तथा थालसेमिया र हेमोफेलिया रोगको जोखिममा रहेका नागरीकहरु ।
बजेट बाडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि विभिन्न खर्च शिर्षकहरुमा बाँडफाँड गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।
अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका सुचक	• कार्यक्रमबाट लाभान्वित बिरामी संख्या। • निशुल्क उपचार अभिलेख।
अभिलेख प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न पश्चात स्वास्थ्य निर्देशनालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।

सचिव

४. अस्पतालहरुमा ईमर्जेन्सि सेवा सुदृढिकरण

खर्च शीर्षक नं.	बजेट	एकाई	लक्ष्य	सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	बार्षिक विनियजित बजेट	अस्पताल	१४	प्रथम, दोश्रो, तेश्रो र चौथो

उप शिर्षक	विवरण
परिचय	आपतकालिन स्वास्थ्य सेवा सबै नागरीकहरुको पहुचमा पुग्ने गरी प्रभावकारी रुपमा सेवा उपलब्ध गराउने नीती अनुरुप गुणस्तरिय आपतकालिन उपचारात्मक स्वास्थ्य सेवा प्रभाव गर्नका लागि अस्पतालबाट प्रदान गर्ने स्वास्थ्य सेवालाई समायानुकुल विकास र विस्तार गर्न यो कार्यक्रमको व्यबस्था गरिएको छ।
उद्देश्य	आपतकालिन स्वास्थ्य सेवालाई गुणस्तरीय र प्रभावकारी रुपमा सञ्चालन गर्ने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	प्रदेश अन्तर्गतका १४ वटै अस्पतालहरु।
खर्च क्षेत्र	• आपतकालिन स्वास्थ्य सेवा प्रवाह गर्न आवश्यक पर्ने जनशक्ती व्यवस्थापन खर्चमेडिकल) अधिकृत□स्टाफ नर्स□□हे अ • Life saving Drugs र औषधि जन्य सामाग्री
लक्षित समुह	आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा लिने बिरामीहरु।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• आपतकालिन स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन गर्न आवश्यक जनशक्ति (मेडिकल अधिकृत, स्टाफ नर्स र हे.अ.) व्यवस्थाका लागि प्रचलित नियमानुसार सेवा करारमा लिने । • जनशक्ति व्यवस्थापन पश्चात बाँकी रहेको रकमले न्युनतम सेवा मापदण्डले निर्दिष्ट गरे बमोजिमका Life saving Drugs तथा औषधि जन्य सामाग्री खरिद गर्ने।
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि विभिन्न खर्च शिर्षकहरुमा बाँडफाँड गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धी	गुणस्तरीय तथा प्रभावकारी आपतकालिन स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन हुनेछ ।
अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका सुचक	• जनशक्ति व्यवस्थापन। • Life saving Drugs र औषधि जन्य सामाग्रीको उपलब्धता।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न पश्चात स्वास्थ्य निर्देशनालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।

सचिव

५. सि.एम.इ निरन्तरता

खर्च शीर्षक नं.	बजेट	एकाई	लक्ष्य	सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	बार्षिक विनियोजित बजेट	अस्पताल	१४	प्रथम, दोश्रो, तेश्रो र चौथो

उप शिर्षक	विवरण
परिचय	प्रदेश अन्तरगत रहेका अस्पातहरुका चिकित्सक, नर्सिङ स्टाफ तथा स्वास्थ्य कर्मीहरुको निरन्तर ज्ञान, सीप र दक्षताको अध्यावधिक गराई आम नागरीकमा गुणस्तरीय तथा प्रभावकारी स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न यो कार्यक्रमको व्यबस्था गरिएको छ ।
उद्देश्य	अस्पतालका चिकित्सक, नर्सिङ स्टाफ तथा स्वास्थ्यकर्मीको दक्षतामा अभिबृद्धि गरी प्रभावकारी सेवा प्रदान गर्न ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	प्रदेश अन्तर्गतका १४ वटै अस्पतालहरु।
खर्च क्षेत्र	प्रशिक्षक प्रशिक्षण कार्यपत्र खर्च, खाजा खर्च।
लक्षित समुह	अस्पतालका चिकित्सक, नर्सिङ स्टाफ तथा स्वास्थ्यकर्मीहरु।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• कार्यक्रम सञ्चालन योजना तयार गर्ने । • कम्तिमा महिनाको २ पटक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने गरी वजेट बाँडफाँड गर्ने • योजना अनुसार वजेटको परिधीमा रहि स्टाफ वीच छलफल, प्रस्तुतिका माध्यमबाट स्वास्थ्यकर्मीहरुको ज्ञान, सीप र दक्षतामा अभिबृद्धि गर्ने ।
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि विभिन्न खर्च शिर्षकहरुमा बाँडफाँड गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धी	स्वास्थ्यकर्मीहरुको दक्षतामा वृद्धि भई गुणस्तरीय तथा प्रभावकारी स्वास्थ्य सेवा प्रबाह हुनेछ ।
अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका सुचक	बैठक संख्या
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न पश्चात स्वास्थ्य निर्देशनालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।

सचिव

६. अस्पतालहरुमा मातृशिशु स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन

खर्चशीर्षक नं.	बजेट	एकाई	लक्ष्य	सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	बार्षिक विनियोजित बजेट	अस्पताल	१३	प्रथम, दोश्रो, तेश्रो र चौथो

उप शिर्षक	विवरण
परिचय	अस्पतालमा जनशक्ति कम र अभावको कारणले सुरक्षीत मातृत्व, परिवार योजना, खोप, पोषण सेवा सञ्चालनमा कठिनाई नहोस् भन्ने उद्देश्यले अस्पतालमा समयमै मातृशिशु तथा संस्थागत क्लिनिक सञ्चालनको लागि जनशक्ति व्यबस्था गर्न यो कार्यक्रमको व्यबस्था गरिएको छ।
उद्देश्य	अस्पतालबाटै नियमित रुपमा सुरक्षीत मातृत्व, परिवार योजना, गर्भपतन सेवा, खोप सेवा, पोषण सेवा सञ्चालन गर्ने।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	प्रदेश अन्तर्गतका १३ वटा अस्पतालहरु (भालुवाङ बाहेक)
खर्च क्षेत्र	नर्सिङ जनशक्ती २ जना व्यवस्थापन तथा व्यवस्थापन खर्च
कार्यक्रम **सञ्चालन विधि**	मातृशिशु सेवा सँचालनको लागि आवश्यक नर्सिङ जनशक्ति व्यवस्थापन गरी हप्ताको ६ दिन नै सुरक्षीत मातृत्व(ANC,PNC), परिवार योजना ,गर्भपतन सेवापोषण सेवा ,खोप सेवा , निरन्तर सञ्चालन गरी मासिक रुपमा DHIS2 मा प्रविष्ट गर्नुपर्ने छ।
लक्षित समुह	• प्रजनन् उमेरका महिला, पुरुष, बालबालिका, किशोर किशोरी आदी।
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि विभिन्न खर्च शिर्षकहरुमा बाँडफाँड गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धी	अस्पताल बाटै नियमित रुपमा सुरक्षीत मातृत्व, परिवार नियोजन, गर्भपतन सेवा, खोप सेवा, पोषण सेवा सञ्चालन हुनेछ।
अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका सुचक	• जनशक्ति व्यवस्थापन • हप्ताभरी सेवा प्रवाह
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न पश्चात स्वास्थ्य निर्देशनालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्ने छ।

सचिव

७. प्रयोगशाला तथा रेडियो इमेजिङ निदान सहयोग कार्यक्रम

खर्चशीर्षक नं.	बजेट	एकाई	लक्ष्य	सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	बार्षिक विनियोजित बजेट	अस्पताल	१३	प्रथम, दोश्रो, तेश्रो र चौथो

उप शिर्षक	विवरण
परिचय	स्वास्थ्य सेवामा प्रभावकारी रुपमा सबैको पँहुच सुनिश्चित गर्नका लागि प्रयोगशाला तथा रेडियो इमेजिङ सेवा विषयका दक्ष जनशक्ति मार्फत अस्पतालहरुले २४ सै घण्टा प्रयोगशाला तथा रेडियो इमेजिङ सेवा सँचालन गरी स्वास्थ्य सेवा लाई गुणस्तरीय प्रभावकारी सेवा सञ्चालन गर्नका लागि यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको हो।
उद्देश्य	अस्पतालबाट २४ सै घण्टा सेवाग्राहीहरुलाई सस्तो, गुणस्तरिय प्रयोगशाला तथा रेडियो इमेजिङ सेवा उपलब्ध गराउने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	प्रदेश अन्तर्गतका १३ वटा अस्पतालहरु (लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पताल बाहेक)।
खर्च क्षेत्र	२४ सै घण्टा प्रयोगशाला तथा रेडियो ईमेजिङ सेवा सँचालन गर्न जनशक्तिको व्यवस्थापन तथा रेडिया इमेजिङ तथा प्रयोगशाला सामाग्रीको मर्मत सम्भार समेत ।
लक्षित समुह	प्रदेश अन्तर्गत बसोबास गर्ने आम नागरीक।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• २४ सै घण्टा प्रयोगशाला तथा रेडियो इमेजिङ सेवा सचांलनका लागि आवश्यक जनशक्ति व्यवस्थापन गर्ने। • प्रयोगशालाको लागि ल्याब टेक्निसियन १ जना • रेडियो ईमेजिङको लागि रेडियोग्राफर १ जना। • अस्पतालको प्रयोगशाला र X-ray सेवा २४ सै घण्टा अनिवार्य सञ्चालन गर्नुपर्ने छ।
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि विभिन्न खर्च शिर्षकहरुमा बाँडफाँड गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धी	अस्पतालबाट २४ सै घण्टा सेवाग्राहीहरुलाई सस्तो, गुणस्तरिय प्रयोगशाला तथा इमेजिङ सेवा उपलब्ध हुनेछ ।
अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका सुचक	• जनशक्ति व्यवस्थापन • २४सै घण्टा सेवा सञ्चालन
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न पश्चात स्वास्थ्य निर्देशनालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।

सचिव

८. अस्पतालको नियमित रिपोर्टिङ सुदृढीकरण तथा विस्तार र वार्षिक प्रगती पुस्तिका छपाई र समीक्षा

खर्च शीर्षक नं.	बजेट	एकाई	लक्ष्य	सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	बार्षिक विनियोजित बजेट	अस्पताल	१४	प्रथम, दोस्रो

उप शिर्षक	विवरण
परिचय	प्रदेश अन्तर्गतका सवै अस्पतालहरुले प्रदान गर्ने स्वास्थ्य सेवा तथा सञ्चालन गर्ने स्वास्थ्य कार्यक्रमहरुको रेकर्डिङ, रिपोर्टिङ तथा प्रगती समिक्षा, स्वास्थ्यका सुचाङ्कहरुको तुलनात्मक अबस्था, वित्तिय, भौतिक, जनशक्ति लगायतका अन्य स्रोत साधनहरुको उपलब्धता आदिलाई समेटी वार्षिक समिक्षा गरी अस्पतालको संक्षिप्त परिचय सहित वार्षिक प्रतिवेदन तयारी तथा छपाईको लागि यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको छ।
उद्देश्य	• अस्पतालहरुबाट प्रदान गरीने स्वास्थ्य सेवाहरुको अवस्थाको बारेमा जानकारी, प्रगति समिक्षा र सुधार गर्नुपर्ने क्षेत्र पत्ता लगाई गुणस्तरिय सेवा प्रबाहमा सहजता ल्याउने। • अस्पतालका स्वास्थ्य सम्बन्धी सुचकाङ्क सम्बन्धी लक्ष्य, प्रगती, जनशक्ति, उपकरण तथा भौतिक पुर्वाधार समेतको विबरण समेटिएको प्रतिवेदन तयार गर्ने।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	प्रदेश अन्तर्गतका १४ वटै अस्पतालहरु।
खर्च क्षेत्र	बार्षिक समिक्षा तथा पुस्तिका छपाई खर्च ।
लक्षित समुह	प्रदेश अन्तर्गतका अस्पतालहरु।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• अस्पतालले प्रदान गर्ने सेवा लगायतका सम्पूर्ण क्षेत्रको लक्ष्य प्रगति तयार गरी स्वास्थ्य निर्देशनालय तथा स्वास्थ्य मन्त्रालयको समन्वयमा १ दिनको वार्षिक समिक्षा गर्ने। • समिक्षामा अस्पताल विकास समिति,स्वास्थ्य कार्यालयको प्रमुख,सम्बन्धित नगर वा गाउँ पालिका स्वास्थ्य शाखाको प्रतिनिधी,अस्पतालको सम्पुर्ण विभागको विभागीय प्रमुख तथा अन्य सरोकारवालाहरुलाई सहभागी गराई १ दिनको समिक्षा गर्ने। • समिक्षामा उजागर भएका विषयवस्तुहरु समेटि वार्षिक पुस्तिका छपाई गर्ने ।
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि विभिन्न खर्च शिर्षकहरुमा बाँडफाँड गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धी	अस्पतालहरुको सेवाकोअबस्था बारेमा जानकारी भई अस्पतालको गुणस्तरिय सेवामा वृद्धि हुनेछ।
अनुगमन र मुल्याङ्कनका सुचक	• बार्षिक समिक्षाको फर्मेट • बार्षिक प्रगति पुस्तिका
प्रतिवेदन	कार्य सम्पन्न भईसकेपछि स्वास्थ्य निर्देशनालयमा प्रतिवेदन बुझाउनु पर्नेछ।

सचिव

९. लुम्विनी प्रादेशिक अस्पतालबाट प्रदान हुने जनस्वास्थ्य कार्यक्रमहरुको सहजीकरणका लागि जनशक्ती १

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	वार्षिक विनियोजित बजेट	जना	१	पहिला

परिचय	लुम्विनी प्रादेशिक अस्पतालबाट सञ्चालन हुने जनस्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रमहरु जस्तैः MDR TB, HIV, Leprosy, Malaria, Dengu, Kalazar लगायतका रोगका विरामीहरुको उपचार तथा व्यवस्थापनका लागि स्वास्थ्य कार्यालय रुपन्देही, प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति केन्द्र, प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला तथा स्वास्थ्य निर्देशनालयसँग नियमित प्रतिवेदन तथा समन्वय गर्नका लागि १ जना हेल्थ एसिस्टेन्ट आवश्यकता परेकोले यो कार्यक्रमको व्यबस्था गरिएको हो ।
उद्देश्य	लुम्विनी प्रादेशिक अस्पतालबाट सञ्चालन हुने जनस्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रमहरु प्रभावकारी रुपमा सञ्चालन गर्न ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पताल
खर्च क्षेत्र	जनशक्ति व्यवस्थापन खर्च
लक्षित समूह	लुम्विनी प्रादेशिक अस्पताल
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• सेवा करारमा निरन्तर कार्यरत रहेको र कार्य सम्पादन सन्तोषजनक भए सेवा करार निरन्तर गर्ने। • नयाँ करार लिनुपर्ने भएमा स्वास्थ्य निर्देशनालयको समन्वयमा नया करार सेवा सम्बन्धित अस्पालले गर्ने । • लुम्विनी प्रादेशिक अस्पतालबाट संचालित जनस्वास्थ्य कार्यक्रमहरुमा प्रतिवेदन र समन्वयमा समस्या भएका कार्यक्रमहरुको सूची तयार गर्ने । • ती कार्यक्रमहरुको नियमित प्रतिवेदन तथा समन्वयका लागि १ जनाहेल्थ असिस्टेन्ट करारमा भर्ना गर्ने • उक्त जनशक्तीलाई कार्यक्रमका वारेमा अभिमुखिकरण गर्ने • लुम्विनी प्रादेशिक अस्पतालसँग समन्वय गरी कर्मचारी खटाउने।
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसारबजेट बाँडफाँड कार्यक्रम सञ्चालन र खर्च गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित उपलब्धी	लुम्विनी प्रादेशिक अस्पतालबाट संचालित जनस्वास्थ्य कार्यक्रमहरु प्रभावकारी भई MDR क्षयरोग,कुष्ठरोग, औलो, कालाजार, लगाएतका विरामीहरुले सहज तथा प्रभावकारी स्वास्थ्य सेवा प्राप्त गर्नेछन् ।
अनुगमन र मुल्याङ्कन सूचक	कर्मचारी भर्ना प्रक्रिया, कर्मचारीको हाजिरीको प्रतिलिपि, कर्मचारीको कार्यसम्पादन मुल्यांकन।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पछि कार्यक्रम सञ्चालन वारेको प्रतिवेदन सम्बन्धित निकायमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

सचिव

१०. लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पतालको लागि औजार उपकरण खरिद

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित	पटक	१	प्रथम, दोस्रो र तेस्रो त्रैमासिक

उप शिर्षक	विवरण
परिचय	अस्पतालबाट स्वास्थ्य उपचार सेवा सुचारु गरीने भएकोले अस्पताल भवनबाट सेवा सुचारु गर्नका लागि बहिरंग तथा अन्तरंग सेवा विस्तारका लागि आवश्यक औजार उपकरणहरुको खरिद गर्नुपर्ने भएकोले ती औजार उपकरणहरुको खरिदका लागि यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको हो।
उद्देश्य	लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पताल स्वास्थ्य सेवा प्रवाहमा थप सुधार ल्याउन आवश्यक औजार उपकरण खरिद गर्ने ।
प्रतिफल	अस्पतालबाट प्रवाह हुने सेवामा सहजता भई सेवा लिन आउने सेवाग्राहीको संख्यामा बृद्दिहुनेछ।
खर्च क्षेत्र	वहिरंग तथा अन्तरंग सेवा सञ्चालनका लागि आवश्यक औजार उपकरण (न्यूनतम सेवा मापदण्ड बमोजिमका) खरिद, कक्ष ब्यबस्थापन
कार्यक्रम संचालित गर्ने निकाय	लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पताल, बुटवल ।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• यस कार्यक्रमका लागि जम्मा रु ३ करोड विनियोजन गरिएकोमा देहाय अनुसारको बजेट बाँडफाँड गर्नुपर्नेछः १. अस्पतालको SNCU र NICU सेवा सुदृढिकरणका लागि रु ८० लाख २. स्तनपान व्यवस्थापन सञ्चालन केन्द्र (LMU) का लागि रु ५० लाख ३. अस्पतालका अन्य सेवा सुदृढिकरणका लागि रु १ करोड ७० लाख • माथि उल्लेखित सेवा सुदृढिकरणका लागि अस्पतालको सम्बन्धित विभागका समन्वयमा आवस्यक्ता र प्राथिमित्ताका आधारमा औजार उपकरणहरुको सूची तयार गर्ने । • औजार उपकरणका बायोमेडिकल इन्जिनियरबाट स्पेशिफिकेशन तयार गरी त्यसको आधारमा लागत अनुमान तयार गर्ने । • सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र नियमावली, २०६४ अनुसार खरिद प्रक्रिया अगाडि बढाउने। • मेशिनको जडान तथा तालिम सञ्चालन गर्ने । • बायोमेडिकल इन्जिनियरको उपस्थितिमा Post shipment Inspection को आधारमा दाखिला गर्ने। • प्राविधिकको नाँप जाँच प्रतिवेदन र बील भर्पाईका आधारमा भुक्तानी गर्ने • बहिरंग र अन्तरंग सेवा सञ्चालनका लागि आवश्यक औजार उपकरण र कक्ष व्यवस्थापनका लागि (न्यूनतम सेवा मापदण्ड बमोजिमका) लागत तयार गर्ने । • सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र नियमावली, २०६४ अनुसार खरिद प्रक्रिया अगाडि बढाउने ।
लक्षित समूह	अस्पतालमा सेवा लिन आउने बिरामी तथा आमनागरीकहरु।

सचिव

बजेट बाडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि विभिन्न खर्च शिर्षकहरुमा बाँडफाँड गर्ने र खर्च गर्नु पर्नेछ।
अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका सुचक	स्पेशिफिकेशन बिड डकुमेन्ट खरिद सम्झौता आपूर्ति एवं दाखिला
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न पश्चात स्वास्थ्य निर्देशनालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।

११. पृथ्वी चन्द्र अस्पतालमा ओ.टि.सेट. अप तथा औजार उपकरण

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने अवधि
२२५२२	बार्षिक विनियोजित बजेट	वटा	१	दोश्रो

उप शिर्षक	विवरण
परिचय	पृथ्वी चन्द् अस्पतालको नयाँ भवनको निर्माणको कार्य सम्पन्न भएको अवस्थामा नयाँ भवनबाट सेवा सुचारु गर्नका लागि अस्पतालमा ओ टि सेट अप तथा आवश्यक औजार उपकरणहरुको खरिद गर्नुपर्ने भएकोले ती औजार उपकरणहरुको खरिदका लागि यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको हो।
उद्देश्य	अस्पतालको नयाँ भवनबाट स्वास्थ्य सेवा सुचारु गर्ने।
प्रतिफल	अस्पतालबाट प्रवाह हुने सर्जिकरण सेवामा सहजता भई सेवा लिन आउनेहरुको संख्यामा बृद्दि हुनेछ।
खर्च क्षेत्र	ओ टि सेट अपका लागि आवश्यक औजार उपकरण (न्यूनतम सेवा मापदण्ड बमोजिमका) खरिद
कार्यक्रम संचालित गर्ने निकाय	पृथ्वी चन्द्र अस्पताल ।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• सर्जिकल सेवा सञ्चालनका लागि आवश्यक औजार उपकरण र ओ टी व्यवस्थापनका लागि (न्यूनतम सेवा मापदण्ड बमोजिमका) लागत तयार गर्ने । • सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ र नियमावली २०६४ अनुसार खरिद प्रक्रिया अगाडि बढाउने ।
लक्षित समूह	अस्पतालमा सेवा लिन आउने बिरामिहरु।
बजेट बाडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि विभिन्न खर्च शिर्षकहरुमा बाँडफाँड गर्ने र खर्च गर्नु पर्नेछ।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न पश्चात स्वास्थ्य निर्देशनालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।

सचिव

१२. प्रादेशिक अस्पतालहरुमा एकिकृत स्वास्थ्य सूचना प्रणाली स्थापना

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन अवधि
२२५२२	विनियोजित बजेट	पटक	१	दोश्रो र तेश्रो

उपशीर्षकः	विवरण
कार्यक्रमको परिचयः	प्रदेशभित्रका अस्पतालहरुमा क्रमिक रुपमा ईलेक्ट्रोनिक मेडिकल रिपोर्टिङ सिस्टम लागू गर्ने भन्ने प्रदेश स्वास्थ्य नीती २०७७ मा उल्लेख छ। सोही अनुरुप हाल प्रदेश अन्तर्गतका अस्पतालहरुमा आ-आफ्नै किसिमको EMR प्रणाली जडान भएकोमा यस आ. ब. मा एकिकृत स्वास्थ्य सूचना प्रणाली सवै अस्पतालमा लागु गर्ने, अस्पतालहरु वीच अन्तर संचार शिलता (Interoperability) प्रणालीको विकास गरी अस्पताल वीचको सूचना आदान प्रदान भई मन्त्रालय र निर्देशनालयबाट एउटै Dashboard मार्फत हेर्न मिल्ने इलेक्ट्रोनिक हेल्थ रिपोर्टीङ प्रणाली लागु गर्न साथै जनताले मोवाइल एपबाट अस्पताल अनुसार प्रदान हुने सेवा समेत जानकारी पाउन यो कार्यक्रमको व्यबस्था गरिएको हो ।
कार्यक्रमको उद्देश्यः	• प्रदेश मातहतका रोल्पा, अर्घाखाँची, पृथ्विचन्द्र र भालुवाङ अस्पतालमा EMR तथा EHR स्थापना गर्ने । • यसको (Interoperability) अन्तर संचार शिलता सहितको एकिकृत सूचना प्रणाली निर्माण गर्ने • यसबाट प्राप्त सूचनाहरुको Dashboard निर्माण गर्ने एवं मन्त्रालय तथा मातहतका प्रादेशिक निकायबाट समेत Online अनुगमनको व्यबस्था गर्ने । • अस्पतालले दिने सेवाको सम्बन्धमा पब्लिकलाई जानकारी गराउने
कार्यक्रमबाट लाभान्वित जनसङ्ख्या/ समुह	प्रदेश अन्तर्गतका अस्पताल
कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने निकाय	रोल्पा अस्पताल, अर्घाखाची अस्पताल, पृथ्विचन्द्र अस्पताल र भालुवाङ अस्पताल
कार्यक्रमका खर्च क्षेत्रहरु	इलेक्ट्रोनिक हेल्थ रेकर्डसँग सम्बन्धित सामाग्रीहरुः Server, computer/laptop, networking लगाएत तर यस शिर्षकबाट Software खरिद गर्न पाइनेछैन ।
कार्यक्रम सञ्चालन मार्गदर्शन/ विधि	• प्राविधिक कार्यलाई कार्यान्वयन गर्न साझेदार संस्थाहरुः **WHO, NSI, GIZ** सँग समन्वय गर्ने। • प्राविधिकबाट EMR/EHR संग सम्बन्धित औजार उपकरणहरुको स्पेशिफिकेशन तयार गर्ने सो अनुसार लागत स्वीकृत गर्ने । • आवश्यक हार्डवेयरका लागि सार्वजनिक खरिद ऐन तथा नियमावली अनुसार खरिद प्रक्रिया अघि बढाउने । • EMR/EHR विस्तारका लागि साझेदार संस्थाहरुको समन्वयमा तालिम सञ्चालन गर्ने । • सेवा विस्तार पश्चात अस्पतालका सवै विभागहरुलाई उक्त प्रणालिमा तथ्याङ्क प्रविष्टिका लागि आवस्यक व्यबस्था मिलाउने ।
कार्यक्रमको अपेक्षित उपलब्धी	• स्वास्थ्य सेवाको गुणस्तर वृद्धि • तथ्याकंको गुणस्तरीयता, विश्वसनियता कायम भई अनुगमन, मूल्याकंन तथा पृष्ठपोषणको प्रणाली सवलिकरण • अन्तर बिभागिय समन्वय

सचिव

	• सेवाग्राहीलाई छिटो छरितो सेवा
कार्यक्रम अनुगमनका सुचकहरु	• अस्पतालहरुमा EMR/EHR सञ्चालन भएको
बजेट बाँडफाडः	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार बजेट बाँडफाँड, कार्यक्रम सञ्चालन र खर्च गर्नुपर्नेछ ।
कार्यक्रम सञ्चालनको लागि सन्दर्भ सामाग्रीहरु	प्रदेश स्वास्थ्य नीति २०७७ Digital Nepal Framework, e-Health Strategy, एकिकृत विद्युतीय चिकित्सा अभिलेख प्रणाली सञ्चालन तथा व्यवस्थापन निर्देशिका २०८१

१३. भालुवाङ अस्पतालको लागि आवश्यक फर्निचर

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने अवधि
२२५२२	बार्षिक विनियोजित बजेट	वटा	१	दोश्रो

उप शिर्षक	विवरण
परिचय	भालुवाङ अस्पतालको सञ्चालनको लागि सेवा सुचारु गर्नका लागि बहिरंग तथा अन्तरंग सेवा विस्तारका लागि आवश्यक फर्निचर खरिद गर्नुपर्ने भएकोले ती फर्निचर खरिदका लागि यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको हो।
उद्देश्य	अस्पतालको नयाँ भवनबाट स्वास्थ्य सेवा सुचारु गर्ने।
प्रतिफल	अस्पतालबाट प्रवाह हुने सेवामा सहजता भई सेवा लिन आउनेहरुको संख्यामा बृद्दि हुनेछ।
खर्च क्षेत्र	वहिरंग तथा अन्तरंग सेवा सञ्चालनका लागि आवश्यक फर्निचर (न्यूनतम सेवा मापदण्ड बमोजिमका) खरिद, कक्ष ब्यबस्थापन
कार्यक्रम संचालित गर्ने निकाय	भालुवाङ अस्पताल ।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• बहिरंग र अन्तरंग सेवा सञ्चालनका लागि आवश्यक फर्निचर र कक्ष व्यवस्थापनका लागि (न्यूनतम सेवा मापदण्ड बमोजिमका) लागत तयार गर्ने । • सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ र नियमावली २०६४ अनुसार खरिद प्रक्रिया अगाडि बढाउने ।
लक्षित समूह	अस्पतालमा सेवा लिन आउने बिरामिहरु।
बजेट बाडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि विभिन्न खर्च शिर्षकहरुमा बाँडफाँड गर्ने र खर्च गर्नु पर्नेछ।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न पश्चात स्वास्थ्य निर्देशनालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।

सचिव

# १४.	लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पतालको C Block माथि संरचना थप तथा सेवा बिस्तार

खर्च शीर्षक नं.	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने अवधि
३११२२	बार्षिक विनियोजित बजेट	अस्पताल	१	प्रथम, दोश्रो, तेश्रो

उप शिर्षक	विवरण
परिचय	अस्पतालमा सेवा लिन आउने सेवाग्राहीहरुको निदान तथा उपचार व्यवस्थापन गर्नको लागि अस्पतालको पूर्वाधार विकासका लागि यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको छ।
उद्देश्य	प्रसूति तथा वालरोग अन्तरंग सेवा विस्तार हुनेछ ।
प्रतिफल	प्रसुती तथा बालरोगमा उपचार लिन आउने सेवाग्राहीहरुलाई व्यवस्थापन गर्न सहज हुने ।
कार्यक्रम संचालित गर्ने निकाय	लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पताल।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• सम्बन्धित प्राविधिकबाट डिजाइन तथा नक्सा तयार गरी त्यसको आधारमा लागत अनुमान तयार गर्ने । • सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ र नियमावली २०६४ अनुसार खरिद प्रक्रिया अगाडि बढाउने। • प्राविधिकको नाँप जाँच प्रतिवेदन र बील भर्पाईका आधारमा भुक्तानी गर्ने ।
लक्षित समूह	प्रदेश भित्रका आम नागरीक सेवा लिने र दिने ।
बजेट बाडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि विभिन्न खर्च शिर्षकहरुमा बाँडफाँड गर्ने र खर्च गर्नु पर्नेछ।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न पश्चात स्वास्थ्य निर्देशनालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।
अनुगमन तथा मूल्याङ्कन सूचक	• स्पेशिफिकेशन बिड डकुमेन्ट • सम्झौता • आपूर्ति एवं दाखिला

सचिव

१५. भेरी अस्पतालमा Endoscopic Spine Surgery System खरिद

खर्च शीर्षक नं.	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने अवधि
३११२२	बार्षिक विनियजित बजेट	अस्पताल	१	प्रथम, दोश्रो, तेश्रो

उप शिर्षक	विवरण
परिचय	अस्पतालमा स्पाईन सर्जरी सेवा लिन आउने विरामीहरुको उपचार व्यवस्थापन गर्नको लागि यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको छ।
उद्देश्य	स्पाईन सर्जरी सेवा लिन आउने बिरामीहरुलाई शल्यक्रिया सेवा प्रदान गर्ने।
प्रतिफल	सम्बन्धित रोगहरुको पहिचान, उपचार तथा व्यवस्थापन गर्न सहज हुने ।
कार्यक्रम संचालित गर्ने निकाय	भेरी अस्पताल।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• अस्पताल विकास समितिको साझेदारिमा खरिद कार्य गर्ने • बायोमेडिकल इन्जिनियरबाट स्पेशिफिकेशन तयार गरी त्यसको आधारमा बजार दररेट माग गर्ने। • सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ र नियमावली २०६४ अनुसार खरिद प्रक्रिया अगाडि बढाउने । • मेशिनको जडान गर्ने । • बायोमेडिकल इन्जिनियरको उपस्थितिमा Postshipment Inspection को आधारमा दाखिला गर्ने । • प्राविधिकको नाँप जाँच प्रतिवेदन र बील भर्पाईका आधारमा भुक्तानी गर्ने
लक्षित समूह	प्रदेश भित्रका आम नागरीक सेवा लिने र दिने ।
बजेट बाडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि विभिन्न खर्च शिर्षकहरुमा बाँडफाँड गर्ने र खर्च गर्नु पर्नेछ।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न पश्चात स्वास्थ्य निर्देशनालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।
अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका सूचकहरु	स्पेशिफिकेशन बिड डकुमेन्ट सम्झौता आपूर्ति एवं दाखिला

सचिव

१६. भेरी अस्पतालमा डेडिकेटेड बर्थिङ युनिट सञ्चालनको लागि सहकार्य

खर्च शीर्षक नं.	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने अवधि
२२५२२	बार्षिक विनियजित बजेट	अस्पताल	१	प्रथम, दोश्रो, तेश्रो र चौथो

उप शिर्षक	विवरण
परिचय	देशकै सवैभन्दा उच्च मातृ मृत्युदर लुम्विनी प्रदेशको र लुम्विनी प्रदेश भित्र पनि सवैभन्दा उच्च मातृ मृत्यु दर वाँके जिल्लाको भएको र बाँके जिल्लामा प्रदेश सरकारको आफ्नै अस्पताल समेत नभएको तथा सुदर पश्चिम, कर्णाली र लुम्विनी प्रदेशको पश्चिम क्षेत्रको हवका रुपमा सञ्चालन भएको भेरी अस्पतालमा प्रसुती गराउने महिलाको अत्यधिक चाप भएकोले जनशक्तीको अभावका कारण सवै प्रसुतीहरुलाई अस्पतालमा भर्ना गर्न कठिनाई भई अन्य अस्पतालहरुमा प्रेषण गर्नुपर्ने अवस्थालाई समाधान गर्न प्रदेश सरकारले सम्बन्धित अस्पतालको सहकार्यमा Dedicated Birthing Unit सञ्चालन गर्न आवश्यक देखि यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको हो।
उद्देश्य	अस्पतालमा प्रसुति सेवा लिन आउने सेवाग्राहीले समयमै र गुणस्तरीय प्रसुति सेवा लिनेछन्।
लक्षित समूह	प्रसूति गराउनुपर्ने सेवाग्राहीहरु
कार्यक्रम संचालित गर्ने निकाय	भेरी अस्पताल।
खर्च क्षेत्र	• जनशक्ती (कम्तिमा स्टाफ नर्स १०) जनाको तलव भत्ता • स्टाफ नर्सलाई अनसाईट SBA तालिम समेतको व्यबस्था गर्न सकिने (प्रशिक्षक तथा खाजा खर्च) ।
सञ्चालन विधि	• २४ सै घण्टा वर्थिङ युनिट सञ्चालनका लागि आवश्यक जनशक्ति (स्टाफ नर्स कम्तिमा १०) करारमा भर्ना गर्ने । • नर्सिङ स्टाफको अनसाईट SBA तालिमको व्यबस्था गर्ने । • तालिम सञ्चालन, अनुगमन तथा सर्टीफिकेशनका लागि स्वास्थ्य तालिम केन्द्रसँग समन्वय गर्ने । • यस प्रसूति केन्द्रबाट चौबिसै घण्टा सेवा प्रवाह भई बेड तथा जनशक्तिको अभावमा प्रेषण गर्नुपर्ने अवस्थाको अन्त्य हुनेछ।
अपेक्षित उपलब्धी	प्रसूति सेवा सहजै प्राप्त हुनेछ।
बजेट बाडफाँड	प्रदेश सरकारको सार्वजनिक खर्चको मापदण्ड कार्यविधि र मितव्ययिता सम्बन्धित निर्देशिका २०७६ बमोजिम बाडफाँड गरी स्वीकृत गराई खर्च गर्नुपर्ने छ र सार्वजनिक खरिद ऐन बमोजिम खरिद प्रक्रिया पुरा गर्नुपर्नेछ ।
अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका सूचकहरु	• प्रसूति केन्द्रको पूर्वतयारीको अवस्था • लाभान्वित सेवाग्राहीको संख्या
अभिलेख प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न पश्चात स्वास्थ्य निर्देशनालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।

सचिव

## १७.	भिम अस्पतालमा आमा सुरक्षा कार्यक्रमको लागि मोडुलर ओ.टि. सेट अप

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने अवधि
२२५२२	बार्षिक विनियोजित बजेट	वटा	१	दोश्रो

उप शिर्षक	विवरण
परिचय	भिम अस्पतालको नयाँ भवनको निर्माणको कार्य सम्पन्न भएको अवस्थामा नयाँ भवनबाट सर्जिकल सेवा सुचारु गर्नका लागि मोडुलर ओ टि सेटअप गर्न आवश्यक औजार उपकरणहरुको खरिद गर्नुपर्ने भएकोले ती औजार उपकरणहरुको खरिदका लागि यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको हो।
उद्देश्य	अस्पतालको नयाँ भवनबाट प्रभावकारी तथा गुणस्तरीय सर्जिकल सेवा सुचारु गर्ने।
प्रतिफल	अस्पतालबाट प्रवाह हुने सर्जिकल सेवामा सहजता भई सेवा लिन आउनेहरुको संख्यामा बृद्दि हुनेछ।
खर्च क्षेत्र	मोडुलर ओटी सेटअपका लागि आवश्यक औजार उपकरण (न्यूनतम सेवा मापदण्ड बमोजिमका) खरिद, कक्ष ब्यबस्थापन
कार्यक्रम संचालित गर्ने निकाय	भिम अस्पताल ।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• मोडुलर ओटी सेटअपका लागि आवश्यक औजार उपकरण र कक्ष व्यवस्थापनका लागि (न्यूनतम सेवा मापदण्ड बमोजिमका) लागत तयार गर्ने । • प्राविधिकबाट स्पेशिफिकेशन तयार गरी लागत अनुमान स्वीकृत गर्ने । • सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ र नियमावली २०६४ अनुसार खरिद प्रक्रिया अगाडि बढाउने ।
लक्षित समूह	अस्पतालमा सेवा लिन आउने बिरामिहरु।
बजेट बाडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि विभिन्न खर्च शिर्षकहरुमा बाँडफाँड गर्ने र खर्च गर्नु पर्नेछ।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न पश्चात स्वास्थ्य निर्देशनालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।

## १८.	भिम अस्पतालको भवनको लागि लिफ्ट खरिद तथा जडान

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने अवधि

सचिव

२२५२२	बार्षिक विनियोजित बजेट	वटा	१	दोश्रो

उप शिर्षक	विवरण
परिचय	भिम अस्पतालको नयाँ भवनको निर्माणको कार्य सम्पन्न भएको अवस्थामा नयाँ भवनबाट सेवा सुचारु गर्नका लागि सेवा ग्राही तथा सेवा प्रदायहरुको सहजताका लागि लिफ्ट जडान गर्न आवश्यक देखिएकोले यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको हो।
उद्देश्य	अस्पतालको नयाँ भवनबाट स्वास्थ्य सेवा सुचारु गर्न लिफ्ट जडान गर्ने।
प्रतिफल	अस्पतालबाट प्रवाह हुने सेवामा सहजता भई सेवा लिन आउनेहरुको संख्यामा बृद्दि हुनेछ।
खर्च क्षेत्र	लिफ्ट खरिद तथा जडान
कार्यक्रम संचालित गर्ने निकाय	भिम अस्पताल ।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• प्राविधिकबाट स्पेशिफिकेशन तयार गरी लागत अनुमान स्वीकृत गर्ने । • सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ र नियमावली २०६४ अनुसार खरिद प्रक्रिया अगाडि बढाउने ।
लक्षित समूह	अस्पतालमा सेवा लिन आउने बिरामिहरु।
बजेट बाडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि विभिन्न खर्च शिर्षकहरुमा बाँडफाँड गर्ने र खर्च गर्नु पर्नेछ।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न पश्चात स्वास्थ्य निर्देशनालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।

१९. अस्पतालमा डाईलाईसिस सेवा स्थापना तथा सेवा विस्तार

खर्च शीर्षक न	बजेटः	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	बार्षिक विनियोजित बजेट	अस्पताल	६	प्रथम, दोश्रो, तेश्रो र चौथो

परिचय	मृगौला फेल भएका विपन्न विरामीहरुलाई निः शुल्क डायलाईसिस सेवा प्रदान गर्न सेवा उपलब्ध नभएका अस्पतालहरुमा सेवा विस्तार तथा सेवा प्रदान गरीरहेका केश वढी भएका

सचिव

	अस्पतालहरुमा थप हेमोडायालिस मेसिन तथा सो सेवा प्रदान गर्न आवश्यक जनशक्तिको व्यबस्था गर्न यो कार्यक्रमको व्यबस्था गरिएको छ ।
उद्देश्यः	मृगौला रोगीहरुलाई निःशुल्क डायलाईसिस सेवा प्रदान गर्न ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	अस्पतालहरुः गुल्मी, बर्दिया, रामपुर, पृथ्विचन्द्र, कपिलबस्तु र अर्घाखाँची
खर्च क्षेत्र	डायलासिस सेवा विस्तारका लागि आवश्यक जनशक्ति व्यवस्थापन, Exposer visit तालिमका लागि दै भ्र भ तथा यातायात खर्च, सेवा निरन्तरतामा सामान्य मर्मत सम्भार
लक्षित समुह	डायलाईसिस गर्नुपर्ने मृगौलाका विरामीहरु।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• विगत सालदेखि स्वास्थ्य निर्देशनालयबाट सेवा करार सम्झौतामा खटिइ पठाइएका जनशक्तिको कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन गरी सन्तोषजनक देखिएमा सेवा करार निरन्तरता दिने • सम्बन्धित अस्पताल र निर्देशनालयबाट खटिई पठाइएका जनशक्ती वीच सेवा निरन्तरताका लागि सेवा करार सम्झौता गर्ने । • विगत सालदेखि निर्देशनालयबाट सेवा करारमा खटाई पठाइएका व्यक्तीहरुले कुनै कारणले सेवा दिन छोडेको खण्डमा उक्त रिक्त स्थानमा पुनः नयाँ सेवा करार लिन निर्देशनालयको समन्वयमा सम्बन्धित अस्पतालले गर्ने । • डायलासिस सेवा सञ्चालन गर्दा सामान्य मर्मत संम्भार गर्नुपरेमा बजेटको परिधीमा रहि खर्च गर्न सकिनेछ । • अर्घाखाँची अस्पतालमा यस आ ब देखि सेवा विस्तार गरीने भएकोले हेमोडायालासिस कक्ष निर्माण कार्य गर्ने र प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्रबाट हेमोडायलासिस औजार उपकरण खरिद तथा जडान पश्चात मात्र जनशक्तीको व्यबस्था गरी सेवा सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
बजेट बाँडफाडः	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि विभिन्न खर्च शिर्षकहरुमा बाँडफाँड गर्ने र खर्च गर्नु पर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धी	अस्पतालमा डायलाईसिस सेवा विस्तार भई विपन्न मृगौला रोगीहरुले निःशुल्क डायलाईसिस सेवा प्राप्त गर्नेछन् ।
अनुगमन तथा मूल्याङ्कन सूचक	• जनशक्ति व्यबस्था भएको • सेवा लिएका सेवा ग्राहीको संख्या
प्रतिवेदनः	कार्यक्रम सम्पन्न पश्चात स्वास्थ्य मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।

२०. अस्पतालहरुमा नवजात शिशुहरुको सघन उपचार इकाई (SNCU) सेवा सुदृढिकरण

खर्च शीर्षक नं.	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने अवधि
२२५२२	बार्षिक विनियोजित बजेट	अस्पताल	४	दोस्रो

सचिव

उप शिर्षक	विवरण
परिचय	प्रदेश मातहतका अस्पतालहरुमा आवश्यकता अनुसार नवजात शिशुको स्याहार तथा उपचारका लागि विशेष नवजातशिशु केयर युनिट स्थापना गर्ने नीति वमोजिम नभएका स्थानमा स्थापना गर्ने र भएका स्थानमा सुदृढिकरणका लागि यो कार्यक्रमको व्यबस्था गरिएको हो ।
उद्देश्य	अस्पतालहरुमा नवजात शिशुहरुको तत्काल विशेष स्याहार तथा उपचार सेवा सञ्चालन गर्न
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	बर्दिया, कपिलवस्तु, भिम, र प्युठान अस्पताल, रुकुम पूर्व अस्पताल, पाल्पा अस्पताल, अर्घाखाँची अस्पताल
खर्च क्षेत्र	जनशक्ति व्यवस्थापन तथा SNCU कक्ष निर्माण तथा औजार उपकरण खरिद तथा मर्मत संम्भार
लक्षित समुह	विरामी नवजात शिशुहरु
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• संघीय सशर्तबाट वजेट विनियोजन भएका अस्पतालहरुमा पहिला त्यो कार्यक्रमबाट खर्च गरे पछीमात्र यो कार्यक्रमबाट खर्च लेख्नुपर्नेछ । • आवश्यकतानुसार SNCU कक्ष निर्माण तथा औजार उपकरण खरिद तथा मर्मत संम्भार गर्ने • प्राविधिकको नाँप जाँच प्रतिवेदन र बील भर्पाईका आधारमा भुक्तानी गर्ने • चौबिसै घण्टा सेवा सञ्चालन गर्ने
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि विभिन्न खर्च शिर्षकहरुमा बाँडफाँड गर्ने र खर्च गर्नु पर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धी	अस्पतालमा नवजात शिशु उपचार सेवा सञ्चालन भई बाल मृत्युदरमा कमी हुने
अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	स्वास्थ्य मन्त्रालय तथा निर्देशनालयबाट अनुगमन गरीनेछ।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न पश्चात स्वास्थ्य निर्देशनालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।

२१. सामाजिक सेवा इकाई तथा एकद्वार संकट व्यवस्थापन केन्द्र सञ्चालन तथा व्यवस्थापन

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	रु १५ लाख	अस्पताल	१	प्रथम, दोस्रो, तेश्रो र चौथो

उप शीर्षकः	विवरण

सचिव

परिचय	नेपालको संविधानमा प्रत्येक नागरीकलाई राज्यबाट आधारभूत स्वास्थ्य स्वास्थ्य सेवा निःशुल्क प्राप्त गर्ने हक हुनेछ र कसैलाई पनि आकस्मिक स्वास्थ्य सेवाबाट बञ्चित गरीने छैन भनि स्वास्थ्य सेवालाई नेपाली नागरीकको मौलिक हक अन्तरगत राखेको छ । अस्पतालमा आएका विपन्न नागरीक, हिंसामा परेका व्यक्तीहरुलाई निःशुल्क स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न नेपाल सरकारबाट वजेट व्यबस्था हुन छुट भएको यस प्रदेशको रामपुर अस्पतालका लागि यो कार्यक्रमको व्यबस्था गरिएको छ ।
उद्देश्य	• लक्षित समूहका विरामीहरुको स्वास्थ्य सेवामा समतामूलक पहुँच एवं उपयोग वृद्धि गर्ने । • लक्षित समूह सम्म निःशुल्क तथा आंशिक छुटमा विशेषज्ञ सेवाहरु उपलब्ध गराउने । • स्वास्थ्य विमा (विपन्न नागरीक औषधि उपचार कार्यक्रम ज्येष्ठ नागरीक स्वास्थ्य सेवा नवजात शिशु स्वास्थ्य गरीव तथा विपन्न वर्गका लागि निःशुल्क आकस्मिक सेवा लगाएत सवै सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमहरुको संयोजन एवं सहजीकरण गर्ने र सेवाको छुटमा दोहोरो पन हुन नदिने । • लैङ्गिक हिंसा पीडित व्यक्तीहरुलाई स्वास्थ्य उपचातरका साथै अन्य आवश्यक सेवाहरु एकद्वारबाट उपलब्ध गराई लैङ्गिक हिंसा नियन्त्रणमा योगदान पुऱ्याउने ।
कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने निकाय	भालुवाङ अस्पताल
खर्च क्षेत्रहरु	प्रशिक्षक तथा इकाईमा कार्यरत कर्मचारी परिचालन तथा कोचिङ्ग तथा मेन्टोरिङ्गखर्च ।
लक्षित समूह	इकाइमा कार्यरत कर्मचारीहरु ।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• सामाजिक सेवा एकाई सञ्चालन निर्देशिका २०७८, एकद्वार संकट व्यवस्थापन सञ्चालन निर्देशिका २०७७ बमोजिम कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि विभिन्न खर्च शिर्षकहरुमा बाँडफाँड गर्ने र खर्च गर्नु पर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धी	प्रयोगशालाकर्मीहरुको क्षमताको विकास भई गुणस्तरीय प्रयोगशाला सेवा सञ्चालन हुनेछ ।
अनुगमन र मुल्याङ्कन	स्वास्थ्य निर्देशनालयबाट अनुगमन हुनेछ ।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पछि कार्यक्रम सञ्चालन तथा फलोअप वारेको प्रतिवेदन स्वास्थ्य निर्देशनालयमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

२२. गुल्मी अस्पतालको लागि खानेपानी व्यवस्थापन

खर्च शीर्षक नं.	बजेट	एकाई	लक्ष्य	सञ्चालन गर्ने अवधि
२२५२२	बार्षिक विनियोजित बजेट	अस्पताल	१	प्रथम, दोस्रो र तेस्रो

उप शिर्षक	विवरण

सचिव

परिचय	गुल्मी अस्पतालमा स्वास्थ्य उपचारका लागि आउने बिरामी र बिरामीका आफन्त तथा सेवा प्रदान गर्ने कर्मचारीहरुले हाल प्रयोग गरीरहेको खानेपानी परीक्षण गर्दा गुणस्तरीय नदेखिएकोले र त्यसले प्रयोगकर्ताहरुको स्वास्थ्यमा प्रतिकूल असर परिरहेकोले तत्काल गुणस्तरीय खानेपानीको व्यवस्था गर्न यो कार्यक्रम राखिएको हो।
उद्देश्य	अस्पतालमा गुणस्तरीय खानेपानीको व्यवस्था गर्ने ।
कार्यक्रम संचालित गर्ने निकाय	गुल्मी अस्पताल, तम्घास, गुल्मी
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• प्राविधिकबाट लागत स्टिमेट तयार गरी त्यसको आधारमा योजना बनाउने । • सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र नियमावली, २०६४ अनुसार निर्माण प्रक्रिया अगाडि बढाउने । • प्राविधिकको नाँप जाँच प्रतिवेदन र बिल भर्पाईका आधारमा भुक्तानी गर्ने । • प्राविधिक स्पेशिफिकेशन अनुसार नाँप जाँच गरी स्वामित्व ग्रहण गर्ने।
लक्षित समूह	अस्पतालमा सेवा लिन आउने बिरामी, बिरामीका आफन्त, कर्मचारी तथा आमनागरीक
बजेट बाडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि विभिन्न खर्च शिर्षकहरुमा बाँडफाँड गर्ने र खर्च गर्नु पर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धी	अस्पतालमा चौबिसै घण्टा गुणस्तरीय खानेपानीको व्यवस्था भएको हुने ।
अनुगमन र मुल्याङ्कनका सुचक	स्पेशिफिकेशन बिड डकुमेन्ट सम्झौता आपूर्ति तथा दाखिला खाने पानीको गुणस्तर सम्बन्धी चेकजाँच प्रतिवेदन ।
अभिलेख प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न पश्चात स्वास्थ्य निर्देशनालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ। प्रत्येक ४ महिनामा खानेपानीको चेकजाँचको प्रतिवेदन स्वास्थ्य निर्देशनालयमा पेश गर्नु पर्छ ।

२३. गुल्मी अस्पताल नयाँ भवनको लागि सेट अप

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने अवधि
२२५२२	बार्षिक विनियोजित बजेट	वटा	१	दोश्रो

उप शिर्षक	विवरण

सचिव

परिचय	गुल्मी अस्पतालको नयाँ भवनको निर्माणको कार्य सम्पन्न भएको अवस्थामा नयाँ भवनबाट सेवा सुचारु गर्नका लागि बहिरंग तथा अन्तरंग सेवा विस्तारका लागि आवश्यक फर्निचर खरिद गर्नुपर्ने भएकोले ती फर्निचर खरिदका लागि यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको हो।
उद्देश्य	अस्पतालको नयाँ भवनबाट स्वास्थ्य सेवा सुचारु गर्ने।
प्रतिफल	अस्पतालबाट प्रवाह हुने सेवामा सहजता भई सेवा लिन आउनेहरुको संख्यामा बृद्दि हुनेछ।
खर्च क्षेत्र	वहिरंग तथा अन्तरंग सेवा सञ्चालनका लागि आवश्यक फर्निचर (न्यूनतम सेवा मापदण्ड बमोजिमका) खरिद, कक्ष ब्यबस्थापन
कार्यक्रम संचालित गर्ने निकाय	गुल्मी अस्पताल ।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• बहिरंग र अन्तरंग सेवा सञ्चालनका लागि आवश्यक फर्निचर र कक्ष व्यवस्थापनका लागि (न्यूनतम सेवा मापदण्ड बमोजिमका) लागत तयार गर्ने । • सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ र नियमावली २०६४ अनुसार खरिद प्रक्रिया अगाडि बढाउने ।
लक्षित समूह	अस्पतालमा सेवा लिन आउने बिरामिहरु।
बजेट बाडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि विभिन्न खर्च शिर्षकहरुमा बाँडफाँड गर्ने र खर्च गर्नु पर्नेछ।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न पश्चात स्वास्थ्य निर्देशनालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।

सचिव

२४. रूकुम पूर्व अस्पतालको नयाँ भवनबाट सेवा शुरूवात

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने अवधि
२२५२२	बार्षिक विनियोजित बजेट	वटा	१	दोश्रो

उप शिर्षक	विवरण
परिचय	रुकुमपूर्व अस्पतालको नयाँ भवनको निर्माणको कार्य सम्पन्न भएको अवस्थामा नयाँ भवनबाट सेवा सुचारु गर्नका लागि बहिरंग तथा अन्तरंग सेवा विस्तारका लागि आवश्यक फर्निचर तथा औजार उपकरण खरिद गर्नुपर्ने भएकोले यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको हो।
उद्देश्य	अस्पतालको नयाँ भवनबाट स्वास्थ्य सेवा सुचारु गर्ने।
प्रतिफल	अस्पतालबाट प्रवाह हुने सेवामा सहजता भई सेवा लिन आउनेहरुको संख्यामा बृद्दि हुनेछ।
खर्च क्षेत्र	वहिरंग तथा अन्तरंग सेवा सञ्चालनका लागि आवश्यक फर्निचर तथा औजार उपकरण (न्यूनतम सेवा मापदण्ड बमोजिमका) खरिद, कक्ष ब्यबस्थापन
कार्यक्रम संचालित गर्ने निकाय	रुकुम पूर्व अस्पताल ।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• बहिरंग र अन्तरंग सेवा सञ्चालनका लागि आवश्यक फर्निचर र कक्ष व्यवस्थापनका लागि (न्यूनतम सेवा मापदण्ड बमोजिमका) लागत तयार गर्ने । • सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ र नियमावली २०६४ अनुसार खरिद प्रक्रिया अगाडि बढाउने ।
लक्षित समूह	अस्पतालमा सेवा लिन आउने बिरामिहरु।
बजेट बाडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि विभिन्न खर्च शिर्षकहरुमा बाँडफाँड गर्ने र खर्च गर्नु पर्नेछ।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न पश्चात स्वास्थ्य निर्देशनालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।

सचिव

२५. प्यूठान अस्पताललाई आवश्यक औजार उपकरण

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने अवधि
२२५२२	बार विनियोजित बजेट	वटा	१	प्रथम, दोस्रो र तेस्रो त्रैमासिक

उप शिर्षक	विवरण
परिचय	अस्पतालबाट स्वास्थ्य उपचार सेवा सुचारु गरीने भएकोले अस्पताल भवनबाट सेवा सुचारु गर्नका लागि बहिरंग तथा अन्तरंग सेवा विस्तारका लागि आवश्यक औजार उपकरणहरुको खरिद गर्नुपर्ने भएकोले ती औजार उपकरणहरुको खरिदका लागि यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको हो।
उद्देश्य	प्यूठान अस्पतालको स्वास्थ्य सेवा प्रवाहमा थप सुधार ल्याउन आवश्यक औजार उपकरण खरिद गर्ने ।
प्रतिफल	अस्पतालबाट प्रवाह हुने सेवामा सहजता भई सेवा लिन आउने सेवाग्राहीको संख्यामा बृद्दिहुनेछ।
खर्च क्षेत्र	वहिरंग तथा अन्तरंग सेवा सञ्चालनका लागि आवश्यक औजार उपकरण (न्यूनतम सेवा मापदण्ड बमोजिमका) खरिद, कक्ष ब्यबस्थापन
कार्यक्रम संचालित गर्ने निकाय	प्यूठान अस्पताल ।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• अस्पतालको लागि आवश्यक औजार उपकरणको सुचि तयार गर्ने। • बायोमेडिकल इन्जिनियरबाट स्पेशिफिकेशन तयार गरी त्यसको आधारमा लागत अनुमान तयार गर्ने । • सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र नियमावली, २०६४ अनुसार खरिद प्रक्रिया अगाडि बढाउने। • मेशिनको जडान तथा तालिम सञ्चालन गर्ने । • बायोमेडिकल इन्जिनियरको उपस्थितिमा Post shipment Inspection को आधारमा दाखिला गर्ने। • प्राविधिकको नाँप जाँच प्रतिवेदन र बील भर्पाईका आधारमा भुक्तानी गर्ने • बहिरंग र अन्तरंग सेवा सञ्चालनका लागि आवश्यक औजार उपकरण र कक्ष व्यवस्थापनका लागि (न्यूनतम सेवा मापदण्ड बमोजिमका) लागत तयार गर्ने । • सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र नियमावली, २०६४ अनुसार खरिद प्रक्रिया अगाडि बढाउने ।
लक्षित समूह	अस्पतालमा सेवा लिन आउने बिरामी तथा आमनागरीकहरु।
बजेट बाडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि विभिन्न खर्च शिर्षकहरुमा बाँडफाँड गर्ने र खर्च गर्नु पर्नेछ।
अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका सुचक	स्पेशिफिकेशन बिड डकुमेन्ट खरिद सम्झौता आपूर्ति एवं दाखिला
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न पश्चात स्वास्थ्य निर्देशनालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।

सचिव

२६. पाल्पा अस्पतालमा अपरेशन थिएटर सुदृढिकरण

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने अवधि
२२५२२	बार्षिक विनियोजित बजेट	वटा	१	दोश्रो

उप शिर्षक	विवरण
परिचय	पाल्पा अस्पतालमा सर्जिकल सेवाको सुदृढिकरणका लागि अस्पतालमा आवश्यक औजार उपकरणहरुको खरिद गर्नुपर्ने भएकोले ती औजार उपकरणहरुको खरिदका लागि यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको हो।
उद्देश्य	अस्पतालमा सर्जिकल सेवाको सुदृढिकरण गरी गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा सुचारु गर्ने।
प्रतिफल	अस्पतालबाट प्रवाह हुने सर्जिकरण सेवामा सहजता भई सेवा लिन आउनेहरुको संख्यामा बृद्दि हुनेछ।
खर्च क्षेत्र	अपरेशन थिएटर सुदृढिकरण गर्न आवश्यक औजार उपकरण (न्यूनतम सेवा मापदण्ड बमोजिमका) खरिद
कार्यक्रम संचालित गर्ने निकाय	पाल्पा अस्पताल ।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• सर्जिकल सेवा सञ्चालनका लागि आवश्यक औजार उपकरण र ओ टी व्यवस्थापनका लागि (न्यूनतम सेवा मापदण्ड बमोजिमका) लागत तयार गर्ने । • सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ र नियमावली २०६४ अनुसार खरिद प्रक्रिया अगाडि बढाउने ।
लक्षित समूह	अस्पतालमा सेवा लिन आउने बिरामिहरु।
बजेट बाडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि विभिन्न खर्च शिर्षकहरुमा बाँडफाँड गर्ने र खर्च गर्नु पर्नेछ।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न पश्चात स्वास्थ्य निर्देशनालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।

२७. रामपुर अस्पतालमा ओ.टि.सेट.अप तथा C-Arm मेशिन जडान कार्य

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने अवधि

सचिव

२२५२२	बार्षिक विनियोजित बजेट	वटा	१	दोश्रो

उप शिर्षक	विवरण
परिचय	रामपुर अस्पतालमा सर्जिकल सेवाको सुदृढिकरणका लागि अस्पतालमा आवश्यक औजार उपकरणहरुको खरिद गर्नुपर्ने भएकोले ती औजार उपकरणहरुको खरिदका लागि यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको हो।
उद्देश्य	अस्पतालमा सर्जिकल सेवाको सुदृढिकरण गरी गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा सुचारु गर्ने।
प्रतिफल	अस्पतालबाट प्रवाह हुने सर्जिकरण सेवामा सहजता भई सेवा लिन आउनेहरुको संख्यामा बृद्दि हुनेछ।
खर्च क्षेत्र	अपरेशन थिएटर सुदृढिकरण गर्न आवश्यक औजार उपकरण (न्यूनतम सेवा मापदण्ड बमोजिमका) खरिद
कार्यक्रम संचालित गर्ने निकाय	रामपुर अस्पताल ।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• सर्जिकल सेवा सञ्चालनका लागि आवश्यक औजार उपकरण र ओ टी व्यवस्थापनका लागि (न्यूनतम सेवा मापदण्ड बमोजिमका) लागत तयार गर्ने । • सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ र नियमावली २०६४ अनुसार खरिद प्रक्रिया अगाडि बढाउने ।
लक्षित समूह	अस्पतालमा सेवा लिन आउने बिरामिहरु।
बजेट बाडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि विभिन्न खर्च शिर्षकहरुमा बाँडफाँड गर्ने र खर्च गर्नु पर्नेछ।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न पश्चात स्वास्थ्य निर्देशनालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।

२८. अर्घाखाँची अस्पतालको लागि क वर्गको एम्बुलेन्स खरिद

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने अवधि
२२५२२	बार्षिक विनियोजित बजेट	वटा	१	दोश्रो

सचिव

उप शिर्षक	विवरण
परिचय	आकस्मिक रुपमा विरामीलाई स्वास्थ्य संस्था पुऱ्याउन तथा एउटा स्वास्थ्य संस्थाबाट सुविधा सम्पन्न अर्को उच्च स्तरको स्वास्थ्य संस्थामा समयमै विरामीलाई सहजताका साथ पुऱ्याउन सुविधा सम्पन्न एम्वुलेन्सको व्यबस्था गर्न यो कार्यक्रमको व्यबस्था गरिएको हो ।
उद्देश्य	क वर्गको एम्वुलेन्सको पहुँच वृद्धि गर्न
प्रतिफल	विरामीलाई स्वास्थ्य संस्थासम्म पुऱ्याउन तथा संस्थाबाट प्रेषण गर्न सहज हुनेछ
खर्च क्षेत्र	क वर्गको एम्वुलेन्स खरिद
कार्यक्रम संचालित गर्ने निकाय	अर्घाखाँची अस्पताल ।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• क वर्गको एम्वुलेन्स खरिदका लागि स्पेशिफिकेशन तथा लागत तयार गर्ने । • सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ र नियमावली २०६४ अनुसार खरिद प्रक्रिया अगाडि बढाउने । • कर छुटका लागि आवस्यक प्रक्रिया गर्ने ।
लक्षित समूह	अस्पतालमा सेवा लिन आउने बिरामिहरु।
बजेट बाडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि विभिन्न खर्च शिर्षकहरुमा बाँडफाँड गर्ने र खर्च गर्नु पर्नेछ।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न पश्चात स्वास्थ्य निर्देशनालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।

२९. पाल्पा अस्पतालको लागि ख वर्गको एम्बुलेन्स खरिद

खर्चशीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने अवधि
२२५२२	बार्षिक विनियोजित बजेट	वटा	१	दोश्रो

उप शिर्षक	विवरण

सचिव

परिचय	आकस्मिक रुपमा विरामीलाई स्वास्थ्य संस्था पुऱ्याउन तथा एउटा स्वास्थ्य संस्थाबाट सुविधा सम्पन्न अर्को उच्च स्तरको स्वास्थ्य संस्थामा समयमै विरामीलाई सहजताका साथ पुऱ्याउन एम्वुलेन्सको व्यवस्था गर्न यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको हो ।
उद्देश्य	ख वर्गको एम्वुलेन्सको पहुँच वृद्धि गर्न
प्रतिफल	विरामीलाई स्वास्थ्य संस्थासम्म पुऱ्याउन तथा संस्थाबाट प्रेषण गर्न सहज हुनेछ
खर्च क्षेत्र	ख वर्गको एम्वुलेन्स खरिद
कार्यक्रम संचालित गर्ने निकाय	पाल्पा अस्पताल ।
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• ख वर्गको एम्वुलेन्स खरिदका लागि स्पेशिफिकेशन तथा लागत तयार गर्ने । • सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ र नियमावली २०६४ अनुसार खरिद प्रक्रिया अगाडि बढाउने । • कर छुटका लागि आवस्यक प्रक्रिया गर्ने ।
लक्षित समूह	अस्पतालमा सेवा लिन आउने बिरामिहरु।
बजेट बाडफाँड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि विभिन्न खर्च शिर्षकहरुमा बाँडफाँड गर्ने र खर्च गर्नु पर्नेछ।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न पश्चात स्वास्थ्य निर्देशनालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।

आयुर्वेद स्वास्थ्य संस्थाहरुबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रमहरु

१. लुम्बिनी आयुर्वेद चिकित्सालय स्तरोन्नती (अन्तरंग तथा वहिरंग सेवा सञ्चालनका लागि मेसिनरी औजार, प्रयोगशाला)

शिर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने अवधि

सचिव

२२५२२	विनियोजित	संस्था	१	प्रथम, दोश्रो, तेश्रो र चौथो

परिचय	लुम्बिनी आयुर्वेद चिकित्सालय विरामीको चाप बढ्दै गएकोले आयुर्वेद सेवालाई विस्तार गरी अन्तरंग सेवा सञ्चालन गर्न जनशक्ति, मेसिनरी औजार, प्रयोगशालाका सामाग्री उपलब्ध गराई १५ शैयायुक्त क्षमतामा सञ्चालित चिकित्सालयको पूर्वाधार विकास एवं नियमित सञ्चालन व्यवस्थापन गर्न यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको हो।
उद्देश्य	लुम्बिनी आयुर्वेद चिकित्सालयमा बहिरङ्ग र अन्तरंग सेवा सञ्चालन गरी सेवालाई विस्तार गर्ने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	लुम्बिनी आयुर्वेद चिकित्सालय बुटवल।
खर्च क्षेत्र	बहिरङ्ग, पञ्चकर्म सेवा विभाग, अन्तरंग कक्ष व्यवस्थापन, बेड, औजार उपकरण, प्रयोगशाला सामाग्री, औषधि र जनशक्ति
लक्षित समुह	चिकित्सालयका सेवाग्राहीहरु
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• सेवा विस्तारका लागि आवश्यक औजार, उपकरण लगायतका सर सामाग्रीहरुको लगत तयार गर्ने • प्रचलित सार्वजानिक खरिद कानून बमोजिम खरिद एवं आपूर्ति गर्ने • सेवा विस्तारका लागि आवश्यक जनशक्तीको व्यवस्थापन गर्ने । • सेवा विस्तार गर्ने
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा बाँडफाँड गरी कार्यालय प्रमुखबाट स्वीकृत गराई कार्यक्रम सञ्चालन र खर्च गर्नुपर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धी	लुम्बिनी आयुर्वेद चिकित्सालय बहिरङ्ग सेवा र अन्तरङ्ग सेवा सञ्चालन गरी सेवा विस्तार हुनेछ ।
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सूचक	मेसिनरी औजार, उपकरण खरिद प्रक्रिया, दाखिला प्रतिवेदन, अन्तरङ्ग विभागमा विरामीको संख्या, bed occupancy rate
कार्यक्रम सञ्चालनको लागि सन्दर्भ सामाग्रीहरु	न्यूनतम सेवा मापदण्ड कार्यान्वयन निर्देशिका २०७८ र प्रचलित कानून लगायत अन्य कानून।

२. मानसिक स्वास्थ्य सेवा प्रवर्द्धनका लागि योग ध्यान कार्यक्रम

शिर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित	संस्था	१३	दोस्रो

परिचय	विश्व परिवेशमा बदलिदो जीवनशैली, रहन सहन तथा तनावका कारण नसर्ने रोग विशेष गरी मानसिक स्वास्थ्य जोखिम बढेको छ। नेपालमा गरिएका नसर्नेरोग सम्बन्धी अध्ययनको नतिजाले समेत यो रोगको जोखिमदर बढेको देखाएको छ। योग ध्यान ,स्वस्थ खानपान, आनी बानी र व्यवहारको परिपालन गर्नाले

सचिव

स्वास्थ्य मन्त्रालय
लुम्बिनी प्रदेश सरकार
राप्ती उपत्यका(देउखुरी), नेपाल

	स्वास्थ्यको प्रवर्धन भई समुदायस्तरबाट मानसिक रोगको रोकथाम र नियन्त्रण गर्न प्रभावकारी हुन्छ। जनस्वास्थ्यका संसाधन योग तथा ध्यान विधीको समुचित उपयोगद्वारा नागरिको स्वास्थ्य रक्षा र प्रवर्द्धनका लागि यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको हो ।
उद्देश्य	नागरिकहरुको स्वास्थ्य चेतना र स्वस्थ व्यवहार पालना सम्बन्धी चेतना अभिवृद्धि गराई योग ध्यान मार्फत मानसिक स्वास्थ्य प्रवर्द्धन गराउनु ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	प्रदेश मातहतका १३ वटै चिकित्सालय र आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्रहरु
खर्च क्षेत्र	दैनिक भ्रमण भत्ता, यातायात खर्च, प्रशिक्षक भत्ता, कार्यक्रम सञ्चालनका लागि आवश्यक पर्ने अन्य सामाग्री खरिद तथा छपाई र अन्य व्यवस्थापकीय खर्च
लक्षित समुह	प्रदेशवासी नागरिकहरु
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• स्वास्थ्य संस्थाले मानसिक स्वास्थ्य अवस्थाको कमजोर सूचकहरु रहेका स्थान/ जोखिममा परेका क्षेत्र र समुहहरुको छनौट गर्नेछ। • आयुर्वेद चिकित्सक/ आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मी र योग प्रशिक्षक सम्मिलित टोलीले योग, जीवनशैली बारेमा जोखिम समुहमा रहेका वृद्ध-वृद्धा, महिला बालबालिका, प्रौढ तथा युवाहरुलाई सैद्धान्तिक एवं व्यावहारिक ज्ञान सहित मानसिक स्वास्थ्य प्रवर्धन अभियान सञ्चालन गर्ने • कार्यक्रम पूर्व र पश्चात सेवाग्राहीको Mental Health status Assessment प्रश्नावली तयार गरि अभिलेख राखी मन्त्रालयमा प्रेषण गर्ने ।
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा बाँडफाँड गर्ने र कार्यालय प्रमुखबाट स्वीकृत गराई कार्यक्रम सञ्चालन र खर्च गर्नुपर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धी	नागरिकहरुको मानसिक स्वास्थ्य चेतना र स्वस्थ व्यवहार पालना सम्बन्धी चेतना अभिवृद्धि गराई मानसिक स्वास्थ्य प्रवर्द्धन
अनुगमन र मुल्याङ्कनको सूचक	यस मानसिक स्वास्थ्य प्रवर्द्धनमा सम्मिलित सेवाग्राहीहरुको संख्या, कार्यक्रमको पटक
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पछि कार्यक्रम सञ्चालन वारेको प्रतिवेदन सम्बन्धित निकायमा पेश गर्नु पर्नेछ।

३. प्रा आ चि विजौरी र लुम्बिनी आयुर्वेद चिकित्सालयमा CME सञ्चालन

खर्चशीर्षक नः	**बजेटः**	**एकाई**	**लक्ष्य**	**कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि**
२२५२२	विनियोजित	महिना	१२	प्रथम, दोश्रो, तेश्रो र चौथो

सचिव

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	प्रदेश अन्तरगत रहेका प्रदेश अन्तर्गतका प्रा आ चि विजौरी र लुम्बिनी आयुर्वेद चिकित्सालयमा अस्पतालका चिकित्सक,आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मी, नर्सिङ स्टाफ तथा अन्य स्वास्थ्य कर्मीहरुको निरन्तर ज्ञान र सीप दक्षताको अध्यावधिक गराई आम नागरिकमा गुणस्तरीय तथा प्रभावकारी स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न यो कार्यक्रमको व्यबस्था गरिएको छ ।
उद्देश्यः	अस्पतालका चिकित्सक, नर्सिङ स्टाफ तथा अन्य स्वास्थ्यकर्मीको दक्षतामा अभिबृद्धि गरी प्रभावकारी सेवा प्रदान गर्न ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	प्रदेश अन्तर्गतका प्रा आ चि विजौरी र लुम्बिनी आयुर्वेद चिकित्सालयमा
खर्च क्षेत्र	प्रशिक्षक प्रशिक्षण कार्यपत्र खर्च, प्रशिक्षक यातायात खर्च, खाजा तथा स्टेशनरी खर्च तथा अन्य व्यवस्थापकिय खर्च।
लक्षित समुह	प्रा आ चि विजौरी र लुम्बिनी आयुर्वेद चिकित्सालयका स्वास्थ्य कर्मीहरु
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• कार्यक्रम सञ्चालन उपयुक्त सिकाई शिर्षक र समयसारिणी सहितको योजना तयार गर्ने । • विभिन्न विधाका विज्ञबाट अनुशिक्षण गरिने गरी कम्तिमा महिनाको १ पटक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने • प्रस्तुती, लघु प्रवचन, मस्तिष्क मन्थन र छलफलका माध्यमबाट स्वास्थ्यकर्मीहरुको ज्ञान, सीप र दक्षतामा अभिबृद्धि गर्ने ।
बजेट बाँडफाडः	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि विभिन्न खर्च शिर्षकहरुमा बाँडफाँड गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धी	स्वास्थ्यकर्मीहरुको दक्षतामा वृद्धि भई गुणस्तरीय तथा प्रभावकारी स्वास्थ्य सेवा प्रबाह हुनेछ ।
अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	स्वास्थ्य निर्देशनालय तथा मन्त्रालयबाट अनुगमन गरीनेछ।
प्रतिवेदनः	कार्यक्रम सम्पन्न पश्चात स्वास्थ्य निर्देशनालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।

४. "मेरो स्वास्थ्य मेरो जिम्मेवारी" समुदाय स्तरमा स्वस्थ जीवनशैली प्रवर्द्धन कार्यक्रम

शिर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित	जिल्ला	१२	दोस्रो, तेश्रो

उपशीर्षक	विवरण
परिचयः	घर, परिवार र समुदायमा स्वस्थ खानपान, आनी बानी र व्यवहारको परिपालन गर्नाले सर्ने र नसर्ने रोग दुवैको समुदायस्तरबाट रोकथाम र नियन्त्रण गर्न

सचिव

	प्रभावकारी हुन्छ। समुदायमा जनस्वास्थ्यका संसाधन तथा विधीको समुचित उपयोगद्वारा नागरिको स्वास्थ्य रक्षा र प्रवर्द्धनका लागि यो कार्यक्रमको व्यबस्था गरिएको हो ।
उद्देश्यः	नसर्ने रोग व्यवस्थापनलाइ नागरिकहरुको स्वस्थ जीवनशैली सम्बन्धी स्वास्थ्य चेतना अभिवृद्धि गराई स्वास्थ्य प्रवर्द्धन गराउनु ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	१२ जिल्लास्थित आयुर्वेद चिकित्सालयहरु/ आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्रहरु
खर्च क्षेत्र	दैभ्रभ, यातायात खर्च, कार्यक्रम सञ्चालनका लागि आवश्यक पर्ने प्रयोगशाला किट, तथा अन्य व्यवस्थापकिय सामाग्री खरिद
लक्षित समुह	प्रदेशवासी नागरिकहरु
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• आयुर्वेद सेवाको पहूँचमा नभएका क्षेत्रहरु पहिचान गरी कम्तीमा पनि २ स्थान छनोट गर्ने। • सो स्थानका सामुदायिक भवन वा अन्य सरकारी भवनमा स्वस्थजीवनशैली प्रशिक्षित आयुर्वेद चिकित्सक/ आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीद्वारा उक्त कार्यक्रम सञ्चालित स्थानमा सेवाको पूनः पृष्ठपोषण तथा पूनरागमन गर्ने योजना बनाई लागू गर्ने । • छनौट गरिएको स्थानमा सामान्य स्वास्थ्य जाँच (रक्तचाप, बडिमास इन्डेक्स, युरिन डिपस्टिक, ग्लुकोमिटरको माध्यमबाट रगत सुगर परिक्षण) गर्ने र स्क्रिन भएका मधुमेह, मोटोपना र उच्च रक्तचापका बिरामीको अभिलेख राखी योग जीवनशैली प्रबर्धन सेवा सहित आवश्यक आयुर्वेद औषधि वितरण गर्ने र जोखिममा रहेकालाइ नजिकको स्वास्थ्य संस्थामा प्रेषण गर्ने । • कार्यक्रम पूर्व र पश्चात सहितको तथ्याङ्कको अभिलेख तयार गरि निर्देशनालयमा प्रेषण गर्ने।
बजेट बाँडफाडः	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा बाँडफाँड गर्ने र कार्यालय प्रमुखबाट स्वीकृत गराई कार्यक्रम सञ्चालन र खर्च गर्नुपर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धी	नागरिकहरुको स्वास्थ्य चेतना र स्वस्थ जीवनशैली सम्बन्धी चेतना अभिवृद्धि गराई नसर्ने रोग न्युनिकरण तथा स्वास्थ्य प्रवर्धन
अनुगमन र मुल्याङ्कनका सूचकहरु	• सञ्चालित कार्यक्रमको पटक संख्या • सेवाग्राहीहरुको विवरण
कार्यक्रम सञ्चालनका सन्दर्भ ग्रन्थहरु	नागरिक आरोग्य कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका, २०७६ सोको कार्ययोजना, मेरो स्वास्थ्य मेरो जिम्मेवारी कार्यक्रम निर्देशिका र अन्य प्रचलित कानून

सचिव

५. प्रादेशिक आयुर्वेद चिकित्सालय विजौरीलाई ५० सैयामा स्तरोन्नती गर्ने (जनशक्ति औजार उपकरण समेत)

शिर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित	संस्था	१	प्रथम, दोश्रो, तेश्रो र चौथो

उपशीर्षक	विवरण
परिचयः	प्रादेशिक आयुर्वेद चिकित्सालय विजौरीमा विरामीको चाँप बढ्दै गएकोले आयुर्वेद सेवालाई विस्तार गरी हाल सञ्चालित ३० शैय्यालाई विस्तार गरी गर्न ५० शैयायुक्त अन्तरंग सेवा सञ्चालन स्तरोन्नती गर्न यो कार्यक्रमको व्यबस्था गरिएको हो ।
उद्देश्यः	प्रादेशिक आयुर्वेद चिकित्सालय विजौरीमा अन्तरंग सेवा सञ्चालन गरी सेवालाई विस्तार गर्न।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	प्रादेशिक आयुर्वेद चिकित्सालय विजौरी दाङ
खर्च क्षेत्र	बहिरङ्ग, पञ्चकर्म सेवा विभाग, अन्तरंग कक्ष व्यवस्थापन, औषधि, जडिबुटि, बेड, औजार उपकरण, प्रयोगशाला तथा सरसफाइ सामाग्री र जनशक्ति
लक्षित समुह	चिकित्सालयका सेवाग्रही
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• चिकित्सालयको सेवा विस्तारका लागि आवश्यक औषधि, औजार उपकरण र अन्य सर सामाग्रीको लगत तयार गर्ने • न्यूनतम सेवा मापदण्डले सिफारिश गरेका विषयहरुको प्राथमिकिकरण गर्ने • कार्ययोजना बनाई खरिद आपूर्ति एवं व्यवस्थापन गर्ने।
बजेट बाँडफाडः	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा बाँडफाँड गर्ने र कार्यालय प्रमुखबाट स्वीकृत गराई कार्यक्रम सञ्चालन र खर्च गर्नुपर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धी	प्रादेशिक आयुर्वेद चिकित्सालय विजौरीमा अन्तरंग सेवा सञ्चालन गरी सेवा विस्तार हुनेछ ।
अनुगमन र मुल्याङ्कन	मन्त्रालय र स्वास्थ्य निर्देशनालयबाट कार्यक्रमको अनुगमन गरिनेछ।

सचिव

कार्यक्रम सञ्चालनका सन्दर्भ सामाग्रहीहरु	न्यूनतम सेवा मापदण्ड कार्यान्वयन निर्देशिका २०७८ र प्रचलित कानून लगायत अन्य कानून।

६. प्रा आ चि बिजौरीमा शल्य चिकित्सा र पञ्चकर्म सेवा विस्तार निरन्तरता

शिर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित	संस्था	१	प्रथम, दोस्रो, तेश्रो तथा चौथो

शिर्षकः	विवरण
परिचयः	आयुर्वेद चिकित्सा विज्ञानमा शरीरमा उत्पन्न भएका विकार पदार्थको शरीरबाट बाहिर निकाल्ने (शोधन) र शरीर भित्रै उत्पन्न विकारलाई घटाउने/ सन्तुलित पार्ने (शमन) चिकित्सा पद्धति अभ्यासमा छन्। यसमध्ये असन्तुलित जीवनशैली र खानपानका कारण रोगहरुको व्यवस्थापनमा शरीर शोधन पार्ने (पञ्चकर्म) चिकित्साको संसारभर माग र अभ्यास बढि प्रचलनमा आएको छ। उच्चरक्त चाप, मधुमेह, वातव्याधी, मोटोपना, एलर्जी तथा चर्म विकार लगायतका समस्यमाहरुको उचित व्यवस्थापन साथै शल्य चिकित्सा सेवालाई सुदृढिकरण तथा सवलिकरण गरी सेवालाई प्रभावकारी रुपमा सञ्चालन गर्न यो कार्यक्रमको व्यबस्था गरिएको हो ।
उद्देश्यः	शल्य चिकित्सा र पञ्चकर्म सेवा, फिजियोथेरापी सेवा सञ्चालनमा ल्याउनु।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकायः	प्रादेशिक आयुर्वेद चिकित्सालय विजौरी दाङ।
खर्च क्षेत्र	जनशक्ती व्यवस्थापन, आवश्यक औजार उपकरण औषधि तथा बस्तु खरिद तथा व्यवस्थापन
कार्यक्रम सञ्चालन प्रकृयाः	• शल्य चिकित्सा र पञ्चकर्म र फिजियोथेरापी सेवा प्रवाहका लागि आवश्यक औजार उपकरण औषधि तथा बस्तु खरिद तथा व्यवस्थापन। • जनशक्ति व्यवस्थापन • दैनिक सेवा प्रवाह एवं थप समय सेवा सञ्चालन व्यवस्थापन खर्च
बजेट बाँडफाडः	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि तथा प्रदेश सरकारवाट स्वीकृत खर्च मापदण्ड अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि बिभिन्न खर्च

सचिव

	शीर्षकहरुमा बाँडफाँड गर्ने र कार्यालय प्रमुखबाट स्वीकृत गराई मात्र कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धि:	शल्य चिकित्सा र पञ्चकर्म तथा फिजियोथेरापी सेवाका माध्यामद्धारा विरामीहरुले स्वास्थ्य लाभ गर्नेछन।
अनुगमन र मुल्याङ्कन सूचक	• पञ्चकर्म तथा फिजियो सेवाबाट लाभान्वित विरामी संख्या, सेवाको प्रकार • शल्यचिकित्साबाट लाभान्वित विरामी संख्या, सेवाको प्रकार
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पछि कार्यक्रम सञ्चालन वारेको प्रतिवेदन स्वास्थ्य निर्देशनालयमा पठाउनु पर्नेछ ।

७. स्वस्थकर जीवन शैली प्रवर्द्धनमा गृहणीहरुका लागि भान्सा सुधार कार्यक्रम

शिर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित	संस्था	१२	दोस्रो र तेश्रो

उपशीर्षक	विवरण
परिचय	आयुर्वेदले असल रखानपान आचरण, सु-आचरण र असल विचार सहित स्वस्थ रहने तरिका सिकाउछ। समय अनुकूल र मौसममा आधारित खानाले स्वस्थजीवनकोलागि राम्रो अभ्यासहरू चित्रण गर्दछ। प्राचीन सन्तहरूको दीर्घायु र स्वस्थ जीवनशैलीमा स्वस्थ खानपानका विभिन्न तरिकाहरूमा आधारित थियो। घरेलु खानाको प्रवर्द्धन गर्न, संक्रामकरोगहरू, नसर्ने रोगहरुको रकुपोषणबाटबच्न, पत्रु खानाको प्रयोगलाई निरुत्साहित गर्न भान्सा सुधार मार्फत पोषण शिक्षाबाट समुदायको स्वास्थ प्रवद्र्धन गर्नको लागी समुदायहरूको क्षमता विकास गरी जीवन चक्रको आधारमा आयुर्वेद प्रणाली निहित पोषणका ज्ञान र सीपहरू मार्फत स्वस्थकर जीवन शैली अभिवृद्धि गर्ने छ।
उद्देश्य:	खाना पकाउनु पुर्व देखि उपभोगसम्म आयुर्वेदमा लिपिबद्ध पोषण प्रबर्द्धन कार्यहरूलाई पोषणसंवेदनशील भई भान्सा सुधार मार्फत समुदायको पोषण सुधार हुने गरी परिणाम प्राप्त गर्न सहभागीहरूमा ज्ञान र सीप प्रदान गर्दछ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र र चिकित्सालयहरु (बिजौरी बाहेक)

सचिव

खर्च क्षेत्र	दै भ्र भ तथा यातायात खर्च, बैठक, गोष्ठि, अभियान सञ्चालनको मोडयुल, छपाई अभियान सञ्चालन व्यवस्थापन खर्च समेत
लक्षित समुह	प्रदेशवासी नागरिकहरु
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• अभियान सञ्चालन सन्दर्भग्रन्थ तयार गरीने • अभियान सञ्चालनका लागि कार्य योजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने • कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकायले स्थानीय तहमा रहेका आयुर्वेद औषधालय र नागरिक आरोग्य केन्द्रको समन्वयमा समुदायस्तरमा आमा समुह, महिला सामुदायिक स्वयंसेविका, महिला शिक्षक, कृषक समुह, बन समूह लगायत समुदायमा रहेका सरोकारवालहरुलाई केन्द्र बिन्दुमा राखि स्वस्थकर आहार, आदर्श भान्सा, पोषण ऋतुअनुसारको आहार स्वस्थ जीवनशैली सम्बन्धी सेद्धान्तिक एवं व्यवहारिक कक्षा सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।
बजेट बाँडफाडः	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा बाँडफाँड गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धी	स्वस्थ/भान्सा असल खानपीन रहन–सहन र चाल चलन सम्बन्धी अभ्यासहरूमार्फत स्वास्थ्य र पोषण प्रवर्द्धन गर्न नागरिकहरूको व्यक्तिगत एवं सामुदायिक तवरमा व्यवहारमा परिवर्तन भएको हुनेछ
अनुगमन र मुल्याङ्कन	कार्यक्रमको पटक संख्या लाभान्वितको संख्या

८. आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्रमा पञ्चकर्म सेवा विस्तार

शिर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित	संस्था	९	प्रथम, दोस्रो, तेश्रो र चौथो

शिर्षकः	विवरण
परिचयः	आयुर्वेद चिकित्सा विज्ञानमा शरीरमा उत्पन्न भएका विकार पदार्थको शरीरबाट बाहिर निकाल्ने (शोधन) र शरीर भित्रै उत्पन्न विकारलाई घटाउने/ सन्तुलित पार्ने (शमन) चिकित्सा पद्धति अभ्यासमा छन्। यसमध्ये असन्तुलित जीवनशैली र खानपानका कारण रोगहरुको व्यवस्थापनमा शरीर शोधन पार्ने (पञ्चकर्म) चिकित्साको संसारभर माग र अभ्यास बढि प्रचलनमा आएको छ। उच्चरक्त चाप, मधुमेह, वातव्याधी, मोटोपना, एलर्जी तथा चर्म विकार

सचिव

	लगायतका समस्यमाहरुको उचित व्यवस्थापनमा पञ्चकर्म सेवा प्रभावकारी भएको हुनाले यो कार्यक्रम प्रस्ताव गरिएको हो।
उद्देश्यः	पञ्चकर्म सेवा सञ्चालनमा ल्याउनु।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकायः	लुम्बिनी आयुर्वेद चिकित्सालय र राप्ति आयुर्वेद चिकित्सालय, कपिलवस्तु, पाल्पा, अर्घाखाँची, बर्दिया, बाँके र रोल्पा जिल्लाका आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्रहरु
खर्च क्षेत्र	जनशक्ती व्यवस्थापन, आवश्यक औजार उपकरण, औषधि तथा बस्तु खरिद तथा अन्य व्यबस्थापकीय खर्च
कार्यक्रम सञ्चालन प्रकृयाः	• पञ्चकर्म सेवा प्रवाहका लागि आवश्यक औजार उपकरण औषधि तथा बस्तु खरिद तथा व्यवस्थापन। • जनशक्ति व्यवस्थापन • पञ्चकर्म सेवा प्रवाहका लागि बी ए एम एस गरी कम्तीमा १ वर्ष पञ्चकर्म सेवा प्रवाहको अनुभव भएको चिकित्सकको व्यवस्थापन गर्नुपर्नेछ। • महिला र पुरुषका लागि छुट्टा छुट्टै अनुभवी अभ्यङ्गकर्ताको व्यवस्थापन गर्नुपर्नेछ।
बजेट बाँडफाडः	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि तथा प्रदेश सरकारवाट स्वीकृत खर्च मापदण्ड अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा बाँडफाँड गर्ने र कार्यालय प्रमुखबाट स्वीकृत गराई मात्र कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धिः	पञ्चकर्म सेवाका माध्यमद्वारा विरामीहरुले स्वास्थ्य लाभ गर्नेछन।
अनुगमन र मुल्याङ्कन सूचक	सेवा ग्राहीको संख्या र सेवाको प्रकार
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पछि कार्यक्रम सञ्चालन वारेको प्रतिवेदन स्वास्थ्य निर्देशनालयमा पठाउनु पर्नेछ ।

९. गुल्मी र प्युठानमा विस्तारित आयुर्वेद सेवा कार्यक्रम निरन्तरता

शिर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित	संस्था	२	प्रथम, दोस्रो, तेश्रो र चौथो

उपशीर्षक	विवरण
परिचयः	यी जिल्लाहरुमा साविकका स्थापना भएक जिल्ला आयुर्वेद स्वा के अपायक स्थानमा रहेका कारण बहुसंख्यक नागरिकहरुको आयुर्वेद सेवामा पहूँच नभएका कारण पहूँचयोग्य स्थानमा विगत ३ वर्षदेखि पायक पर्ने स्थानमा विस्तारित आयुर्वेद सेवा प्रवाह गर्ने गरी ईकाइ सञ्चालन गर्न यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको हो ।

सचिव

उद्देश्यः	आयुर्वेद सेवालाई सुदृढिकरण र सवलिकरण गरी प्रभावकारी सेवा विस्तार गर्न।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र गुल्मी र प्युठान
खर्च क्षेत्र	औषधि, औजार, उपकरण खरिद जनशक्ति तथा अन्य व्यबस्थापकीय खर्च ।
लक्षित समुह	आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र गुल्मी र प्युठान
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• आयुर्वेद सेवा विस्तारका लागि विएएमएस उतिर्णगरी कम्तिमा १ वर्ष भन्दा वढीको अनुभव प्राप्त १ जना चिकित्सक र १ जना प्राविधिक चौथो स्तरको कर्मचारी र आवश्यकता अनुसार सहयोगी कर्मचारी व्यवस्थापन गर्ने। • आयुर्वेद सेवा विस्तारका लागि आवश्यक पर्ने औषधि औजार उपकरणहरुको सूचि तयार गर्ने लागत अनुमान गर्ने र सार्वजनिक खरिद ऐन तथा नियमावली अनुसार खरिद कार्य गर्ने। • दैनिक सेवा प्रवाह गरी अभिलेख तयार गर्ने।
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा बाँडफाँड गर्ने र कार्यालय प्रमुखबाट स्वीकृत गराई कार्यक्रम सञ्चालन र खर्च गर्नुपर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धी	आयुर्वेद सेवालाई सुदृढिकरण र सवलिकरण गरी प्रभावकारी सेवा विस्तार हुने
अनुगमन र मुल्याङ्कन	सेवा विस्तारका लागि छनौट भएका चिकित्सक सेवा विस्तारका लागि आवश्यक पर्ने औषधि औजार उपकरणहरुको सूचि

१०. आयुर्वेद संस्थाहरुमा प्रयोगशाला सेवा सञ्चालन कन्जुमेबल

शिर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित	संस्था	१३	प्रथम, दोस्रो, तेश्रो र चौथो

उपशीर्षक	**विवरण**
परिचयः	चिकित्सा विज्ञानको आधुनिकीकरणसँग सँगै विरामीहरुको रोग निदान तथा चिकित्सकीय कार्यमा प्रयोगशाला परिक्षण र यसको नतिजा अपरिहार्य बन्दै गएको छ। यसबाट रोगको सहि निदान तथा उचित उपचारमा सघाउ पुर्याई अकालमा हुने जन धनको क्षति तथा व्यर्थ औषधोपचार खर्चको न्युनीकरण भएको छ। यसैले आयुर्वेद चिकित्सालयमा प्रवाह हुने विभिन्न खालका चिकित्सा सेवामा गुणस्तरीयता अभिवृद्धि गर्ने हतुले यो कार्यक्रम प्रस्ताव गरिएको हो।

सचिव

उद्देश्यः	आयुर्वेद संस्थाहरुमा प्रयोगशाला सञ्चालनका गर्ने
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	आयुर्वेद चिकित्सालय एवं स्वास्थ्य केन्द्रहरु
खर्च क्षेत्र	• प्रयोगशाला जन्य औजार उपकरण तथा सामाग्री खरिद • जनशक्ति व्यवस्थापन (आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र रुकुमपूर्व र नवलपरासी ब.सु.प)
लक्षित समुह	आयुर्वेद चिकित्सालय एवं स्वास्थ्य केन्द्रहरु
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• प्रयोगशाला सञ्चालनका लागि आवश्यक सामाग्रीको सूची तयार गर्ने। • सम्बन्धित प्राविधिकबाट लागत अनुमान तयार गरी सार्वजनिक खरिद ऐन तथा नियमावली वमोजिम खरिद कार्य गर्ने । • आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र रुकुमपूर्व र नवलपरासी ब.सु.प मा जनशक्ति व्यवस्थापन खर्च
बजेट बाँडफाडः	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा बाँडफाँड गर्ने र कार्यालय प्रमुखबाट स्वीकृत गराई कार्यक्रम सञ्चालन र खर्च गर्नुपर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धी	आयुर्वेद संस्थाहरुमा प्रयोगशाला सञ्चालन भई आयुर्वेद सेवा गुणस्तरीय र प्रभावकारी रुपमा सञ्चालन हुनेछ ।
अनुगमन र मुल्याङ्कन सूचक	• आवश्यक सामाग्रीको सूची • सञ्चालित प्रयोगशाला सेवाको संख्या

११. स्वर्णप्रासन कार्यक्रम

खर्च शीर्षक नं	**बजेट**	**एकाई**	**लक्ष्य**	**कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि**
२२५२२	विनियोजित	जिल्ला	१०	सबै त्रैमासिक

कार्यक्रमको परिचय	कौमारभृत्यको मूल ग्रन्थ काश्यप संहिताको लेह अध्यायमा स्वर्ण बिन्दु प्राशनको वर्णन गरिएको छ। स्वर्ण भष्मलाई घ्यू र महमा मिसाएर लेहमा परिणत गरी थोपा अंशको रुपमा सेवन गराइने विधिलाई स्वर्ण प्राशन भनिन्छ।

सचिव

कार्यक्रमको उद्देश्य	बालबालिकाहरुको शाररिक तथा मानसिक विकासका साथै रोग प्रतिरोधात्मक क्षमता बढाउन स्वर्णबिन्दु प्राशनको उद्देश्य रहेको छ।
कार्यक्रमबाट लाभान्वित जनसङ्ख्या/समुह	५ बर्ष मुनिका बालबालिकाहरु
कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने निकाय	चिकित्सालय तथा आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्रहरु
कार्यक्रमका खर्च क्षेत्रहरु	स्वार्णप्राशनको लागि आवश्यक औषधि ,अभिमुखिकरण, छपाई, विज्ञ परामर्श लगायत अन्य व्यबस्थापकीय खर्च
कार्यक्रम सञ्चालन मार्गदर्शन / विधि	• संघ तथा प्रदेश बाट तयार गरिएको □□□ तथा निर्देशिका अनुसार स्वर्ण प्राशन निर्माण तथा मात्रा निर्धारण गर्ने • कार्यक्रम सञ्चालनका लागि कार्य योजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने • कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकायले स्थानीय तहमा रहेका आयुर्वेद औषधालय र नागरिक आरोग्य केन्द्रको समन्वयमा समुदायस्तरमा आमा समुह, महिला सामुदायिक स्वयंसेविका, शिक्षक,तथा आवश्यकता अनुसार स्वास्थ्य क्षेत्रमा कार्यरत स्वस्थाकर्मी हरुसंग समन्वय आयुर्वेद चिकित्सालय एवं आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्रहरुबाट स्वर्ण प्राशन सञ्चालन गर्ने । • बालबालिकाको वृद्धि तथा बिकास अनुगमन गर्ने • Developmental Milestone Chart को प्रयोग गरि Developmental Delay स्क्रिनिंग गर्ने ।
सहकार्य, साझेदारी तथा समन्वय	आवश्यकता अनुसार स्वास्थ्य क्षेत्रमा कार्यरत विकास साझेदारहरु समन्वय र सहकार्य गर्न सकिने छ ।
कार्यक्रमको अपेक्षित उपलब्धी	स्वर्णप्राशन सेवालाइ प्रदेश स्तरमा विस्तार हुने र बालबालिकाको रोग प्रतिरोधात्मक क्षमता अभिवृधि।
कार्यक्रम अनुगमनका सुचकहरु	स्वर्णविन्दुप्राशन लिएका बालबालिकाको संख्या
बजेट बाँडफाड	प्रचलित ऐन नियम निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार बैठक तथा गोष्ठी खर्च , परामर्श सेवा खर्च, भ्रमण खर्च एवं छपाई खर्च शीर्षकहरुमा बाँडफाँड गर्ने र कार्यालय प्रमुखबाट स्वीकृत गराई कार्यक्रम सञ्चालन र खर्च गर्नुपर्नेछ।

सचिव

कार्यक्रम सञ्चालनको लागि सन्दर्भ सामाग्रीहरु	विषय संबन्धित संघ तथा प्रदेश सरकारबाट जारी गरिएका निर्देशिका, स्वर्णप्राशन SOP , नीति तथा कार्यविधि निर्देशिका, आदि ।
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पछि कार्यक्रम सञ्चालन वारेको प्रतिवेदन एवं तथ्याङ्क स्वास्थ्य निर्देशनालयमा पठाउनु पर्नेछ ।

१२. जिल्ला स्तरिय वार्षिक समिक्षा तथा योजना तर्जुमा गोष्ठि

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित	संस्था	१२	प्रथम

कार्यक्रमको परिचय	आयुर्वेद चिकित्सा सेवा अन्तर्गत जिल्ला तहमा कार्यरत आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र र चिकित्सालयले उपलब्ध सेवाहरूको वार्षिक समिक्षा गरी सेवाको गुणस्तर सुधार र प्रभावकारी योजना तर्जुमा गर्ने उद्देश्यले यो गोष्ठी आयोजना गरिनेछ। यसले आयुर्वेद स्वास्थ्य सेवा वितरण र प्रशासनिक क्षमता अभिवृद्धि गराउने साथै आगामी वर्षका योजनाहरू समुचित रूपमा तयार पार्न सहयोग गर्नेछ।
कार्यक्रमको उद्देश्य	• जिल्लाका आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र र चिकित्सालयका वार्षिक कार्यसम्पादनको समिक्षा गर्ने। • प्राप्त अनुभव र चुनौतीहरूको विश्लेषण गरी गुणस्तरीय सेवा प्रवाहका लागि रणनीति र योजना तर्जुमा गर्ने। • सेवाको प्रभावकारिता वृद्धि गर्न आवश्यक SOP, मापदण्ड र विधिहरू परिमार्जन र कार्यान्वयन गर्न सुझाव तयार गर्ने।
कार्यक्रमबाट लाभान्वित जनसङ्ख्या/समुह	• जिल्लाका आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र , आयुर्वेद चिकित्सालय, आयुर्वेद औषधालय, नागिरक आरोग्य सेवा केन्द्रका प्रमुख, कर्मचारी तथा व्यवस्थापकहरू
कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने निकाय	• जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र • आयुर्वेद चिकित्सालय

सचिव

लक्षित समुह	जिल्लाका आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र , आयुर्वेद चिकित्सालय, आयुर्वेद औषधालय, नागिरक आरोग्य सेवा केन्द्रका प्रमुख, कर्मचारी, जनप्रतिनिधि संचारकर्मी तथा सरोकारवाला
कार्यक्रमका खर्च क्षेत्रहरु	• बैठक तथा गोष्ठी आयोजना खर्च • छपाई र प्रकाशन खर्च • भ्रमण तथा यातायात सम्बन्धी खर्च • अन्य व्यवस्थापकीय खर्च
कार्यक्रम सञ्चालन मार्गदर्शन / विधि	• वार्षिक समिक्षा तथा योजना तर्जुमाका लागि कार्यतालिका तयार गर्ने। • जिल्लाभरबाट देखिएका सेवा सम्बन्धी समस्याहरू संकलन गर्ने। • स्वास्थ्य निर्देशनालयसंगको समन्व्यमा जिल्ला स्थित आयुर्वेद स्वास्थ्य संस्थाहरुको समिक्षा सञ्चालन गर्ने। • समिक्षा गोष्ठीमा प्राविधिक र व्यवस्थापकीय पक्षमा छलफल गर्ने। • आगामी वर्षका लागि योजना र SOP सुधारका लागि मस्यौदा तयार गर्ने। • समिक्षा रिपोर्ट तयार गरी प्रादेशिक तथा केन्द्रीय निकायमा प्रस्तुत गर्ने।
कार्यक्रमको अपेक्षित उपलब्धी	• जिल्लामा आयुर्वेद सेवा कार्यान्वयनमा स्पष्ट समिक्षा तथा सुधारका उपायहरू तय हुने। • योजना तर्जुमाको माध्यमबाट सेवा गुणस्तर वृद्धि हुनेछ। • SOP तथा मापदण्डमा एकरुपता र स्पष्टता आएर सेवा दीगो र प्रभावकारी हुनेछ।
कार्यक्रम अनुगमनका सुचकहरु	• समिक्षा बैठक तथा गोष्ठी सञ्चालनको तथ्यांक। • योजना मस्यौदा तयार गरिएको अवस्था। • गोष्ठीबाट प्राप्त सुझावहरूको कार्यान्वयन योजना। • सम्बन्धित निकायमा प्रस्तुत गरिएको प्रतिवेदन संख्या।
बजेट बाँडफाड	• प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका तथा कार्यविधि अनुसार बैठक, गोष्ठी, परामर्श सेवा, भ्रमण र छपाई खर्च शीर्षकहरूमा बजेट विनियोजन गरिनेछ। • कार्यालय प्रमुखबाट स्वीकृति पश्चात खर्च हुनेछ।
कार्यक्रम सञ्चालनको	• सम्बन्धित संघ, परिषद् तथा प्रदेश सरकारबाट जारी ऐन, नियम, नीति, कार्यविधि र निर्देशिका।

सचिव

लागि सन्दर्भ सामाग्रीहरु	

१३. मातृशिशु स्वास्थ्य एवं ज्येष्ठनागरिक कार्यक्रम

खर्च शीर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित	संस्था	१२	प्रथम, दोस्रो, तेस्रो

कार्यक्रमको परिचय	यस कार्यक्रममा ज्येष्ठ नागरिक र मातृशिशुको समग्र स्वास्थ्य प्रवर्द्धनलाई प्राथमिकता दिइनेछ। स्वास्थ्य परामर्श साथै ज्येष्ठ नागरिकको लागि रसायन औषधि तथा स्तनपायी आमाहरूलाई दुग्धवर्धक औषधि वितरण गरी आवश्यक सेवा सहज र गुणस्तरीय रूपमा उपलब्ध गराउने लक्ष्य राखिएको छ, जसले समुदायमा ज्येष्ठ नागरिक, स्तनपायी आमा र नवजात शिशुको स्वास्थ्य सुधार गर्नेछ।
कार्यक्रमको उद्देश्य	• ज्येष्ठ नागरिक र मातृशिशु समुदायमा स्वास्थ्य सतर्कता र सेवा पहुँच वृद्धि गर्नु। • स्तनपायी आमाहरूलाई दुग्ध उत्पादन बढाउने औषधि उपलब्ध गराएर पोषण सुधार गर्नु। • रसायन चिकित्सा मार्फत ज्येष्ठ नागरिकको स्वास्थ्य प्रवर्धन गर्नु। • स्वास्थ्य परामर्श र आवश्यक औषधि सपोर्ट मार्फत मातृशिशु मृत्यु दर घटाउनु।
कार्यक्रमबाट लाभान्वित जनसङ्ख्या/समुह	• मातृशिशु स्वास्थ्य कार्यक्रमबाट ६ महिनासम्मका स्तनपायी आमा, नवजात शिशु • ज्येष्ठनागरिक कार्यक्रमबाट ६० वर्ष माथिका ज्येष्ठ नागरिक
कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने निकाय	• जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र • आयुर्वेद चिकित्सालय • सम्बन्धित स्थानीय स्वास्थ्य संस्था र आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्रहरूसँगको सहकार्य
कार्यक्रमका खर्च क्षेत्रहरु	• रसायन चिकित्सा औषधि खरिद • दुग्धवर्धक औषधि खरिद र वितरण

सचिव

	• कार्यक्रम सञ्चालनका लागि व्यवस्थापकीय खर्च (बैठक, प्रशिक्षण, समन्वय आदि) • छपाई तथा प्रचारप्रसार सामग्री
कार्यक्रम सञ्चालन मार्गदर्शन / विधि	• रसायन चिकित्सा आवश्यक औषधिहरू खरिद र वितरण गर्ने। • मातृशिशु स्वास्थ्य तथा ज्येष्ठ नागरिकका लागि नियमित परामर्श र स्वास्थ्य जाँच कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने। • स्तनपायी आमाहरूलाई पोषण सुधार गर्ने दुग्धवर्धक औषधि उपलब्ध गराउने। • महिलास्वंसेविकालाइ अभिमुखिकरण दिने र समूदायमा स्वास्थ्य सचेतना अभियान गर्ने। • नियमित अनुगमन गरी रिपोर्ट तयार गरि सम्बन्धित निकायमा पेश गर्ने।
कार्यक्रमको अपेक्षित उपलब्धी	• ज्येष्ठ नागरिक र मातृशिशु स्वास्थ्य स्थितिमा सुधार आउने। • स्तनपायी आमाहरूलाई दुग्धबर्धक औषधि सहज रूपमा उपलब्ध हुनेछ। • रसायन चिकित्सा सेवामा प्रविधि र सेवा गुणस्तर वृद्धि हुनेछ।
कार्यक्रम अनुगमनका सुचकहरु	• उपलब्ध औषधि खरिद र वितरणको तथ्यांक • परामर्श सेवा प्राप्त गरेको जनसंख्याको संख्या • स्तनपायी आमा र नवजातको स्वास्थ्य सूचकहरूमा सुधार • नियमित रिपोर्टिङ र अनुगमन मितिहरू • सेवा प्रदायक र लाभग्राहीको सन्तुष्टि स्तर
बजेट बाँडफाड	• प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका तथा कार्यविधि अनुसार खरिद, गोष्ठी, परामर्श सेवा, भ्रमण र छपाई खर्च शीर्षकहरूमा बजेट विनियोजन गरिनेछ। • कार्यालय प्रमुखबाट स्वीकृति पश्चात खर्च हुनेछ।
कार्यक्रम सञ्चालनको लागि सन्दर्भ सामाग्रीहरु	• निर्देशिका, कार्यविधि, मापदण्ड आदि प्रचलित अन्य ऐन नियम

सचिव

१४. प्रादेशिक आयुर्वेद चिकित्सालय बिजौरीमा अकुपञ्चर तथा होमियोप्याथी सेवा बिस्तार

शिर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित	संस्था	१	प्रथम, दोस्रो, तेश्रो तथा चौथो

शिर्षकः	विवरण
परिचयः	आयुर्वेद तथा वैकल्पिक चिकित्साको विकास र विस्तारको प्रदेश निति अनुरुप लुम्बिनी प्रदेशमा सरकारी तवरमा वेकल्पिक सेवाहरु समेत सञ्चालन गर्न अकुपन्चर र होमियोप्याथी सेवा सुरु गर्ने उद्धेश्यले यो कार्यक्रमको व्यबस्था गरिएको हो ।
उद्देश्यः	अकुपन्चर र होमियोप्याथी सेवा सञ्चालनमा ल्याउनु।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकायः	प्रादेशिक आयुर्वेद चिकित्सालय विजौरी दाङ।
खर्च क्षेत्र	जनशक्ती व्यवस्थापन, परामर्श सेवा, यातायात खर्च, आवश्यक औजार उपकरण, औषधि, फर्निचर, छपाइ तथा अन्य सामाग्री खरिद तथा व्यवस्थापन ।
कार्यक्रम सञ्चालन प्रकृयाः	• अकुपन्चर र होमियोप्याथी सेवा प्रवाहका लागि आवश्यक औजार उपकरण औषधि, छपाइ तथा बस्तु खरिद तथा व्यवस्थापन। • जनशक्ति व्यवस्थापन • दैनिक सेवा प्रवाह एवं थप समय सेवा सञ्चालन व्यवस्थापन खर्च
बजेट बाँडफाडः	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि तथा प्रदेश सरकारवाट स्वीकृत खर्च मापदण्ड अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा वाँडफाँड गर्ने र कार्यालय प्रमुखबाट स्वीकृत गराई मात्र कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धिः	अकुपन्चर र होमियोप्याथी सेवाका माध्यामद्वारा विरामीहरुले स्वास्थ्य लाभ गर्नेछन।
अनुगमन र मुल्याङ्कन सूचक	• अकुपन्चर र होमियोप्याथी सेवाबाट लाभान्वित विरामी संख्या, सेवाको प्रकार

सचिव

प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पछि कार्यक्रम सञ्चालन वारेको प्रतिवेदन स्वास्थ्य निर्देशनालयमा पठाउनु पर्नेछ ।

१५. निशुल्क विशेषज्ञ आयुर्वेद स्वास्थ्य शिविर

शिर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित	संस्था	१	दोस्रो

शिर्षकः	विवरण
परिचयः	आयुर्वेद चिकित्सा सेवालाई सुदृढिकरण तथा सवलिकरण गरी जनताको पहुचमा पुर्याई विशेषज्ञ आयुर्वेद सेवा प्रवाह गर्ने तथा आयुर्वेद सेवाको प्रचारप्रसार गर्ने उद्धेश्यले यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको हो ।
कार्यक्रमको उद्देश्यः	आयुर्वेद सेवालाई सुदृढिकरण र सवलिकरण बनाउन र जनतामा सहज पहुचमा विशेषज्ञ सेवा प्रवाह गर्न निःशुल्क आयुर्वेद विशेषज्ञ शिविर सञ्चालन हुने
कार्यक्रमबाट लाभान्वित जनसङ्ख्या/ समुह	प्रदेशका आम नागरीक
कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने निकाय	प्रादेशिक आयुर्वेद चिकित्सालय बिजौरी
कार्यक्रमका खर्च क्षेत्रहरु	स्थान छनौट एवं समन्वय बैठक, औषधि, उपकरण विशेषज्ञ तथा जनशक्ति व्यवस्थापन, भ्रमण तथा यातायात खर्च, शिविर सञ्चालन, प्रतिवेदन
कार्यक्रम सञ्चालन मार्गदर्शन/ विधि	• निःशुल्क आयुर्वेद विशेषज्ञ शिविर कार्यक्रमहरुको लागि उपयुक्त स्थान छनौट गर्ने • बिशेषज्ञ समिति गठन गरि औषधि उपकरण तथा विज्ञ जनशक्ती व्यवस्थापन गर्ने । • बिशेषज्ञ आयुर्वेद शिविर सञ्चालन गर्ने, Anorectal Diseases Screening तथा औषधि वितरण।
सहकार्य, साझेदारी तथा समन्वय	आवश्यकता अनुसार स्वास्थ्य क्षेत्रमा कार्यरत बिकास साझेदारहरु संग समन्वय, सहकार्यतथा साझेदारी गर्न सकिनेछ ।
कार्यक्रमको अपेक्षित उपलब्धी	• समयमै नागरिकको रोग पहिचान ,बिशेषज्ञ आयुर्वेद सेवा प्रवाह साथै anorectal Diseases Screening हुने छ ।

सचिव

कार्यक्रम अनुगमनका सुचकहरु	• सेवाबाट लक्षित नागरीक • कार्यक्रम सञ्चालन प्रतिवेदन

१६. आयुर्वेद चुर्ण औषधि निर्माण

शिर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित	संस्था	१	दोस्रो

शिर्षकः	विवरण
परिचयः	आयुर्वेद सेवा प्रति आम नागरीकको आकर्षण बृद्धि हुदै गएको र प्रदेशबाट उपलब्ध गराइएका आयुर्वेद औषधिहरु अपर्याप्त भएको हुँदा सो को परिपुर्तिका लागि प्रदेशमा उपलब्ध कच्चा जडिवुटीहरुको संकलन गरी प्रशोधन तथा आयुर्वेदिक औषधि उत्पादन कार्यकालागि प्रदेश स्तरीय आयुर्वेद चिकित्सालय दाङ्गमा यो कार्यक्रमको व्यबस्था गरिएको छ ।
उद्देश्यः	विरामीहरुलाई आवश्यक आयुर्वेद औषधिको सहज उपलब्धता गराउन।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकायः	प्रादेशिक आयुर्वेद चिकित्सालय विजौरी दाङ।
खर्च क्षेत्र	जडिवुटी खरिद, औजार उपकरण मेशनरी खरिद, उत्पादन कक्ष व्यवस्थापन, जनशक्ती व्यवस्थापन, ढुवानी, औषधि प्याकिङ्ग, छपाइ र चुर्ण औषधि निर्माण तथा व्यवस्थापन खर्च।
कार्यक्रम सञ्चालन प्रकृयाः	• जडिबुटि, औजार उपकरण र जनशक्तिको लगत, स्पेशिफिकेशन तथा खरिद सामग्री तयारी गरी खरिद गर्ने । • प्राप्त सामाग्री आपूर्ति गरी दाखिला गर्ने । • प्रदेशमा उपलब्ध कच्चा जडिवुटीहरुको संकलन तथा स्थानीय कच्चा पदार्थको सुरक्षित भण्डारण सहित जडिबुटि प्रशोधन गर्ने। • मेशिनरी जडान एवं जनशक्ति व्यवस्थापन गरी चुर्ण औषधि उत्पादन, भण्डारण एवं वितरण गर्ने ।
बजेट बाँडफाडः	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि तथा प्रदेश सरकारवाट स्वीकृत खर्च मापदण्ड अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा बाँडफाँड गर्ने र कार्यालय प्रमुखबाट स्वीकृत गराई मात्र कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।

सचिव

अपेक्षित उपलब्धिः	विरामीहरुलाई आवश्यक आयुर्वेद औषधिको सहज उपलब्धता हुनेछ ।स्थानीय जडिबुटीको उपयोग हुनेछ ।
अनुगमन र मुल्याङ्कन सूचक	उत्पादित चुर्ण औषधिहरुको संख्या, परिमाण र लाभान्वान्वित सेवाग्रही
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पछि कार्यक्रम सञ्चालन वारेको प्रतिवेदन स्वास्थ्य निर्देशनालयमा पठाउनु पर्नेछ ।

१७. अस्पताल भवन मर्मत संभार, रंगरोगन तथा कम्पाउण्ड वाल निर्माण

शिर्षक नं	**बजेट**	**एकाई**	**लक्ष्य**	**कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने अवधि**
२२५२२	विनियोजित	संस्था	१	प्रथम, दोस्रो

शिर्षकः	**विवरण**
परिचयः	प्रादेशिक आयुर्वेद चिकित्सालयहरुको भवनहरु जीर्ण भएर सेवा प्रवाहमा कठिनाइ भएकोले अस्पताल भवनहरुको मर्मत,रंगरोगन तथा कम्पाउण्ड वाल निर्माण गरि अस्पतालको सुरक्षा व्वस्थापन गर्ने उद्धेश्यले यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको हो ।
उद्देश्यः	प्रादेशकि आयुर्वेद चिकित्सालय बिजौरीको जीर्ण संरचनाहरुको मर्मत रंगरोगन तथा कम्पाउण्डवाल निर्माण
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकायः	प्रादेशिक आयुर्वेद चिकित्सालय विजौरी दाङ।
खर्च क्षेत्र	भवन मर्मत संभार, रंगरोगन तथा कम्पाउण्डवाल निर्माण
कार्यक्रम सञ्चालन प्रकृयाः	• प्राविधिकबाट लागत योजना तयार गर्ने • सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ र नियमावली २०६४ अनुसार निर्माण प्रकृया अगाडि बढाउने
बजेट बाँडफाडः	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि तथा प्रदेश सरकारवाट स्वीकृत खर्च मापदण्ड अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा बाँडफाँड गर्ने र कार्यालय प्रमुखबाट स्वीकृत गराई मात्र कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धिः	मर्मत रंगरोगन भएको तथा कम्पाउण्डवाल निर्माण भएको हुने छ।
अनुगमन र मुल्याङ्कन सूचक	• स्वीकृत लागत अनुमान

सचिव

	• सम्झौता • निर्माण सम्पन्न बिल भरपाइ र प्रतिवेदन
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पछि कार्यक्रम सञ्चालन वारेको प्रतिवेदन स्वास्थ्य निर्देशनालयमा पठाउनु पर्नेछ ।

१८. अप्रेशन कक्ष (OT) मर्मत तथा व्यवस्थापन

शिर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित	संस्था	१	प्रथम, दोस्रो

शिर्षकः	विवरण
परिचयः	प्रादेशिक आयुर्वेद चिकित्सालय बिजोरीमा मलद्वार सम्बन्धी पाइल्स र फिस्टुला जस्ता रोगहरुको क्षारसुत्र विधि द्वारा शल्यक्रिया भइरहेकोमा अप्रेशन कक्षको स्तरोन्नति गर्न तथा शल्य सेवा थप सुरक्षित गर्ने उद्धेश्यले यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको हो ।
उद्देश्यः	प्रादेशकि आयुर्वेद चिकित्सालय बिजौरीको अप्रेशन कक्ष (OT) मर्मत तथा व्यवस्थापन गरि शल्य कक्ष स्तरोन्नति र संक्रमण जन्य जोखिम न्युनिकरण गर्ने
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकायः	प्रादेशिक आयुर्वेद चिकित्सालय विजौरी दाङ।
खर्च क्षेत्र	अप्रेशन कक्ष (OT) मर्मत, विद्धुतिकरण, अप्रेशन कक्षमा आवश्यक उपकरण सामाग्री जडान तथा अप्रेशन कक्ष व्यवस्थापन खर्च
कार्यक्रम सञ्चालन प्रकृयाः	• प्राविधिकबाट लागत योजना तयार गर्ने • सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ र नियमावली २०६४ अनुसार निर्माण प्रकृया अगाडि बढाउने
बजेट बाँडफाडः	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि तथा प्रदेश सरकारवाट स्वीकृत खर्च मापदण्ड अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा बाँडफाँड गर्ने र कार्यालय प्रमुखबाट स्वीकृत गराई मात्र कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धिः	सरकारी अस्पतालबाट शल्य सेवा दिने बिरामीको संख्या बढने र शल्य सेवा थप सुरक्षित र छिटो छरितो हुने।
अनुगमन र मुल्याङ्कन सूचक	• स्वीकृत लागत अनुमान

सचिव

	• मर्मत सम्पन्न बिल भरपाइ र प्रतिवेदन
प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पछि कार्यक्रम सञ्चालन वारेको प्रतिवेदन स्वास्थ्य निर्देशनालयमा पठाउनु पर्नेछ ।

१९. पंचकर्म, फिजयोथेरापी तथा पुनर्स्थापना सेवा विस्तार

शिर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने अवधि
२२५२२	विनियोजित	संस्था	३	प्रथम, दोस्रो, तेश्रो तथा चौथो

शिर्षकः	विवरण
परिचयः	आयुर्वेद चिकित्सालय एवं आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्रहरुको सेवाहरु थप विस्तार गर्न, जीर्ण रोगहरुमा पंचकर्म सेवाहरु थप प्रभावकारी बनाइ पुनरुथापना सेवा सञ्चालनको लागि एकिकृतरुपमा पंचकर्म र फिजियोथेरापी सेवा सञ्चालन गर्ने उद्धेश्यले यो कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको हो ।
उद्देश्यः	पञ्चकर्म सेवा, फिजियोथेरापी सेवा प्रवाह गरि पुनर्स्थापना सेवा सञ्चालनमा ल्याउने।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकायः	राप्ति आयुर्वेद चिकित्सालय, कपिलवस्तु आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र र बाँकि आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र
खर्च क्षेत्र	जनशक्ती व्यवस्थापन, आवश्यक औजार उपकरण तथा अन्य व्यवस्थापन खर्च
कार्यक्रम सञ्चालन प्रकृयाः	• पञ्चकर्म र फिजियोथेरापी सेवा प्रवाहका लागि आवश्यक औजार उपकरण औषधि तथा बस्तु खरिद तथा व्यवस्थापन। • जनशक्ति व्यवस्थापन • दैनिक सेवा प्रवाह एवं थप समय सेवा सञ्चालन व्यवस्थापन खर्च
बजेट बाँडफाडः	प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका र कार्यविधि तथा प्रदेश सरकारवाट स्वीकृत खर्च मापदण्ड अनुसार विनियोजित बजेट रकम खर्च गर्नका लागि बिभिन्न खर्च शीर्षकहरुमा वाँडफाँड गर्ने र कार्यालय प्रमुखबाट स्वीकृत गराई मात्र कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।
अपेक्षित उपलब्धिः	पञ्चकर्म तथा फिजियोथेरापी सेवाका माध्यामद्वारा विरामीहरुले पुनरस्थापना सेवा लाभ गर्नेछन।
अनुगमन र मुल्याङ्कन सूचक	पञ्चकर्म तथा फिजियोथेरापी सेवाबाट लाभान्वित विरामी संख्या, सेवाको प्रकार

सचिव

प्रतिवेदन	कार्यक्रम सम्पन्न भए पछि कार्यक्रम सञ्चालन वारेको प्रतिवेदन स्वास्थ्य निर्देशनालयमा पठाउनु पर्नेछ ।

२०. स्थानीय तहका स्वास्थ्य संस्था तथा आयुर्वेद स्वास्थ्य संस्थाहरूमा eHMIS सञ्चालन

शिर्षक नं	बजेट	एकाई	लक्ष्य	कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने अवधि
२२५२२	रु लाख हजार	जिल्ला	१२	प्रथम, दोस्रो

उपशीर्षक	विवरण
परिचयः	स्वास्थ्य संस्थाले डिजिटल स्वास्थ्य प्रविधिको प्रयोग गरी स्वास्थ्य सेवा प्रवाह तथा सेवाग्राहीहरूको विवरण दर्ता व्यवस्थापन गर्नका निमित्त संघ, प्रदेश वा स्थानीय तहले आफैले वा अन्य निजी सेवा प्रदायकहरूसँगको सहकार्यमा निश्चित शर्तहरूको पालना गरी राष्ट्रिय/अन्तराष्ट्रिय मापदण्ड, स्वास्थ्य व्यवस्थापन सूचना प्रणाली अभिलेख तथा प्रतिवेदन सम्बन्धी मार्गदर्शन, राष्ट्रिय सूचना प्रविधि नीति, ई-हेल्थ रणनीति, स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय गुणस्तर मापदण्ड तथा नियमन महाशाखाले उपलब्ध गराएका सूचना प्रविधि सम्बन्धी मापदण्डको प्रत्यक्ष पालना गरी प्रयोग हुने सफ्टवेयरमा एकरूपता रहने गरी स्वास्थ्य सेवा प्रवाहको सूचना दर्ता व्यवस्थापन गर्न सफ्टवेयरको निर्माण, स्थापना र सञ्चालन गर्न यो कार्यक्रम राखिएको छ ।
उद्देश्यः	• स्वस्थ्य संस्थाको स्वास्थ्य तथ्याङ्कहरू अभिलेख तथा प्रतिवेदनमा Digitalized भई गुणस्तरमा सुधार गर्नु। • सेवा पहुँच तथा सेवा प्रवाहमा सुधार गर्नु। • निर्णय लिन व्यवस्थापकलाई सहज बनाउनु। • तथ्याङ्कको अभिलेख व्यवस्थित भई प्रयोगकर्तामैत्री बनाउनु। • टुल्स छपाई तथा ढुवानीमा हुने आर्थिक भार घटाउनु।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्वास्थ्य कार्यालय
खर्च क्षेत्र	परामर्श सेवाबाट सफ्टवेयर स्थापना, नविकरण तथा कार्यान्वयन
लक्षित समुह	स्थानीय तह मातहतका स्वास्थ्य संस्थाहरु
कार्यक्रम सञ्चालन विधि	• यो कार्यक्रम निम्न बुँदाहरू अवलम्बन गरी जिल्ला स्थित स्वास्थ्य कार्यालयले सञ्चालन गर्नुपर्दछः • यो कार्यक्रमको नामः स्थानिय तहका स्वास्थ्य संस्था तथा आयुर्वेद स्वास्थ्य संस्थाहरूमा eHMIS सञ्चालन भएता पनि आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्रहरुमा विनियोजन गरिएको बजेटबाट सम्बन्धित आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र र सोही जिल्ला भित्रका स्थानीय आयुर्वेद

सचिव

	औषाधलयहरुमा कार्वान्वयन गरीनेछ भने प्रादेशिक आयुर्वेद चिकित्सालय विजौरीमा विनियोजन गरिएको बजेटबाट सोही चिकित्सालयका लागि कार्वान्वयन गरीनेछ । • विनियोजित बजेटको परिधिमा रही स्थानीय तहको प्रतिबद्धता र समन्वयमा कति वटा उपयुक्त स्वास्थ्य संस्थाहरूमा सफ्टवेयर स्थापना र सञ्चालन गर्न सकिन्छ तिनिहरूको अनुमान गर्नुपर्दछ । • स्वास्थ्य संस्थाहरू छनोट गर्दा भौतिक पूर्वाधारहरू: (Computer, Laptop and Internet) र ईच्छाशक्ति भएका सकेसम्म सबै स्थानीय तह समेटिने गरी स्वास्थ्य संस्था छनोट गर्ने र प्राथमिकताका आधारमा कार्यक्रम लागु गर्ने । • तोकिएका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा स्थापना र सञ्चालन गर्ने गरी कार्यशर्तगत विवरण (TOR) मा अनुसूचि १ मा उल्लेख भएका शर्तहरू पुरा गर्ने गरी सफ्टवेयर खरिदका लागि लागत अनुमान तयार गर्नुपर्दछ । • सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ अनुसार खरिद प्रक्रिया पालना गरी एकीकृत स्वास्थ्य व्यवस्थापन सूचना प्रणाली निर्देशिकाको पछिल्लो संस्करण अनुसार तयार गरीएका, समग्र रजिस्टर/रिपोर्ट समेटिएका तथा स्वास्थ्य सेवा विभागको व्यवस्थापन महाशाखाबाट स्विकृत API प्राप्त गरेको प्रणाली सेवा प्रदायक सफ्टवेयर कम्पनीबाट खरिद गर्नुपर्दछ । • खरिद गरेपश्चात सफ्टवेयर दाखिला गरी छानिएका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा उल्लिखित सफ्टवेयर स्थापना गरी स्वीकृत TOR बमोजिम भए/नभएको र सफ्टवेयर सञ्चालन भए पश्चात सम्बन्धित सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट सफ्टवेयर स्थापना र सञ्चालन भएको प्रतिवेदन सङ्कलन गरेर मात्र भुक्तानी दिनुपर्दछ । • छनोटमा परेका आयुर्वेद स्वास्थ्य संस्थाका स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई सम्बन्धित सफ्टवेयर प्रयोगका सम्बन्धमा प्रशिक्षित गराउनु पर्नेछ । • यस कार्यक्रमबाट अभिमुखिकरणका लागि समेत वजेट बाँडफाडँ गर्नु पर्नेछ । • कार्यक्रमलाई सञ्चालनमा ल्याउन स्वास्थ्य निर्देशनालयसँग समन्वय गरी स्वास्थ्य संस्थाहरूलाई युजर आइडि दिनुपर्दछ । • सफ्टवेयर स्थापना र सञ्चालन गरेपछि समयसमयमा सफ्टवेयर सञ्चालनबाट भएको प्रगति, अभिवृद्धि बारे आँकडा सङ्कलन गरी कसरी आयुर्वेद स्वास्थ्य सेवा र सोको तथ्याङ्कको गुणस्तर बढाउन सकिन्छ भनी दिगोपनाका लागि छलफल र पैरवी गर्नुपर्दछ ।
बजेट बाँडफाडः	बजेट विनियोजिन भएको कार्यालयले सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४) एवम् प्रचलित कानुनको पालना गर्ने गरी सफ्टवेयर खरिद गर्ने व्यवस्था मिलाउने
अपेक्षित उपलब्धी	आयुर्वेद स्वास्थ्य सेवाको प्रवाह सूचना प्रविधिमार्फत हुनुका साथै नेपाल सरकार आयुर्वेद तथा वैकल्पिक चिकित्सा विभागको आयुर्वेद स्वास्थ्य सूचना व्यवस्थापन प्रणाली (AHMIS) निर्देशिकाको पछिल्लो संस्करण बमोजिमका सम्पूर्ण रेकर्डिङ्ग टुल्सहरू तथा रिपोर्टिङ्ग

सचिव

	टुल्सहरूका क्रमैसँग सबै data element समावेश, Data Standardized ढङ्गले स्वचालित रूपमा DHIS2 मा प्रविष्ट हुनेछ जसले स्वास्थ्य सेवा प्रवाहबाट प्राप्त तथ्याङ्कको गुणस्तरमा मात्रात्मक रूपमा वृद्धि भएको हुने, स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट नियमित रूपमा हुने प्रतिवेदन कार्य समयमा नै सम्पन्न भएको हुनेछ
अनुगमन र मुल्याङ्कनका सूचकहरु	• eHMIS लागु भएका स्वास्थ्य संस्थाहरुको संख्या • मासिक रुपमा समयमै प्राप्त हुने प्रतिवेदनको संख्या
कार्यक्रम सञ्चालनका सन्दर्भ सामाग्रीहरु	आवश्कयतानुसार परामर्श खरिद अर्थात सफ्टवेयर खरिदमा थप स्पष्टताका निमित्त सूचना तथा सञ्चार प्रविधि नीति, २०७२, नेपाल ई-हेल्थ रणनीति, २०१७, विद्युतीय कारोबार ऐन, २०६३, सूचना प्रविधि नीति, २०६७, नेपाल डिजिटल फ्रेमवर्क अवधारणा २०१९, स्वास्थ्य व्यवस्थापन सूचना प्रणाली अभिलेख तथा प्रतिवेदन सम्बन्धी निर्देशिका, २०७८, एकीकृत स्वास्थ्य सूचना व्यवस्थापन प्रणाली मार्गचित्र) २०२२-२०३० आदि सन्दर्भ सामाग्रीको रूपमा प्रयोग गर्न सकिन्छ। साथै खरिद प्रक्रियालाई छिटो, सरल, एकरूपता प्रदान गर्न सहजीकरणका निमित्त यसै निर्देशिकामा संलग्न अनुसूचि १- आ ब २०८१।८२ मा नेपाल सरकार स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयद्वारा जारी मार्गदर्शन "स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट विद्युतीय माध्यमबाट सेवाग्राही तथा स्वास्थ्य सेवा प्रवाहको अवस्थाको विवरण दर्ता व्यवस्थापन गर्ने प्रणाली-eHMIS को विकास स्थापना सञ्चालन सम्बन्धी मार्गदर्शन) कार्यशर्तगत विवरण र सम्झौताको नमूना” को प्रयोग अनिवार्य गर्नुपर्दछ ।

अनूसूचिः १

आ ब २०८१।८२ मा नेपाल सरकार स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयद्वारा जारी मार्गदर्शनः

स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट विद्युतीय माध्यमबाट सेवाग्राही तथा स्वास्थ्य सेवा प्रवाहको अवस्थाको विवरण दर्ता व्यवस्थापन गर्ने प्रणाली-eHMIS को विकास स्थापना सञ्चालन सम्बन्धी मार्गदर्शन) कार्यशर्तगत विवरण र सम्झौताको नमूना”

स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट विद्युतीय माध्यमबाट स्वास्थ्य सेवा प्रवाह तथा सेवाग्राहीको विवरण दर्ता व्यवस्थापन गर्न EHMIS प्रणालीको विकास, स्थापना र सञ्चालन सम्बन्धी प्रक्रिया तथा निर्णयलाई खुला, पारदर्शी, वस्तुनिष्ठ र विश्वसनीय बनाउन प्रतिस्पर्धा, स्वच्छता, इमानदारिता, जबाफदेहिता र विश्वसनीयता प्रवर्द्धन गरी मितव्ययी तथा विवेकपूर्ण ढङ्गबाट विनियोजित कार्यक्रम तथा बजेटको अधिकतम प्रतिफल हासिल गर्नका निमित्त सेवा खरिद गर्ने निकाय अर्थात जिल्लास्थित स्वास्थ्य कार्यालयलाई सहजीकरण गर्ने अभिप्रायले यससँग सम्बन्धित मुलतः eHMIS विकास, स्थापना र सञ्चालन सम्बन्धी कार्यशर्तगत विवरण र सेवा खरिद गर्ने निकाय र प्रणाली विकास गर्ने सेवा प्रदायक बीचको सम्झौताको नमुना उपलब्ध गराउनु नै मार्गदर्शनको मुल ध्येय हो।

<u>eHMIS विकास, स्थापना र सञ्चालन सम्बन्धी कार्यशर्तगत विवरण</u>

परिचय

स्वास्थ्य संस्थाले डिजिटल स्वास्थ्य प्रविधिको प्रयोग गरी स्वास्थ्य सेवा प्रवाह तथा सेवाग्राहीहरूको विवरण दर्ता व्यवस्थापन गर्न सहज होस् भनि नेपाल सरकार, स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालयले यो eHMIS विकास, स्थापना र सञ्चालन सम्बन्धी मार्गदर्शन लागु गरेको छ। जसअनुसार संघ, प्रदेश वा स्थानीय तहले आफैले वा अन्य निजी कम्पनीसँगको सहकार्यमा यस मार्गदर्शनमा राखिएका निश्चित शर्तहरूको पालना गरी राष्ट्रिय/अन्तराष्ट्रिय मापदण्ड, स्वास्थ्य व्यवस्थापन सूचना प्रणाली अभिलेख तथा प्रतिवेदन

सचिव

सम्बन्धी मार्गदर्शन, राष्ट्रिय सूचना प्रविधि नीति, ई-हेल्थ रणनीति, स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय गुणस्तर मापदण्ड तथा नियमन शाखाले उपलब्ध गराएका सूचना प्रविधि सम्बन्धी मापदण्डको प्रत्यक्ष पालना गरी प्रयोग हुने सफ्टवेयरमा एकरूपता रहने गरी स्वास्थ्य सेवा प्रवाहको सूचना दर्ता व्यवस्थापन गर्ने सफ्टवेयरको निर्माण तथा प्रयोग गर्न सक्ने छन्। सफ्टवेयरको प्रयोगमार्फत सार्वजनिक स्वास्थ्य सेवा प्रवाह तथा सेवाग्राहीहरूको स्वास्थ्य रेकर्ड र व्यक्तिगत विवरण डिजिटलाइज गर्ने लक्ष्यपुरा हुन सक्दछ। सम्भव भएसम्म नेपाल सरकारको सूचना प्रविधि नीतिअनुसार खुला सफ्टवेयर सोर्सकोड भएका र नेपाल सरकारलाई भविष्यमा आर्थिक भार नपर्ने, कुनै प्राविधिक निर्भरता नहुने, अन्तराष्ट्रिय रूपमा नै सार्वजनिक रूपमा प्रयोग गर्न सकिने सफ्टवेयरको प्रयोगमा जोड दिने विषयलाई प्राथमिकतामा राखिनु पर्दछ। यो eHMIS मार्गदर्शनमार्फत सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट सेवा प्रवाह र सेवाग्राहीको स्वास्थ्य स्थिति विवरणलाई विद्युतीय माध्यमबाट दर्ता व्यवस्थापन गर्ने प्रणालीको विकास तथा अवलम्वन गर्न संघ, प्रदेश तथा स्थानीय तह र सरोकारवाला संस्थाहरूलाई सहजीकरण हुने अपेक्षा गरिएको छ। संघीयता पछि निर्माण भएको तीन तहको संवैधानिक संरचनाअनुसार स्वस्फूर्त रूपमा संघ, प्रदेश, स्थानीय तह तथा विभिन्न निजी संघ संस्थाहरूले स्थानीयस्तरमा सञ्चालित स्वास्थ्य संस्थाहरूमा विभिन्न प्रकारका डिजिटल हेल्थ वा मोबाइल हेल्थ प्रोग्रामहरू सञ्चालन गरीरहेका छन। यी सबै कार्यक्रमहरूबाट सङ्कलित स्वास्थ्य तथ्याङ्कमा एकरूपता राख र कानुनसम्मत तथ्याङ्कको गोपनीयता तथा सुरक्षण कायम राख्न र गुणस्तरिय स्वास्थ्य तथ्याङ्कको विष्लेषण गरी राज्यका निकायहरूलाई योजना निर्माणर सञ्चालित प्रणालीलाई दिगो रूपमा व्यवस्थापन गर्न र फरकफरक प्रणालीबीच अन्तरआवद्धता कायम गर्ने कार्य चुनौतीपूर्ण बन्दै गएकाले थोरै हदसम्म भए पनि यो मार्गदर्शनले सहजीकरण गर्ने अपेक्षा गरिएको छ। यो मार्गदर्शन तयार पार्दा नेपाल सरकारद्वारा लागु गरीएका तपसिलअनुसारका ऐन, नियम, नीति, कार्यविधि तथा निर्देशिकाले दिएका प्राबधानहरूलाई आधार बनाइएको छ।

सुचना तथा सञ्चार प्रविधि नीति, २०७२, नेपाल स्वास्थ्य क्षेत्र रणनीति योजना (२०७९/८०-२०८७/८८), तथ्याङ्क ऐन, २०७२, जनस्वास्थ्य सेवा ऐन, २०७५, राष्ट्रिय स्वास्थ्य नीति, २०७१, गोपनीयता ऐन, २०७५,एकिकृत स्वास्थ्य सूचना प्रणाली अभिलेख तथा प्रतिवेदन सम्बन्धी निर्देशिक २०७८, दुर-चिकित्सा सेवा (टेलिमेडिसिन) तथा अनलाईन स्वास्थ्य कार्यविधि, २०७७,नेपाल ई-हेल्थ रणनीति, २०१७, स्वास्थ्य व्यवस्थापन सूचना प्रणाली अभिलेख तथा प्रतिवेदन सम्बन्धी निर्देशिका, २०७८, बिद्युतीय कारोबार ऐन, २०६३

यसरी स्वास्थ्य सेवा प्रवाह र सेवाग्राहीको स्वास्थ्य विवरण दर्ता व्यवस्थापन गर्ने डिजिटल हेल्थका प्रणालीको विकास, स्थापना तथा सञ्चालन गर्दा अनुसरण गर्ने प्राविधिक गुणस्तरियताको निश्चित मापदण्ड भित्र रहन सहज होस् भनी यो मार्गदर्शन केन्द्रीत छ। सूचना तथा प्रविधि क्षेत्रमा निजी क्षेत्रको लगानीलाई प्रोत्साहन गर्नको लागि Free Open Source Code भएका सफ्टवेयर वा Closed Source Code सहित प्रतिलिपि अधिकारमा बन्देज गरीएका दुबै प्रकारका सफ्टवेयर सिस्टमले व्यवसायिक रूपमा बराबरीको हैसियत सहित प्रतिस्पधात्मक बजारमा सहभागी हुन सक्ने अवसरसमेत यो मार्गदर्शनले प्रदान गर्ने अपेक्षा गरिएको छ। यसरी डिजिटल हेल्थ सम्बन्धी प्रणालीलाई अवलम्वन गर्दा अनुसरण गर्नुपर्ने प्राविधिक गुणस्तरियताको निश्चित मापदण्डभित्र समेत रहन उत्प्रेरित गर्न सेवा प्रदायक तथा संघ, प्रदेश र स्थानीय तहलाई सहज होस् भनि प्रायः सरोकार रहने सबै विषयलाई यो मार्गदर्शनमा समावेस गरिएको छ।

सैद्धान्तिक पक्षहरू

विद्युतीय माध्यमको प्रयोग गरी संघीय, प्रादेशिक र स्थानीयस्तरका स्वास्थ्य संस्थामा स्वास्थ्य सेवा प्रवाह तथा स्वास्थ्य व्यवस्थापन सूचना प्रणालीको अभिलेख व्यवस्थापन गर्दा माथि उल्लिखित नेपाल सरकारको प्रचलित ऐन, नियम, नीति, कार्यविधि तथा निर्देशिकाले दिएका प्रावधानहरूलाई आधार बनाई तपसिल अनुसारको सिद्धान्तलाई अवलम्वन गर्ने गरी यो मार्गदर्शन प्रस्तावित गरिएको छ।

क. गोपनीयता कायमः संकलित सेवाग्रही व्यक्तिगत स्वास्थ्य सूचनाको गोपनीयता र सुरक्षित भण्डारण गर्ने जिम्मेवारी सेवा प्रदायक, सहयोगी संस्था र तोकीएका सरकारी निकायको बराबरी जिम्मेवारी हुनेछ ।

ख. गोपनीयताको स्तरीकरण (Standard): संकलित व्यक्तिगत स्वास्थ्य सूचना विवरणहरु गोपनियताको नियम तथा Standard पालना गरी भण्डारण गरीनेछ भन्ने सुनिश्चितता हुनुपर्ने ।

सचिव

ग. परनिर्भरताको अन्त्यःआवश्यकता अनुसार नेपाल सरकारले कुनैपनि समयमा एक प्रणालीबाट अर्को प्रणालीमा स्थानान्तरण (Migration) हुन कुनै प्रकारको प्रविधिक निर्भरता हुँदैन भन्ने सुनिश्चितता हुनुपर्दछ ।

घ. अन्तराष्ट्रिय स्तरीकरण (standard) अवलम्बनः प्रस्तावित सफ्टवेयर Open HIE वा समान खालको सफ्टवेयर विकास गर्ने विधि (Framework) अवलम्वन भएको छ भन्ने सुनिश्चितता हुनुपर्ने।

ङ. दिगो र आर्थिक रुपमा किफायतीः सम्झौतामा तोकिएको समयावधिसम्ममा समयानुसार प्रणालीको विकास, परिवर्तन, परिमार्जन गर्नको लागि नेपाल सरकारलाई मर्मतसम्भारमा बाहेक कुनै प्रकारको आर्थिक भार पर्दैन भन्ने सुनिश्चितता हुनुपर्दछ ।

च. गुणस्तरिय सेवा प्रवाहको सुनिश्चिताः प्रस्तावित प्रणालीको प्रयोगको कारणले नागरीकहरूलाई नेपालको संविधानको मौलिक हकअन्तर्गत गुणस्तरिय स्वास्थ्य सेवा प्रवाहको सुनिश्चिता हुनुपर्दछ । प्रविधिको प्रयोगले स्वास्थ्य सेवा सबै तह र तप्काका जनतामा स्वास्थ्य सेवा प्रवाह सुनिश्चित हुनुपर्दछ ।

छ. HMIS प्रणाली सुदृढीकरणको सुनिश्चतताः प्रस्तावित प्रणालीमा नेपाल सरकारको स्वास्थ्य सूचना व्यवस्थापन प्रणाली (HMIS) अन्तर्गतका सम्पूर्ण रेकर्डिङ् टुल्सहरू १.१ देखि ८.५ सम्म) का क्रमैसँग मिल्ने गरी सबै data element समावेश गरिएको सुनिश्चतता हुनुपर्दछ। साथै उक्त टुल्सहरूबाट स्वचालित रूपमा ९.१ देखि ९.५ रिपोर्ट प्रकाशन तथा DHIS२ मा प्रविष्ट हुने सुनिश्चतता हुनुपर्दछ ।

ज. डाटाको शुद्धता तथा वास्तविक डाटामा पहुँच र वैकल्पिक भण्डारणः नेपाल सरकारको स्वास्थ्य सूचना व्यवस्थापन प्रणाली (HMIS) ले निदृष्ट गरे बमोजिमको सम्पूर्ण रेकर्डिङ् तथा रिपोर्टिङ् टुल्सहरू HMIS निर्देशिकाको पछिल्लो संस्करणले तोके बमोजिमको ढाँचामा उपलब्ध हुनु पर्नेछ । साथै प्रणालीले अवलम्बन गर्नुपर्ने तथ्याङ्क प्रमाणिकरण (Data Validation) भरपर्दो भएको सुनिश्चतता गर्नुपर्दछ। प्रणालीबाट प्रकाशित हुने सबै रिपोर्टहरू, तथ्याङ्क रेकर्ड गरीए बमोजिम र HMIS निर्देशिकाको पछिल्लो संस्करणअनुसार सही र सत्य हुने गरी प्रवाह हुने भएको सुनिश्चतता हुनुपर्दछ। डाटा तथा सूचनाको वैकल्पिक भण्डारण (Data Backup) र कुनै दुर्घटना वा प्रकोपबाट क्षती हुन पुगेमा डाटाको पुनस्थापना (Recovery) गर्न सकिने व्यवस्था हुनुपर्दछ ।

झ. कर्मचारी तथा प्रयोगकर्ताको क्षमता अभिवृद्धिः विकास गरिएको सफ्टवेयरको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्नको लागि स्वास्थ्यकर्मी, स्वास्थ्य तथ्याङ्क व्यवस्थापक, प्रशासक तथा प्रयोगकर्ताहरूको लागि तालिम र क्षमता निर्माण हुने सबै खाले सामाग्री अनिवार्य रूपमा उपलब्ध हुनुपर्नेछ।

ञ. अन्तराष्ट्रिय सन्धि तथा सम्झौताको पालनः विश्व स्वास्थ्य सङ्गठन (WHO) र स्वास्थ्यमा सहस्राब्दी विकास लक्ष्यले तोकेका मानक तथा निर्देशक सिद्धान्तलाई अनिवार्य रूपमा आधारित भई प्रणालीको विकास भएको हुनुपर्दछ ।

ट. सञ्चालित सेवा र कार्यक्रमको दर्ता व्यवस्थापनमा सहयोगीः नेपाल सरकारको स्वास्थ्य सूचना व्यवस्थापन प्रणाली (HMIS) को मासिक प्रतिवेदन DHIS2 मा आधारित प्रणालीको प्रयोग गरी प्रकाशन तथा प्रस्तुतीकरण हुने भएकाले अनिवार्य रूपमा DHIS2 सिस्टमको Tracker App वा Capture App ले दिएका विधिहरूलाई अनुसरण गरी सञ्चालित सेवा कार्यक्रमको दर्ता व्यवस्थापन भएको छ भन्ने सुनिश्चितता हुनुपर्ने छ।

ठ. सेवा खरिद पश्चात प्राविधिक सपोर्टको सुनिश्चिताः प्राविधिक समस्या परेको अवस्थामा समयमै सहायताको लागि हेल्पडेस्क वा सपोर्ट केन्द्र स्थापना भएको सुनिश्चितता गर्नु पर्नेछ ।

सचिव

उद्देश्य

यो मार्गदर्शनको अवधारणाअनुसार तपसिलअनुसारका उद्देश्य राखिएको छ।

- सबै संघ, प्रदेश र स्थानीय तहअन्तर्गत रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा विद्युतीय माध्यमबाट राष्ट्रिय/अन्तराष्ट्रिय मापदण्ड सहितको, एकरूपता कायम राख्खे, स्वास्थ्य सेवा प्रवाह र सेवाग्राहीको विवरण दर्ता व्यवस्थापन तथा प्रतिवेदन तयार पार्न सक्ने सफ्टवेयरको अवलम्वन गर्ने।
- HMIS ले निर्दिष्ट गरेका सम्पूर्ण विषयहरूलाई एकरूपता कायम गरी DHIS2 को अवधारणाअनुसार स्वास्थ्य तथ्याङ्क सङ्कलन, विष्लेषण र प्रतिवेदन तयार हुने सुनिश्चित गर्ने।
- स्वास्थ्य क्षेत्रमा सहस्राब्दी विकासका लक्ष्यहरू (SDGs) ले तोकेका सूचक, मापदण्ड तथा रणनीतिहरूलाई अवलम्वन गर्ने।
- स्वास्थ्यकर्मीहरूको दैनिक कार्यमा सहयोगी हुने गरी क्षमता अभिवृद्धि गर्ने।
- समयानुसार अन्तराष्ट्रिय रूपमा अवलम्वन गरीने प्रविधिअनुसार अद्यावधिक हुनसक्ने सुनिश्चितता गर्ने।
- HMIS प्रणालीमा रहेका फारम तथा फर्मेटहरूलाई आधुनिक विद्युतिय प्रविधिको प्रयोग गरी स्वास्थ्य सेवा सँगै अनलाईन इन्ट्री प्रणालीमा आवद्धता गराई सेवाको स्तर अभिबृद्धि गर्ने तथा स्वास्थ्य तथ्याङ्कमा गुणस्तर बढाउने ।
- HMIS प्रणालीले निर्दिष्ट गरेका सम्पूर्ण टुल्सहरू (फारम तथा फर्मेट) डिजिटल प्रविधिमा लगेर क्रमशः टुल्स छपाइ तथा ढुवानीमा हुने आर्थिक भार घटाउने।

अपेक्षित प्रतिफल

- स्वास्थ्य सेवा प्रवाह तथा सेवाग्राहीको विवरण दर्ता व्यवस्थापन गर्ने प्रणाली निर्माण र लागु गर्न प्रतिबद्ध हुनुपर्नेछ ।
- प्रस्तावित स्वास्थ्य सूचना दर्ता व्यवस्थापन प्रणालीका विशेषताहरू आवश्यकताअनुसार विकास गर्नु परेको अवस्थामा नेपाल सरकारलाई सम्झौतामा तोकिएको समयावधि बाहेकको समयमा कम भन्दा कम आर्थिक भार बहन गर्न पर्ने, सजिलैसँग अद्यावधिक गर्न सक्ने प्राविधिक क्षमता भएको सुनिश्चितता गरीनुपर्ने।
- संघ, प्रदेश र स्थानीय तहलाई आवश्यकता पर्दा शुल्क लिएर सिस्टम सर्भर, डाटा भण्डारण तथा डाटा सुरक्षण जस्ता सूचना प्रविधिको पूर्वाधार उपलब्ध गराउन सक्ने सुनिश्चितता गर्नुपर्ने।
- प्रस्तावित प्रणाली OpenHIE वा समान खालको सफ्टवेयर विकास गर्ने विधि अवलम्वन भएको छ भन्ने सुनिश्चितता हुनुपर्ने।
- सरकारले कुनै कारण प्रयोग भैरहेको सफ्टवेयर परिवर्तन गर्न चाहेमा सङ्कलित स्वास्थ्य सूचना सजिलैसँग स्थानान्तरण (Migration) गर्न सकिने हुनुपर्ने।
- प्रस्तावित प्रणालीमा प्रयोग भएका डाटा भण्डारण/सुरक्षण विधिहरू अन्तराष्ट्रिय मापदण्डअनुसार अनुसरण भएको सुनिश्चितता हुनुपर्ने ।
- सङ्कलित व्यक्तिगत विवरण तथा स्वास्थ्य सूचना अन्तर्राष्ट्रिय डाटा गोपनीयताको नियमहरूको पालना गरी भण्डारण गरिएको छ भन्ने सुनिश्चितता हुनुपर्ने।

सचिव

- प्रस्तावित सफ्टवेयरको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्नको लागि स्वास्थ्यकर्मी, स्वास्थ्य तथ्याङ्क व्यवस्थापक, प्रशासक तथा प्रयोगकर्ताहरूको लागि तालिम र क्षमता निर्माण हुने सबै खाले सामाग्री उपलब्ध हुनुपर्ने।
- प्रस्तावित सफ्टवेयर निर्माणकर्ताले वार्षिक रूपमा प्राप्त गर्ने मर्मत तथा प्राविधिक सपोर्टअन्तर्गतको नियमित खर्चबाट आवश्यकताअनुसार सफ्टवेयरमा नियमित रेखदेख, अपडेट र अपग्रेडसहित दीर्घकालीन प्राविधिक सहयोग हुने सक्ने सुनिश्चितता हुनुपर्ने।
- प्राविधिक समस्या परेको अवस्थामा समयमै सहायताको लागि हेल्पडेस्क वा सपोर्ट केन्द्र स्थापना भएको सुनिश्चितता गर्नुपर्ने।
- प्रस्तावित प्रणालीले नेपाल सरकारको स्वास्थ्य सूचना व्यवस्थापन प्रणाली (HMIS) निर्देशिकाको पछिल्लो संस्करण बमोजिमका १.१ देखि ८.५ सम्मको सम्पूर्ण रेकर्डिङ टुल्सहरू तथा ९.१ देखि ९.५ रिपोर्टिङ् टुल्सहरू समावेश भएको सुनिश्क्षतता हुनुपर्ने, जहाँ क्रमैसँग सबै data element समावेश भएको, Data Standardized ढङ्गले स्वचालित रूपमा DHIS2 मा प्रविष्ट हुने सुनिश्चतता गर्नुपर्ने।
- प्रस्तावित प्रणाली प्रयोगकर्ता मैत्री भएको सुनिश्चतता गर्नुपर्ने।

पालना गर्नुपर्ने केही महत्वपूर्ण शर्तहरू

- सङ्कलित तथ्याङ्क तथा डाटाको लागि सर्भर व्यवस्थापनःप्रणाली नेपालभित्र रहेको सर्भरमा HOST भएको हुनुपर्नेछ। सङ्कलित तथ्याङ्क नेपाल सरकारको नियन्त्रणमा रहेको सुनिश्रता हुनुपर्नेछ।
- डाटा स्थानान्तरणः आवश्यकतानुसार सरकारले प्रस्तावित सफ्टवेयर सिस्टमबाट अर्को प्रणालीमा तथ्याङ्क सजिलै स्थानान्तरण गर्न सक्ने हुनुपर्छ, जसमा कुनै प्राविधिक समस्या आउनुहुँदैन।
- बहु प्रणालीहरू बीच सहज अन्तरत्राबद्धताःप्रस्तावित प्रणालीले दुई वा दुईभन्दा बढी अरू प्रणालीहरूसँग अन्तरआबद्धता स्थापना गरी सजिलै शेयर गर्न सक्नुपर्दछ।
- परनिर्भरताको अन्त्यःप्रस्तावित प्रणालीका विशेषताहरूलाई आवश्यकताअनुसार सजिलै थपघट गर्न सक्ने हुनुपर्दछ। लामो समयसम्म प्रणाली सञ्चालन गददिखिन सक्ने कमजोरीहरू हटाउन, प्रविधिको विकाससँगै प्रणालीलाई परिष्कृत गर्नर आवश्यकतानुसार प्रणाली सञ्चालन गर्नमा कुनै परनिर्भरता नरहने हुनुपर्दछ।
- स्वास्थ्य सूचकाङ्कःप्रस्तावित प्रणालीले गुणस्तरीय स्वास्थ्य सूचकहरू निर्माण गर्नुपर्दछ, जसले सहस्राब्दी विकास लक्ष्यअन्तर्गत स्वास्थ्य सेवाको अवस्थालाई मापन गर्न सकोस्।
- एकीकृत स्वास्थ्य सूचना व्यवस्थापन प्रणाली सुदृढीकरणः प्रस्तावित प्रणालीले एकीकृत स्वास्थ्य सूचना व्यवस्थापन प्रणालीमा भएका सम्पूर्ण रेकडिङ् तथा रिपोटिङ् टुल्सहरू HMIS/AHMIS निर्देशिकाको पछिल्लो संस्करणले तोकेको ढाँचामा राखिएको हुनुपर्दछ। साथै आवश्यकताअनुसार रेकडिङ् तथा रिपोर्टिङ दुबै सहजै प्रिन्ट गर्न सकिने हुनुपर्दछ।
- DHIS2 सँग आवद्धताः ।HIMS/AHMIS आट सञ्चालित अद्यावधिक Version को DHIS2 सँग API जडान गरिएको हुनुपर्दछ। प्रस्तावित प्रणालीले DHIS2 प्रणालीमा भएका सम्पूर्ण रिपोर्टहरू Auto Generate गरी मासिक रूपमा DHIS2 प्रणालीमा सहज ढङ्गले तथ्याङ्क पठाउन सक्ने हुनु पर्नेछ।

सचिव

प्रस्तावसँग संलग्न गर्नुपर्ने कागजातहरू: प्रस्तावकले तपसिल कागजातहरू समावेश गर्नुपर्नेछ ।

- संस्थागत प्रोफाइल (हस्ताक्षरसहित)
- संस्थाको VAT/PAN दर्ता प्रमाणपत्र
- आर्थिक वर्ष २०८०/८१ कर चुक्ता प्रमाणपत्र वा चुक्ता म्याद थप प्रमाणपत्र
- सम्पन्न कार्यहरूको विस्तृत सूची
- अद्यावधिक गरिएको व्यक्तिगत विवरण, अनुभव, विशेषज्ञताको क्षेत्र, योग्यता, तालिम आदि सहितको मानव संसाधनको सूची सम्बन्धित क्षेत्रमा गरेका कामहरूको कार्य सम्पन्न/अनुभव प्रमाणपत्रहरू

प्रस्ताव मूल्याङ्कनः

परामर्शदाता छनोट सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४, नियम ७२ बमोजिम गुणस्तर र लागतका आधारमा गर्नेछ।

प्राविधिक प्रस्तावमा (Technical Proposal) ८० अङ्क भारहुनेछ।

आर्थिक प्रस्तावमा (Financial Proposal) २० अङ्कभार हुनेछ।

सेवा खरिद गर्ने क्रममा सेवा प्रदायक संस्था छनौट गर्दा प्रयोग गर्नुपपर्ने मूल्याङ्कन विधि नेपाल सरकारले लागु गरेको प्रचलित कानून अनुसार मुलतः सार्वजनिक खरिद ऐन र नियमावलीमा अङ्गिकार गरेको पद्धतिलाई नै आधार मानिनु पर्दछ । सेवा प्रदायक संस्था छनौट गर्दा प्राविधिक मूल्याङ्कन गर्ने विधिः प्राविधिक मूल्याङ्कन गर्दा तपसिलमा उल्लेखित विषयबस्तुहरुलाई पनि आधार बनाई मूल्याङ्कन गर्न सकिनेछः

प्राविधिक मूल्याङ्कन बापतको कूल अकः ८० (असि अंक)

सि न	मूल्याङ्कन गरीने विषय बस्तु	अंङ्क भार	प्राप्त अंङ्क	कैफियत
१	संस्थाको प्राविधिक क्षमता तथा इतिहास कुल १५ (पन्ध्र) अङ्क			
क	३ वर्ष वा सो भन्दा पुरानो सेवा प्रदायक भई स्वास्थ्य तथ्याङ्क सम्बन्धी सफ्टवेयर निर्माण गरी सञ्चालन गरेको भएमा	५		
ख	एकिकृत स्वास्थ्य सूचना व्यवस्थापन प्रणाली निर्माण तथा सञ्चालन सम्बन्धी कार्य गरेको अनुभव	५		
ग	HMIS/AHMIS, DHIS2, Open I MIS, Open EMR, OpenIMS जस्ता सफ्टवेयरहरुमा काम गरेको अनुभव भएमा	५		
२	HMIS/AHMIS र तोकिएको स्वास्थ्य कार्यक्रमहरुको अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको लागि DHIS2 सिस्टमले उपलब्ध गराएका विशेषताहरुको अवलम्वन तथा पालना भएमा) जस्तै अन्तरआवद्धता Tracking/capture, data visualize, GPS coverage etc, integration- कुल १५ (पन्ध्र अंक)			
क	DHIS2 ले उपलब्ध गराएको API वा Source code प्रयोग भएको भएमा	५		

सचिव

सि न	मूल्याङ्कन गरीने विषय बस्तु	अंङ्क भार	प्राप्त अंङ्क	कैफियत
ख	DHIS2 ले उपलब्ध गराएको Tracking/capture, data visualize, GPS coverage etc online/offline integration	५		
ग	HMIS/AHMIS tools रेकर्डिङ तथा रिपोर्टीङ सम्म सबै Standardize सहित निर्माण भएमा	५		
३	प्रस्तावित कार्य योजना र दृष्टिकोष कुल १५ (पन्ध्र) अंक			
क	प्राविधिक रुपमा प्रणाली निर्माण तथा सञ्चालन कार्य योजना	१०		
ख	Open HIE वा समान प्रकारको Standard भएको वा अन्य फ्रेमवर्क प्रयोग भएको भएमा	५		
४	परनिर्भताको अन्त्य र डाटा माइग्रेशनको सहजता कुल १५ (पन्ध्र) अंक			
क	प्राविधिक रुपमा परनिर्भरताको अन्त्य हुने सुनिश्चितता	५		
ख	प्राविधिक रुपमा सिस्टम सञ्चालन गर्ने Document अध्ययन सामाग्री source code को उपलब्धताको सुनिश्चता भएमा	१०		
५	सहयोग सामाग्रीको नियमित परिमार्जन अद्यावधिक प्राविधिक सपोर्टः कुल १०(दश) अंक			
क	प्रणालीको सञ्चालनमा User manual अनलाइन भिडियो तथा अन्य सामाग्रीहरु उपलब्धता भएमा	५		
ख	सपोर्ट सेन्टरको उपलब्धता भएमा	५		
६	अन्य) अन्तराष्ट्रिय रुपमा प्रयोग भएको अन्य विशिष्ट सुविधाहरु संलग्न गरिएको आदी कुल १० (दश) अंक			
क	प्रणालीको प्राविधिक आधार अन्तराष्ट्रिय गुणस्तरको देखिएमा	५		
ख	प्रणालीमा भविष्यमा विशिष्ट सुविधाहरु संलग्न गर्न सकिने जस्तै AI, SMS notification, GPS म्यापिङ सहितको सेवा coverage विश्लेषण आदि ।	५		
	कुल अंङ्क भार	८०		

आर्थिक प्रस्ताव तयार गर्नु अगाडि ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू

सेवा खरिद गर्ने निकाय र सेवा प्रदायक संस्था बीच सम्झौता गर्नु अगाडि सेवा प्रदायकले प्रस्ताव पेश गर्ने क्रममा आर्थिक प्रस्ताव तयार गर्दा विभिन्न विधि मध्ये तपसिल मध्ये कुनै एक प्रकारको मूल्य प्रस्ताव गर्न सक्नेछ।

सेवा प्रदायकले सफ्टवेयर प्रणाली सेवा खरिद गर्ने निकायको आवश्यकता अनुसार सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थाको लागि मात्रै भनि सबै अग्राधिकार स्वास्थ्य संस्थामा सुरक्षित हुने गरी निर्माण गरेमाः प्रस्तावित प्रणालीमा स्वास्थ्य संस्थाको पूर्ण रूपमा अपनत्व रहने र सोही अनुसार भविष्यमा पनि स्वास्थ्य संस्थाले सिस्टमको नियमित परिमार्जन तथा सपोर्टको लागि आफ्नै कर्मचारी राखे वा बाहिरबाट सेवा खरिद गर्न सक्ने गरी सार्बजनिक खरिद ऐन अनुसार तोकिएको सीमा भित्र रही गर्ने गरी प्रणालीको मूल्य प्रस्ताव गर्ने।

सचिव

यदि सेवा प्रदायकले Free Open Source Public Goods भनि प्रस्ताव गरेमा एक पटकको प्रणाली स्थापना गर्न लाग्ने प्रस्तावित खर्च र मासिक/वार्षिक रूपमा प्रणालीको दिगो सञ्चालन, समयानुसार प्रणालीको परिमार्जन र सपोर्ट गर्नेको लागि प्रति संस्थाअनुसार प्रस्ताव गरेको मूल्यअनुसार सार्वजनिक खरिद ऐनको दायारा भित्र रही प्रणालीको मूल्य प्रस्ताव गर्ने।

सेवा प्रदायकले यदि आफ्नो लगानीमा कुनै प्रणालीको विकास गरेमा र त्यसको Source Code मा समेत उक्त कम्पनीको प्रतिलिपि अग्राधिकार कायम हुने अवस्थामा सेवा खरिद गर्ने निकायले एकपटकको प्रणाली स्थापना गर्ने खर्च र मासिक/वार्षिक रूपमा सेवा प्रदायकले प्रणाली सञ्चालन वापत लाग्ने प्रस्तावित मूल्यलाई सार्वजनिक खरिद ऐनले दिएको क्षेत्राधिकारअनुसार प्रणालीको मूल्य प्रस्ताव गर्ने।

सेवा खरिद गर्ने निकाय र प्रणाली विकास गर्ने सेवा प्रदायक बीचको सम्झौताको नमुना

(सेवा खरिद गर्ने निकायले सम्झौताको खाका आफै निर्माण गर्न सक्नेछ। यो प्रस्तावित सम्झौता नमुनाले सम्झौता गर्ने कार्यलाई सहजीकरण गर्नेछ)

.... को मिति /..... /...... मा भएको .... को निर्णयबमोजिम भनिएको बीच (...) यसपछि प्रथम पक्ष भनिएको र (............................ ...) यसपछि दोस्रो पक्ष विकास र स्थापना गरी सञ्चालन गर्ने सम्बन्धमा निम्न लिखित शर्तहरूको अधिनमा रही माथि उल्लिखित कार्य गर्न सम्झौता गरी लिने दिने काम गरीयो।

सम्झौताको उद्देश्य:

सेवा खरिद गर्ने निकायअर्थात प्रथम पक्षले वर्तमान अवस्थामा तोकिएका सञ्चालित स्वास्थ्य संस्थाहरूमा प्रयोग हुने स्वास्थ्य सेवा प्रवाह र सेवाग्राहीहरूको व्यक्तिगत विवरण दर्ता व्यवस्थापन प्रणाली लागु गर्नका लागि सेवा प्रदायक कम्पनीले पालना गर्नुपर्ने शर्तहरूको सुनिश्चितता गर्नु हो।

सम्झौताको कार्यक्षेत्र

सम्झौता पश्चातसेवा प्रदायक संस्थाले निम्न सेवाहरूलाई सम्पादन गर्नुपर्ने कार्यक्षेत्र भित्र राखिएको छ:

सचिव

- प्रणाली विकास :eHMIS सम्बन्धी कार्यशर्तगत विवरण (TOR) ले तोकेका नावश्यकताहरू अनुरूप विशेषतायुक्त प्रणाली विकास गर्नु पर्नेछ, जसले स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट सञ्चालित स्वास्थ्य सेवा प्रवाह र सेवाग्राहीहरूको व्यक्तिगत विवरण दर्ता र व्यवस्थापन गर्न सहयोग गर्छ।
- प्रणाली स्थापना तथा व्यवस्थापन : eHMIS सम्बन्धी कार्यशर्तगत विवरण (TOR) अनुसारप्रणालीलाई तोकिएका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा स्थापना र व्यवस्थापन गर्नु पर्नेछ, जसले स्वास्थ्य सेवा प्रवाह र सेवाग्राहीहरूको व्यक्तिगत विवरणको दर्ता र व्यवस्थापन गर्छ।
- तालिम : प्रणालीलाई सफलतापूर्वक सञ्चालन गर्नका लागि स्वास्थ्यकर्मी, डाटा भर्ने कर्मचारी सूचना प्रविधि कर्मचारी र तोकिएका स्वास्थ्य कार्यक्रमको अनुगमन गर्ने कर्मचारीलाई आवश्यक तालिम र तालिम सामग्री उपलब्ध गराउनु पर्नेछ। (नोटः तालिमसँग सम्बन्धित खर्च सेवा खरिद गर्ने निकायले बेहोर्नेछ तर सेवा प्रदायक संस्थाले दक्ष स्रोत व्यक्ति तालिम सामाग्री सहित अनिवार्य रूपमा उपलब्ध गराउनुपर्दछ। ।
- प्राविधिक समर्वन र समस्या समाधानः सेवा खरिद गर्ने निकायको अनुरोधमा र आवश्यकतानुसार दोश्रो पक्षले प्रणालीमा आउने समस्याहरूको समाधान गर्नु पर्नेछ र प्रणालीको परिमार्जन गर्नुपर्नेछ।
- डाटाको सुरक्षा तथा व्यवस्थापन :eHMIS सम्बन्धी कार्यशर्तगत विवरण (TOR) ले तोकेका विधिहरू अनुसार प्रणालीबाट सङ्कलित डाटाको सुरक्षा र व्यवस्थापन सेवा प्रदायक संस्थाले गर्नु पर्नेछ। सो कार्यको व्यवस्थापनका निमित्त सेवा खरिद गर्ने निकायले सहजीकरण गर्न सक्नेछ।
- प्रणालीको अनुगमन तथा मूल्याङ्कनः निश्चित समयको अन्तरालमा प्रणालीको प्रयोग, डाटा सुरक्षण र क्षमताको अवस्थाको मूल्याङ्कन गरेर प्रतिवेदन उपलब्ध गराउनु पर्नेछ।

<u>सेवा खरिदगर्ने निकायको जिम्मेवारी</u>

- प्रस्तावित प्रणाली लागु गर्नको लागि आवश्यक पर्ने भौतिक पूर्वाधार (जस्तैः कम्प्युटर, ल्यापटप, ट्याबलेट, विजुली, इन्टरनेट सेवा वा डाटा सेवा आदी (उपलब्ध भएका स्वास्थ्य संस्थाहरू सुनिश्चित गरी तत् तत् संस्थामा मात्र प्रणाली स्थापना र सञ्चालन गर्नुपर्छ ।
- प्रस्तावित प्रणाली खरिद गरेपश्चात सञ्चालन गर्ने प्रमुख जिम्मेवारी खरिद गर्ने निकायको हुनेछ। प्रणाली सञ्चालनमा सहजीकरणका लागि जिम्मेवार कर्मचारी तोकी दिनुपर्नेछ र सोहीअनुसारको जिम्मेवारी पनि दिनुपर्नेछ ।
- प्रणाली प्रयोगको उपलब्धि र कमजोरी बारे छलफल सञ्चालन गर्दै सुधारका लागि आर्थिक खर्च सहितको कार्यक्रम राखुपर्दछ।
- प्रणालीको विकास, सञ्चालन र दिगो व्यवस्थापनका लागि सेवा प्रदायकद्वारा प्रस्ताव गरिएको रकम सम्झौता अनुसार समयमै भुक्तान गर्नुपर्दछ ।
- खरिद गरिएको प्रणालीको नियमित मर्मतसम्भार तथा स्तरोन्नती सम्बन्धी कार्य कार्यालयमा उपलब्ध जनशक्तिबाट हुन नसक्ने अवस्थामा त्यस्तो कार्यको लागि परामर्श सेवा खरिद गरी कार्य सम्पन्न गर्न सक्नेछ ।

<u>सेवा प्रदायकको जिम्मेवारी</u>

सचिव

- eHMIS सम्बन्धी कार्यशर्तगत विवरण (TOR) ले तोकेका शर्तहरू पुरा गर्दै प्रणालीलाई सम्झौतामा तोकिएको समयभित्र स्थापना र सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
- प्रणाली सञ्चालनका लागि सहयोगी हुने प्राविधिक कागजातहरू (Database design, Architecture, User Credentials etc) र User Manual अनिवार्य रूपमा उपलब्ध गराउनु पर्दछ। साथै सम्बन्धित संस्थाका कर्मचारीलाई प्रणाली सञ्चालनका निमित्त आवश्यक तालिम उपलब्ध गराउनुपर्दछ ।
- eHMIS सम्बन्धी कार्यशर्तगत विवरण (TOR) ले निर्दिष्ट गरे अनुसारको डाटा सुरक्षण र गोपनियता कायम राख्नुपर्छ। साथै सङ्कलित तथ्याङ्क नेपाल सरकारको नियन्त्रणमा रहेको सुनिश्चता हुनुपर्नेछ ।
- वर्षमा दुई पटक (प्रत्येक छ महिनामा एकपटक) प्रणालीको सञ्चालन, व्यवस्थापनर यसको प्रयोगको अवस्था, सुधार भएका विषयहरूर भविष्यका योजनासहित प्रतिवेदन बुझाउनुपर्दछ ।
- प्रणालीलाई अनवरत रूपमा सञ्चालन गराउने जिम्मवारी सेवा प्रदायक संस्थाको हुनेछ।
- प्रस्तावित प्रणालीमा प्रयोगकतलि गरेका हरेक कार्यलाई ट्र्याक गर्न मिल्ने गरी Audit Trail को व्यवस्था गरिएको हुनुपर्दछ ।
- प्रणाली सूचारु भईसकेपछि प्रयोगकताले उठाएका कुनै पनि समस्या वा चिन्ताहरू संबोधन गर्न जारी प्राविधिक समर्थन र समस्या निवारण सेवाहरू प्रस्ताव गर्नुपर्नेछ। प्रयोगकर्ताका सोधपुछको तुरुन्तै जवाफ दिन् समस्याहरू समाधान गर्न र प्रणाली प्रयोग र उत्तम अभ्यासहरूमा मार्गदर्शन प्रदान गर्न समर्पित समर्थन टोली स्थापना गर्नुपर्नेछ।
- सेवा खरिद गर्ने निकायले प्रणाली स्थापना, अनवरत सजलन र स्वास्थ्य तथ्याङ्कको गुणस्तर कायम राख्नमा HMIS/AHMIS सम्बन्धी कार्यशर्तगत विवरण (TOR) ले तोकेका शर्तहरू बाहेकका समयसमयमा आइपर्ने सानाठूला विषयवस्तुहरू सम्वोधनका लागि मौखिक या लिखित अनुरोध गरेमा तत्काले जिम्मेवार ढङ्गले सम्बोधन गर्नुपर्दछ।
- डाटा तथा सूचनाको वैकल्पिक भण्डारण (Data Backup) र कुनै दुर्घटना वा प्रकोपबाट क्षेती हुन पुगेमा डाटाको पुनर्स्थापना (Recovery) गर्न सकिने व्यवस्या बनाउनुपर्दछ।
- सेवा प्रदायक संस्थाले प्रस्तावित प्रणाली स्थापना गरेपश्चात किन्तु परन्तु कुनै पनि वहानामा मानवीय संवेदनाका कुराहरू, ओतप्रोत भावनाका कुराहरू बीचमा ल्याएर सम्झौतालाई प्रभावित पार्ने वा सेवालाई अबरुद्ध पार्ने कार्य कदापि गर्न पाइने छैन। स्वास्थ्य संस्था स्वमसले प्रणाली सञ्चालन नगरेको अवस्या बाहेकको हकमा प्रणाली अनवरत रूपमा सञ्चालन नभएमा प्रचलित कानुन अनुसारको हर्जना दोस्रो पक्षले बेहोर्नुपर्दछ।
- सफ्टवेयर सम्बन्धीः प्रस्तावित प्रणाली प्रयोगकता मैत्री (User Friendly) हुनुपर्नेछ।
- प्रस्तावित प्रणाली सञ्चलन तवा व्यवस्थापन र डाटा एवम् स्वास्थ्य सूचनाको आदान प्रदान (Health Information Exchange) गर्दा Standards and Interoperability सम्बन्धी प्रचलित मापदण्ड पालना गर्नुपर्नेछ।
- प्रस्तावित प्रणाली प्रयोगको विस्तृत अडिट लग (Detail Audit logs) (अनिवार्यरूपमा कायम (Maintain) हुनुपर्नेछ। साथै प्रणालीमा आउन सक्ने साईवर सुरक्षासँग सम्बन्धित सम्भावित जोखिमहरुको पहिचान र विश्लेषण (Risk Analysis) गरी जोखिम न्यूनीकरणका उपायहरु अबलम्बन हुनुपर्नेछ।
- प्रस्तावित प्रणाली सम्भव भएसम्म Open Source, open standard open protocol प्रयोग गरी बनाइएको हुनुपर्दछ।

सचिव

- सेवा प्रदायक संस्थाले प्रयोगमा ल्याएको प्रस्तावित प्रणाली सञ्चालनमा आईसकेपछि कुनै पनि कारणले सेवा बन्द गर्न पाउने छैन। बन्द गर्न चाहेमा प्रयोग भईरहेको सफ्टवेयर वा अनुपालन र त्यसका डाटाहरु, अर्को सफ्टवेयरका अनुपालन तयार नभएसम्म सेवा प्रदायक संस्थाले वा निर्माण गर्ने संस्थाले सुचारू रहिरहने ग्यारेन्टी लिनुपर्दछ।
- सेवा प्रदायक संस्थाले मर्मत र समर्थन योजना पेश गर्नुपर्दछ जसले चलिरहेको मर्मतसम्भार अद्यावधिकहरू र eHMIS पोस्ट-डिप्लाइमेन्टको लागि प्राविधिक सहयोगको लागि प्रक्रियाहरू रूपरेखा गर्दछ। यसले प्रणालीको दीर्घकालीन व्यवहार्यता र दिगोपन सुनिश्चित गर्न बग समाधानहरू, सप्टवेयर अद्यावधिकहरू र प्रयोगकर्ता समर्थन सेवाहरू जस्ता गतिविधिहरू समावेश गर्दछ। यो योजनाले निरन्तर सुधार सुनिशित गर्दै विकसित आवश्यकता र चुनौतीहरूलाई संबोधन गर्न सकिने प्रणाली निर्माण हुनुपर्नेछ। प्रस्तावित प्रणालीले नेपाल सरकारको स्वास्थ्य सूचना व्यवस्थापन प्रणाली (HMIS/AHMIS) निर्देशिकाको पछिल्लो संस्करण बमोजिमका सम्पूर्ण रेकर्डिङ् टुल्सहरू तथा रिपोर्टिङ् टुल्सहरू समावेश भएको सुनिश्चितता हुनुपर्ने जहाँ क्रमैसँग सबै data element समावेश, Data Standardized ढङ्गले स्वचालित रूपमा (Auto Generate) DHIS2 सा प्रविष्ट हुने हुनुपर्दछ। HMIS/AHMIS ले रेकर्डिङ् र रिपोर्टिङ् टुल्सहरू अद्यावधिक गरेको खण्डमा सेवा प्रदायकले पनि तुरुन्तै अद्यावधिक गर्नुपर्दछ।
- प्रस्तावित प्रणालीको सूचना प्रविधि संयन्त्र र सुरक्षा प्रणाली मूल्याङ्कन वर्षमा कम्तिमा एकपटक स्वतन्त्र एवम् निष्पक्ष सूचना प्रणाली विज्ञबाट तेस्रो पक्ष सुरक्षण परीक्षणा (Third Party Security Audit)गर्नुपर्नेछ।
- प्रस्तावित प्रणालीमा कुनै परिमार्जन संसोधन र स्तरोन्नती वा अध्यावधिक गर्ने क्रममा कोही कसैले प्रणालीमा सुरक्षित गरीएका विवरण, तथ्याङ्क र कागजातमा अनाधिकृत पहुँच र दुरुपयोग गर्न नपाउने सुनिश्चित गरिएको हुनुपर्ने छ ।

सम्झौताको समयावधी

प्रस्तावित प्रणाली सञ्चालनमा कुनै समयावधि रहनु हुँदैन, अनवरत चल्ने हुनुपर्दछ। प्रणाली खरिद गरी सञ्चालनमा आएको मितिले ३ (तीन) वर्षसम्म प्रणालीमा सामान्य परिमार्जन या संसोधन गरेवापत दोस्रो पक्षले कुनै रकम दावी गर्न पाइने छैन। साथै मर्मतसम्भार तथा प्राविधिक सहयोग (AMC) सम्बन्धी कार्यको लागि खरिद गरेको एक वर्षसम्म दोस्रो पक्षले निशुल्क सेवा उपलब्ध गराउनुपर्दछ।

सेवाको मूल्य

सार्वजनिक खरिद ऐन र नियमावलीअनुसार HMIS/AHMIS समन्धी कार्यशर्तगत विवरण (TOR) ले तोकेका शर्तहरू पुरा गर्ने गरी प्राविधिक र आर्थिक मूल्याङ्कन पश्चात हुन आउने मूल्यलाई ने सेवाको मूल्य मानी तोक्नु पर्दछ। तोकिएका वा छानिएका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा प्रत्तावित software Installation कार्य गराई सफ्टवेयर सञ्चालन भए पश्चात सम्वन्धित स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट प्रतिवेदन लिएर मात्र प्रथम पक्षले दोस्रो पक्षलाई कवोल गरिएको रकम भुक्तानी दिनुपर्दछ।

सम्झौतामा परिमार्जन

सचिव

समयको माग, आवश्यकता तथा परिस्थितिअनुसार दुबै पहाले समझदारी अनुसार यो सम्झौता पत्रमा राखिएका कुनै प्रावधानहरू थपघट वा परिमार्जन गर्न सक्नेछन्।

यस सम्झौतामा भएका शर्तहरू सोही बमोजिम र नभएका शर्तहरूको सम्बन्धमा सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ र नियमावली २०६४ तथा अन्य कुराहरूको हकमा नेपाल सरकारको प्रचलित कानुन र आर्थिक प्रशासनसम्बन्धी नियमावली (संशोधितसहित) बमोजिम हुनेछ।

स्वास्थ्य कार्यालय/आयुर्वेद स्वास्थ्य संस्थाको तर्फबाट	सेवा प्रदायकको तर्फबाट
कार्यालय प्रमुखको सहिः	अधिकृतको सहिः
मिति	मिति
कार्यालय प्रमुखको नामः	अधिकृतको नामः
कार्यालयको छाप	कार्यालयको छाप

सचिव